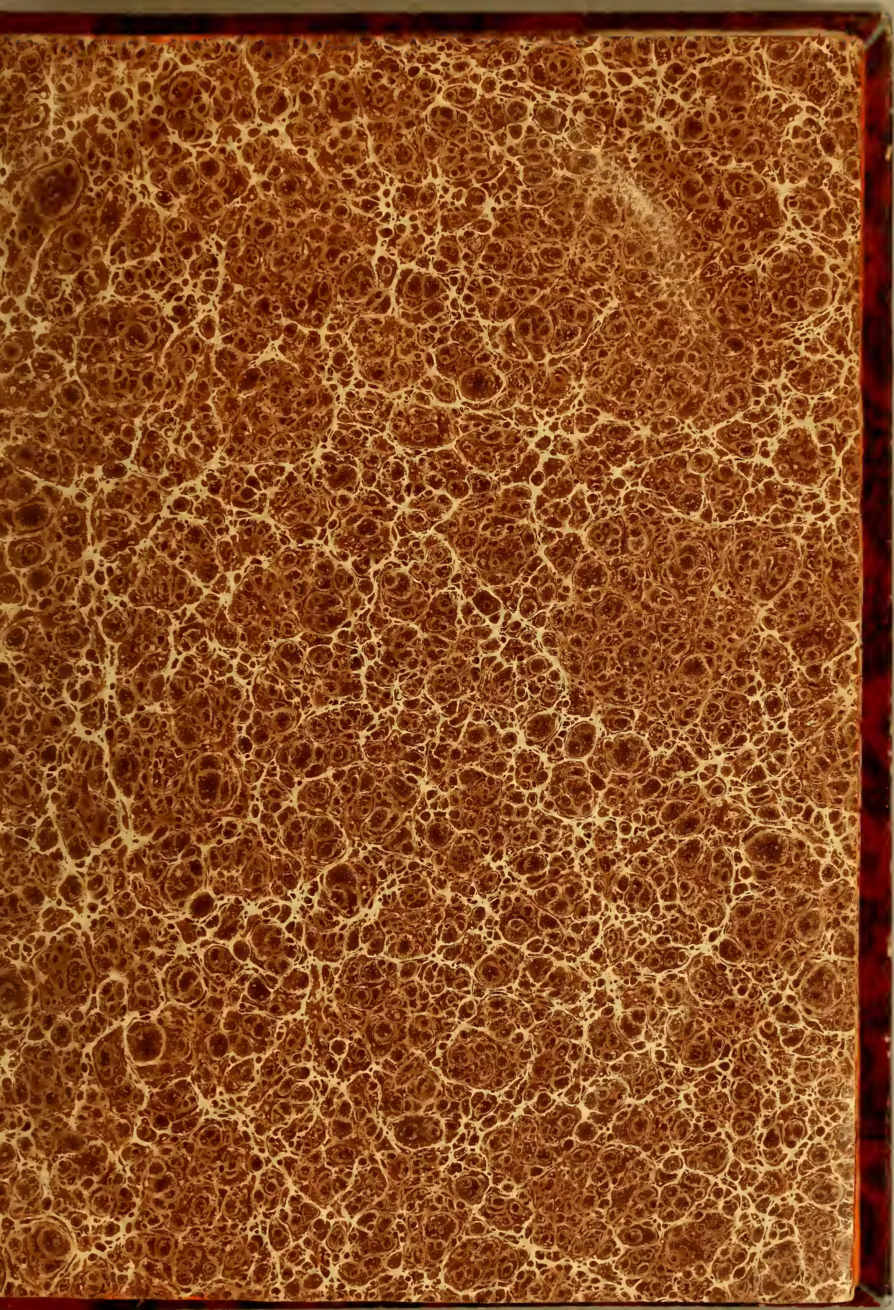

GAUDEO

22:5
Complete

Two works in this vol. of which the 2d is Pius IV Bulla published at Mexico about 1564. ([illegible] no. 46)

Medina no 200's (Bulla)

CANONES ET DECRETA, SACROSANCTI oecumenici, & generalis concilij Tridentini.

SVB PAVLO. III. IVLIO. III. PIO. IIII. PONT. MAX.

SALMANTICAE,
Apud Ioannem de Canoua.
M. D. LXIIII.
Esta tassado à quatro reales en papel.

El Rey.

ON Phelippe por la gracia de Dios rey de Castilla, de Leon, de Aragon, de las dos Sicilias, de Hierusalē, de Nauarra, de Granada, De Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorcas, de Seuilla, de Cerdeña, de Cordoua, de Corcega, de Murcia, de Iaē, de los Algarbes de Algezira, de Gibraltar, cōde de Flādes y de Tirol. &c. Porquanto por parte de vos Andres de Angulo impressor de libros, vezino de Henares, nos ha sido hecha relacion, diziendo que vos teniades y auyades hecho traer los decretos del Concilio Tridentino cōla confirmaciō de su sanctidad, y en ello auyades gastado mucha suma de marauedis, y cōuenia y era necessario q̄ los dichos decretos se imprimiessen en estos nuestros reynos, nos supplicastes os diessemos licencia para ello, o como la nuestra merced fuesse: lo qual visto por los del nuestro consejo, fue acordado, q̄ deuiamos mādar dar esta nuestra carta para vos en la dicha razō, y nos tuuimos lo por bien, y por la presente damos licencia y facultad para q̄ qualquier impressor destos nuestros reynos pueda imprimir los dichos decretos y cōfirmacion de su sanctidad q̄ de suso se haze mēcion sin que por ello cayan ni incurran en pena alguna, y mandamos q̄ despues de impresso no se pueda vender ni venda, sin q̄ primero se traya al nuestro consejo juntamente con el original q̄ en el fue visto, q̄ va rubricado y firmado de Gonçalo de la Vega, escriuano de camara de los que residen enel nuestro consejo para que se vea si la dicha impressiõ esta conforme al original, y se tasse el precio porque se vuiere de vender: y no fagades ende al sopena de la nuestra merced, y de cinquēta mil marauedis para la nuestra camara. Dada en la villa de Madrid a veynte y vn dias del mes de Abril, de mil y quinientos y sesenta y quatro años.

Iuan de Figeroa. El licenciado Vaca de Castro. El licenciado Morillas. El licenciado Espinosa. El licenciado Atiença. El doctor Durango. El licenciado Gomez de Montaluo.
Yo Gonçalo de la Vega escriuano de camara de su Magestad lo hize escriuir por su mandado, con acuerdo de los del su consejo.

Traslado de la licencia.

O N Pero Gonçales de Mendoça por la gracia de Dios y de la sancta yglesia de Roma, Obispo de Salamãca del consejo de su Magestad. &c. Por la presente damos licencia y facultad a vos Iuan de Cañoua impressor de libros vezino de Salamanca, para que podays imprimir e imprimays los decretos del Sacro Concilio Tridentino, con la confirmacion del fecha por nuestro muy sancto padre Pio papa quarto, sin q̃ por ello incurrays en pena alguna, con tanto que en la forma de la impressiõ y del vendello guardeys y cumplays lo por su Magestad mandado en la licencia que dio para que se imprimiesse en la villa de Alcala de Henares dada en la villa de Madrid a veynte y vn dias del mes de Abril, Año de mill quinientos y sesenta y quatro años. Dada en la ciudad de Salamanca en nuestro palacio episcopal à siete dias del mes de Agosto, año de mill y quinientos y sesenta y quatro años.

Episcopus Salmantinius.

Por mandado del illustrissimo señor obispo mi señor.

Antonio Perez notario.

DON Phelippe, por la gracia de Dios, Rey de Castilla, de Leõ, de Aragon, de las dos Sicilias, de Hierusalẽ, de Nauarra, de Granada, de Toledo, de Ualẽcia, de Galicia, de Mallorcas, de Seuilla, de Cerdeña, de Cordoua, de Corçega, de Murcia, de Iaẽ, de los Algarues, de Algezira, de Gibraltar, de las Islas de Canaria, de las Indias, Islas, y tierra firme del mar oceano, Cõdes de Flãdes y de Tirol. &c. Al serenissimo principe don Carlos nuestro muy caro y muy amado hijo, y a los Perlados, cardenales, arçobispos, y obispos, y a los duques, marqueses, condes, ricos omes, Priores de las ordenes, comendadores, y subcomẽdadores, y a los alcaides de los castillos y casas fuertes, y llanas, y a los del nuestro cõsejo, presidẽtes y oydores de las nuestras audiencias, alcaldes, alguaziles de la nuestra casa y corte, y chãcillerias, y a todos los corregidores, asistẽtes, gouernadores, alcaldes mayores y ordinarios y otros juezes y justicias, qualesquier de todas las ciudades, villas, y lugares de los nr̃os reynos y señorios, y a cada vno y qualquier de vos en vuestra jurisdictiõ, a quien esta nuestra carta fuere mostrada. Salud y gracia, Sabed q̃ cierta y notoria es la obligaciõ q̃ los reyes y principes Christianos tienẽ a obedecer, guardar, y cũplir, y q̃ en sus reynos, estados y señorios se obedezcã, guardẽ y cũplan los decretos y mãdamientos de la sancta madre Yglesia e assistir e ayudar y fauorecer al effecto y execucion, y a la conseruacion dellos, como hijos obediẽtes y protectores y defensores della, e la que ansi mismo y por la misma causa tienen al

cumplimiento y execucion de los concilios vniuersales, que ligi tima, e canonicamente cō la auctoridad de la sancta sede Apostolica de Roma, an sido cōbocados y celebrados, la auctoridad de los quales concilios vniuersales fue siempre en la yglesia de Dios de tanta y tan grande beneracion por estar y representar se enellos la yglesia Catholica y vniuersal, e assistir a su direciō e progresso el Spiritusancto, vno de los quales concilios, a sido y es el que vltimamente se a celebrado en Trento, el qual primeramente a instācia del Emperador e rey mi señor, despues de muchas e grandes difficultades fue indito, e cōbocado por la felice memoria de Paulo Tertio, pōtifice Romano, para la extirpacion de las heregias y errores que en estos tiempos en la Christiandad tanto se hā estendido, e para la reformacion de los abusos, ecessos e desordenes de q̄ tāta, necessidad auia: El qual concilio fue en vida del dicho pontifice Paulo Tertio, començado e despues con la auctoridad de buena memoria de Iulio Tercero se prosiguio vltimamente con la auctoridad e bulas de nuestro muy sancto padre Pio Quarto, se a cōtinuado e proseguido hasta se concluyr e acabar, en el qual interuinieron e cōcurrieron de toda la Christiandad y especialmēte destos nuestros reynos, tantos e tan notables perlados, e otras muchas personas de gran doctrina, religion y exēplo, assistiendo ansi mismo los embaxadores del Emperador nuestro tio e nuestros, o de los otros reyes e principes, republicas e potentados de la Christiandad, y enel con la gracia de Dios e assistencia del Spiritu sancto se

hizieron

hizieron en lo de la fe e religion, tan sanctos e tantos catholicos decretos, e assi mismo se hizieron e ordenaron en lo de la reformacion muchas cosas muy sanctas e muy justas e muy conuenientes e importantes al seruicio de Dios nuestro señor, e bien de su yglesia, e al gouierno e policia ecclesiastica: e agora auiẽdo nos su sanctidad embiado los decretos del dicho sancto concilio impressos en forma authentica: nos como catholico rey, e obediente e verdadero hijo de la yglesia, queriendo satisfazer e corresponder a la obligacion en que somos e siguiendo el exemplo de los reyes nuestros antepassados de gloriosa memoria, auemos acceptado e recebido, acceptamos e recebimos el dicho sacro sancto concilio, e queremos que enestos nuestros reynos sea guardado, cumplido y executado, e daremos, e prestaremos para la dicha execucion e cumplimiento, e para la conseruaciõ e defensa de lo en el ordenado nuestra ayuda e fauor, interponiẽdo a ello nuestra auctoridad e braço real, quanto sera necessario e conueniente, e assi encargamos e mandamos a los arçobispos, obispos e a otros perlados, e a los generales, prouinciales priores, guardianes de las ordenes, e a todos los demas aquien esto toca e incumbe, que hagan luego publicar e publiquen en sus yglesias districtos e diocesis, e en las otras partes do conuiniere el dicho sancto concilio, e lo guarden e cumplan e hagan guardar e cumplir y executar con el cuydado, zelo e diligẽcia, q̃ negocio tan de seruicio de Dios e bien de su yglesia requiere. Y madãmos a los del nuestro consejo, presidentes de las nue

stras

ſtras audiencias, e a los gouernadores, corregidores, y a otras qualeſquier juſticias, que dẽ y preſten el fauor e ayuda que para la execucion e cumplimiento del dicho concilio y de lo ordenado enel ſera neceſſario: e nos ternemos particular cuenta e cuydado de ſaber y entender como lo ſuſodicho ſe guarda, cumple y executa: para que en negocio que tanto importa al ſeruicio de Dios e bien de ſu yglesia no aya deſcuydo, ni negligencia. Dada en la villa de Madrid a doze dias del mes de Iulio, de mill e quinientos y ſeſenta e quatro años.

Yo el Rey.

Yo Franciſco de Eraſſo ſecretario de ſu Mageſtad Real, la fize eſcriuir por ſu mandado.

Iuan de Figeroa. El licenciado Uaca de Caſtro.

El doctor Diego Caſca. El doctor Uelaſco. El licenciado Uillagomez.

El licenciado Eſpinoſa. El licenciado Gomez de Montaluo.

Regiſtrada, Martin de Uergara. Martin de Uergara por chanciller.

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECUMENICI & generalis Concilij Tridentini.

SVB PAVLO. III. PONT. MAX.

AULUS Episcopus, seruus seruorũ Dei, ad futuram rei memoriã. Initio nostri huius Pontificatus, quæ non merita nostra, sed propter suam magnam bonitatem Dei omnipotentis prouidentia nobis commisit, cernentes iam tum in quas perturbationes tẽporum, quotq; incommoda rerum fere omnium nostra Pastoralis solicitudo & vigilia esset vocata, cupiebamus quidem mederi Christianæ reipub. malis, quibus illa iam dudum vexata, & propemodum oppressa est, sed ipsi etiam, vt homines circundati infirmitate, ad tantũ onus tollendum impares vires nostras esse sentiebamus, nã cũ pace opus esse intelligeremus ad liberãdam, & conseruandam à plurimis impendentibus periculis remp. omnia inuenimus odijs & dissensionibus plena, dissentientibus præsertim principibus ijs inter se, quibus summa rerum pene omnis à Deo permissa sit. Cum vnũ Ouile, & vnum pastorem dominici esse gregis ad integritatem Christianæ religionis, & ad cælestium bonorum spem in nobis confirmandam, necessarium duceremus, schismatis, dissidijs, hæresibus erat Christiani nominis

¶¶ diuulsa

diuulsa iam pene, & lacerata vnitas, cum tutam, atque mu nitam ab infidelium armis, atque insidijs Rep. optaremus, nostris erratis, nostraq; cunctorum culpa, Dei videlicet ira peccatis notis nostris imminēte, Rhodus fuerat amissa, Hū garia vexata, conceptum, & meditatum contra Italiā, con traque Austriam, & Illyricum, terra marique bellum: cū impius & immitis hostis noster Turca nullo tempore requiesceret, nostrorumq; inter se odia, & dissensiones, suā bene gerēdæ rei occasionē duceret. Igitur, vt dicebamus in tāta hæresum, dissensionū, bellorūq; tēpestate tātisq; excita tis fluctibus, cū essemus ad moderādā & gubernādā Petri nauiculam vocati, nec viribus nostris satis fideremus, pri mū coniecimus in Dno cogitatus nostros, vt ipse nos nutri ret, animūq; nostrum firmitate, & robore, mentem consi lio, sapientiaq; instrueret. Deinde animo repetentes, maio res nostros, sapientia admirabili, & sanctitate præditos, sæ pe in summis christianæ Reip. periculis remedium optimū atque opportunissimum, œcumenica cōcilia, & Episcopo rum generales conuentus adhibuisse, ipsi quoq; animum ad generale habendum concilium adiecimus, exquisitisq; prin cipum sententijs, quorum nobis videbatur vtilis in primis, & opportuna ad hanc rem esse consensio, cum eos tunc non alienos ab hoc tam sancto opere inuenissemus, œcumenicū concilium, & generalem eorum Episcoporum, aliorumq; Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno incarnationis Domini, sicut literis,

& monumē

& monumentis nostris testatum est, millesimo quingentesimo trigesimo septimo, Pontificatus nostri tertio, ad X. Kalend. Iun. inchoandum, spem prope certam habentes fore, vt, cum illic in nomine Domini essemus congregati, ipse sicut promisit, Dominus in medio nostrum affuturus, & bonitate, ac misericordia sua omnes temporum procellas, omniaque pericula Spiritu oris sui facile depulsurus esset. Sed, vt semper insidiatur pijs actionibus, humani generis hostis, primum contra omnem spem, & expectationem nostram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, nisi aliquas conditiones subiremus, ab institutis maiorum nostrorum, & conditione temporum, nostraque ac huius sanctæ Sedis, ac nominis Ecclesiastici dignitate, libertateque prorsus alienas, quas in alijs nostris literis expressimus. Quapropter alium inuenire locum, alienamque deligere ciuitatem necesse habuimus: quæ cum non statim nobis occurreret idonea, & apta: ad sequentes Kalend. Nouemb. prorogare concilij celebrationem fuimus coacti. Interim sæuus & perpetuus hostis noster Turca ingenti classe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cœpit, vastauit, diripuit, prædas hominum abegit: nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis littoribus nostris, finitimisque auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea destitimus consulere, & hortari Christianos Principes, vt, de idoneo ad habendum concilium loco quid sentirent, nobis exponerent: quorum

cum essent incertæ: variæq; sententiæ, tempusq; diutius, quã erat opus, videretur extrahi, nos optimo animo, atq; vt arbitramur, etiam consilio Vincentiam elegimus, vrbem copiosam, & Venetorũ, qui eã nobis cõcedebãt, virtute, auctoritate potentia, cum aditum patẽtẽ, tũ statione omnibus liberam atq; tutam in primis in se habentem, sed cum iam tempus longius progressum esset, nouæq; vrbis electionẽ omnibus significari conueniret, iamq; Kalendæ Nouemb. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent, hiensq; esset propinqua, rursus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum sequens ver, Maijq; futuras Kalendas, compulsi fuimus, Qua re firmiter constituta, atq; decreta, cum & nos ipsos, & cætera omnia ad eum bene agendũ Deo iuuante, celebrandumq; conuentum pararemus, plurimum reputantes interesse cum celebrationis Concilij, tum vniuersæ Christianæ reip. Christianos principes pace inter se, & cõcordia cõsentire, carissimos in Christo filios nostros Carolum Romanorum Imperatorem, semper Augustum & Christianissimum Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamenta, atq; subsidia, orare, atq; obsecrare instituimus, vt ad colloquium inter se, & nobiscũ vnà cõuenirent, quorum quidem apud vtrumq; literis, nũcijs, & a latere nostro missis, ex venerabilium fratrum nostrorũ numero, Legatis, sæpissime egeramus, vt ex simultate, & dissidijs ambo in vnum fœdus, & piam amicitiam vellent conuenire, labentibusq; sucurrere Christianis rebus,

quarum

quarum seruandarũ cum esset illis potestas a Deo præcipuè tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquãdo precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere, quo nos quoque longum iter, senili ætati nostræ vehementèr contrariũ, Dei, & pacis conciliandæ causa suscepimus, neque prætermisimus interea, cum tempus concilij præstitutum, kalendæ videlicet Maiæ appropinquarent, tres legatos summæ virtutis ac auctoritatis, a latere nostro, de numero eorundẽ fratrum nostrorum, S.R.E. Cardinalium, vincentiam mittere, qui initium concilij facerent, Prælatosq; vndique venientes exciperent, & ea quæ iudicarent esse opus, agerent & tractarent, quoad nos ab itinere, & negotio pacis reuersi, omnia accuratius dirigere posemus. Interim vero in illud sanctum opus, maximèque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidẽ omni animi studio, omni pietate, ac diligẽtia. Testis est nobis De⁹ cuius freti clemẽtia nosmetipsos itineris, & vitæ periculo exposuimus. Nostra testis cõsciẽtia, quæ nihil habet in hac re quidem, in quo nos arguat aut prætermissæ, aut non quæsitæ ad pacificandum occasionis. Principes ipsi testes, quos iã sæpe, tamq; vehementer nuntijs, literis, legatis, monitis, hortatu, precibusq; omnibus obsecraueramus, vt simultates deponerent, vt societatem coirent, vt Christianæ Reip. in maximum, & propinquum iam adductæ discrimen, commu

 nibus

nibus studijs, & subsidijs opitularentur. Iam vero testes illæ vigiliæ atque curæ, illi diurni, nocturnique animi nostri labores, graues solicitudines, quas ob hanc rem & causam, plurimas iam suscepimus: nec tamen ad optatum exitum nostra consilia, & acta adhuc perducta sunt. Ita enim visum Domino Deo est: quem tamen non desperamus aliquando optata nostra benignius respecturum ipsi quidem, quantum in nobis fuit, nihil, quod esset nostro pastorali officio debitum, in hac re ommisimus. Quod si qui sunt, qui actiones pacis nostras in aliam interpretentur partem: dolemus quidem, sed tamen in dolore nostro gratias Deo omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ nostræ suos voluit Apostolos haberi dignos, qui pro nomine Iesu) qui pax nostra est) contumeliam paterentur. Verum in illo congressu, colloquióq; nostro, quod Nicææ habitum est, & si peccatis nostris impedientibus, inter duos Principes vera & perpetua pax non potuit confici, indiciæ tamen decennales factæ sunt: quarũ opportunitate nos sperantes & sacrum concilium commodius celebratum iri, & deinde ex cõcilij auctoritate perfici posse pacem, apud principes instituimus, vt & ipsi venirent ad concilium, & prælatos suos præsentes ducerent, absentesq; accerserent. Qui cum de vtroque se excusassent, quod & ipsis redire in regna sua tum necesse esset, & prælatos, quos secum habuissent, itinere, atque impendijs fessos, atq; exhaustos recreari, & refici oporteret, nos hortati sunt, vt

aliam

aliam quoque prorogationem temporis habendi concilij decerneremus. Qua in re concedenda, cum essemus aliquantum difficiles, literas interim a legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto iam, & longius præterito concilij ineundi die, vnum vix, aut alterum ex externis nationibus prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cum videremus eo tempore nulla iam ratione haberi concilium posse, ipsis principibus concessimus, vt differretur tempus agendi concilij, vsque ad sanctũ Pascha, dieq́ festum futuræ Dominicæ resurrectionis. Cuius nostri præcepti: expectationisq́ decretæ literæ Genuæ, anno incarnationis Dñi. M. D. XXXVIII. IIII. Kal. Iul. factæ, publicataq́ sunt, atq́ hanc dilationẽ eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis vterq́ princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, vt ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Nicææ ob breuitatem tẽporis potuerãt omnia confici, Romæ commodius coram nobis agerentur, & tractarentur, & ob hanc rationem etiã à nobis ambo petierũt vt hæc pacificationis procuratio concilij celebrationi præponeretur, cum ipsum concilium, pace facta, multo deinde vtilius, & salutarius christianæ reip. futurũ esset, semper enim hæc pacis spes nobis iniecta principũ nos volũtatibus assentiri hortata est quã spẽ vehementer auxit post discessum a Nicæa nostrũ ipsorum duorũ principum inter se beneuola amicaque congressio: quæ maxima nostra cum lætitia a nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, vt tandem aliquã

¶¶ 4 do-no-

do nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse crederemus. Hanc igitur pacis conclusionem cũ & expeteremus, & vrgeremus, nec solum duobus antẽ dictis Principibus, verum etiam carissimo in Christo filio nostro, Ferdinando, regi Romanorum, videretur, actionẽ concilij, nisi pace facta, suscipi non oportere, cunctique a nobis per literas suosque Oratores contenderent, vt alias rursus temporis prorogationes faceremus præcipue autem instaret Serenissimus Cæsar, promisisse se demonstrans ijs, qui a catholica vnitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, vt aliqua concordiæ ratio iniretur, quod ante suam in Germaniam profectionem apte non posset fieri: Nos eadem semper spe pacis, & tantorum principum volũtate adducti, cum præsertim cerneremus, ne ad dictũ quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Uincentiam cõuenisse, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam sæpe frustra fuerat repetitum, celebrationem generalis concilij ad nostrum & sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus: itaque fecimus, & de suspensione huiusmodi literas ad singulos supradictorum Principum decima die Iun. *M. D. XXXIX.. dedimus, sicut ex illis perspicue potest intelligi. Ea itaque suspensione necessario per nos facta, dum tempus illud magis idoneum a nobis, pacisque aliqua conclusio expectatur, quæ & dignitatem postea frequentiamque concilio, & Christianæ Reipub. præsentiorem salutem erat allatura, Christianæ interea res in*

deterius

deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, rege ipsorũ mortuo Turcam vocantibus, Ferdinando rege bellum in eos mouente; Belgis ad defectionem a Cæsare ex parte quadam incitatis: cuius defectionis comprimendæ causa per Galliam amicissime, & cum Rege Christianissimo cõcordissime, magno beneuolæ inter eos voluntatis indicio, transiens in Belgas Serenissimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniã profectus, conuentus Germaniæ Principum, & ciuitatum tractandæ eius, quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cum, spe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus, tractandæq; concordiæ ad maiores potius discordias concitandas aptus esse videretur, inducti fuimus ad pristinum concilij generalis remedium, idq; per legatos nostros. S. R. E Cardinales ipsi Cæsari obtulimus, quod etiam postremo, & præcipue in Ratisponensi conuentu egimus, cum illis dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, summa doctrina, & integritate, Legatum nostrum ageret, nam cum, id quod ne accideret, antea veriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur, a nobis, vt ab Ecclesia dissentientium quosdam articulos, tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum concilium illi excuterentur, & deciderentur, idque nobis, vt concederemus, neque Christiana & Catholica veritas, neque nostra, & sedis Apostolicæ dignitas permitteret; palã potius concilium, vt quam primum fieret, proponi mandauimus, neque vero in alia vnquam sententia, & voluntate

fuimus, quam vt primo quoque tempore Concilium œcu menicum, & generale congregaretur, sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano, & Christianæ religio nis integritatem posse recuperari: veruntamen id cum bo- na gratia & voluntate Christianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dum expectamus, dum ob seruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, o Deus, aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cum de rebus sanctis, & ad Christianam Rempubli. pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hunga- ria a Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris me tu, mœroreque afflictis, nullius iam Principis consensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatem, & Christianæ Reipubli. vtilitatem attendere constituimus. Itaque cum Vincentiam amplius non haberemus, cupere- musque cum vniuersæ Christianorum saluti, tum Germa- nicæ nationis incommodis in eligendo per nos noui Conci- lij habẽdi loco consulere, aliquotq; locis propositis ipsam Tri dentinam ciuitatem ab ipsis desyderari videremus, nos et- si in citeriore Italia commodius omnia tractari posse iudi- cabamus, ad eorum tamen postulationes nostram volun- tatem paterna charitate deflexímus, itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Conci- lium ad proxime venturas Kalendas Nouemb. haberetur

idoneum

idoneũ locum illũ statuentes, quo ex Germania quidẽ alijs- q; Germaniæ finitimis nationibus facillime, ex Gallia, Hispania, cæterisq; prouincijs remotioribus nõ difficiliter Episcopi, & Prælati conuenire possent. Dies autem concilij ea a nobis spectata est, quæ spatium in se haberet & publicãdi per Christianas nationes nostri huius decreti, & facultatis omnibus prælatis adueniendum tribuendæ. Quo minus autem annuum tempus præfiniremus mutãdo concilij loco sicut quibusdam constitutionibus alias præscriptum est, ea res fuit in causa, quod longius extrahi spem sanandæ aliqua in parte christianæ Reipub. quæ tot detrimentis, & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamen videmus tempora, agnoscimus difficultates, quid sperari possit, ex concilijs nostris, incertum esse intelligimus, sed quia scriptum est: Reuela Domino viam tuam, & spera in eo, & ipse faciet: magis Dei clementiæ, & misericordiæ confidere, quam nostræ imbecillitati diffidere, constituimus, sæpe enim fit in bonis operibus incipiendis, vt, quod humana consilia non valent, diuina virtus efficiat. Huius igitur ipsius Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ac beatorum eius Apostolorum, Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti, atque subnixi, de venerabilium item fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio, & assensu sublata, amotaque suspensione, de qua supra commemoratum est, quam per præsentes tollimus, & amouemus, sacrum œcumenicum & generale conciliũ

in ciuitate

in ciuitate Tridentina, loco commodo, & libero, omnibusque nationibus opportuno, ad kalendas proximas Nouemb. anni præsentis ab incarnatione Domini M. D. XLII. incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipsius gloriam, atque laudem, & Christiani totius populi salutem, absoluendum, perficiendumque indicimus, annunciamus, conuocamus, statuimus, atque decernimus, omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quam alios quoscunque residendi, & sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominus eis in vi iurisiurandi quod nobis, & huic sanctæ sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedie͂tiæ, alijsque sub pœnis iure aut consuetudine in celebrationibus conciliorum aduersus non accedentes ferri & proponi solitis, mandantes, arcteq; præcipientes, vt ipsimet, nisi forte iusto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certe per suos legitimos procuratores, & nuncios sacro huic Concilio omnino adesse, & interesse debeant. Supra autem dictos, Imperatorem, Regemque Christianissimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si alias vnquam, hoc quidem tempore maxime sanctissimæ Christi fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes, atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei, & Domini Nostri Iesu Christi, cuius

fidei veritas,

fidei veritas, & religio & intus & extra grauiter iam oppugnatur, vt si saluam volunt Christianam esse Remp. si se Domino obstrictos, & obligatos pro maximis illius erga se beneficijs intelligunt, ne deserant ipsius Dei causam, & negotium, ipsimet ad sacri concilij celebrationem veniant, in quo ipsorum pietas, atque virtus communi vtilitati, salutique suæ, atq; cæterorum, & temporali, & æternæ plurimũ est profutura. Sin autẽ, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt, at graues saltem viros legatos cũ auctoritate mittant, qui personam principis sui quisq; & cũ prudẽtia, & cũ dignitate poßint in concilio referre. In primis vero vt id curent, quod ipsis facillimum est, vt ex suis cuiusq; Regnis, ac prouincijs Episcopi & Prælati sine tergiuersatione, & mora ad concilium proficiscantur, quod maxime quidẽ a prælatis principibusq; Germaniæ Deum ipsum atque nos impetrare æquum est, vt cum eorum præcipue causa ipsisque capientibus concilium inductum sit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non grauentur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare, & ornare, quo melius, atq; commodius, quæ ad integritatem, & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem, emendationemq; malorum, quæ ad Christianorum inter se, tam Principum, quam populorum pacem, vnitatẽ, concordiãq; pertineãt, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi vniuersam christianitatem obruere molliũtur, sint necessaria, Deo nostris cõsultationibus præeũte &

te, & lumen sapientiæ suæ, ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, cōfici, ad optatosque exitus deduci quam primum, & quam optime possint. Atque vt nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, ne vê quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cū præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimandæ, tutus forsitan pateat accessus, volumus, & mandamus, vt in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & Ecclesia Lateranensi, cū ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam congtegari solita est, palam clara voce per curiæ nostræ cursores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæq; in valuis dictarum Ecclesiarum, itemque cancellariæ Apostolicæ portis, & campi Floræ solito loco affigantur, vbi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu exposita pendeant: cumque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem publicationem, affixionemque huiusmodi, omnes, & quoscumque, quos ante dictæ nostræ comprehendunt, post spatium duorum mensium a die literarum publicationis & affixionis, ita volumus obligatos esse, atque astrictos: ac si ipsemet illæ coram lectæ, & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici notarij scripta, aut subscripta, & sigillo personæ alicuius ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita

fuerint

fuerint, ut fides certa & indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum eius se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ. M.D.XLII. XI. Kalen. Iun. anno VIII.

Blosius.

Hier. Dant.

SACROSANCTI œcumenici & generalis concilij Tridentini.

Sub Paulo.III.Pont.Maxi.celebrata die. XIII. mẽſis Decemb. Anno Domini.M. D. XLV.

Decretum de inchoando concilio.

LACET ne vobis,ad laudem & gloriam ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis,Patris,& Filij,& Spiritus ſancti,ad incrementum, & exaltationem fidei & religionis Chriſtianæ,ad extirpationẽ hæreſum, ad pacem,& vnionem Eccleſiæ,ad reformationẽ Cleri,& populi Chriſtiani ad depreſsionem, & extinctionẽ hoſtium Chriſtiani nominis,decernere, & declarare, ſacrum Tridentinum & generale concilium incipere,& inceptum eſſe? Reſponderunt placet.

Indictio futuræ ſeſsionis.

ET cum proxima ſit celebritas Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti,& ſubſequantur aliæ feſtiuitates labẽtis & incipientis anni,placet ne vobis primã futurã Seſsionẽ habendã eſſe die Iouis poſt Epiphaniam,quæ erit ſeptima mẽſis Ianuarij, Anno Domini. M D. XLVI. Reſponderunt,placet.

SESSIO SECVNDA. CELEBRATA DIE: VII. menſis Ianuarij. M. D. XLVI.

Decretum de modo viuendi, & alijs in concilio ſeruandis.

ACROSANCTA Tridẽtina Synodus,in Spiritu ſancto legitimè congregata,in ea præſidentib⁹ tribus Apoſtolicæ ſedis Legatis,agnoſcens cum beato Iacobo Apoſtolo, quod omne datum optimum, &

omne donum perfectum deſurſum eſt, deſcendens a patre luminũ, qui ijs, qui poſtulant a ſe ſapientiam, dat omnibus affluẽter, & non improperat eis, & ſimul ſciens, quod initium ſapientiæ eſt timor domini, ſtatuit & decreuit, omnes & ſingulos Chriſti fideles, in ciuitate Tridentina congregatos, exhortandos eſſe prout exhortatur, vt ſe a malis, & peccatis hactenus commiſſis emendare, ac de cætero in timore domini ambulare, & deſyderia carnis non perficere, orationibus inſtare, ſæpius confiteri, Euchariſtiæ ſacramentum ſumere, eccleſias frequentare, præcepta deniq; Dominica, quantũquiſq; poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace Principum Chriſtianorum, & vnitate Eccleſiæ priuatim orare velint: Epiſcopos vero, & quoſcunq; alios in ordine ſacerdotali conſtitutos, œcumenicũ Concilium in ea ciuitate concelebrantes, vt aſsidue in Dei laudibus incumbere, hoſtias, laudes, & preces offerre, ſacrificiũ miſſæ quolibet ſaltem die Dominico, in quo Deus lucẽ condidit, & a mortuis reſurrexit, ac Spiritum ſanctum in diſcipulos infudit, peragere ſatagant, facientes, ſicut idem Spiritus ſanctus per Apoſtolum pręcipit, obſecrationes, orationes, poſtulationes, gratiarũ actiones pro ſanctiſsimo Domino noſtro Papa, pro Imperatore, pro Regibus, & cæteris qui in ſublimitate cõſtituti ſunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam, & tranquillã vitam agamus, pace fruamur, & fidei incrementum videamus. Pręterea hortatur, vt ieiunent ſaltem ſingulis ſextis ferijs in memoriã paſsionis Domini, & eleemoſynas pauperibus erogent: in eccleſia autem cathedrali ſingulis quintis ferijs celebretur Miſſa de Spiritu ſancto, cum litanijs, & alijs orationibus ad hoc inſtitutis: in alijs vero eccleſijs eadem die dicantur ad minus litaniæ, & orationes: tempore autem, quo ſacra peraguntur, collocutiones, & confabulationes non fiant, ſed ore, & animo, celebranti aſsiſtatur. Et quoniam oportet Epiſcopos eſſe irreprehenſibiles, ſobrios, caſtos domui ſuæ bene propoſitos, hortatur etiam, vt ante omnia quilibet in menſa ſeruet ſobrietatem, moderationemque ciborum. Deinde cum in eo loco ſæpe otioſi ſermones oriri ſoleant vt in ipſorum Epiſcoporum menſis diuinarum ſcripturarum lectio admiſceatur: Familiares vero ſuos vnuſquiſque inſtruat,
& eru-

& erudiat, ne ſint rixoſi, vinoſi, impudici, cupidi, elati, blaſphemi, & voluptaptum amatores, vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur, & in veſtitu, & cultu, & omnibus actibus honeſtatem præſeferant. ſicut decet miniſtros miniſtrorum Dei. Ad hæc cum huius ſacroſancti Concilij præcipua cura, ſolicitudo, & intentio ſit, vt propulſatis hæreſum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, Ieſu Chriſto, qui vera lux eſt, annuente, candor puritaſque refulgeat, & ea, quæ reformatione egent, reformentur, ipſa Synodus hortatur omnes Catholicos hic congregatos, & congregandos, atq; eos præſertim, qui ſacrarum literarũ peritiam habent, vt ſedula meditatione diligenter ſecum ipſi cogitent, quibus potiſsimum vijs, & modis ipſius Sinodi intentio dirigi, & optatum effectũ ſortiri poſsit, quo maturius, & conſultius damnari damnanda & probanda probari queant, vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confeſsione glorificent Deum, & patrẽ Domini noſtri Ieſu Chriſti.

In ſententijs vero dicendis, iuxta Toletani Concilij ſtatutũ in loco benedictionis conſidentibus Domini ſacerdotibus, nullus debeat aut immodeſtis vocibus perſtrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falſis vaniſue, aut obſtinatis diſceptationibus contendere: ſed quidquid dicatur, ſic mitiſsima verborũ prolatione temperetur, vt nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

Inſuper ipſa ſacra Synodus ſtatuit, ac decreuit, quod ſi forte contigerit aliquos debito in loco nõ ſedere, & ſententiã etiam ſub verbo, Placet, proferre, congregationibus intereſſe, & alios quoſcunq; actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nulliq; nouum ius acquiratur.

Deinde indicta fuit futura Seßio ad diem Iouis, quartam menſis Februa. proxime venturi.

SESSIO TERTIA.
CELEBRATA DIE. IIII. mẽsis Februa. M. D. XLVI.

Decretum de Symbolo fidei.

IN NOMINE ſanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti: Hęc ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentibus tribus Apoſtolicæ ſedis legatis, magnitudinem rerum tractandarum conſiderans, præſertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæreſibus, & moribus reformandis, continentur, quorũ cauſa præcipue eſt congregata, agnoſcens autem cum Apoſtolo, non eſſe ſibi colluctationem aduerſus carnem, & ſanguinẽ, ſed aduerſus ſpiritales nequitias in cæleſtibus, cũ eodẽ omnes, & ſingulos in primis hortatur, vt confortentur in Domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus ſumentes ſcutum fidei, in quo poſsint omnia tela nequiſsimi ignea extinguere, atq; galeam ſpei ſalutis accipiant, cum gladio ſpiritus, quod eſt verbũ Dei, Itaq; vt hæc pia eius ſolicitudo principium, & progreſſum ſuũ per Dei gratiam habeat, ante omnia ſtatuit, & decernit præmittendam eſſe confeſsionem fidei. Patrum exempla in hoc ſecuta, qui i ſacratioribus Concilijs hoc ſcutum contra omnes hęreſes in principio ſuarum actionum apponere conſueuere: quo ſolo aliquando & infideles ad fidem traxerũt, hæreticos expugnarunt, & fideles confirmarunt. Quare Symbolum fidei, quo ſancta Romana eccleſia vtitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Chriſti profitẽtur, neceſſario conueniũt: ac fundamentum firmum, & vnicum, contra quod portæ inferi nunquam præualebunt, totidem verbis, quibus in omnibus eccleſijs legitur, exprimendum eſſe cenſuit, quod quidem eiuſmodi eſt. CREDO in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cæli, & terræ, viſibilium omnium, & inuiſibilium, & in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, filium Dei vnigenitum,

& ex pa

& ex patre natum ante omnia ſecula. Deũ de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, genitum, non factum, conſubſtantialem patri per quẽ omnia facta ſunt, qui propter nos homines, & propter noſtrã ſalutem deſcẽdit de cælis, Et incarnatus eſt de ſpiritu ſancto ex Maria virgine, & homo factus eſt, crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus, & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundũ ſcripturas, & aſcẽdit in cælum ſedet ad dexteram patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos, & mortuos, cuius regni non erit finis: & in Spiritum ſanctum dominũ, & viuificantem, qui ex patre, filioque procedit, qui cum patre, & filio ſimul adoratur, & conglorificatur, qui locutus eſt per prophetas, & vnã ſanctam catholicam, & apoſtolicam eccleſiam, Confiteor vnum baptiſma in remiſsionem peccatorum: & expecto reſurectionẽ mortuorum, & vitam venturi ſeculi. Amen.

Indictio futuræ Seſsionis.

EAdem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, in ea præſidentibus eiſdem tribus Apoſtolicæ Sedis legatis, intelligens multos prælatos ex diuerſis partibus accinctos eſſe itineri, nõnullos etiam in via eſſe, quo huc veniant, cogitanſque omnia ab ipſa ſacra Synodo decernenda eo maioris apud omnes exiſtimationis & honoris videri poſſe, quo maiori fuerint, & pleniori patrum conſilio, & præſentia ſancita, & corroborata, ſtatuit & decreuit, futuram Seſsionem poſt præſentem celebrandam eſſe die Iouis, quæ ſubſequetur dominicam, Lætare, proxime futuram: interim tamen nõ differri diſcuſsionem, & examinationem eorum, quæ ipſi Synodo diſcutienda, & examinãda videbuntur.

SESSIO QVARTA.

CELEBRATA DIE. VIII. menſis Aprilis. M. D. XLVI.

Sesſio quarta.

Decretum de canonicis ſcripturis & traditionibus eccleſiaſticis.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ ſedis Legatis, hoc ſibi perpetuò ante oculos proponēs, vt, ſublatis erroribus, puritas ipſa Euangelij in Eccleſia conſeruetur, quod promiſſum ante per Prophetas in ſcripturis ſanctis, Dominus noſter Ieſus Chriſtus, Dei filius, proprio ore primum promulgauit, deinde per ſuos Apoſtolos, tanquam fontem omnis, & ſalutaris veritatis, & morum diſciplinæ, omni creaturæ prædicari iuſsit: perſpicienſq; hanc veritatem, & diſciplinam contineri in libris ſcriptis, & ſine ſcripto traditionibus, quæ ipſius Chriſti ore ab Apoſtolis acceptæ, aut ab ipſis Apoſtolis, Spiritu ſancto dictante, quaſi per manus traditæ, ad nos vſque peruenerunt, orthodoxorum patrum exempla ſecuta, omnes libros tā veteris, quam noui Teſtamenti, cum vtriuſq; vnus Deus ſit auctor, necnon traditiones ipſas: tum ad fidem, tum ad mores pertinētes, tanquam vel oretenus a Chriſto, vel a Spiritu ſancto dictatas, & continua ſucceſsione in Eccleſia Catholica conſeruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia ſuſcepit, & veneratur. Sacrorum vero librorum Indicem huic decreto adſcribendum cenſuit, ne cui dubitatio ſuboriri poſsit, quinā ſint, qui ab ipſa Synodo ſuſcipiuntur, ſunt vero infraſcripti. Teſtamenti veteris, quinq; Moyſis, id eſt, Geneſis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Ioſue, Iudicum, Ruth, quatuor regum, duo Paralipomenon, Eſdræ primus, & ſecundus, qui dicitur Neemias, Thobias, Iudith, Heſter, Iob, Pſalteriū Dauidicum centū quinquaginta pſalmorum, Parabolæ, Eccleſiaſtes, Canticum canticorum, Sapientia, Eccleſiaſticus, Iſaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id eſt, Oſea, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, Naum, Abacuch, Sophonias, Aggæus, Zacharias, Malachias, duo Machabæorum, primus, & ſecundus. Teſtamenti noui, quatuor Euangelia, ſecundum

Cathalogus librorum ſacrorum.

dum

dum Matthæum, Marcum, Lucam, & Ioannem. Actus Apoſto lorum, a Luca Euangeliſta conſcripti, quatuor decim Epiſtolæ Pauli Apoſtoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes, ad Coloſſenſes, duæ ad Theſſalonicenſes, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos. Petri Apoſtoli duæ, Ioãnis Apoſtoli tres, Iacobi Apoſtoli vna, Iudæ Apoſtoli vna, & Apocalyſis Ioannis Aapoſtoli. Si quis autẽ libros ipſos integros cũ omnibꝰ ſuis partibus, prout in Eccleſia Catholica legi cõſueuerũt, & in veteri vulgata latina editione habentur, pro ſacris, & canonicis non ſuſceperit, & traditiones prædictas ſciens, & prudens contempſerit: anathema ſit. Omnes itaq; intelligãt, quo ordine, & via ipſa Sinodus, poſt iactum fidei confeſsionis fundamentum, ſit progreſſura, & quibus potiſsimum teſtimonijs, ac præſidijs in confirmãdis dogmatibus, & inſtaurandis in eccleſia moribus, ſit vſura.

Decretum de editiõe, & vſu ſacrorum librorum.

INſuper eadem ſacroſancta Synodus conſiderans non parũ vtilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei, ſi ex omnibus latinis editionibus, quæ circunferuntur, ſacrorum librorum, quænam pro authentica habenda ſit, innoteſcat: ſtatuit, & declarat, vt hæc ipſa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot ſeculorum vſu in ipſa Eccleſia probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prædicationibus, & expoſitionibus pro authentica habeatur, & vt nemo illam reijcere quouis prætextu audeat, vel præſumat.

Præterea ad coercẽda petulãtia ingenia, decernit, vt nemo ſuæ prudẽtiæ innixus, in rebus fidei, & morũ ad ædificationẽ doctrinæ Chriſtianæ pertinentiũ, ſacrã ſcripturã ad ſuos ſenſus contorquens, cõtra eũ ſenſum, quẽ tenuit, & tenet ſancta Mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu, & interpretatione ſcripturarum ſanctarum, aut etiam contra vnanimem conſenſum Patrum, ipſam ſcripturam ſacram interpretari audeat, etiã ſi huiuſmodi interpretationes nullo vnquam tempore in lucẽ edendæ forent. Qui contra fecerint, per Ordinarios declarẽtur, & pœnis a iure ſtatis puniantur.

Licentia ad eudendos libros necesſaria. Sed & Impreſſoribus modum in hac parte, vt par eſt, imponere volens, qui iam ſine modo, hoc eſt, putãtes ſibi licere quidquid libet, ſine licentia ſuperiorum Eccleſiaſticorum, ipſos ſacræ ſcripturæ libros, & ſuper illis annotationes, & expoſitiones quorumlibet indifferenter, ſæpe tacito, ſæpe etiam ementito prelo, &, quod grauius eſt, ſine nomine auctoris imprimũt, alibi etiam impreſſos libros, huiuſmodi temere venales habent, decernit, & ſtatuit, vt poſthac ſacra ſcriptura, potiſsimum vero hæc ipſa vetus, & vulgata editio, quam emendatiſsime imprimatur: nulliq́ue liceat imprimere, vel imprimi facere quoſuis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris: neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primum examinati, probatiq́ue fuerint ab Ordinario, ſub pœna anathematis, & pecuniæ in Canone Concilij nouiſsimi Lateranenſis appoſita. *Later. proxi mo ſeſsio. 10.* Et ſi regulares fuerint, vltra examinationem, & probationem huiuſmodi, licentiam quoq; a ſuis ſuperioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam ſuarum ordinationum: Qui autem ſcripto eos communicant, vel euulgant, niſi antea examinati probatiq́ue fuerint, eiſdem pœnis ſubiaceãt quibus impreſſores. Et qui eos habuerint, vel legerint, niſi prodiderint auctorem, pro auctoribus habeantur. Ipſa vero huiuſmodi librorum probatio in ſcriptis detur, atque ideo in fronte libri, vel ſcripti, vel impreſsi, authenticè appareat: idq́ue totum hoc eſt, & probatio, & examen gratis fiat, vt probanda, probentur, & reprobentur improbanda. Poſt hæc temeritatem illã reprimere volẽs, qua ad ꝓfana quæq; cõuertũtur, & torquentur verba, & ſentẽtiæ ſacræ ſcripturæ: ad ſcurrilia ſcilicet fabuloſa, vana, adulationes, detractiones ſuperſtitiones impias & diabolicas incãtationes, diuinationes, ſortes, libellos etiã famoſos, mãdat, & præcipit ad tollendam huiuſmodi irreuerentiam, & cõtemptum, ne de cætero quiſquam quomodolibet verba ſcripturæ ſacræ ad hæc, & ſimilia audeat vſurpare, vt omnes huius generis homines temeratores, & violatores verbi Dei, iuris, & arbitrij pœnis per Epiſcopos coerceantur. *Prophanis ſacra non miſcenda.*

Indictio futuræ Seſsionis.

Item

ITem ſacroſancta Synodus ſtatuit,& decernit,proximã futuram Seſsionem tenendam, & celebrandam eſſe feria quinta poſt ſacratiſsimum feſtum proximum Pentecoſtes.

SESSIO QVINTA. CELEBRATA DIE.XVII. menſis Iunij.M.D.XLVI.

Decretum de peccato originali.

T fides noſtra Catholica, ſine qua impoſsibile eſt placere Deo, purgatis erroribus, in ſua ſinceritate integra,& illibata permaneat & ne populus Chriſtianus omni vento doctrinæ circumferatur, cum ſerpens ille antiquus, humani generis perpetuus hoſtis, inter plurima mala,quibus Eccleſia Dei his noſtris temporibus perturbatur,etiam de peccato originali, eiuſque remedio non ſolum noua,ſed vetera etiam diſsidia excitauerit: ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem tribus Apoſtolicæ ſedis legatis,iam ad reuocandos errãtes, & nutantes confirmandos accedere volens, ſacrarum ſcripturarum, & ſanctorum patrum, ac probatiſsimorum Conciliorum teſtimonia, & ipſius Eccleſiæ iudicium, & conſenſum ſecuta,hęc de ipſo peccato originali ſtatuit,fatetur,ac declarat.

Si quis non confitetur. primum hominem Adam, cum mãdatum Dei in paradiſo fuiſſet tranſgreſſus, ſtatim ſanctitatem, & iuſtitiam,in qua conſtitutus fuerat,amiſiſſe, incurriſſeq; per offenſam præuaricationis huiuſmodi iram, & indignationem Dei, atque ideo mortem, quam antea illi comminatus fuerat Deus,& cum morte captiuitatem ſub eius poteſtate, qui mortis deinde habuit imperium,hoc eſt diaboli,totumq; Adam per illam præuaricationis offenſam,ſecundum corpus, & animam in deterius commutatum fuiſſe,anathema ſit.

Si quis Adæ præuaricationẽ ſibi ſoli, & non eius propagini

aſſerit nocuiſſe,& acceptã a Deo ſanctitatẽ,& iuſtitiã,quã perdidit,ſibi ſoli,& nõ nobis etiã eũ perdidiſſe, aut inquinatũ illũ per inobediẽtiæ peccatũ,mortẽ,&pœnas corporistãtũ in omne genus humanũ trãsfudiſſe,nõ autẽ & peccatũ, ꝙ mors eſt animæ:anathema ſit:cũ cõtradicat Apoſtolo dicenti: Per vnũ hominem peccatũ intrauit in mundum,& per peccatum mors:& ita in oẽs homines mors pertrãſijt, in quo omnes peccauerũt.

Si quis hoc Adæ peccatum, quod origine vnũ eſt,& propagatione, nõ imitatione trãsfuſum omnibus, ineſt vnicuiq; proprium,vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remediũ aſſerit tolli,quã per meritũ vnius meditatoris dñi noſtri Ieſu Chriſti,qui nos Deo recõciliauit in ſanguine ſuo, factus nobis iuſtitia,ſanctificatio:& redẽptio,aut negat ipſum Chriſti Ieſu meritũ per baptiſmi ſacramentũ in forma eccleſiæ rite collatũ, tam adultis, quã paruulis applicari:anathema ſit:quia nõ eſt aliud nomẽ ſub cælo datũ hominibus,in quo oporteat nos ſaluos fieri,vnde illa vox: Ecce agnus Dei:Ecce qui tollit peccata mũdi. Et illa:Quicunq; baptizati eſtis,Chriſtũ induiſtis.

Si quis paruulos recẽtes ab vteris matrũ baptizãdos negat, etiã ſi fuerint a baptizatis parẽtibus orti, aut dicit in remiſsionẽ quidẽ peccatorũ eos baptizari,ſed nihil ex Adã trahere originalis peccati,quod regenerationis lauacro neceſſe ſit expiari ad vitã æternam conſequendã,vnde fit cõſequens,vt in eis forma Baptiſmatis,in remiſsionẽ peccatorũ non vera, ſed falſa intelligatur:anathema ſit: quoniã non aliter intelligendũ eſt id, quod dixit Apoſtolus: Per vnũ hominem peccatũ intrauit in mundũ:& per peccatũ mors,& ita in omnes hominesmors per tranſijt, in quo omnes peccauerunt; niſi queãdmodũ Eccleſia Chatolica vbiq; diffuſa ſemper intellexit,propter hãc enim regulam fidei ex traditione Apoſtolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in ſemetipſis adhuc committere potuerunt, in remiſsionem peccatorum veraciter baptizantur vt in eis regeneratione mũdetur,quod generatione cõtraxerunt. Niſi enim quis renatus fuerit ex aqua,& Spiritu ſancto,non poteſt introire in regnum Dei.

Si quis per Ieſu Chriſti dñi noſtri gratiã, quæ in Baptiſmate

confertur,

cõfertur reatũ originalis peccati remitti negat, aut etiã aſſerit nõ tolli totũ id, ꝙ verã, & propriã peccati rationẽ habet, ſed illud dicit tantũ radi, aut nõ imputari: anathema ſit: in renatis enim nihil odit Deꝰ, quia nihil eſt dãnationis ijs, qui vere cõſepulti ſunt cũ Chriſto per baptiſma in mortẽ: qui nõ ſecundũ carnẽ ambulãt, ſed veterẽ hominẽ exuentes, & nouũ, qui ſecundũ Deũ creatus eſt, induẽtes, innocẽtes immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti ſunt hæredes quidẽ Dei, coheredes autẽ Chriſti, ita vt nihil prorſus eos ab ingreſſu cæli remoretur. Manere autem in baptizatis concupiſcentiã, vel fomitẽ, hęc ſancta Synodus fatetur, & ſentit: quæ cũ ad agonẽ relicta ſit, nocere non conſentientibus, ſed viriliter per Chriſti Ieſu gratiã repugnãtibus non valet: quinimo qui legitime certauerit, coronabitur. Hanc concupiſcentiã, quã aliquãdo Apoſtolus peccatũ appellat, ſancta Synodus declarat Eccleſiã Catholicã nunquã intellexiſſe peccatũ appellari, quod vere, & proprie in renatis peccatũ ſit, ſed quia ex peccato eſt, & ad peccatũ inclinat, ſi quis autẽ contrariũ ſenſerit, anathema ſit.

Declarat tamẽ hæc ipſa ſancta Synodus, nõ eſſe ſuæ intẽtionis cõprehẽdere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur beatã & immaculatã virginẽ Mariã, Dei genitricẽ, ſed obſeruãdas eſſe cõſtitutiones felicis recordationis Xyſti Papæ quarti, ſub pœnis in eis conſtitutionibus contentis, quas innouat.

In extraua. cũ præ excelſa & graue nimis, de reliquijs & vene. ſanctorũ.

Decretum de reformatione.

Cap. I. De interpretatione ſacræ ſcripturæ in eccleſijs neceſſaria, atq; alijs ad id pertinentibus.

EAdem ſacroſancta Synodus, pijs ſummorum Pontificum, & probatorum Conciliorum conſtitutionibus inhærens, eaſq; amplectens, & illis adijciens, ne cæleſtis ille ſacrorum librorum theſaurus, quem Spiritus ſanctus ſumma liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat, ſtatuit, & decreuit, quod in illis Eccleſijs, in quibus præbenda, aut præſtimonium, ſeu aliud quouis nomine nuncupatum ſtipendium pro lectoribus ſacræ theologiæ deputatum reperitur, Epiſcopi, Archiepiſcopi, Pri-

pi, Pri-

pi, Primates, & alij locorum ordinarij eos, qui præbendam, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi obtinent, ad ipſius ſacræ ſcripturæ expoſitionem, & interpretationem per ſe ipſos ſi idonei fuerint, alioquin per idoneum ſubſtitutũ ab ipſis Epiſcopis, Archiepiſcopis, Primatibus, & alijs locorum ordinarijs eligendum, etiam per ſubtractionem fructuum, cogant, & compellant. De cætero vero præbenda, præſtimonium, aut ſtipendium huiuſmodi non niſi perſonis idoneis, & quæ per ſe ipſos id munus explicare poſsint, conferantur: & aliter facta prouiſio nulla ſit, & inualida. In eccleſijs autem Metropolitanis, vel cathedralibus, ſi ciuitas inſignis, vel populoſa, ac etiam in collegiatis exiſtentibus in aliquo inſigni opido, etiam nullius diœceſis, ſi ibi Clerus numeroſus fuerit, vbi nulla præbẽda, aut præſtimonium, ſeu ſtipendium huiuſmodi deputatum reperitur, præbenda quomodocũq;, præterquam ex cauſa reſignationis, primo vacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non ſit, ad eum vſum ipſo facto perpetuo conſtituta, & deputata intelligatur. Et quatenus in ipſis eccleſijs nulla, vel non ſufficiens præbẽda foret, Metropolitanus, vel Epiſcopus ipſe per aſsignationẽ fructuũ alicuius ſimplicis beneficij, eiuſdẽ tamen debitis ſupportatis, oneribus, vel per contributionem beneficiatorum ſuæ ciuitatis, diœceſis, vel alias, prout commodius fieri poterit, de capituli conſilio ita prouideat, vt ipſa ſacræ ſcripturæ lectio habeatur, ita tamen vt quæcunq; aliæ lectiones, vel conſuetudine, vel quauis alia ratione inſtitutę, propter id minime prętermittãtur. Eccleſię vero, quarũ annui prouentus tenues fuerint, & vbi tã exigua eſt cleri, & populi multitudo, vt theologiæ lectio in eis cõmodè haberi nõ poſsit, ſaltẽ magiſtrũ habeãt ab epiſcopo cũ cõſilio capituli eligendũ, qui clericos, alioſq; ſcholares pauperes grãmaticã gratis doceat, vt deinceps ad ipſa ſacrę ſcripturæ ſtudia, annuẽte Deo, trãſire poſsint. Ideoq; illi magiſtro grãmaticæ, vel alicuius ſimplicis beneficij fructus, quos tandiu percipiat, quãdiu in docẽdo præſtiterit aſsignẽtur, dũ tamẽ beneficiũ ipſum ſuo debito nõ fraudetur obſequio: vel ex capitulari, vel Epiſcopali menſa condigna aliqua merces perſoluatur: vel alias Epiſcopus ipſe aliquam rationẽ ineat ſuæ eccleſiæ, &

Præbenda aſſignatur pro lectorib⁹ ſcripturæ.

diœceſi

diœceſi accomodam, ne pia hæc, vtilis, atque fructuoſa prouiſio quouis quæſito colore negligatur. In monaſterijs quoq; monachorum, vbi commode fieri queat, etiam lectio ſacræ ſcripturæ habeatur, qua in re ſi Abbates negligentes fuerint, Epiſcopi locorum, in hoc ſedis Apoſtolicæ delegati, eos ad id opportunis remedijs compellant. In conuentibus vero aliorum Regularium, in quibus ſtudia commode vigere poſſunt ſacrę ſcripturæ lectio ſimiliter habeatur: quæ lectio a capitulis generalibus, vel prouincialibus aſsignetur dignioribus magiſtris. In gymnaſijs etiam publicis, vbi tam honorifica, & cæterorum omnium maxime neceſſaria lectio hactenus inſtituta non fuerit, religioſiſsimorum principum, ac rerum publicarum pietate & charitate ad Catholicæ fidei defenſionem, & incrementum, ſanæq; doctrinæ conſeruationem, & propagationem inſtituatur: & vbi inſtituta foret, & negligeretur, reſtituatur. Et ne ſub ſpecie pietatis impietas diſſeminetur, ſtatuit eadem ſancta Synodus neminem ad huiuſmodi lectionis officium tam publice, quàm priuatim admittendum eſſe, qui prius ab Epiſcopo loci de vita moribus, & ſcientia examinatus, & approbatus nõ fuerit, quod tamẽ de lectoribus in clauſtris monachorum non intelligatur.

Caput. II. De prædicationis munere exequendo, & licẽtia ſuperiorum ad id requiſita.

Docentiũ & diſcentiũ ſcripturã indultum.

DOcentes verò ipſam ſacram ſcripturam dũ publice in ſcholis docuerint, & ſcolares, qui in ipſis ſcolis ſtudent, priuilegijs omnibus de præceptione fructuum præbendarum, & beneficiorum ſuorum in abſencia a iure communi conceſsis, plene gaudeant & fruantur. Quia vero Chriſtianæ Reipub. nõ minus neceſſaria eſt prædicatio Euangelij, quam lectio, & hoc eſt præcipuum Epiſcoporum munus, ſtatuit, & decreuit eadẽ ſancta Synodus, omnes Epiſcopos, Archiepiſcopos, Primates, & omnes alios eccleſiarum Prælatos teneri per ſe ipſos, ſi legitime impediti non fuerint, ad prædicandum ſanctum Ieſu Chriſti Euangelium. Si vero cõtigerit Epiſcopos & alios prædictos legitimo detineri impedimento, iuxta formam generalis Concilij viros

cilij viros idoneos aſſumere teneantur ad huiuſmodi prædicationis officium ſalubriter exequendum, ſiquis autem hoc adimplere contempſerit. diſtrictæ ſubiaceat vltioni. Archipresbyteri quoq; Plebani, & quicũq; parochiales, vel aliàs curam animarum habentes, eccleſias quocunq; modo obtinent, per ſe, vel alios idoneos, ſi legitimè impediti fuerint, diebus ſaltem Dominicis, & feſtis ſolennibus, plebes ſibi commiſſas, pro ſua, & earum capacitate paſcant ſalutaribus verbis, docendo ea, quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem, annunciandoq́; eis cũ breuitate, & facilitate ſermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas ſectari oporteat, vt pœnam æternam euadere, & cæleſtem gloriam conſequi valeant, id vero ſi quis eorum præſtare negligat, etiã ſi ab Epiſcopi iuriſdictione quauis ratione exẽptum ſe eſſe prætenderet, etiam ſi eccleſiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monaſterio, etiã extra diœceſim exiſtenti, forſan annexæ, vel vnitæ, modo re ipſa in diœceſi ſint, prouida paſtoralis Epiſcoporum ſolicitudo non deſit, ne illud impleatur: Paruuli perierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaq; vbi ab Epiſcopo moniti trium menſium ſpatio muneri ſuo defuerint, per cẽſuras eccleſiaſticas, ſeu alias ad ipſius Epiſcopi arbitrium cogantur, ita vt, etiam ſi ei ſic expedire viſum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præſtet, honeſta aliqua merces perſoluatur, donec principalis ipſe reſipiſcẽs officium ſuum impleat. Si quæ vero parochiales eccleſiæ repe riantur ſubiectæ monaſterijs in nulla diœceſi exiſtẽtibus, ſi Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint, à Metropolitanis, in quorum prouincijs diœceſes ipſæ ſitæ ſunt tanquam, quo adhoc, Sedis Apoſtolicæ delegatis, compellãtur neq; huius Decreti executionem conſuetudo, vel exẽptio, aut appellatio, aut reclamatio ſiue recurſus impedire valeat, quouſque deſuper a competenti iudice, qui ſummariè, & ſola facti veritate inſpecta procedat, cognitũ, & deciſum fuerit. Regulares vero cuiuſcunq; ordinis, niſi à ſuis ſuperioribus de vita, morib' & ſcientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Eccleſijs ſuorum ordinum, prædicare non poſsint: cum qua licentia perſonaliter ſe coram Epiſcopis præſentare,

&a

& ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant. In Eccleſijs vero, quæ ſuorum ordinum non ſunt, vltra licentiam ſuorum ſuperiorum, etiam Epiſcopi licentiam habere teneantur, ſine qua in ipſis Eccleſijs non ſuorum ordinum nullo modo prædicare poſsint, ipſam autem licētiam gratis Epiſcopi concedant. Si vero, quod abſit, prædicator errores, aut ſcandala diſſeminauerit in populum, etiam ſi in monaſterio ſui, vel alterius ordinis prædicet, Epiſcopus ei prædicationē interdicat. Quod ſi hæreſes prædicauerit, cōtra eum ſecundum iuris diſpoſitionem, aut loci conſuetudinem procedat, etiam ſi prædicator ipſe generali, vel ſpeciali priuilegio, exemptum ſe eſſe prætenderet, quo caſu Epiſcopus auctoritate Apoſtolica, & tanq̃ ſedis Apoſtolicę delegatus procedat. Curēt aūt Epiſcopi, ne quis prędicator, vel ex falſis informationibus, vel aliâs calūnioſè vexetur, iuſtamuè de eis cōquerendi occaſionē habeat.

Caueant præterea Epiſcopi, ne aliquem vel eorum, qui cum ſint nomine Regulares, extra clauſtra tamen, & obediētiam religionum ſuarum viuunt, vel presbyterorum ſecularium, niſi ipſis noti ſint, & moribus atq; doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum præ textu, in ſua ciuitate, vel dioeceſi prædicare permittant, donec ab ipſis Epiſcopis ſuper ea re, ſancta ſedes Apoſtolica conſulatur, à qua priuilegia huiuſmodi niſi tacita veritate, & expreſſo mendacio ab indignis extorqueri veriſimile non eſt. Quæſtores vero eleemoſynarij, qui etiā quæſtuarij vulgo dicuntur, cuiuſcunq; conditionis exiſtant, nullo modo nec per ſe, nec per alium prædicare præſumant, & contrafacientes ab Epiſcopis, & Ordinarijs locorum, priuilegijs quibuſcūq; nō obſtantibus, opportunis remedijs omnino arceantur.

Indictio futuræ Seſsionis.

ITem hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit, & decernit primā futuram Seſsionem tenendam, & celebrādā, eſſe die Iouis feria quinta poſt feſtum beati Iacobi, Apoſtoli.

Prorogata deinde fuit Seſsio ad diem. XIII. *menſis Ianua. M. D. XLVII.*

SESSIO

CELEBRATA DIE. XIII. mensis Ianuarij. M.D.XLVII.

Decretum de iustificatione.

Procemium.

CUM hoc tempore non sine multarum animarum iactura, & graui ecclesiasticę vnitatis detrimento, erronea quædam disseminata sit de iustificatione doctrina, ad laudẽ, & gloriã omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquilitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, domini Pauli diuina prouidentia Papæ tertij, Reuerendissimis Dominis, Dominis Ioan. Maria de Mõte, Episcopo Prænestino, & Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanamq; doctrinam ipsius iustificationis, quã Sol iustitiæ Christus Iesus fidei nostræ auctor, & cõsummator, docuit, Apostoli tradiderũt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuo retinuit, districtius inhibẽdo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quã præsenti Decreto statuitur, ac declaratur.

De naturæ, & legis ad iustificandos homines imbecillitate. Caput. I.

PRimum declarat sancta Synodus ad iustificationis doctrinã probe, & syncere intelligendã, oportere, vt vnusquisq; agnoscat, & fateatur, quod cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent, facti immundi, &, vt Apostolus inquit, natura filij iræ, quemadmodum in Decreto de peccato originali exposuit, vsq; adeo serui erant peccati, & sub pote-

state

ſtate Diaboli ac mortis, vt non modo gentes per vim naturæ, ſed ne Iudæi quidem per ipſam etiam literam legis Moyſi, inde liberari, aut ſurgere poſſent, tametſi in eis liberũ arbitrium minime extinctũ eſſet, viribus licet attenuatum, & inclinatũ.

De diſpenſatione, & myſterio aduentus Chriſti. Cap. II.

QVo factum eſt, vt cæleſtis pater, pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, Chriſtum Ieſum filium ſuum, & ante legem, & legis tempore multis ſanctis patribus declaratum, ac promiſſum, cũ venit beata illa plenitudo temporis ad homines miſerit, vt & Iudæos, qui ſub lege erant, redimeret: & gentes, quæ non ſectabantur iuſtitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent. Hunc propoſuit Deus propitiatorem per fidem in ſanguine ipſius pro peccatis noſtris, non ſolum autem pro noſtris, ſed etiam pro totius mundi.

Qui per Chriſtum iuſtificantur. Cap. III.

VErum, etſi ille pro omnibus mortuus eſt, non omnes tamẽ mortis eius beneficium recipiunt, ſed ij duntaxat, quibus meritum paſsionis eius communicatur. nam ſicut re vera homines niſi ex ſemine Adæ propagati naſcerentur, non naſcerentur iniuſti, cum ea propagatione, per ipſum dum concipiũtur, propriam iniuſtitiam contrahant: ita niſi in Chriſto renaſcerentur, nũquam iuſtificarentur, cum ea renaſcentia per meritum paſsionis eius gratia, qua iuſti fiunt, illis tribuatur, Pro hoc beneficio Apoſtolus gratias nos ſemper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis ſanctorum in lumine, & eripuit de poteſtate tenebrarum, tranſtulitque in regnum filij dilectionis ſuæ: in quo habemus redemptionem, & remiſſionem peccatorum.

Inſinuatur deſcriptio iuſtificationis impij, & modus eius in ſtatu gratiæ. Cap. IIII.

QVibus verbis iuſtificationis impij deſcriptio inſinuatur, vt ſit tranſlatio ab eo ſtatu, in quo homo naſcitur filius pri

mi Adæ, in ſtatum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per ſecũdum Adam, Ieſum Chriſtum, ſaluatorem noſtrum, quæ quidẽ tranſlatio poſt Euangelium promulgatum, ſine lauacro regenerationis, aut eius voto fieri non poteſt: ſicut ſcriptum eſt: Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei.

De neceßitate præparationis ad iuſtificationem in adultis, & vnde ſit. Cap. V.

DEclarat præterea, ipſius iuſtificationis exordium in adultis a Dei per Chriſtum Ieſum præueniente gratia ſumendum eſſe, hoc eſt, ab eius vocatione, qua nullis eorum exiſtentibus meritis vocantur, vt qui per peccata a Deo auerſi erãt per eius excitantẽ atque adiuuantẽ gratiã ad conuertendum ſe ad ſuamſ ipſorum iuſtificationem, eidem gratiæ liberè aſſentiendo, & cooperando, diſponantur: ita vt tangente Deo cor hominis per Spiritus ſancti illuminationem, neque homo ipſe nihil omnino agat, inſpirationem illam recipiens, quippe qui illam & abijcere poteſt: neque tamen ſine gratia Dei mouere ſe ad iuſtitiam coram illo libera ſua voluntate poſsit, vnde in ſacris literis cum dicitur: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos libertatis noſtræ admonemur. Cũ reſpondemus: Cõuerte nos dñe ad te, & cõuertemur: Dei nos gratia præueniri cõfitemur.

Modus præparationis. Cap. VI.

DIſponuntur autẽ ad ipſam iuſtitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti, fidẽ ex auditu concipientes, libere mouentur in Deum, credentes vera eſſe, quæ diuinitus reuelata, & promiſſa ſunt: atq; illud in primis, a Deo iuſtificari impiũ ꝑ gratiã eius per redẽptionẽ, quæ eſt in Chriſto Ieſu: & dũ peccatores ſe eſſe intelligentes, a diuinæ iuſtitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad conſiderandam Dei miſericordiam ſe conuertendo, in ſpem eriguntur, fidentes Deum ſibi propter Chriſtum propitium fore, illumq; tanquam omnis iuſtitiæ fontem diligere incipiunt: ac propterea mouentur aduerſus peccata per odium aliquod, & deteſtationẽ, hoc eſt, per eam pœnitẽtiam, quam ante Baptiſ-

te Baptiſmum agi oportet: denique dum proponunt ſuſcipere Baptiſmum, inchoare nouam vitam, & ſeruare diuina mandata. De hac diſpoſitione ſcriptum eſt: Accedentem ad Deũ oportet credere quia eſt, & quod inquerẽtibus ſe remunerator ſit. Et Confide fili, remittũtur tibi peccata tua. Et, timor Domini expellit peccatum. Et, Pœnitentiam agite, & baptizetur vnuſquiſque veſtrum, in nomine Ieſu Chriſti in remiſsionem peccatorum veſtrorum, & accipietis donum Spiritus ſancti. Et, Euntes ergo docete omnes gentes, baptizãtes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, docẽtes eos ſeruare quęcunque mandaui vobis. Deniq;, Præparate corda veſtra Dño.

Quid ſit iuſtificatio impij, & quæ eius cauſæ. Cap. VII.

HAnc diſpoſitionem ſeu pręparationẽ iuſtificatio ipſa conſequitur, quæ non eſt ſola peccatorum remiſsio, ſed & ſanctificatio, & renouatio interioris hominis per voluntariam ſuſceptionem gratiæ, & donorum, vnde homo ex iniuſto fit iuſtus, & ex inimico amicus, vt ſit hæres ſecundũ ſpem vitæ æternæ. Huius iuſtificationis cauſæ ſunt, finalis quidẽ, gloria, Dei & Chriſti, ac vita æterna: efficiẽs vero, miſericors Deus, qui gratuito abluit, & ſanctificat, ſignans, & vngens Spiritu promiſsionis ſancto, qui eſt pignus hæreditatis noſtræ: meritoria autem dilectiſsimus vnigenitus ſuus, Dominus noſter, IeſusChriſtus: qui cum eſſemus inimici propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, ſua ſanctiſsima paſsione in ligno crucis nobis iuſtificationem meruit, & pro nobis Deo Patri ſatisfecit, inſtrumentalis item, ſacramentum baptiſmi: quod eſt ſacramentum fidei, ſine qua nulli vnquã contigit iuſtificatio: demum vnica formalis cauſa eſt iuſtitia Dei, nõ qua ipſe iuſtus eſt, ſed qua nos iuſtos facit, qua videlicet ab eo donati, renouamur ſpiritu mẽtis noſtrę, & non modo reputamur, ſed vere iuſti nominamur, & ſumus, iuſtitiam in nobis recipientes vnuſquiſque ſuam ſecundum menſuram, quam Spiritus ſanctus partitur ſingulis prout vult, & ſecundum propriam cuiuſque diſpoſitionem, & cooperationem, quanquam enim nemo poſsit eſſe iuſtus,

niſi cui merita paſsionis domini noſtri Ieſu Chriſti communicantur: id tamen in hac impij iuſtificatione fit, dum eiuſdem ſanctiſsimæ paſsionis merito per Spiritum ſanctum charitas Dei diffunditur in cordibus eorum, qui iuſtificantur, atque ipſis inheret. vnde in ipſa iuſtificatione cum remiſsione peccatorum hæc omnia ſimul infuſa accipit homo per Ieſum Chriſtũ, cui inſeritur, fidem, ſpem, & charitatem. nam fides, niſi ad eam ſpes accedat, & charitas, neque vnit perfecte cum Chriſto, neque corporis eius viuum membrum efficit, qua ratione veriſsime dicitur, Fidem ſine operibus mortuam, & otioſam eſſe. Et, In Chriſto Ieſu neque circũciſionem aliquid valere, neque prę putium, ſed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptiſmi ſacramentum ex apoſtolorum traditione cathecumeni ab Eccleſia petunt, cum petunt fidem, vitam æternam præſtantem, quam ſine ſpe, & charitate fides præſtare non poteſt. vnde & ſtatim verbum Chriſti audiunt: Si vis ad vitã ingredi, ſerua mandata. Itaque veram, & Chriſtianam iuſtitiam accipientes, eam ceu primam ſtolam pro illa, quam Adam ſua inobedientia ſibi, & nobis perdidit, per Chriſtum Ieſum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur ſtatim renati conſeruare, vt eam perferant ante tribunal Domini noſtri Ieſu Chriſti, & habeant vitam æternam.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iuſtificari Cap. VIII

CVm vero apoſtolus dicit, iuſtificari hominem per fidem, & gratis, ea verba in eo ſenſu intelligenda ſunt, quem perpetuus Eccleſiæ catholicæ conſenſus tenuit, & expreſsit, vt ſcilicet per fidem ideo iuſtificari dicamur, quia fides eſt humanæ ſalutis initium, fundamentum, & radix omnis iuſtificationis: ſine qua impoſsibile eſt placere Deo, & ad filiorum eius cõſortium peruenire: Gratis autem iuſtificari ideo dicamur, quia nihil eorum, quæ iuſtificationem præcedunt, ſiue fides, ſiue opera, ipſam iuſtificationis gratiam promeretur. ſi enim gratia eſt, iam non ex operibus: alioquin, vt idem Apoſtolus inquit, gratia iam non eſt gratia.

Contra

Contra inanem hæreticorum fiduciam. *Cap. IX.*

QVanuis autem necessarium sit credere, neque remitti, neq; remissa vnquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum: nemini tamen, fiduciam & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel dimissa esse dicendum est, cum apud hæreticos & schismaticos possit esse, imò nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam catholicam contentione prædicetur vana hæc ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui vere iustificati sunt, absque vlla omnino dubitatione apud semetipsos statuere se esse iustificatos, neminemque à peccatis absolui, ac iustificari, nisi eum, qui certo credat se absolutum, & iustificatum esse, atque hac sola fide absolutionem, & iustificationem perfici, quasi qui hoc non credit, de Dei promissis deque mortis, & resurrectionis Christi efficatia dubitet. nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, deque Sacramentorum virtute, & efficatia dubitare debet: sic quilibet, dum se ipsum, suãque propriam infirmitatem, & indispositionem respicit, de sua gratia formidare, & timere potest, cum nullus scire valeat certitudine fidei, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consequutum.

De acceptæ iustificationis incremento. *Cap. X.*

SIc ergo iustificati, & amici Dei, ac domestici facti, euntes de virtute in virtutem, renouantur, vt Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus, crescunt, atque magis iustificantur, sicut scriptum est: Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: Ne vereatis vsque ad mortem iustificari. Et rursus: Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantum. Hoc vero iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cum orat: da nobis Domine fidei, spei & charitatis augmentum.

De obſeruatione mandatorum, deq́ illius neceſsitate & poſsibilitate. Cap. XI.

NEmo autem, quantumuis iuſtificatus, liberum ſe eſſe ab obſeruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & a patribus ſub anathemate prohibita voce vti, Dei præcepta homini iuſtificato ad obſeruandum eſſe impoſsibilia, nam Deus impoſsibilia non iubet, ſed iubendo monet, & facere quod poſsis, & petere quod nõ poſsis, & adiuuat, vt poſsis. Cuius mãdata grauia non ſunt, cuius iugum ſuaue eſt, & onus leue, qui enim ſunt filij Dei, Chriſtum diligunt: qui autem diligunt eũ, vt ipſemet teſtatur, ſeruant ſermones eius, quod vtiq; cum diuino auxilio præſtare poſſunt, licet enim in hac mortali vita quãtumuis ſancti, & iuſti in leuia ſaltem, & quotidiana, quæ etiam venialia dicuntur, peccata, quandoq; cadant, non propterea definunt eſſe iuſti, nam iuſtorum illa vox eſt & humilis, & verax: Dimite nobis debita noſtra, quo fit: vt iuſti ipſi eo magis ſe obligatos ad ambulandum in via iuſtitiæ ſentire debeant, quo liberati iam a peccato, ſerui autẽ facti Deo, ſobrie, iuſte, & pie viuentes proficere poſſunt per Chriſtum Ieſum, per quem acceſſum habuerunt in gratiam iſtam. Deus namq; ſua gratia ſemel iuſtificatos non deſerit, niſi ab eis prius deſeratur. Itaq; nemo ſibi in ſola fide blandiri debet, putans fide ſola ſe hęredem eſſe cõſtitutum hæreditatemq́; conſecuturum, etiam ſi Chriſto non compatiatur, vt & conglorificetur, nam & Chriſtus ipſe, vt inquit Apoſtolus, cum eſſet filius Dei, didicit ex ijs, quę paſſus eſt, obedientiam, & couſummatus, factus eſt omnibus, obtemperantibus ſibi, cauſa ſalutis æternæ. Propterea Apoſtolus ipſe monet iuſtificatos dicens: Neſcitis, quod ij, qui in ſtadio currũt, omnes quidem currunt, ſed vnus accipit brauium: ſic currite, vt cõprehendatis. Ego igitur ſic curro, non quaſi in incertum: ſic pugno non quaſi aerem verberans, ſed caſtigo corpus meum, & in ſeruitutem redigo: ne forte, cum alijs prædicauerim, ipſe reprobus efficiar. Item princeps Apoſtolorum Petrus: Satagite, vt per bona opera certam veſtram vocationem, & electionem faciatis, hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. Vnde conſtat

eos ortho

eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduerſari, qui dicunt, iuſtũ in omni bono opere ſaltem venialiter peccare, aut, quod intolerabilius eſt, pœnas æternas mereri, atq; etiam eos, qui ſtatuũt, in omnibus operibus iuſtos peccare, ſi in illis ſuam ipſorum ſocordiam excitando, & ſeſe ad currendum in ſtadio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam, cum ſcriptum ſit: Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificationes tuas propter retributionẽ, & de Moſe dicat Apoſtolus: quod reſpiciebat in remuneratione.

Prædeſtinationis temerariam præſumptionem cauendam eſſe. Cap. XII.

NEmo quoq; quandiu in hac mortalitate viuitur, de arcano diuinæ prædeſtinationis myſterio vſque adeo præſumere debet, vt certo ſtatuat ſe omnino eſſe in numero prædeſtinatorum. quaſi verum eſſet, quod iuſtificatus aut amplius peccare non poſsit, aut ſi peccauerit, certã ſibi reſipiſcentiam promittere debeat, nam niſi ex ſpeciali reuelatione ſciri nõ poteſt, quod Deus ſibi elegerit.

De perſeuerantiæ munere. Cap. XIII.

SImiliter de perſeuerantiæ munere, de quo ſcriptum eſt: Qui perſeuerauerit vſque in finem, hic ſaluus erit: quod quidem aliunde haberi non poteſt, niſi ab eo, qui potens eſt eum, qui ſtat, ſtatuere, vt perſeueranter ſtet, & eum, qui cadit, reſtituere: nemo ſibi certi aliquid abſoluta certitudine polliceatur: tametſi in Dei auxilio firmiſsimam ſpem collocare, & reponere oẽs debent. Deus enim, niſi ipſi illius gratiæ defuerint, ſicut cœpit opus bonum, ita perficiet, operans velle, & perficere. Verumtamen qui ſe exiſtimant ſtare, videant ne cadant, & cum timore, ac tremore ſalutem ſuam operentnr, in laboribus, in vigilijs, in eleemoſynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiunijs, & caſtitate, formidare enim debent, ſcientes quod in ſpem gloriæ, & nondum in gloria renati ſunt, de pugna, quæ ſupereſt cum carne, cum mundo, cum Diabolo: in qua victores eſſe non poſſunt, niſi cum Dei gratia Apoſtolo

obtemperent, dicenti: Debitores ſumus nõ carni, vt ſecundum carnem viuamus: ſi enim ſecundum carnem vixeritis, moriemini: ſi autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.

De lapſis & eorum reparatione. Cap. XIIII.

QVi vero ab accepta iuſtificationis gratia per peccatum exciderunt, rurſus iuſtificari poterunt, cum, excitante Deo per pœnitentiæ ſacramentum, merito Chriſti amiſſam gratiam recuperare procurauerint, hinc enim iuſtificationis modus eſt lapſi reparatio, quam ſecundam poſt naufragium deperditæ gratiæ tabulam ſancti Patres apte nuncupauerũt. Etenim pro ijs, qui poſt baptiſmum in peccata labuntur, Chriſtus Ieſus ſacramentum inſtituit pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritũ ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta ſunt. Vnde docendum eſt, Chriſtiani hominis pœnitentiam poſt lapſum multo aliam eſſe a baptiſmali, eaq; contineri non modo ceſſationem a peccatis, & eorũ deteſtationem, aut cor contritum, & humiliatum, verumetiam eorundem ſacramentalem confeſsionem ſaltem in voto, & ſuo tempore faciendam, & ſacerdotalem abſolutionem: itemque ſatisfactionem per ieiunia, eleemoſynas, orationes, & alia pia ſpiritalis vitæ exercitia: non quidem pro pœna æterna, quæ vel ſacramento, vel ſacramenti voto vna cum culpa remittitur, ſed pro pœna temporali: quæ, vt ſacræ literæ docent, non tota ſemper, vt in Baptiſmo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei, quã acceperunt, ingrati Spiritũ ſanctũ contriſtauerunt, & templũ Dei violare non ſunt veriti. De qua pœnitentia ſcriptum eſt: Memor eſto vnde excideris, age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: Quæ ſecundum Deum triſtitia eſt, pœnitentiã in ſalutem ſtabilem operatur. Et rurſus: Pœnitentiam agite: & facite fructus dignos pœnitentiæ.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, ſed non fidem. Cap. XV.

ADuerſus etiam hominum quorundam callida ingenia, qui per dulces ſermones, & benedictiones ſeducunt corda innocen

nocentium, asserendum est, non modo infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocũq; alio mortali peccato, quãuis non amittatur, fides acceptã iustificationis gratiã amitti, diuinæ legis doctrinã defendendo, quæ a regno Dei non solũ infideles excludit, sed & fideles quoq; fornicarios, adulteros, molles, masculorũ concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces. cæterosq; omnes, qui letalia committunt peccata, a quibus cum diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus a Christi gratia separantur.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operũ, deq; ipsius meriti ratione. Cap. XVI.

HAc igitur ratione iustificatis hominib⁹, siue acceptam gratiam perpetuo conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli verba: Abundate in omni opere bono, scientes quod labor vester non est inanis in Domino, non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite amittere confidentiã, vestrã quę magnã habet remunerationẽ. Atque ideo bene operãtibus vsq; in finẽ, & in Deo sperãtib⁹ proponẽda est vita æterna, & tãquã gratia filijs Dei per Christũ Iesum misericorditer promissa, & tãquã merces ex ipsius Dei promissione bonis psorum operibus, & meritis fideliter reddenda, hęc est enim illa corona iustitiæ, quã post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus a iusto iudice sibi reddendam, non solum autem sibi, sed & omnibus, qui diligunt aduentum eius, cum enim ille ipse Christus Iesus tanquã caput in membra, & tãquã vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter virtutem influat, quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & cõmittatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent: nihil ipsis iustificatis amplius deesse credendum est, quo minus plene illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius vitæ statu satisfecisse, & vitã æternam suo etiam tempore, si tamen in gratia decesserint, consequendam, vere promeruisse censeatur, cũ Chri-

ſtus ſaluator noſter dicat: Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non ſitiet in æternum: ſed fiet in eo fons aque ſalientis in vitam æternam. Ita neque propria noſtra iuſtitia, tanquam ex nobis propria ſtatuitur: neque ignoratur, aut repudiatur iuſtitia Dei. quæ enim iuſtitia noſtra dicitur, quia per eã nobis inhærẽtem iuſtificamur: illa eadem Dei eſt, quia à Deo uobis infunditur per Chriſti meritum. Neq; vero illud omittendũ eſt, quod licet bonis operibus in ſacris literis vſq; adeo tribuatur, vt etiam qui vni ex minimis ſuis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Chriſtus eum non eſſe ſua mercede cariturum: & apoſtolus teſtetur, id quod in præſenti eſt momentaneum, & leue tribulationis noſtræ, ſupra modum in ſublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: abſit tamen, vt chriſtianus homo in ſe ipſo vel confidat, vel glorietur, & non in domino: cuius tanta eſt erga omnes homines bonitas, vt eor velit eſſe merita, quæ ſunt ipſius dona. Et quia in multis offendimus omnes, vnuſquiſq; ſicut miſericordiã, & bonitatẽ, ita ſeueritatem, & iudiciũ ante oculos habere debet, neq; ſe ipſum aliquis, etiam ſi nihil ſibi conſcius fuerit, iudicare: quoniã omnis hominum vita nõ humano iudicio examinãda, & iudicanda eſt, ſed Dei: qui illuminabit abſcondita tenebrarũ, & manifeſtabit cõſilia cordium: & tunc laus erit vnicuiq; à Deo, qui, vt ſcriptum eſt, reddet vnicuique ſecundum opera ſua.

Poſt hanc catholicã de iuſtificatione doctrinam, quam niſi quiſq; fideliter firmiterq; receperit, iuſtificari non poterit, placuit ſanctæ Synodo hos canones ſubiũgere: vt oẽs ſciant nõ ſolũ quid tenere, & ſequi, ſed etiã quid vitare, & fugere debeant.

DE IVSTIFICAtione.

CANON I.

Si quis dixerit, hominem ſuis operibus, quæ vel per humanæ naturę vires, vel per legis doctrinã fiant, abſq, diuina per Ieſum Chriſtũ gratia poſſe iuſtificari coram Deo, anathema ſit.

CANON

CANON II.

Si quis dixerit, ad hoc ſolum diuinam gratiam per Chriſtũ Ieſum dari, vt facilius homo iuſte viuere ac vitam æternã promereri poſsit, quaſi per liberum arbitrium ſine gratia vtrumq;, ſed ægre tamen, & difficulter poſsit, anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, ſine præueniente Spiritus ſancti inſpiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, ſperare, diligere, aut pœnitere poſſe ſicut oportet, vt ei iuſtificationis gratia conferatur. anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum nihil cooperari aſſentiendo Deo excitanti atque vocanti, quo ad obtinendum iuſtificationis gratiam ſe diſponat, ac præparet, neque poſſe diſſentire ſi velit, ſed velut inanime quoddam nihil omnino agere, mereque paſsiue ſe habere, anathema ſit.

CANON V.

Si quis liberum hominis arbitrium poſt Adæ peccatum amiſſum, & extinctum eſſe dixerit, aut rem eſſe de ſolo titulo, imò titulum ſine re, figmẽtum denique à ſathana inuectum in eccleſiam, anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, non eſſe in poteſtate hominis, vias ſuas malas facere, ſed mala opera ita, vt bona, Deum operari, nõ permiſſiue ſolũ, ſed etiã proprie, & per ſe, adeo vt ſit propriũ eius opus non minus proditio Iudæ, quã vocatio Pauli, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit opera omnia, quæ ante iuſtificationẽ fiunt, quacunque ratione facta ſint, vere eſſe peccata, vel odium Dei mereri, aut, quanto vehementius quis nititur ſe diſponere ad gratiam, tanto eum grauius peccare, anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis

Si quis dixerit gehennæ metum, per quem ad miſericordiã Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abſtinemus, peccatum eſſe, aut peccatores peiores facere, anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ſola fide impium iuſtificari, ita vt intelligat nihil aliud requiri, quod ad iuſtificationis gratiam conſequendam cooperetur, & nulla ex parte neceſſe eſſe eum ſuæ voluntatis motu præparari, atque diſponi, anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, homines ſine Chriſti iuſtitia, per quam nobis meruit, iuſtificari, aut per eam ipſam formaliter iuſtos eſſe, anathema ſit.

CANON XI.

Si quis dixerit, homines iuſtificari vel ſola imputatione iuſtitiæ Chriſti, vel ſola peccatorum remiſsione, excluſa gratia, & charitate, quæ in cordibus eorum per ſpiritum ſanctum diffundatur, atque illis inhæreat, aut etiam gratiam, qua iuſtificamur, eſſe tantum fauorem Dei, anathema ſit.

CANON. XII.

Si quis dixerit, fidem iuſtificantem nihil aliud eſſe, quam fiduciam diuinæ miſericordiæ peccata remittentis propter Chriſtum, vel eam fiduciam ſolam eſſe, qua iuſtificamur, anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, omni homini ad remiſsionem peccatorum aſſequendam neceſſarium eſſe, vt credat certo, & abſque vlla hæſitatione propriæ infirmitatis & indiſpoſitionis, peccata ſibi eſſe remiſſa, anathema ſit.

CANON XIIII.

Si quis dixerit, hominẽ à peccatis abſolui, ac iuſtificari ex eo quod ſe abſolui, ac iuſtificari certo credat, aut neminẽ vere eſſe iuſtificatũ niſi qui credat ſe eſſe iuſtificatũ, & hac ſola fide abſolutionẽ, & iuſtificationẽ perfici, anathema ſit.

CANON XV.

Si quis dixerit,hominem renatum, & iuſtificatum teneri ex fide credendum,ſe certo eſſe in numero prædeſtinatorum, anathema ſit.

CANON XVI.

Si quis magnum illud vſque in finem perſeuerantiæ donũ ſe certo habiturum abſoluta, & infallibili certitudine dixerit, niſi hoc ſpeciali reuelatione didicerit,anathema ſit.

CANON XVII.

Si quis iuſtificationis gratiam non niſi prædeſtinatis ad vitam contingere dixerit,reliquos vero omnes,qui vocantur,vocari quidem,ſed gratiam non accipere,vt pote diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum, anathema ſit.

CANON XVIII.

Si quis dixerit,Dei præcepta homini etiam iuſtificato, & ſub gratia conſtituto eſſe ad obſeruandum impoſsibilia, anathema ſit.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum eſſe in euangelio præter fidem,cetera eſſe indifferentia, neque præcepta, neque prohibita,ſed libera,aut decem præcepta nihil pertinere ad Chriſtianos,anathema ſit.

CANON XX.

Si quis hominem iuſtificatum,& quantumlibet perfectum dixerit non teneri ad obſeruantiam mandatorum Dei,& eccleſiæ,ſed tantum ad credendum, quaſi vero Euangelium ſit nuda,& abſoluta promiſsio vitæ æternæ ſine conditione obſeruationis mandatorum,anathema ſit.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Chriſtum Ieſum à Deo hominibus datum fuiſſe vt redemptorem, cui fidant, non etiam vt legiſlatorem, cui obediant,anathema ſit.

CANON XXII.

Si quis

Si quis dixerit,iuſtificatum vel ſine ſpeciali auxilio Dei in accepta iuſtitia perſeuerare poſſe, vel cum eo non poſſe, anathema ſit.

CANON XXIII.

Si quis hominem ſemel iuſtificatum dixerit amplius peccare non poſſe,neque gratiam amittere,atque ideo eum,qui labitur, & peccat,nūquam vere fuiſſe iuſtificatum,aut contra, poſſe in tota vita peccata omnia,etiam venialia,vitare,niſi ex ſpeciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Eccleſia,anathema ſit.

CANON. XXIIII.

Si quis dixerit, iuſtitiam acceptam non conſeruari, atque etiam nō augeri coram Deo per bona opera,ſed opera ipſa fructus ſolummodo,& ſigna eſſe iuſtificationis adeptæ, non autē ipſius augendæ cauſam, anathema ſit.

CANON XXV.

Si quis in quolibet bono opere iuſtū ſaltem venialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius eſt, mortaliter, atque ideo pœnas æternas mereri: tantumque ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem, anathema ſit.

CANON XXVI.

Si quis dixerit, iuſtos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta,expectare, ſperare æternā retributionem à Deo per eius miſericordiam, & Ieſu Chriſti meritum ſi bene agendo, & diuina mandata cuſtodiendo vſque in finem perſeuerauerint,anathema ſit.

CANON XXVII.

Si quis dixerit,nullum eſſe mortale peccatum,niſi infidelitatis,aut nullo alio,quantumuis graui,& enormi,præterquam infidelitatis peccato, ſemel acceptam gratiam amitti, anathema ſit.

CANON XXVIII.

Si quis

Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti, aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidem, licet non sit viua, aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse christianum, anathema sit.

CANON XXIX.

Si quis dixerit, eum, qui post baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere, aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine sacramento pœnitentiæ, prout sancta Romana, & vniuersalis Ecclesia à Christo domino, & eius apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit & docuit, anathema sit.

CANON XXX.

Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ pœnæ deleri dixerit, vt nullus remaneat reatus pœnæ tẽporalis exoluendę vel in hoc sęculo, vel in futuro in purgatorio, antequam ad regna cælorum aditus patere posſit, anathema sit.

CANON XXXI.

Si quis dixerit, iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur, anathema sit.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, vt non sint etiam bona ipsius iustificati merita, aut ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam & Iesu Christi meritum, cuius viuum membrum est, fiunt, non vere mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum, anathema sit.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam catholicam de iustificatione à sancta Synodo hoc præsenti decreto expressam, aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Iesu Christi, domini nostri, derogari, & non potius veritatem fidei nostræ, Dei denique, ac Christi Iesu gloriam illustrari, anathema sit.

Decre-

Decretum de reformatione.

De reſidentia prælatorum in ſuis eccleſijs. Cap. I.

EAdem ſacroſancta Synodus, eiſdem præſidentibus, & apoſtolicæ ſedis Legatis, ad reſtituendam collapſam admodũ Eccleſiaſticam diſciplinam, deprauatosque in clero, & populo chriſtiano mores emendandos ſe accingere volens, ab ijs, qui maioribus eccleſijs præſunt, initium cenſuit eſſe ſumendum. integritas enim præſidentium ſalus eſt ſubditorũ. Confidens itaque per domini, ac dei noſtri miſericordiam, prouidamque ipſius Dei in terris Vicarij ſolertiam omnino futurum, vt ad eccleſiarum regimen, onus quippe angelicis humeris formidandum, qui maxime digni fuerint, quorumque prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordijs vſque ad perfectiores annos per diſciplinæ ſtipendia eccleſiaſticæ laudabiliter acta, teſtimonium præbeat, ſecundum venerabiles beatorum Patrum ſanctiones aſſumantur: omnes patriarchalibus, primatialibus, metropolitanis, & cathedralibus eccleſijs quibuſcunque quouis nomine, ac titulo præfectos monet, ac monitos eſſe vult, vt attendentes ſibi, & vniuerſo gregi, in quo Spiritus ſanctus poſuit eos regere Eccleſiam Dei, quam acquiſiuit ſanguine ſuo, vigilent, ſicut apoſtolus præcipit, in omnibus laborent, & miniſterium ſuum impleant: implere autem illud ſe nequaquam poſſe ſciant, ſi greges ſibi commiſſos mercenariorũ more deſerant, atque ouium ſuarum, quarum ſanguis de eorum eſt manibus à ſupremo iudice requirendus, cuſtodiæ minime incumbant: cum certiſsimum ſit non admitti paſtoris excuſationem, ſi lupus oues comedit, & paſtor neſcit. Ac nihilominus quia nonnulli, quod vehementer dolendum eſt, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam ſalutis immemores, terrenaque cæleſtibus, ac diuinis humana præferentes, in diuerſis curijs vagantur, aut in negotiorum temporalium ſolicitudine, ouili derelicto, atque ouium ſibi commiſſarum cura neglecta, ſe detinent occupatos: placuit ſacroſanctæ Synodo antiquos canones, qui temporum, atque hominum iniuria pene in diſſuetudinem abierunt, aduerſus non reſidẽtes promulgatos innouare,

nouare, quemadmodum virtute præsentis decreti innouat: ac vlterius pro firmiori eorundem residentia,& reformandis in ecclesia moribus,in hunc,qui sequitur,modum statuere,atq; sancire.Si quis a Patriarchali,Primitiali,Metropolitana,seu cathedrali ecclesia sibi quocunque titulo,causa,nomine, seu iure cõmissa,quacunque ille dignitate,gradu,& præeminentia præfulgeat,legitimo impedimento,& seu iustis,& rationalibus causis cessantibus, sex mensibus continuis extra suam diœcesim morando abfuerit.quartæ partis fructuum vnius anni, fabricæ ecclesiæ,& pauperibus loci,per superiorem ecclesiasticum applicandorum,pœnam ipso iure incurrat. Quod si per alios sex mẽses in huiusmodi absentia perseuerauerit, aliam quartam partẽ fructuum similiter applicandam eo ipso amittat.Crescente vero contumacia, vt seueriori sacrorum canonum censuræ subijciatur Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes,Metropolitanum vero absentẽ suffraganeus Episcopus antiquior residens, sub pœna interdicti ingressus ecclesiæ eo ipso incurrẽda,infra tres menses per literas,seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior,aut minor contumacia egerit,suæ supremæ sedis auctoritate animaduertere, & ecclesijs ipsis de pastorib⁹ vtilioribus prouidere poterit,sicut inDomino nouerit,salubriter expedire

De residẽtia in Ecclesiasticis beneficijs. Cap. II.

EPiscopis inferiores, quæuis beneficia ecclesiastica personalem residentiam de iure,siue consuetudine exigentia, in titulum,siue commendam obtinentes,ab eorum Ordinarijs,quẽadmodum eis pro bono ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento,locorum,& personarũ qualitate pensata,expediens videbitur,opportunis iuris remedijs residere cogantur: nulliq; priuilegia,seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absencia percipiendis, suffragentur. Indulgentijs vero, & dispensationibus temporalibus,ex veris,& rationalibus causis tantum concessis,& coram ordinario legitimè probandis,in suo robore permansuris, quibus casibus nihilominus officium sit episcoporum,tanquam in hac parte a sede Apostolica dele-

gatorum, prouidere, vt per deputationem idoneorum vicariorum, & congruæ portionis fructuum aſsignationem, cura animarum nullatenus negligatur, nemini, quo ad hoc, priuilegio, ſeu exemptione quacunque ſuffragante.

Quod nullus clericus, etiam regularis, ſi extra monaſteriũ degat à correptione Epiſcopi ſit exemptus.

Caput. III.

ECcleſiarum prælati ad corrigendum ſubditorum exceſſus prudenter, ac diligenter intendant. Et nemo ſecularis clericus cuiuſuis perſonalis, vel regularis, extra monaſterium degẽs, etiam ſui ordinis priuilegij prætextũ, tutus cenſeatur, quo minus, ſi deliquerit, ab ordinario loci, tanquam ſuper hoc a ſede apoſtolica delegato, ſecundum canonicas ſanctiones viſitari, puniri, & corrigi valeat.

Quod capitulares cathedralium, ſuo Epiſcopo in omnibus ſint ſubditi. Caput. IIII.

CApitula cathedralium, & aliarum maiorum eccleſiarum illorumque perſonæ nullis exemptionibus, conſuetudinibus, ſententijs, iuramentis, concordijs, quę tantum ſuos obligẽt auctores, nõ etiam ſucceſſores, tueri ſe poſsint, quominus a ſuis Epiſcopis, & alijs maioribus prælatis per ſe ipſos ſolos, vel illis, quibus ſibi videbitur, adiunctis, iuxta canonicas ſanctiones, toties, quoties opus fuerit, viſitari, corrigi, & emendari, etiam auctoritate Apoſtolica, poſsint, & valeant.

Quod Epiſcopus extra ſuam diœceſim, ſuum munus non exerceat. Caput. V.

NVlli Epiſcopo liceat cuiuſuis priuilegij prætextu pontificalia in alterius diœceſi exercere, niſi de Ordinarij loci expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantum, ſi ſecus factum fuerit, Epiſcopus ab exercitio pontificaliũ, & ſic ordinati ab executione ordinum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Indictio futuræ Seſsionis.

Placet

Placet ne vobis proximam futuram Sesſionē celebrari die Iouis,feria quinta poſt primam dominicam ſubſequentis.Quadrageſimę,quæ erit dies tertia mēſis Martij.Reſpōderūt,Placet

SESSIO SEPTIMA.

CELEBRATA DIE.III. menſis Martij.M.D.XLVII.

Decretum de ſacramentis.

Proœmium.

AD conſummationem ſalutaris de iuſtificatione doctrinæ, quæ in præcedēti proxima Sesſione vno omnium patrum cōſenſu promulgata fuit,conſentaneū viſum eſt de ſanctisſimis Eccleſiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera iuſtitia vel incipit, vel cœpta augetur,vel amiſſa reparatur:propterea ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdē Apoſtolicæ ſedis Legatis,ad errores eliminandos, & extirpandas hæreſes, quæ circa ſanctisſima ipſa ſacramenta hac noſtra tempeſtate tum de damnatis olim a patribus noſtris hæreſibus ſuſcitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ ſunt, quæ catholicæ eccleſiæ puritati,& animarum ſaluti magnopere officiunt, ſanctarum ſcripturarum doctrinæ,Apoſtolis traditionibus, atque aliorum conciliorum,& patrum conſenſui inhærendo,hos præſentes canones ſtatuendos,& decernēdos cenſuit:reliquos, qui ſuper ſunt ad cæpti operis perfectionem,deinceps,diuino Spiritu adiuuante,editura.

De ſacramentis in genere.

CANON I.

SI quis dixerit,ſacramēta nouæ legis nō fuiſſe oīa a Ieſu Chriſto,dño noſtro inſtituta, aut eſſe plura, vel pauciora, quam ſeptem, videlicet, Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiā,

Pœnitentiam, Extremā vnctionem, Ordinem, & Matrimoniū aut etiam aliquod horum ſeptem non eſſe verè, & propriè ſacramentum, anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, ea ipſa nouæ legis ſacramenta a ſacramentis antiquæ legis nō differre, niſi quia cærimoniæ ſunt aliæ, & alij ritus externi, anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, hæc ſeptem ſacramenta ita eſſe inter ſe paria vt nulla ratione aliud ſit alio dignius, anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, ſacramenta nouæ legis non eſſe ad ſalutem neceſſaria, ſed ſuperflua, & ſine eis, aut eorum voto per ſolam fidem homines a Deo gratiam iuſtificationis adipiſci: licet oīa ſingulis neceſſaria non ſint, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, hæc ſacramenta propter ſolam fidem nutriē dam inſtituta fuiſſe, anathema ſit,

CANON VI.

Si quis dixerit, ſacramenta nouæ legis non continere gratiā quam ſignificant, aut gratiam ipſam non ponentibus obicem non conferre, quaſi ſigna tantum externa ſint acceptæ per fidem gratiæ, vel iuſtitiæ, & notæ quædam Chriſtianæ profeſsionis, quibus apud homines diſcernuntur fideles ab infidelibus, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiuſmodi ſacramenta ſemper, & omnibus, quantum eſt ex parte Dei, etiam ſi rite ea ſuſcipiant, ſed aliquando, & aliquibus, anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, per ipſa nouæ legis ſacramēta ex opere operato non conferri gratiam, ſed ſolam fidem diuinæ promiſsionis ad gratiam conſequendam ſufficere, anathema ſit.

Canon

CANON IX.

Si quis dixerit, in tribus ſacramentis, Baptiſmo ſcilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc eſt ſignum quoddam ſpiritale, & indelebile, vnde ea iterari nō poſſunt, anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, Chriſtianos omnes in verbo, & omnibus ſacramentis adminiſtrandis habere poteſtatem, anathema ſit.

CANON. XI.

Si quis dixerit, in miniſtris, dum ſacramenta conficiunt, & conferunt, non requiri intentionem ſaltem faciendi, quod facit eccleſia, anathema ſit,

CANON XII.

Si quis dixerit, miniſtrum in peccato mortali exiſtentem, modo omnia eſſentialia, quæ ad ſacramentum conficiendum, aut conferendum pertinet, ſeruarit, non conficere, aut conferre ſacramentum, anathema ſit.

CANON XIII.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Eccleſiæ catholicæ ritus in ſolenni ſacramentorum adminiſtratione adhiberi conſuetos, aut contēni, aut ſine peccato a miniſtris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcunq; eccleſiarum paſtorem mutari poſſe, anathema ſit.

DE BAPTISMO.

CANON. I.

SI quis dixerit, Baptiſmum Ioannis habuiſſe eandem vim cū Baptiſmo Chriſti, anathema ſit.

CANON II.

Si quis dixerit, aquam veram, & naturalem non eſſe de neceſsitate Baptiſmi, atq; ideo verba illa Domini noſtri Ieſu Chriſti, niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu ſancto, ad methaphoram aliquam detorſerit, anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, in Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum mater eſt, & magiſtra, non eſſe veram de Baptiſmi ſacramento doctrinam, anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, Baptiſmum, qui etiã datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritu ſancti, cum intentione faciendi quod facit eccleſia, non eſſe verum Baptiſmum, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, Baptiſmum liberum eſſe, hoc eſt non neceſſarium ad ſalutem, anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Baptizatũ nõ poſſe, etiã ſi vellit, gratiã amittere, quantumcunq; peccet, niſi nolit credere, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, Baptizatos per baptiſmum ipſum ſolius tantum fidei debitores fieri, non autem vniuerſæ legis Chriſti ſeruandæ, anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit. Baptizatos liberos eſſe ab omnibꝰ ſanctæ Eccleſiæ præceptis, quæ vel ſcripta, vel tradita ſunt, ita vt ea obſeruare non teneantur, niſi ſe ſua ſponte illis ſubmittere voluerint, anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos eſſe homines ad baptiſmi ſuſcepti memoriam, vt vota omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt, vi promiſsionis, in baptiſmo ipſo iam factæ, irrita eſſe intelligant, quaſi per ea & fidei, quam profeſsi ſunt, detrahatur, & ipſi baptiſmo, anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ poſt Baptiſmum fiunt, ſola reconditione, & fide ſuſcepti baptiſmi vel dimitti, vel venialia fieri, anathema ſit.

CANON XI.

Si quis

Si quis dixerit, verum, & rite collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit, cũ ad pœnitentiam conuertitur, anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo, anathema sit.

CANON. XIII.

Si quis dixerit, paruulos eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse, ac propterea cum ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos, aut præstare omitti eorum Baptisma, quã eos nõ actu ꝑprio credẽtes baptizari in sola fide Ecclesia, anathema sit

CANON. XIIII.

Si quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cum adoleuerint, interrogandos esse an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt, & vbi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos, nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi vt ab Eucharistiæ, aliorumq́, sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant, anathema sit.

DE CONFIRMATIONE

CANON. I.

Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam cęremoniã esse, & non potius verum, & proprium sacramentum, aut olim nihil aliud fuisse, quam catechesim quãdam, qua adolescentiæ proximi fidei sui rationem coram Ecclesia exponebant, anathema sit.

CANON. II.

Si quis dixerit, iniurios esse Spiritu sancto eos, qui sacro cõfirmationis chrismati virtutem aliquam tribuũt, anathema sit.

CANON. III.

Si quis dixerit, sanctæ Cõfirmationis ordinariũ ministrũ nõ

esse solū Episcopū, sed quēuis simplicē sacerdotē, anathema sit.

Decretum de reformatione.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem Præsidentibus, & legatis, inceptum residentiæ, & reformationis negotiū ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementum prosequi intendens, vt sequitur, statuendum censuit, salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

De dignitate præsulum eligendorum. Cap. I.

AD cathedralium ecclesiarum regimen, nullus, nisi ex legitimo matrimonio natus, & ætate matura, grauitate morum, literarumq; scientia, iuxta cōstitutionem Alexandri tertij, quæ incipit, Cum in cunctis, in Concilio Lateranensi promulgatam præditus assumatur.

Extra de electione.

Quod duas ecclesias, nullus prælatus regat. Cap. II.

NEmo, quacunq; etiam dignitate, gradu, aut, præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedrales ecclesias, in titulū, siue cōmendā, aut alio quouis nomine cōtra sacrorū Canonū instituta, recipere, & simul retinere præsumat: cum valde fœlix sit ille cēsendus, cui vnā ecclesiā bene, ac fructuose, & cū animarū sibi cōmissarū salute regere contigerit. Qui autē plures ecclesias cōtra præsentis Decreti tenorē nunc detinent, vna, quā maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberā Sedis Apostolicæ dispositionē pertineāt, alias infra annū dimittere teneantur: alioquin ecclesiæ ipsæ, vltimo obtenta dūtaxat excepta, eo ipso vocare censeantur.

Quod beneficia ecclesiastica, dignis & residentibus conferantur. Cap. III.

INferiora beneficia ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, personis dignis, & habilibus, & quæ in loco residere, ac per se ipsos curam ipsam exercere valeant, iuxta constitutionem Alexandri tertij, in Lateranensi, quæ incipit, Quia nonnulli, Et aliam Gregorij decimi, in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, Licet canon, editam, conferantur, aliter autem

Extra de clericis non residentibus.
De elec. in. 6.

facta

facta collatio: siue prouisio, omnino irritetur: & ordinarius collator pœnas constitutionis concilij generalis, quæ incipit, graue nimis, se nouerit incursurum.

Quod deinceps nullus plura incōpatibilia beneficia ecclesiastica recipiat. Cap. IIII.

QVicunque de cætero plura curata, aut alias incompatibilia beneficia ecclesiastica, siue per viam vnionis ad vitam, seu commendæ perpetuæ, aut alio quocunque nomine, & titulo contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocētij tertij, quæ incipit, De multa, recipere, ac simul retinere præsumpserit, beneficijs ipsis iuxta ipsius constitutionis dispositionē, ipso iure, etiam præsentis canonis vigore priuatus existat. *De prebendis & digni. libro. 6.*

Quid de his qui ex dispēsatione plura beneficia obtinēt declarat. Cap. V.

ORdinarij locorum quoscunq; plura curata, at alias incompatibilia beneficia ecclesiastica obtinētes, dispensationes suas exhibere districte compellant, & aliàs procedant iuxta cōstitutionem Gregorij decimi, in generali Lugdunensi concilio editam, quæ incipit, Ordinarij: quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat, addens insuper, quod ipsi ordinarij etiam per idoneorum Vicariorū deputationem, & congruæ portionis fructuum asignationem omnino prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur, & beneficia ipsa debitis obsequijs minime defraudentur: appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus quibuscunq;, etiam cum iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus. *De officio ordina. lib. 6.*

De vnionum perpetuarum modo habendo. Caput VI.

VNiones perpetuæ, à quadraginta annis citra factæ, examinari ab Ordinarijs, tanquam à sede Apostolica delegatis, possint: & quæ per subreptionem, vel obreptionem obtentæ

fuerint, irritæ declarentur. Illæ vero, quæ a dicto tempore citra concessæ, nondum in toto vel in parte sortitæ sunt effectum, & quæ deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis aut alias rationabilibus causis corã loci ordinario, vocatis quorum interest, verificandis, factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter a sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

Curatis beneficijs annexis pijs locis vt prouidendum ostendit. Cap. VII.

BEneficia ecclesiastica curata, quę cathedralibus, collegiatis, seu alijs, ecclesijs vel monasterijs, beneficijs, seu collegijs, aut pijs locis quibuscũq; perpetuo vnita, & annexa reperiũtur, ab Ordinarijs locorũ annis singulis visitẽtur: qui solicite prouidere procurẽt, vt per idoneos Vicarios etiam perpetuos, nisi ipsis Ordinarijs pro bono ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione etiam super certa re assignanda, ibideputandos, animarũ cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, priuilegijs, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibusquibuscunque in præmissis minime suffragantibus.

Quod Ordinarij ecclesias exemptas visitent. Cap. VIII.

LOcorũ Ordinarij ecclesias quascunque, quomodolibet exemptas, auctoritate Apostolica singulis annisvisitare teneãtur, & oportunis iuris remedijs prouidere, vt, quæ reparatione indigent, reparentur: & cura animarum, si qua illis immineat, alijsq; debitis obsequijs minime defraudẽtur: appellationibus, priuilegijs, consuetudinibus etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionib' poenitus exclusis.

Caput. IX.

AD maiores ecclesias promoti munus consecrationis infra tempus, a iure statutum, suscipiant: & prorogationes vltra sex menses concessæ nulli suffragentur.

Quod

Quod ſede vacante infra annum non poſsit capitulum ordi nandi licentiam concedere alicui. Cap. X.

NOn liceat capitulis eccleſiarum, ſede vacāte. infra annum a die vacationis, ordinandi licentiā, aut literas dimiſſorias ſeu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis diſpoſitione, quam etiam cuiuſuis priuilegij, aut conſuetudinis vigore, alicui, beneficij eccleſiaſtici recepti, ſiue recipiendi occaſione arctatus non fuerit, concedere, ſi ſecus fiat, Capitulum contraueniens eccleſiaſtico ſubiaceat interdicto: & ſic ordinati ſi in minoribus ordinibus cōſtituti fuerint, nullo priuilegio clericali, præſertim in criminalib⁹, gaudeāt in maiorib⁹ vero, ab executione ordinū, ad beneplacitū futuri prælati: ſint ipſo iure ſuſpēſi

Caput. XI.

FAcultates de promouēdo a quocunq;, nō ſuffragētur niſi habentibus legitimam cauſam, ob quam a proprijs Epiſcopis ordinari non poſsint, in literis exprimendam, & tunc non ordinentur, niſi ab epiſcopo in ſua diœceſi reſidente, aut pro eo pōtificalia exercente, diligenti præuio examine.

Caput. XII.

FAcultates de non promouendo, præterquam in caſibus a iure expreſsis, conceſſæ, ad annum tantum ſuffragentur.

Quod præſentati ad eccleſiaſtica beneficia ſine examine nō admittantur; aliquibus exceptis, Caput. XIII

PRæſentati, ſeu electi, vel nominati quibuſuis eccleſiaſticis perſonis, etiam ſedis Apoſtolicæ nuncijs, ad quæuis eccleſiaſtica beneficia non inſtituantur, nec confirmētur, neque admittantur, etiam prætextu cuiuſuis priuilegij, ſeu conſuetudinis, etiam ab immemoriabili tempore præſcriptæ, niſi fuerint prius a locorum Ordinarijs examinati, & idonei reperti. Et nullus appellationis remedio ſe tueri poſsit, quominus examen ſubire teneatur. Præſentis tamen, electis, ſeu nominatis ab vniuerſitatibus, ſeu collegijs generalium ſtudiorum exceptis.

Quid

Quid cum exemptis ſeruandum ſit præcipit.

Caput XIIII.

De priuilegijs.lib.6.

IN exemptorũ cauſis cõſtitutio Innocẽtij IIII. quæ incipit, Volẽtes,in generali cõcilio Lugdunẽſi edita,ſeruetur, quam eadẽ ſacroſancta Synodus innouandã cẽſuit,& innouat,addẽdo inſuper,quod in ciuilibus cauſis mercedũ,& miſerabiliũ perſonarũ,clerici ſæculares,aut regulares extra monaſteriũ degentes,quomodolibet exẽpti,etiã ſi certũ iudicẽ, à Sede apoſtolica deputatũ,in partibus habeãt.in alijs vero,ſi ipſum iudicẽ nõ habuerint,corã locorũ Ordinarijs, tanq̃ in hoc ab ipſa Sede delegatis,cõueniri,& iure medio ad ſoluẽdũ debitũ cogi, & cõpelli poſsint:priuilegijs,exẽptionibus cõſeruatorũ deputationibus, & eorũ inhibitionibus aduerſus præmiſſa nequaquã valituris.

Caput XV.

Clem.de religioſis domibus.

CVrent Ordinarij,vt hoſpitalia quecunque à ſuis adminiſtratoribus,quocunq; illi nomine cẽſeantur,etiã quomodolibet exẽptis,fideliter & diligẽter gubernẽtur , cõſtitutionis concilij Viennenſis,quæ incipit,Quia cõtingit, forma ſeruata. quam quidẽ conſtitutionẽ eadẽ ſancta Synodus innouandam duxit,& innouat,cum derogationibus in ea cõtentis.

Indictio futuræ Seſsionis.

ITem hæc ſacroſancta Synodus ſtatuit,& decreuit proximã futurã Seſsionem tenẽdam,& celebrandã eſſe die Iouis, feria quinta poſt ſequentem Dominicã in Albis, quæ erit vigeſima prima mẽſis Aprilis,præſentis anni. M. D. XLVII.

BVLLA FACVLTATIS transferendi Concilij.

PAVLVS Epiſcopus,ſeruus ſeruorum Dei, venerabili fratri Ioanni *Mariæ,Epiſcopo Prænestino,& dilectis filijs,Marcello tit.S.Crucis in Hieruſalẽ,Presbytero,ac Reginaldo.S.Mariæ in Coſ-*

medin

medin Diacono, Cardinalibus, nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem, & Apostolicam benedictionem. REGIMINI vniuersalis ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino præsidẽtes, nostri officij partes esse putamus, vt, si quid grauius causa Reip. Christianæ constituendũ sit, id nõ modo tẽpore opportuno, verũetiã loco cõmodo, & idoneo perficiatur. cũ itaque nos nuper, postquã suspensionẽ celebrationis sacri œcumenici, & vniuersalis Concilij, alias per nos in ciuitate Tridentina ex causis tunc expressis, de venerabiliũ fratrũ nostrorũ. S.R.E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex certis alijs etiã tũc expressis causis, vsque ad aliud oportunius, & cõmodius tẽpus per nos declarandũ, de simili cõsilio, & assensu factã, audita pace inter charissimos in Christo filios nostros, Carolũ Rom. Imperatorẽ semper Augustũ, & Franciscũ Francorũ regẽ christianissimũ, conciliata pari consilio, & assensu sustuleramus & amoueramus: nequeuntes ipsi, tunc legitime impediti, ad dictã ciuitatem personaliter accedere, & eidẽ concilo interesse, vos, nostros, & Apostolicæ Sedis Legatos de latere, in eodẽ concilio de simili cõsilio cõstituerimus & deputauerimus, vosq; ad eandẽ ciuitatẽ tanquã pacis angelos destinauerim⁹, prout in diuersis nostris desuper confectis literis plenius continetur. Nos. ne tam sanctũ celebrationis concilij huiusmodi opus ex incõmoditate loci, aut alias quouismodo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa

scientia

ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, pariq́ con ſilio & aſſenſu, vobis inſimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detento, ſeu inde forte abſente, quãdocunque vobis videbitur, concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quancũque aliam commodiorem, & opportuniorem, ſeu tutiorẽ ciuitatẽ, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutãdi: ac illud in ciuitate Tridentina ſupprimẽdi, & diſſoluendi, necnõ prælatis, & alijs perſonis concilij huiuſmodi, ne in eo adulteriora in dicta ciuitate Tridẽtina procedãt, etiã ſub cenſuris, & pœnis eccleſiaſticis inhibendi, ac idẽ conciliũ in alia ciuitate huiuſmodi, ad quã illud transferri, & mutari cõtigerit, cõtinuãdi, tenendi, & celebrandi, & ad illud Prælatos, & alias perſonas cõcilij Tridẽtini huiuſmodi etiã ſub perjurij, & alijs in literis, indictionis concilij huiuſmodi expreſſis pœnis, euocãdi, eidemq́ ſic trãslato & mutato cõcilio, nomine & auctoritate præditis, præſidendi, ac in eo procedẽdi, ceteraq́ in præmiſſis, & circa ea neceſſaria & opportuna, alias iuſta priorum vobis directarum literarũ continentiã & tenorẽ, faciendi, ſtatuendi, ordinandi, exequendi, plenã & liberã Apoſtolica auctoritate tenore præſentiũ cõcedimus poteſtatem, & facultatem, ratum & gratũ habituri, quidquid per nos in præmiſſis factũ, ſtatutũ, ordinatũ, executumue fuerit, idq́ facturi, auctore domino, inuiolabiliter obſeruari: Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis, cæteriſq́ cõtrarijs quibuſcũq́. Nulli ergo omnino ho-

no ho-

pro hominũ liceat hanc paginã noſtræ cõceſsionis infringere, vel ei auſu temerario contra ire. ſi quis autẽ hoc attentare præſumpſerit, indignationẽ omnipotẽtis Dei, ac Beatorũ Petri & Pauli, Apoſtolorũ eius, ſe nouerit incurſurũ. Datum Romæ apud S. Petrũ, anno incarnationis Dominicæ M. D. XLIIII. VIII. Kal. Mart. Põtificatus noſtri anno. XI. Fab. Epiſcopus Spol. B. Motta.

SESSIO OCTAVA.

CELEBRATA DIE. XI. Menſis Martij, M. D. XLVII.

Decretum de translatione Concilij.

PLacet ne vobis decernere, & declarare de huiuſmodi morbo ex premiſsis, & alijs allegatis ita manifeſte, & notorie cõſtare, vt Prælati in hac ciuitate ſine vitæ diſcrimine commorati, & in ea idcirco inuiti minime retineri poſsint, & debeant. itemq; attẽto receſſu multorũ Prælatorum poſt proxime pręteritam Seſsionem, & attentis proteſtationibus aliorum quamplurium Prælatorum in congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipſius morbi abire volentium, qui iuſte detineri non poſſunt, & ex quorum diſceſſu cõcilium vel diſſolueretur, vel ex paucitate Prælatorũ bonus eius ꝓgreſſus impediretur, & attẽto etiam imminẽti periculo vitæ, & alijs cauſis per aliquos ex patribus in ipſis cõgregationibus allegatis, vt pote notorie veris, & legitimis, placet ne vobis ſimiliter decernere, & declarare pro conſeruatione & proſecutione ipſius cõcilij, ſecuritate vitę ipſorũ Prælatorũ, cõciliũ ipſum ad ciuitatẽ Bononiæ, veluti ad locũ magis paratũ, ſalubrẽ,

ſalubrem, idoneum, pro tempore trasferendum eſſe, & ex nunc transferri, & ibidem ſeſsionem iam indictam, ſtatuta die, vigeſima prima Aprilis, celebrandam eſſe, & celebrari, & ſucceſsiue ad vlteriora procedendum, donec Sãctiſsimo Domino noſtro, & ſacro Concilio expedire videbitur, vt ad hunc, ſeu alium locum, communicato etiam conſilio cum Inuictiſsimo Cæſare, Chriſtianiſsimo Rege, & alijs Regibus, ac Principibus Chriſtianis, ipſum Conſilium reduci poſsit, & debeat.

Reſponderunt placet.

SESSIO NONA.

BONONIAE CELEBRATA die. XXI. menſis Aprilis. M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Seſsionis.

HAEC ſacra ſancta œcumenica, & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu ſancto legitime congregata, prҿſidentibus in ea nomine Sanctiſsimi in Chriſto Patris, & Domini noſtri, Domini Pauli diuina prouidentia Papæ tertij, eiſdem Reuerendiſsimis Dominis, D. Io. Maria, Epiſcopo Prӕneſtino de Mõte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hieruſalem, Presbytero, S. Romanҿ Eccleſiæ Cardinalibus, & apoſtolicis de latere Legatis, conſiderans quod die vndecima menſis Martij, præſentis anni, in generali publica Seſsione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco conſueto celebrata, omnibusq́ue agendis de more peractis, ex cauſis tunc inſtantibus, vrgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, eiſdem Reuerendiſsimis præſidentibus etiam ſpecialiter cõceſſa, decreuit, & ordinauit, conſilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum eſſe, ſicuti tranſtulit, itemq; Seſsionẽ pro præſenti die vigeſima prima

ma Aprilis, illic indictam, vt de Sacramentorum, & reformationis materijs, de quibus tractandum propoſuerat, canones ſancirentur, & promulgarentur, in hac ipſa ciuitate Bononiæ celebrari debere: conſideransque, nõnullos ex patribus, qui in hoc concilio intereſſe conſueuerunt, his ſuperioribus, maioris hebdomadæ, etiam ſolennitatis paſchalis, diebus, in proprijs eccleſijs occupatos, aliquos etiam, alijs impedimentis detentos, huc nondum acceſsiſſe, quos tamẽ breui affuturos ſperandum eſt, ac propterea factum eſſe, vt non ea, quam ſancta Synodus deſiderabat, prælatorum frequentia, potuerint materiæ ipſæ ſacramentorũ, & reformationis examinari, & diſcuti: vt omnia maturo conſilio, cum dignitate, & grauitate debita fiant: bonum, opportunum, & ezpediens cenſuit, cenſetque Seſsionem prædictam, quæ hoc ipſo die, vt præfertur, celebrãda erat, ad diem Iouis, infra octauam Pentecoſtes proxime futuram, quo ad ipſas materias expediendas, differendam, & prorogandam eſſe, quemadmodum differt, ac prorogat, quam diem & rei gerẽdæ maxime opportunam, & patribus præſertim abſentibus percommodã, iudicauit, & iudicat. Hoc tamen adiecto: quod terminum ipſum ipſa ſancta Synodus, pro eius arbitrio, & voluntate, ſicuti rebus concilij putauerit expedire, etiam in priuata congregatione reſtringere, & imminuere poſsit, & valeat.

SESSIO DECIMA.
BONONIAE CELEBRATA die. II. menſis Iunij. M. D. XLVII.

Decretum prorogationis Seſsionis.

Vanuis hęc ſacroſancta œcumenica, & generalis Synodus, Seſsionem, quæ die vigeſima prima mẽſis Aprilis proxime præteriti, ſuper ſacramentorum, & reformationis materijs, in hac inclyta ciuitate Bononię ex decreto in vrbe Tridentina, in publica Seſsione, die vndecima menſis martij promulgato, celebran-

celebranda erat, propter aliquas cauſas, ac præſertim propter abſentiã nonnullorũ patrũ, quos breui affuturos ſperabat, ad hunc præſentẽ diẽ differendã & prorogãdã eſſe decreuerit: volens tamen cum ijs, qui non venerunt, etiam adhuc benigne agere, eadem ſocroſancta Synodus, in ſpiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinalibus & Apoſtolicæ Sedis legatis, ſtatuit, & decernit Seſsionem ipſam, quam hac die ſecunda menſis Iunij præſentis anni milleſimi quingenteſimi quadrageſimi ſeptimi celebrare decreuerat, ad diem Iouis poſt feſtum natiuitatis beatæ Mariæ virginis, quæ erit decima quinta menſis Septẽbris proxime futuri, quoad prædictas, & alias materias expediendas, differendam, & prorogandam eſſe, quemadmodum differt, & prorogat: ita tamẽ, quod proſecutio diſcuſsionis, & examinationis, tam eorum, quæ ad dogmata, quam ad reformationem pertinent, interim nõ omittatur, & terminũ ipſum ipſa ſancta Synodus, pro eius libito, & voluntate, etiam in priuata congregatione, abbreuiare, & prorogare libere poſsit, & valeat.

Die. xiiij. Septem. M. D. XLVII. in congregatione generali, Bononiæ, prorogata fuit Seſsio, quæ futura erat die ſequenti, ad beneplacitum ſacri Concilij.

BVLLA RESVMPTIONIS Concilij Tridentini.

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

IVLIVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam. Cum ad tollenda religionis noſtræ diſsidia, quæ in Germania longo tempore non ſine totius chriſtiani orbis perturbatione, & ſcandalo viguerũt, bonum, opportunum, & expediens eſſe videatur, ſicuti etiã chariſsimus in Chri-

sto filius noster, Carolus Romanorũ Imperator, semper Augustus, nobis per suas literas & nuncios significari fecit, vt sacrum œcumænicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III. prædecessorem nostrum, indictũ, & per nos tunc cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, vna cum duobus alijs sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalibus ipsi concilio præsidentes, inceptũ, ordinatum, & continuatũ, in quo plures publicæ & solennes habitæ fuerunt sessiones, pluraq; tam in causa fidei, quam reformationis promulgata decreta, multaq; etiã ad vtrãq; causam pertinentia examinata, & discussa, ad ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, ad quos, & summos pro tẽpore pontifices spectat generalia concilia indicere & dirigere, vt ecclesiæ pacem, & christianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum, ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, & quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sane prouincia retroactis temporibus in vera religione, ac sacrorum conciliorum, & sanctorum patrum doctrina excollenda, exhibendaque maximis pontificibus, Christi redemptoris nostri in terra vicarijs, debita obedientia, & reuerentia, nulli christianorum prouinciæ fuit vnquam secunda, paterne consulamus, sperantes per ipsius dei gratiam & benignitatem futurum, vt reges omnes, ac principes christiani, iustis, pijsque nostris in hac re votis annuant, faueãt atq; assistãt: venerabiles fratres patriachas, archiepiscopos, episcopos, &

 dilectos

dilectos filios abbates, omnesq; alios & singulos, qui de iure, vel consuetudine, vel priuilegio concilijs generalibus interesse debent, quosque idē prædecessor noster in suis indictionib⁹ & alijs quibuscunq; desuper confectis et publicatis literis, concilio interesse voluit, per viscera misericordiæ domini nostri, Iesu Christi, hortamur, requirimus, & monemus, vt proximis futuris Kal. Maij, quē diem ad ipsum cōcilium in eo quo nunc reperitur, statu resumendū & prosequendū, præuia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia, & de apostolicæ auctoritatis plenitudine, ac venerabiliū fratrū nostrorū eiusdē sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinaliū cōsilio & assensu, statuimus, decernimus, & declaramus, in ipsa ciuitate Tridēti, legitimo cessante impedimēto, cōuenire, et se cōgregare, ac ipsius cōcilij cōtinuationi et prosecutioni, omni mora postposita, incūbere velint. Nos enim operam sedulo daturi sumus, vt eodē tēpore, in eadem ciuitate nostri omnino adsint Legati, per quos, si per ætatē nostrā, valetudinemq;, & Sedis Apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiuerimus, Spiritusancto duce, ipsi Concilio præsidebimus: quacūq; ipsius Concilij translatione & suspensione, cæterisq; contrarijs nō obstantibus quibuscunque, ac præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis literis prædictis, quas cum omnibus & singulis in eis contentis clausulis & decretis, in suo robore permanere volumus, atque decernimus, &, quatenus opus sit, innouamus, voluit non obstare: irritum nihilominus decer-

nentes,

nētes, & inane, si secus super his â quoquam quauis aucto ritate, scienter vel ignorāter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam, nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti declarationis, innouationis, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ. M. D. L XVIII. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

M. Card. Crescen.

Rom. Amasæus.

SACROSANCTI oecumenici & generalis Concilij Tridentini.

SESSIO VNDECIMA QVAE EST PRIMA SVB IVlio. III. Pontifice Max. celebrata Kal. Maij. M. D. LI.

Decretum de resumendo Concilio.

PLACET ne vobis ad laudem & gloriam sanctæ, & iudiuiduæ Trinitatis, Patris, & filij, & Spiritus sancti, ad incremētum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum oecumenicum, & generale

concilium Tridentinum, iuxta formam,& tenorem literarum ſanctiſsimi Domini noſtri,reſumi debere,& procedendum eſſe ad vlteriora? Reſponderunt,Placet.

Indictio futuræ Seſsionis.

PLacet ne vobis proximam futuram ſeſsionem hadendam,& celebrandã eſſe in futuris Kal.Septẽb?Reſponderũt,Placet.

SESSIO DVODECIMA.

QVAE EST SECVNDA ſub Iulio.III.Pont.Max. celebrata die prima Septẽb.M.D.LI.

Decretum prorogationis Seſsionis.

Acroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus,in Spiritu ſancto legitimè congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ ſedis Apoſtolicæ legato,& nuncijs,quę in proximè præterita ſeſsione ſequentem hanc hodie habẽdam, & ad vlteriora procedendum eſſe decreuerat,cũ ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipue cauſa agitur,abſentiam,ac non magnam cæterorũ patrum frequẽtiam procedere hactenus diſtulerit,de venerabilium in Chriſto fratrum,& filiorum ſuorum, Maguntini, & Treuirenſis archiepiſcoporum, ac ſacri Romani imperij principum electorum, & cumplurium ipſius, aliarumq; prouinciarum epiſcoporum, ſub hanc ipſam diẽ aduentu in domino exultans,& dignas ipſi omnipotenti Deo agens gratias, firmamq; ſpẽ concipiens quã plurimos alios,tam ipſius Germanicæ, quam aliarum nationũ prælatos,& ſui officij debito,& hoc exemplo commotos, propediem eſſe venturos, futuram ſeſsionem ad quadrageſimam diem, quæ erit vndecima menſis octobris, proxime ſequentis, indicit,& concilium ipſum in ſtatu,in quo reperitur, proſequẽdo.Cum in præteritis ſeſsionibus de ſeptem ſacramentis nouæ

legis in

legis in genere,& in ſpecie de baptiſmate, & confirmatione definitum fuerit,ſtatuit, & decernit de ſanctiſsimæ Euchariſtię ſacramento,necnon, quod ad reformationem attinet,de reliquis quæ ad faciliorem & commodiorem prælatorum reſidentiam pertinent, agi & tractari debere, ac monet, & hortatur omnes patres,vt interim domini noſtri, Ieſu Chriſti exemplo,quantũ tamen humana fragilitas patietur, ieiunijs, & orationibus vacent,vt tandem placatus,qui in ſecula ſit benedictus,Deus corda hominum ad vere ſuæ fidei agnitionem,& ſanctæ matris ecclesiæ vnitatem,ac recte viuendi normam reducere dignetur.

SESSIO DECIMATERTIA.

QVAE EST TERTIA Sub Iulio. III. Ponti. Maxi. celebrata die.XI.Octob.M.D.LI.

Decretum de ſanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento.

SAcroſancta œcumenica,& generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congrata,præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Sedis Apoſtolica Legato, & Nuncijs, etſi in eũ finem, non abſq; peculari ſcilicet ductu, gubernatione conuenerit, vt veram,& antiquã de fide,& ſacramentis,doctrinam exponeret & vt hæreſibus omnibus,& alijs grauiſsimis incommodis,quibus Dei eccleſia miſere nunc exagitatur, & in multas & varias partes ſcinditur, remedium afferret, hoc præſertim iam inde a principio in votis habuit, vt ſtirpitus conuelleret zizaniã execrabilium errorum, & ſchiſmatum, quam inimicus homo his noſtris calamitoſis temporibus,in doctrina fidei, vſu, & cultu ſacroſanctæ Euchariſtiæ ſuper ſeminauit quam alioqui ſaluator noſter,in eccleſia ſua.tanquã ſymbolũ reliquit eiusvnitatis, & charitatis, qua Chriſtianos oẽs inter ſe coniunctos, & copulatos eſſe voluit.Itaque eadem ſacroſancta Synodus ſanam, & ſinceram illam de venerabili hoc, & diuino Euchariſtiæ Sacramento doctrinam tradens, quam ſemper Catholica Ec-

cleſia, ab ipſo Ieſu Chriſto. Domino noſtro, & eius apoſtolis erudita, atq; à Spiritu ſancto, illi omnẽ veritatẽ in dies ſuggerẽte, edocta, retinuit, & ad finẽ vſq; ſæculi conſeruabit, omnibus Chriſti fidelibus interdicit, ne poſthac de ſanctiſsima Euchariſtia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quam vt eſt, hoc præſenti Decreto explicatum, atq; definitum.

De reali præſentia Domini noſtri, Ieſu Chriſti, in ſanctiſsimo Euchariſtiæ ſacramento. Cap. I.

PRincipio docet ſancta Synodus, & aperte, ac ſimpliciter ꝓfitetur, in almo ſanctę Euchariſtiæ Sacramento, poſt panis, & vini conſecrationem, Dominum noſtrum, Ieſum Chriſtum, verum Deum, atque hominem, vere, realiter, ac ſubſtantialiter, ſub ſpecie illarum rerum ſenſibilium contineri. nec enim hæc inter ſe pugnant, vt ipſe ſaluator noſter ſemper ad dexterã Patris in cælis aſsideat, iuxta modum exiſtendi naturalem, & vt multis nihilominus alijs in locis, ſacramentaliter præſens, ſua ſubſtantia nobis adſit, ea exiſtendi ratione, quã, & ſi verbis exprimere vix poſſumus, poſsibilẽ tamen eſſe Deo, cogitatione per fidem illuſtrata, aſſequi poſſumus, & conſtantiſsime credere debemus. ita enim maiores noſtri omnes, quotquot in vera Chriſti Eccleſia fuerunt, qui de ſanctiſsimo hoc ſacramẽto diſſeruerunt, apertiſsime profeſsi ſunt, hoc tam admirabile Sacramentum in vltima cœna redemptorem noſtrum inſtituiſſe, cũ poſt panis, viniq́ue benedictionem, ſe ſuum ipſius corpus illis præbere, ac ſuum ſanguinem, diſertis, ac perſpicuis verbis teſtatus eſt. quæ verba à ſanctis euangeliſtis commemorata, & à diuo Paulo poſtea repetita, cum propriam illam & apertiſsimã ſignificationem præſeferant, ſecundũ quam à patribus intellecta ſunt, indigniſsimum ſane flagitium eſt, ea à quibuſdam cõtentioſis, & prauis hominibus ad fictitios, & imaginarios tropos, quibus veritas carnis, & ſanguinis Chriſti negatur, contra vniuerſum eccleſiæ ſenſum detorqueri: quæ tãquam columna, & firmamentũ veritatis, hæc ab impijs hominibus excogitata cõmẽta, velut Satanica deteſtata eſt, grato ſemper, & memore animo preſtantiſsimũ hoc Chriſti beneficium agnoſcens.

De ra-

De ratione inſtitutionis ſanctiſſimi huius ſacramenti. Cap. II.

ERgo ſaluator noſter, diſceſſurus ex hoc mundo ad Patrem, Sacramentum hoc inſtituit, in quo diuitias diuini ſui erga homines amoris velut effudit, memoriam faciens mirabiliũ ſuorum, & in illis ſumptione colere nos ſui memoriam præcepit, ſuamq; annunciare mortem, donec ipſe ad iudicandum mundum veniat. Sumi autem voluit ſacramentum hoc, tanquã ſpiritalem animarum cibum, quo alantur, & confortentur viuẽtes vita illius, qui dixit: Qui mãducat me, & ipſe viuet propter me: & tanquam antidotum, quo liberemur a culpis quotidianis, & a peccatis mortalibus præſeruemur. Pignus præterea id eſſe voluit futuræ noſtræ gloriæ, & perpetuę felicitatis, adeoq; ſymbolum vnius illius corporis, cuius ipſe caput exiſtit, cuiq; nos, tanquam membra arctiſsima, fidei, ſpei, & charitatis connexione aſtrictos eſſe voluit, vt id ipſum omnes diceremus, Nec eſſent in vobis ſchiſmata.

De excellentia ſanctiſſimæ Euchariſtiæ ſuper reliqua ſacramenta. Cap. III.

COmmune hoc quidem eſt ſanctiſsimæ Euchariſtiæ cũ cæteris ſacramentis, ſymbolum eſſe rei ſacrę, & inuiſibilis gratiæ formam viſibilem, verum illud in ea excellens, & ſingulare reperitur, quod reliqua ſacramenta tunc primum ſanctificãdi vim habent, cum quis illis vtitur: at in Euchariſtia ipſe ſanctitatis auctor ante vſum eſt, nondum enim Euchariſtiam de manu domini Apoſtoli ſuſceperant, cum verè tamen ipſe affirmaret corpus ſuum eſſe, quod præbebat, & ſemper hæc fides in eccleſia Dei fuit, ſtatim poſt conſecrationem, verum domini noſtri corpus, verumque eius ſanguinem ſub panis, & vini ſpecie vna cũ ipſius anima & diuinitate exiſtere, ſed corpus quidem ſub ſpecie panis, & ſanguinem ſub vini ſpecie, ex vi verborum, ipſum autem corpus ſub ſpecie vini, & ſanguinẽ ſub ſpecie panis, animamq; ſub vtraq;, vi naturalis illius connexionis, & cõcomitantiæ, qua partes Chriſti Domini, qui iam ex mortuis reſurrexit,

ſurrexit,non amplius noriturus,inter ſe copulantur.Diuinitatem porro propter admirabilem illam eius cum corpore,& anima hypoſtaticam vnionem. Quapropter veriſsimum eſt tantundem ſub alterutra ſpecie,atque ſub vtraque contineri,totus enim,& integer Chriſtus ſub panis ſpecie, & ſub quauis ipſius ſpeciei parte,totus itē ſub vini ſpecie,& ſub eius partib⁹exiſtit.

De tranſubſtantiatione. *Cap.* IIII.

QVoniam autem Chriſtus, redemptor noſter,corpus ſuū id, quod ſub ſpecie panis offerebat, vere eſſe dixit ideo perſuaſum ſemper in eccleſia Dei fuit,idque nūc denuo ſancta hęc Synodus declarat,per conſecrationē panis & vini,conuerſionē fieri totius ſubſtantiæ panis in ſubſtantiā corporis Chriſti Dñi noſtri, & totius ſubſtantiæ vini in ſubſtantiam ſanguinis eius, quæ conuerſio conuenienter, & propriè a ſancta catholica eccleſia tranſubſtantiatio eſt appellata.

De cultu,& veneratione huic ſanctiſsimo ſacramento exhibenda. *Cap. V.*

NVllus itaq; dubitandi locus relinquitur,quin omnes Chriſti fidelespro more in catholica eccleſia ſemper recepto latriæ cultum,qui vero Deo debetur,huic ſanctiſsimo ſacramento in veneratione adhibeant, neque enim ideo minus eſt adorādum,ꝗ fuerit a Chriſto domino,vt ſumatur,inſtitutum, nam illū eūdē Deum præſentem adeſſe credimus, quem pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: Et adorent eum oēs angeli Dei: quem Magi procidentes adorauerunt,quem denique inGalilæa ab Apoſtolis adoratum fuiſſe,ſcriptura teſtatur Declarat præterea ſancta Synodus, pie & religioſè admodū in Dei eccleſiam inductum fuiſſe hunc morem, vt ſingulis annis peculiari quodam,& feſto die præcelſum hoc,& venerabile ſacramentum ſingulari veneratione,ac ſolennitate celebraretur, vtq; in proceſsionibus reuerenter, & honorifice illud per vias, & loca publica circumferretur,æquiſsimum eſt enim ſacros aliquos ſtatutos eſſe dies,cum Chriſtiani omnes ſingulari,ac rara quadam ſignificatione gratos,& memores teſtentur animos erga communem dominum,& redemptorem pro tam ineffabili,

& plane

& plane diuino beneficio, quo mortis eius victoria, & triũphus repreſentatur, atque ſic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio, & hæreſi triũphum agere, vt eius aduerſarij in cõſpectu tanti ſplendoris, & in tanta vniuerſæ eccleſiæ lætitia poſiti, vel debilitati, & fracti tabeſcant, vel pudore affecti, & cõfuſi aliquando reſipiſcant.

De aſſeruando ſacræ Euchariſtiæ ſacramento, & ad infirmos deferendo. Cap. VI.

COnſuetudo aſſeruandi in ſacrario ſanctam Euchariſtiam, adeo antiqua eſt, vt etiam ſeculum Nicæni concilij agnouerit. Porro deferre ipſam ſacram Euchariſtiam ad infirmos, & hunc vſum diligenter in eccleſijs conſeruari, pręterquam quod cum ſumma ęquitate, & ratione coniunctum eſt, tum multis in concilijs præceptum inuenitur, & vetuſtiſsimo catholicę eccleſiæ more eſt obſeruatum. Quare ſancta hæc Synodus retinendũ omnino ſalutarem hunc, & neceſſarium morem ſtatuit.

De præparatione, quæ adhibenda eſt, vt dignè quis ſacram Euchariſtiam percipiat. Cap. VII.

SI non decet ad ſacras vllas functiones quempiam accedere, niſi ſancte, certe, quo magis ſanctitas, & diuinitas cæleſtis huius ſacramenti viro Chriſtiano comperta eſt, eo diligentius cauere ille debet, ne abſque magna reuerentia, & ſanctitate ad id percipiendum accedat, præſettim cum illa plena formidinis verba apud Apoſtolum legamus: Qui manducat, & bibit indigne, iudicium ſibi manducat, & bibit, non dijudicans corpus domini. Quare communicare volenti reuocandum eſt in memoriam eius præceptum: Probet ſe ipſum homo. Eccleſiaſtica autem conſuetudo declarat, eam probationem neceſſariam eſſe, vt nullus ſibi conſcius mortalis peccati, quantumuis ſibi contritus videatur, abſque præmiſſa ſacramentali confeſsione ad ſacram Euchariſtiam accedere debeat, quod a Chriſtianis omnibus, etiam ab ijs ſacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc ſancta Synodus perpetuo ſeruandam eſſe decreuit, modo non deſit illis copia cõfeſſoris, quod ſi, neceſsitate

vrgente,

vrgente, ſacerdos abſque præuia confeſsione celebrauerit, quã primum confiteatur.

De vſu admirabilis huius ſacramenti. Cap. VIII.

QVo ad vſum autem recte, & ſapienter patres noſtri tres rationes hoc ſanctum ſacramentum accipiendi diſtinxerunt, quoſdam enim docuerunt ſacramentaliter duntaxat id ſumere, vt peccatores: alios tantum ſpiritaliter, illos nimirum, qui voto propoſitum illum panem cæleſtem edentes, fide viua, quę per dilectionem operatur, fructũ, eius & vtilitatẽ ſentiunt: tertios porrò ſacramentaliter ſimul & ſpiritaliter, hi autem ſunt, qui ita ſe prius probant, & inſtruunt, vt veſtem nuptialem induti ad diuinam hanc menſam accedant. In ſacramentali autẽ ſumptione ſemp in eccleſia Dei mos fuit, vt laici a ſacerdotib' communionem acciperent, ſacerdotes autẽ celebrantes ſe ipſos communicarent: qui mos tanquam ex traditione Apoſtolica deſcendens, iure, ac merito retineri debet, Demum autem pater no affectu admonet ſancta Synodus, hortatur, rogat, & obſecrat per viſcera miſericordię Dei noſtri, vt omnes & ſinguli, qui Chriſtiano nomine cenſentur, in hoc vnitatis ſigno, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ ſymbolo iam tandem aliquãdo conueniant, & concordent, memoreſq; tantæ maieſtatis, & tam eximij amoris Ieſu Chriſti, Domini noſtri, qui dilectã animam ſuam in noſtræ ſalutis precium, & carnem ſuam nobis dedit ad manducandum, hæc ſacra myſteria corporis, & ſanguinis eius ea fidei conſtantia, & firmitate, & animi deuotione, ea pietate, & cultu credant, & venerentur, vt panem illum ſuper ſubſtantialẽ frequẽter ſuſcipere poſsint, & is verè eis ſit aĩæ vita & perpetua ſanitas mentis, cuius vigore confortati, ex huius miſeræ peregrinationis itinere, ad cæleſtem patriam peruenire valeant, eundem panem Angelorum, quem modo ſub ſacris velaminibus edunt, abſque vllo velamine manducaturi.

Quoniam autem non eſt ſatis veritatem dicere, niſi detegãtur, & refellantur errores, placuit ſanctæ Synodo hos canones ſubiungere, vt omnes, iam agnita catholica doctrina, intelligãt quoq;, quæ ab illis hæreſes caueri, vitariq; debeant.

De ſa-

DE SACROSANCTO

Euchariſtiæ ſacramento.

CANON. I.

SI quis negauerit, in ſanctiſsimæ Euchariſtiæ ſacramento cōtineri verè realiter, & ſubſtantialiter corpus, & ſanguinē vna cum anima, & diuinitate domini noſtri, Ieſu Chriſti, ac proinde totum Chriſtum, ſed dixerit tantummodo eſſe in eo, vt in ſigno vel figura, aut virtute, anathema ſit.

CANON. II.

Si quis dixerit, in ſacroſancto Euchariſtiæ ſacramento remanere ſubſtantiam panis, & vini, vna cum corpore, & ſanguine domini noſtri Ieſu Chriſti, negaueritq; mirabilem illam, & ſingularem conuerſionem totius ſubſtantiæ panis in corpus, & totius ſubſtātiæ vini in ſanguinē, manētibus duntaxat ſpeciebus panis, & vini: quā quidem conuerſionē catholica eccleſia aptiſſime Tranſubſtantiationem appellat, anathema ſit.

CANON. III.

Si quis negauerit, in venerabili ſacramento Euchariſtiæ ſub vnaquaq; ſpecie, & ſub ſingulis cuiuſq; ſpeciei partibus, ſeparatione facta, totum Chriſtū contineri, anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, peracta conſecratione, in admirabili Euchariſtiæ ſacramento, non eſſe corpus, & ſanguinem domini noſtri Ieſu Chriſti, ſed tantum in vſu, dum ſumitur, non autem ante, vel poſt, & in hoſtijs, ſeu particulis conſecratis, quæ poſt cōmunionem reſeruantur, vel ſuper ſunt, non remanere verum corpus domini, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, vel præcipuum fructum ſanctiſsimæ Euchariſtiæ eſſe remiſsionem peccatorum, vel ex ea nō alios effectus prouenire, anathema ſit.

CANON VI.

Si quis

Si quis dixerit, in ſancto Euchariſtiæ Sacramento Chriſtũ vnigenitum Dei filium non eſſe cultu latriæ, etiam externo, adorandũ, atque ideo nec feſtiua peculiari celebritate venerandũ, neq; in proceſsionibus ſecũdũ laudabilem, & vniuerſalem Eccleſiæ ſanctæ ritum, & conſuetudinẽ, ſolenniter circungeſtandũ, uel non publice, vt adoretur, populo proponendum, & eius adoratores eſſe idolatras, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, non licere ſacram Euchariſtiam in ſacrario reſeruari, ſed ſtatim poſt conſecrationem aſtantibus neceſſario diſtribuendam, aut non licere, vt illa ad infirmos honorifice deferatur, anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Chriſtum in Euchariſtia exhibitum, ſpiritaliter tantum manducari, & non etiam ſacramentaliter, ac realiter, anathema ſit.

CANON. IX.

Si quis negauerit omnes, & ſingulos Chriſtifideles vtriuſq; ſexus, cum ad annos diſcretionis peruenerint, teneri ſingulis annis, ſaltem in Paſchate ad communicandum, iuxta præceptum ſanctæ matris Eccleſiæ, anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit, non licere ſacerdoti celebranti ſe ipſum cõmunicare, anathema ſit.

CANON. XI.

Si quis dixerit, ſolam fidem eſſe ſufficientem præparationẽ ad ſumendum ſanctiſsimæ Euchariſtiæ Sacramentum, anathema ſit. Et ne tantum Sacramentum indigne, atque ideo in mortem, & condemnationem ſumatur, ſtatuit, atque declarat ipſa ſancta Synodus, illis, quos conſciẽtia peccati mortalis grauat, quantũcunque etiam ſe contritos exiſtiment, habita copia Cõfeſſoris, neceſſario præmittendam eſſe confeſsionem ſacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter aſſerere, ſeu etiam publice deſputando defendere præſumpſerit,

pserit, eo ipso excommunicatus existat.

Decretum de reformatione.

De officio prælatorum in subditorum correctione. Cap. I.

EAdem sancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nuncijs, intendẽs nonnulla statuere, quæ ad iurisdictionem pertinent Episcoporum, vt, iuxta proximæ Sessionis decretũ, illi in commissis sibi ecclesijs eo libentius resideant, quo facilius, & commodius sibi subiectos regere, & in vitæ, ac morũ honestate continere potuerint, illud primum eos admonendos censet, vt se Pastores, non percussores, esse meminerint, atque ita præesse sibi subditis opportere, vt nõ in eis dominentur, sed illos tanquam filios, & fratres, diligant, elaborentq; , vt hortãdo, & admonẽdo ab illicitis deterreant, ne, vbi deliquerint, debitis eos pœnis coercere cogãtur. Quos tamẽ, si quid per humanam fragilitatem peccare cõtigerit, illa apostoli est ab eis seruãda preceptio: vt illos arguãt, obsecrẽt, increpẽt in omni bonitate, & patientia: cũ sæpe plus erga corrigẽdos agat beneuolẽtia, quã austeritas: plus exhortatio, quã cõminatio: plus charitas, quã potestas. Sin autẽ ob delicti grauitatẽ virga opus fuerit, tunc cũ mãsuetudine rigor, cum misericordia iudiciũ, cũ lenitate seueritas adhibenda est: vt sine asperitate disciplina populis salutaris, ac necessaria conseruetur, &, qui correcti fuerint, emendentur, aut, si respicere noluerint, cæteri, salubri in eos animaduersionis exẽplo, à vitijs deterreantur: cum sit diligentis: & pij simul Pastoris officium, morbis ouium lenia primum adhibere fomẽta: post, vbi morbi grauitas ita postulet, ad veriora, & grauiora remedia descendere: sin autem nec ea quidem proficiant illis sub mouendis, ceteras saltem oues à contagionis periculo liberare. Cum igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas, & episcoporum subterfugienda iudicia, querelas, & grauamina simulant, & appellationis diffugio iudicis processum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præsidium instituto, ad iniquitatis defensionem abutantur, atque vt huiusmodi eorum calliditati, & tergiuersationi occurratur, ita statuit, & decreuit: In causis visitationis, & corectionis, siue habilitatis, & inhabilitatis, necnon

necnon criminalibus,ab Epiſcopo,ſeu illius in ſpiritualibus Vicario generali,ante definitiuam ſententiam, ab interlocutoria, vel alio quocunq; grauamine, non appelletur:nec Epiſcopus, ſeu vicarius appellationi huiuſmodi,tanquam friuolæ, deferre teneatur:ſed ea, ac quacūq; inhibitiōe,ab appellationis iudicio emanata,necnon omni ſtylo,& conſuetudine, etiam immemorabili,contraria non obſtante,ad vlteriora valeat procedere: niſi grauamen huiuſmodi per definitiuam ſententiā reparari, vel ab ipſa definitiua appellari non poſsit: quibus caſibus ſacrorū, & antiquorum canonum ſtatuta illibata perſiſtant.

Cui ſit committenda appellatio in cauſis criminalibus. *Caput.* II.

A Sententia Epiſcopi, vel ipſius in ſpiritualibus Vicarij generalis,in criminalibus appellationis cauſa,vbi appellationis locus fuerit,ſi Apoſtolica auctoritate in partibus eam committi contigerit, Metropolitano,ſeu illius etiam Vicario in ſpiritualibus generali:aut ſi ille aliqua de cauſa ſuſpectus foret,vel vltra duas legales dietas diſtet,ſeu ab ipſum appellatum fuerit, vni ex vicinioribus Epiſcopis,ſeu illorum Vicarijs, non autem inferioribus iudicibus committatur.

Quid in appellationibus criminaliū ſeruandū. *Cap.* III.

REus,ab Epiſcopo:aut eius Vicario in ſpiritualibus generali,in criminali cauſa,appellans, coram iudice ad quem appellauit,acta primæ inſtantiæ omnino producat, & iudex, niſi illis viſis,ad eius abſolutionem minime procedat. Is autē,a quo appellatum fuerit,intra.xxx.dies acta ipſa poſtulanti gratis exhibeat,alioqui abſq; illis cauſa appellationis huiuſmodi, prout iuſtitia ſuaſerit terminetur.

Quod ſolus Epiſcopus, vſque ad degradationē procedere poſſit,cum certo numero abbatum vel aliarum dignitatum. *Caput.* IIII.

CVm vero tam grauia nonnunquam ſint delicta,ab eccleſiaſticis commiſſa perſonis,vt ob eorum atrocitatem è ſacris

ordinibus

ordinibus deponendæ,& curiæ sint tradendæ sæculari: in quo secũdum sacros canones certus Episcoporum numerus requiritur,quos si omnes adhibere difficile esset, debita iuris executio differretur: si quando autem interuenire possent,eorum residentia intermitteretur: propterea statuit,& decreuit: Episcopo per se seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, cõtra clericum,in sacris etiam presbyteratus ordinibus cõstitutum, etiam ad illius condemnationem,necnon verbalem depositionem,& per se ipsum etiam,ad actualem,atque solẽnem degradationem ab ipsis ordinibus, & gradibus ecclesiasticis, in casibus,in quibus aliorum Episcoporum præsentia, in numero à canonibus definito requiritur,etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen, & in hoc sibi asistentibus, totidem Abbatibus,vsum mitræ & baculi,ex priuilegio Apostolico habentibus,si in ciuitate,aut diœcesi reperiri,& comode interesse posint,alioquin alijs personis,in ecclesiastica dignitate constitutis,quæ ætate graues,ac iuris scientia cõmendabiles existant.

Quod remisio pœne ab episcopo inflictæ,ex ficta causa obtecta non admittatur. Cap. V.

ET quoniam post fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur,interdũ accidit,vt nonnulli eiusmodi gratias extorqueant, per quas pœnæ illis episcoporum iusta seueritate inflictæ,aut remittuntur omnino.aut minuuntur, cum non ferendum sit,vt mendacium,quod tantopere Deo displicet,non modo ipsum impunitum sit,verum etiam alterius delicti veniã impetret mentienti:idcirco,vt sequitur,statuit,& decreuit:Episcopus apud Ecclesiam suam residens,de surreptione, & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis,vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remisione pœnæ,ad quam criminosus per eum condemnatus fuerit, falsis precibus impetratur,per se ipsum,tanquam Sedis Apostolicæ delegatus,etiam summarie cognoscat, ipsamque gratiam, postquam per falsi narrationem,aut veri taciturnitatem,obtẽtam esse,legitime constiterit,non admittat.

Quando, quibus teſtibus, & ante quem, cauſæ epiſcoporum ſint agendæ. Cap. VI.

QVoniam vero ſubditi Epiſcopo, tametſi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odiſſe, &, tanquam iniuria affecti ſint, falſa illi crimina obijcere ſolent, vt, quoquo pacto poſsint, ei moleſtiam exhibeant, cuius vexationis timor plerũque illud ad inquirenda, & puniẽda eorum delicta ſegniorem reddi: idcirco, ne ij magno ſuo, & Eccleſiæ incõmodo gregẽ ſibi creditum relinquere, ac non ſine Epiſcopalis dignitatis diminutione vagari cogãtur, ita ſtatuit, & decreuit: epiſcopus, niſi ob cauſam, ex qua deponendus, ſiue priuãdus veniret, etiã ſi ex officio, aut per inquiſitionẽ, ſeu denũciationẽ, vel accuſationẽ, ſiue alio quouis modo ꝓcedatur, vt perſonaliter cõpareat, nequaquã citetur, vel moneatur. Teſtes in cauſa criminali ad informationẽ, vel indicia, ſeu alias in cauſa principali cõtra Epiſcopũ, niſi conteſtes, & bonæ conuerſationis, exiſtimationis, & famæ fuerint, nõ recipiantur: & ſi odio, temeritate, aut cupiditate aliquid depoſuerint, grauibus pœnis multentur. Cauſę Epiſcoporũ, cũ pro criminis obiecti qualitate cõparere debeãt, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipſum terminentur.

Decretum prorogationis, definitionis quatuor articulorum: de Sacramento Euchariſtiæ, & Salui conductus, Proteſtantibus dandi.

EAdem ſancta Synodus errores omnes, qui ſuper hoc ſanctiſsimo Sacramento repullularunt, tanquam vepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium ſaluti proſpicere cupiẽs, quotidianis precibus Deo omnipotẽti pie oblatis, inter alios, ad hoc Sacramentum pertinentes, articulos, diligentiſsima veritatis. Catholicæ inquiſitione tractatos, plurimis, accuratiſsimiſque pro rerum grauitate diſputationibus habitis, cognitis quoque præſtantiſsimorum Theologorum ſententijs, hos etiam tractabat. An neceſſarium ſit ad ſalutem, & diuino iure præceptum, vt ſinguli Chriſtifideles ſub vtraque ſpecie ipſum venerabile Sacramentum accipiant. Et: num minus

ſumat,

ſumat, qui ſub altera, quam qui ſub vtraque communicat. Et: An errauerit ſancta mater Eccleſia laicos, & non celebrãtes Sacerdotes, ſub panis ſpecie duntaxat communicando. Et: An paruuli etiam communicandi ſint. Sed quoniam ex nobiliſsima Germaniæ prouincia ij, qui ſe Proteſtãtes nominant, ſuper his ipſis articulis, antequã definiantur, audiri à ſancta Synodo cupiunt, & eã ob cauſam fidẽ publicã ab illa poſtularunt, vt ipſis tuto huc venire, & in hac vrbe commorari, ac libere coram Synodo dicere, atque proponere quæ ſenſerint, & poſtea, cum libuerit, recedere liceat: ſancta ipſa Synodus, licet magno deſiderio eorũ aduentũ multos antea menſes expectarit, tamen vt pia mater, quę ingemiſcit, & parturit, ſummopere id deſiderãs, ac laborans, vt in ijs, qui Chriſtiano nomine cẽſentur, nulla ſint ſchiſmata, ſed quẽadmodũ eundẽ omnes Deum, & Redẽptorẽ agnoſcunt, ita idẽ dicant, idem credant, idem ſapiant: confidẽs Dei miſericordia, & ſperans fore, vt illi in ſanctiſsimã & ſalutarem vnius fidei, ſpei, charitatisq; concordiam redigantur, libenter eis in hac re morẽ gerens, ſecuritatẽ & fidẽ, vt petierunt, publicã, quã ſaluũ conductũ vocant, quod ad ſe pertinet; eius qui infraſcriptus erit, tenoris, dedit, atq; cõceſsit: & eorũ cauſa definitionẽ illorum articulorũ ad ſecundã Seſsionẽ diſtulit, quã, vt illi cõmode ei intereſſe poſſent, in diem feſtum conuerſionis D. Pauli, quæ erit vigeſimaquinta die menſis Ianuarij, anni ſequentis, indixit. illudq; præterea ſtatuit, vt in eadem Seſsione de ſacrificio Miſſæ agatur, propter magnam vtriuſque rei connexionem: interea Seſsione proxima de Pœnitentię, & Extremæ vnctionis Sacramentis, tractandum. illam autem die feſto D. Catherinę virginis, & martyris, qui erit vigeſima quinta Nouembris, habendam eſſe decreuit, ſimulque in vtraque materia reformationis proſequantur.

SALVVS CONDVCTVS

Proteſtantibus datus.

SAcroſancta generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ

Sedis Apſtolicæ, Legato & Nuncijs, omnibus, & ſingulis, ſiue Eccleſiaſticis, ſiue ſecularibus perſonis vniuerſæ Germaniæ, cuiuſcunque gradus ſtatus, conditionis, & qualitatis ſint, quæ ad œcumenicum hoc, & generale Concilium accedere voluerint, vt de ijs rebus, quæ in ipſa Synodo tractari debent, omni libertate cõferre, proponere & tractare, ac ad ipſum œcumenicum Concilium libere, & tuto venire, & in eo manere, & commorari, ac articulos, quod illis videbitur, tam ſcripto, quam verba, offerre, proponere, & cum Patribus, ſiue ijs, qui ab ipſa ſancta Synodo delecti fuerint, conferre, & abſque vllis conuicijs, & contumelijs diſputare, necnon, quãdo illis placuerit, recedere poſſint, & valeant, publicam fidem, & plenam ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, cum omnibus, & ſingulis clauſulis, & decretis neceſſarijs, & opportunis, etiam ſi ſpecialiter, & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expreſſis haberi voluit, quantum ad ipſam ſanctã Synodum ſpectat, concedit. Placuit præterea ſanctæ Synodo, vt ſi pro maiori libertate, ac ſecuritate eorum, certos tam pro commiſsis, quam pro cõmittendis per eos delictis, iudices eis deputari cupiant, illos ſibi beneuolos nominent, etiam ſi delicta ipſa; quantumcunque enormia, ac hæreſim ſapientia, fuerint.

SESSIO XIIII.
QVAE EST QVARTA SVB Iulio. III. Pontifi. Max. celebrata die XXV. Nouẽ. M. D. LI.

Doctrina de ſanctiſsimis Pœnitentiæ, & extremæ Unctionis Sacramentis.

Acroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem ſanctæ Apoſtolicæ Sedis Legato, & Nuncijs, quanuis in Decreto de Iuſtificatione multus fuerit de Pœnitẽtiæ Sacramento, propter locorum cognationem, neceſſaria quadam ratione

tione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diuersorum errorũ est multitudo, vt non parum publicæ vtilitatis retulerit, de eo exactionẽ, & pleniorem definitionem tradidisse, in qua demonstratis, & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas perspicua, & illustris fieret, quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuo seruandam proponit.

De necessitate, & institutione Sacramenti Pœnitentiæ. Caput. I.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, vt iustitiam, in Baptismo, ipsius beneficio, & gratia, susceptam constanter tuerentur, non fuisset opus, aliud ab ipso Baptismo sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum. Quoniam autem Deus, diues in misericordia, cognouit figmẽtum nostrum, illis etiam vitæ remediũ contulit, qui sese postea in peccati seruitutem, & Dæmonis potestatẽ tradidissent, Sacramentũ videlicet Pœnitẽtiæ. quo lapsis post Baptismum, beneficium mortis Christi applicatur. Fuit quidẽ Pœnitẽtia vniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quouis tempore ad gratiã, & iustitiã assequendam necessaria, illis etiam, qui Baptismi sacramento ablui petiuissent, vt, peruersitate abiecta, & eliminata, tantam Dei offensionem cũ peccati odio, & pio animi dolore detestarẽtur. vnde propheta ait: Conuertimini, & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus vestris: & nõ erit vobis in ruinã iniquitas. Dñs etiam dixit: Nisi pœnitentiã egeritis, omnes similiter peribitis. Et princeps Apostolorũ Petrus peccatoribus Baptismo initiandis, pœnitentiam cõmendans, dicebat: Pœnitentiã agite, & baptizetur vnusquisq; vestrum. Porro nec ante aduentum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec est post aduentum illius cuiquã ante Baptismum. Dominus autẽ sacramentum tunc præcipue instituit, cũ à mortuis excitatus, insufflauit in discipulos suos, dicens: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt, Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis, potestatem remit-

tendi,& retinendi peccata, ad reconciliandos fideles, poſt baptiſmum lapſos, Apoſtolis, & eorum legitimis ſucceſſoribus fuiſſe cõmunicatam, vniuerſorum Patrum conſenſus ſemper intellexit. Et Nouatianos, remittendi poteſtatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Eccleſia Catholica tanquam hæreticos exploſit, atque condemnauit. Quare veriſsimum hunc illorum verborum Domini ſenſum ſancta hæc Synodus probans, & recipiens, damnat eorum commẽticias interpretationes, qui verba illa ad poteſtatem prædicandi verbum Dei, & Chriſti Euangelium annunciandi, contra huiuſmodi Sacramẽti inſtitutionem falſo detorquent.

De differentia Sacramenti pœnitentiæ, & Baptiſmi. Cap. II.

CAEterum hoc ſacramẽtum multis rationibus à Baptiſmo differre dignoſcitur, nam præterquam quod materia, & forma, quibus ſacramenti eſſentia perficitur, longiſsime diſsidet: conſtat certe Baptiſmi miniſtrum iudicem eſſe non oportere: cum Eccleſia in neminem iudiciũ exerceat, qui non prius in ipſam per Baptiſmi ianuam fuerit ingreſſus. Quid enim mihi, inquit Apoſtolus, de ijs, qui foris ſunt, iudicare? Secus eſt de domeſticis, quos Chriſtus Dominus lauachro Baptiſmi ſui corporis membra ſemel effecit, nã hos, ſi ſe poſtea crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptiſmo ablui, cum id in Eccleſia Catholica nulla ratione liceat, ſed ante hoc tribunal, tanquam reos, ſiſti voluit: vt per ſacerdotum ſententiã non ſemel, ſed quoties ab admiſsis peccatis ad ipſum pœnitentes cõfugerint, poſſent liberari. Alius eſt præterea baptiſmi, & alius Pœnitentiæ fructus, per Baptiſmum enim Chriſtũ induentes, noua prorſus in illo efficimur creatura, plenã & integram peccatorum omnium remiſsionem conſequẽtes: ad quam tamen nouitatem, & integritatem, per Sacramentum Pœnitentiæ, ſine noſtris magnis fletibus, & laboribus, diuina id exigente iuſtitia, peruenire nequaquam poſſumus, vt merito Pœnitentia laborioſus quidã Baptiſmus à ſanctis patribus dictus fuerit. Eſt autẽ hoc Sacramentũ Pœnitẽtiæ lapſis poſt Baptiſmum ad ſa-

lutem

autem necessarium, vt nondum regeneratis ipse Baptismus.

De partibus, & fructu huius Sacramẽti. Cap. III.

DOcet præterea sancta Synodus, Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipue ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse: Ego te absoluo, &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius sacramenti administrationem sunt necessariæ. Sunt autem quasi materia huius sacramenti ipsius pœnitentis actus, nempe contritio, confessio, & satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamq́; , & perfectã peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione, partes Pœnitentiæ dicuntur. Sane vero res, & effectus huius Sacramenti, quantũ ad eius vim, & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in viris pijs, & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, cõscientiæ pax, ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus, & effectu huius Sacramenti, sancta Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui Pœnitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores, & fidem esse contendunt.

De Contritione. Caput IIII.

COntritio, quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor, ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccãdi de cætero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis modus necessarius, & in homine post Baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordiæ, & voto præstandi reliqua, coniunctus sit, quę ad rite suscipiendũ hoc sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solum cessationẽ à peccato, & vitæ nouæ propositũ, & inchoationẽ, sed veteris etiã odium continere, iuxta illud: Proijcite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuaricati estis, & facite vobis cor nouũ, & spiritũ nouum. Et certe, qui illos sanctorum

clamores conſiderauerit: Tibi ſoli peccaui,& malum coram te feci:Laboraui in gemitu meo, lauabo per ſingulas noctes lectũ meũ: Recogitabo tibi oẽs annos meos, in amaritudine animæ meæ: & alios huiuſmodi generis:facile intelliget, eos ex vehementi quodam ante actę vitæ odio,& ingenti peccatorum deteſtatione manaſſe. Docet præterea, & ſi Contritionem hanc aliquando charitate perfectam eſſe contingat, hominemque Deo reconciliare,priuſquam hoc Sacramentum actu ſuſcipiatur,ipſam nihilominus reconciliationem ipſi contritioni ſine ſacramenti voto,quod in illa includitur,non eſſe adſcribendã. Illam vero contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpidinis peccati conſideratione,vel ex gehẽnæ,& pœnarum metu communiter concipitur, ſi voluntatem peccandi excludat,cum ſpe veniæ,declarat, non ſolum non facere hominem hypocritam, verum etiam donum Dei eſſe, & Spiritus ſancti impulſum,non adhuc quidem inhabitantis,ſed tantum mouentis,quo pœnitẽs adiutus viam ſibi ad iuſtitiam parat. Et quamuis ſine ſacramento pœnitentiæ per ſe ad iuſtificationem perducere peccatorem nequeat, tamen eum ad Dei gratiam in ſacramento pœnitentiæ impetrandam diſponit. hoc enim timore vtiliter concuſsi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem,plenam terroribus,pœnitentiam egerunt,& miſericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem falſo quidam calumniantur Catholicos ſcriptores, quaſi tradiderint ſacramentum pœnitentiæ, abſque bono motu ſuſcipientium, gratiam conferre: quod nunquam eccleſia Dei docuit, nec ſenſit. ſed & falſo docent, Contritionem eſſe extortam,& coactam, non liberam & voluntariam.

De confeßione. Caput V.

EX inſtitutione ſacramenti pœnitentiæ iam explicata,vniuerſa eccleſia ſemper intellexit,inſtitutam etiam eſſe à domino integram peccatorum confeſsionem, & omnibus poſt baptiſmum lapſis iure diuino neceſſariam exiſtere: quia dominus noſter, Ieſus Chriſtus, e terris aſcenſurus ad cœlos, ſacerdotes ſui ipſius Vicarios reliquit,tanquã pręſides,& iudices,ad

quos

quos omnia mortalia crimina deferantur,in quę Chriſti fideles ceciderint,quo pro poteſtate clauium remiſsionis,aut retentionis peccatorum ſententiam pronuncient, conſtat enim, ſacerdotes iudicium hoc incognita cauſa exercere non potuiſſe, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis ſeruare potuiſſe, ſi in genere duntaxat, & non potius in ſpecie,ac ſigillatim ſua ipſi peccata declaraſſent. Ex his colligitur oportere a pœnitentibus omnia peccata mortalia,quorum poſt diligentẽ ſui diſcuſsionem conſcientiam habent,in confeſsione recenſeri,etiam ſi occultiſsima illa ſint,& tantum aduerſus duo vltima Decalogi præcepta commiſſa,quę nonnunquam animum grauius ſauciant,& periculoſiora ſunt ijs, quæ in manifeſto admittantur,nam venialia,quibus a gratia Dei nõ excludimur, & in quæ frequentius labimur,quamquam recte,& vtiliter,citraque omnem præſumptionem in confeſsione dicantur, quod piorũ hominum vſus demonſtrat,taceri tamen citra culpam, multiſque alijs remedijs expiari poſſunt. Verum, cum vniuerſa mortalia peccata,etiam cogitationis,homines iræ filios, & Dei inimicos reddant,neceſſum eſt omnium etiam veniam cum aperta,& verecunda confeſsione, a Deo quærere. Itaque dum oĩa, quæ memoriæ occurrunt, peccata Chriſti fidelis confiteri ſtudent, proculdubio omnia diuinæ miſericordiæ agnoſcenda exponunt,qui vero ſecus faciunt,& ſcienter aliqua retinent,nihil diuinæ bonitati per ſacerdotem remittendum proponunt, ſi enim erubeſcat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat,medicina non curat.Colligitur præterea, etiam eas circunſtantias in confeſsione explicandas eſſe, quæ ſpeciem peccati mutant,quod ſine illis peccata ipſa,neque a pœnitentibus integre exponantur,nec iudicibus innoteſcant:& fieri nequeat, vt de grauitate criminũ recte cenſere poſsint,& pœnã,quã oportet, pro illis pœnitẽtibus imponere, vnde alienũ a ratione eſt, docere circunſtantias has ab omnibus otioſis excogitatas fuiſſe,aut vnam tantum circunſtantiam confitendam eſſe, nempe peccaſſe in ftatrem.Sed & impium eſt,confeſsionem, quæ hac ratione fieri præcipitur,impoſsibilẽ dicere, aut carnificinam illam conſcientiarum appellare, cõſtat enim nihil aliud in Eccle

ſia à pœnitentibus exigi, quam vt, poſtquam quiſque diligentius ſe excuſſerit, & conſcientiæ ſuæ ſinus omnes, & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus ſe dominum, & Deum ſuũ mortaliter offendiſſe meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti nõ occurrunt, in vniuerſum, eadẽ confeſsione incluſa eſſe intelligũtur: pro quibus fideliter cum propheta dicimus: Ab occultis meis munda me domine. Ipſa vero huiuſmodi confeſsionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia, grauis quidem videri poſſet, niſi tot, tantiſq; commodis, & conſolationibus leuaretur, quæ omnibus, digne ad hoc ſacramentum accedentibus, per abſolutionẽ certiſsime conferuntur. Cæterum, quo ad modũ confitendi ſecreto apud ſolum ſacerdotem, etſi Chriſtus non vetuerit, quin aliquis in vindictam ſuorũ ſcelerũ, & ſui humiliationẽ, cum ob aliorum exemplum, tum ob Eccleſiæ offenſę ædificationem, delicta ſua publicæ confiteri poſsit: non eſt tamen hoc diuino præcepto mandatũ, nec ſatis conſulte humana aliqua lege præciperetur, vt delicta, præſertim ſecreta, publica eſſent confeſsione aperiẽda. vnde cum à ſanctiſsimis, & antiquiſsimis patribus magno, vnanimique conſenſu, ſecreta confeſsio ſacramentalis, qua ab initio eccleſia ſancta vſa eſt, & modo etiã vtitur, fuerit ſemper commendata, manifeſte refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à Diuino mandato alienam, & inuentum humanum eſſe, atque à patribus, in concilio Lateranenſi congregatis, initium habuiſſe, docere non verentur. neq; enim per Lateranenſe concilium eccleſia ſtatuit, vt Chriſtifideles confiterentur: quod iure diuino neceſſarium, & inſtitutũ eſſe intellexerat: ſed vt præceptum confeſsionis, ſaltem ſemel in anno, ab omnibus. & ſingulis, cum ad annos diſcretionis perueniſſent, impleretur, vnde iam in vniuerſa eccleſia, cum ingenti animarũ fidelium fructu: obſeruatur mos ille ſalutaris confitendi, ſacro illo, & maxime acceptabili tempore Quadrageſimæ, quẽ morem hæc ſancta Synodus maxime probat, & amplectitur, tanquam pie, & merito retinendum.

De miniſtro huius ſacramẽti, & abſolutione. Cap. VI.

Circa

CIrca miniſtrum autem huius ſacramenti, declarat ſancta Synodus, falſas eſſe, & à veritate Euãgelij penitus alienas, doctrinas omnes, quæ ad alios quoſuis homines, præter Epiſcopos, & ſacerdotes, Clauium miniſterium pernicioſe extẽdunt, putantes verba illa domini: Quæcunq; alligaueritis ſuper terram, erunt alligata & in cœlo: & quæcunq; ſolueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlo: & quorũ retinueritis, retẽta ſunt: ad omnes Chriſtifideles indifferenter, & promiſcue, contra inſtitutionem huius ſacramenti, ita fuiſſe dicta, vt quiuis poteſtatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, ſi correptus acquieuerit, ſecreta vero per ſpõtaneam confeſsionem, cuicũq; factam. Docet quoq; etiam ſacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus ſancti, in ordinatione collatam, tanquam Chriſti miniſtros, functionem remittendi peccata exercere, eoſq́; praue ſentire, qui in malis ſacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. Quanuis autem abſolutio ſacerdotis alieni beneficij ſit diſpenſatio, tamen noneſt ſolum nudum miniſterium, vel annunciandi euangelium, vel declarandi remiſſa eſſe peccata, ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo, velut à iudice, ſententia pronũciatur, atq; ideo non debet pœnitens adeo ſibi de ſua ipſius fide blandiri, vt, etiam ſi nulla illi adſit contritio, aut ſacerdoti animus ſerio agendi, & vere abſoluendi, deſit. putet tamen ſe, propter ſuam ſolam fidem, vere, & coram Deo, eſſe abſolutũ. nec enim fides ſine pœnitẽtia remiſsionem vllam peccatorum præſtaret: nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentiſsimus, qui ſacerdotem ioco ſe abſoluentem cognoſceret, & non alium ſerio agentem, ſedulo requireret,

De caſuum reſeruatione. *Cap.* VII.

QVoniam igitur natura, & ratio iudicij illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos duntaxat feratur, perſuaſum ſemper in eccleſia Dei fuit, & veriſsimum eſſe Synodus hæc cõfirmat, nullius momenti abſolutionem eam eſſe debere, quã ſacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut ſubdelegatã non habet iuriſdictionẽ. Magnopere vero ad chriſtiani populi diſciplinam

plinã pertinere, ſanctiſsimis patrib⁹ noſtris viſum eſt, vt atrociora quædam,& grauiora crimina non a quibuſuis,ſed a ſummis duntaxat ſacerdotibus abſoluerentur,vnde merito pontifices maxi.pro ſuprema poteſtate, ſibi in eccleſia vniuerſa tradita,cauſas aliquas criminum grauiores ſuo potuerunt peculiari iudicio reſeruare.Neque dubitandum eſt,quando omnia, quæ a Deo ſunt, ordinata ſunt, quin hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuique diœceſi,in ædificationem tamen, non in deſtructionem,liceat pro illis in ſubditos tradita,ſupra reliquos inferiores ſacerdotes,auctoritate,præſertim quo ad illa,quibus excommunicationis cenſura annexa eſt. Hanc autem delictorũ reſeruationem, conſonum eſt diuinæ auctoritati, non tantum in externa politia,ſed etiam coram Deo vim habere: verumtamen pie admodum,ne hac ipſa occaſione aliquis pereat, in eadem eccleſia Dei cuſtoditum ſemper fuit,vt nulla ſit reſeruatio in articulo mortis, atq; ideo omnes ſacerdotes quoſlibet pœnitentes a quibuſuis peccatis,& cenſuris abſoluere poſsint: extra quem articulum ſacerdotes cum nihil poſsint in caſibus reſeruatis,id vnum pœnitentibus perſuadere nitãtur,vt ad ſuperiores,& legitimos iudices pro beneficio abſolutionis accedant.

De ſatisfactionis neceſsitate,& fructu. Cap. VIII.

DEmum,quo ad ſatisfactionem, quæ ex omnibus pœnitentiæ partibus,quemadmodum apatribus noſtris Chriſtano populo fuit perpetuo tempore commendata, ita vna maxime noſtra ætate,ſummo pietatis prætextu,impugnatur ab ijs, qui ſpeciem pietatis habent,virtutem autem eius abnegarunt:ſancta Synodus declarat:falſum omnino eſſe,& a verbo Dei alienũ culpam a domino nunquam remitti, quin vniuerſa etiam pœna cõdonetur,perſpicua enim,& illuſtria in ſacris literis exempla reperiuntur,quibus,præter diuinam traditionem, hic error quam manifeſtiſsime reuincitur. Sane & diuinæ iuſtitiæ ratio exigere videtur,vt aliter ab eo in gratiam recipiantur,qui ante baptiſmum per ignorantiam deliquerint,aliter vero,qui,ſemel a peccati,& dæmonis ſeruitute liberati,& accepto ſpiritus ſancti dono,ſcienter templum Dei violare,& ſpiritum ſanctũ contriſtare

triſtare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis abſque vlla ſatisfactione peccata dimittantur, vt, occaſione accepta, peccata leuiora putantes, velut iniurij, & contumelioſi ſpiritui ſancto, in grauiora labamur, theſaurizantes nobis iram in die iræ, proculdubio enim magnopere a peccato, reuocant, & quaſi freno quodam coercent hæ ſatisfactorię pœnę cautioreſque, & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt medentur quoque peccatorum reliquijs, & vitioſos habitus, male viuendo comparatos, contrarijs virtutum actionibus tollũt, Neque vero ſecurior vlla via in eccleſia Dei vnquam exiſtimata fuit ad amouendam imminentem a domino pœnam, quam vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quod dum ſatisfaciẽdo patimur pro peccatis: Chriſto Ieſu, qui pro peccatis noſtris ſatisfecit, ex quo omnis noſtra ſufficientia eſt, conformes efficimur, certiſsimam quoque inde arrham habentes, quod ſi compatimur, & conglorificabimur. Neque vero ita noſtra eſt ſatisfactio hæc, quã pro peccatis noſtris exoluimus, vt non ſit per Chriſtũ Ieſum, nã qui ex nobis, tanquam ex nobis, nihil poſſumus, eo cooperãte, qui nos confortat, omnia poſſumus, ita non habet homo vnde glorietur: ſed omnis gloriatio noſtra in Chriſto eſt: in quo viuimus in quo meremur, in quo ſatisfacimus: facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur patri, & per illum acceptantur a patre. Debent ergo ſacerdotes Domini, quantum ſpiritus, & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminum, & pœnitentium facultate ſalutares, & conuenientes ſatisfactiones iniungere: ne ſi forte peccatis conniueant, indulgẽtius cum pœnitentibus agant, læuiſsima quædã opera pro grauiſsimis delictis iniungẽdo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt ſatisfactio, quam imponunt, non ſit tantum ad nouæ vitæ cuſtodiam, & infirmitatis medicamentum, ſed etiam ad præteritorum peccatorũ vindictam, & caſtigationem, nam claues ſacerdotum non ad ſoluẽdum duntaxat, ſed ad ligandum conceſſas, etiam antiqui patres & credunt, & docent, nec propterea exiſtimarunt, ſacramẽtum pœnitentiæ eſſe forum iræ, vel pœnarum, ſicut nemo vnquam

quam catholicus ſenſit, ex huiuſmodi noſtris ſatisfactionibus vim meriti, & ſatisfactionis domini noſtri Ieſu Chriſti, vel obſcurari, vel aliqua ex parte imminui: quod dũ nouatores intelligere volunt, ita optimam pœnitentiam, nouam vitam eſſe docent, vt omnem ſatisfactionis vim, & vſum tollant.

De operibus ſatisfactionis. *Caput.* IX.

DOcet præterea, tantam eſſe diuinæ munificentiæ largitatem, vt non ſolum pœnis ſponte a nobis pro vindicando peccato ſuſceptis, aut ſacerdotis arbitrio pro mẽſura delicti impoſitis, ſed etiam, quod maximum amoris argumentum eſt, tẽporalibus flagellis a Deo inflictis, & a nobis patienter toleratis, apud Deum patrẽ, Per Chriſtum Ieſum, ſatisfacere valeamus.

Doctrina de ſacramento extremę vnctionis.

VIſum eſt autem ſanctæ Synodo, præcedẽti doctrinæ de pœnitentia adiũgere, ea quę ſequuntur de ſacramento extremæ vnctionis: quod non modo pœnitentiæ, ſed etiam totius Chriſtianæ vitæ, quæ perpetua pœnitentia eſſe debet, cõſummatiuum exiſtimatum eſt a patribus. Primum itaque, circa illius inſtitutionem, declarat, & docet, quod clementiſsimus redemptor noſter, qui ſeruis ſuis quouis tempore voluit de ſalutaribus remedijs aduerſus omnia omniũ hoſtium tela eſſe proſpectum quemadmodum auxilia maxima in ſacramentis alijs præparauit, quibus Chriſtiani conſeruare ſe integros, dũ viuerent, ab omni grauiore ſpiritus incommodo poſsint, ita extremæ vnctionis ſacramento finem vitæ, tãquam firmiſsimo quodam præſidio, muniuit, nam etſi aduerſarius noſter occaſiones per omnem vitã quærat, & captet, vt deuorare animas noſtras quoquo modo poſsit: nullum tamen tempus eſt, quo vehementius ille omnes ſuæ verſutiæ neruos intendat ad perdendos nos pœnitus, & a fiducia etiam, ſi poſsit, diuinæ miſericordię deturbandos, quam cum impendere nobis exitum vitæ perſpicit.

De inſtitutione ſacramenti extremæ vnctionis. *Cap.* I.

INſtituta eſt autem ſacra hæc vnctio infirmorum, tanquã vere, & proprie ſacramentum noui teſtamenti, a Chriſto, domino noſtro,

no noſtro,apud Marcum quidem inſinuatum,per Iacobum autem Apoſtolum,ac domini fratrem, fidelibus commendatum, ac promulgatum.Infirmatur,inquit,quis invobis,inducat preſbyteros eccleſiæ,& orent ſupra eum,vngentes eum oleo,in nomine domini:& oratio fidei ſaluabit infirmum, & alleuiabit eũ dominus: &, ſi in peccatis ſit,dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apoſtolica traditione, per manus accepta,eccleſia,didicit, docet materiam,formam,proprium miniſtrum,& effectum huius ſalutaris ſacramenti,intellexit enim eccleſia, materiam eſſe oleum,ab epiſcopo benedictum, nã vnctio aptiſsime Spiritus ſancti gratiam,qua inuiſibiliter anima ægrotantis inungitur,repreſentat:formã deinde eſſe illa verba, per iſtam vnctionẽ. &c.

De effectu huius ſacramenti. Cap. II.

Res porro,& effectus huius ſacramẽti illis verbis explicatur: & oratio fidei ſaluabit infirmum,& alleuiabit eum Dominus:&,ſi in peccatis ſit, dimittentur ei,res etenim gratia eſt Spiritus ſancti:cuius vnctio delicta,ſi quæ ſint adhuc expianda,ac peccati reliquias abſtergit,& ægroti animam alleuiat,& confirmat, magnam in eo diuinæ miſericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus ſubleuatus, & morbi incommoda, ac labores leuius fert: & tentationibus dæmonis,calcaneo inſidiantis, facilius reſiſtit:&ſanitatem corporis interdum,vbi ſaluti animę expedierit,conſequitur.

De miniſtro huius ſacramenti,& tempore,quo dari debeat. Caput. III.

Iam vero,quod attinet ad præſcriptionem eorũ, qui & ſuſcipere,&miniſtrare hoc ſacramentum debẽt,haud obſcure fuit illud etiam in verbis prædictis traditum, nam & oſtenditur illic,proprios huius ſacramenti miniſtros eſſe, eccleſiæ presbyteros,quo nomine,eo loco,non ętate ſeniores,aut primores in populo intelligendi veniunt, ſed aut epiſcopi, aut ſacerdotes, ab ipſis rite ordinati,per impoſitionem manuum presbyteri. Declaratur etiam,eſſe hanc vnctionem infirmis adhibendam,illis vero præſertim, qui tam periculoſe decumbũt, vt in exitu vitæ

conſtituti

conſtituti videantur, vnde & ſacramentum exeuntium nuncupatur. Quod ſi infirmi poſt ſuſceptam hanc vnctionem conualuerint, iterum huius ſacramenti ſubſidio iuuari poterunt, cum in aliud ſimile vitæ diſcrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi ſunt, qui contra tam apertam, & dilucidam Apoſtoli Iacobi ſententiam docent, hanc vnctionem, vel figmentum eſſe humanum, vel ritum a patribus acceptum, nec mandatũ Dei nec promiſsionem gratiæ habentem: & qui illam iam ceſſaſſe aſſerunt, quaſi ad gratiam curationum duntaxat in primitiua eccleſia referenda eſſet: & qui dicunt ritum, & vſum quem ſancta Romana eccleſia in huius ſacramẽti adminiſtratione obſeruat, Iacobi Apoſtoli ſententiæ repugnare, atque in alium commutandum eſſe, & denique, qui hanc extremam vnctionem a fidelibus ſine peccato contemni poſſe affirmant, hæc enim oĩa manifeſtiſsime pugnant cum perſpicuis tanti Apoſtoli verbis. Nec profecto eccleſia Romana, aliarum omnium mater, & magiſtra, aliud in hac adminiſtranda vnctione, quãtum ad ea, quę huius ſacramenti ſubſtantiam perficiunt, obſeruat, quam quod beatus Iacobus perſcripſit. Nec vero tanti ſacramenti cõtẽptus abſq; ingenti ſcelere, & ipſius ſpiritus ſancti iniuria eſſe poſſet.

Hæc ſunt, quæ de pœnitentiæ: & extremæ vnctionis ſacramentis hæc ſancta œcumenica ſynodus profitetur, & docet, atque omnibus Chriſti fidelibus credenda, & tenenda proponit. Sequentes autem canones inuiolabiliter ſeruandos eſſe tradit, & aſſerentes contrarium perpetuo damnat, & anathematizat.

DE SANCTISSIMO *Pœnitentiæ ſacramento.*

CANON I.

SI quis dixerit, in catholica eccleſia pœnitentiam non eſſe vere, & proprie ſacramẽtum, pro fidelibus, quoties poſt baptiſmum in peccata labuntur, ipſi Deo recõciliandis, a Chriſto, domino noſtro, inſtitutum, anathema ſit.

CANON II.

Si quis

Si quis ſacramenta confundens, ipſum baptiſmum, pœnitē-tiæ ſacramentum eſſe dixerit, quaſi hæc duo ſacramenta diſtin ƈta non ſint, atq; ideo pœnitentiam non recte ſecundam poſt naufragium tabulam appellari, anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, verba illa domini ſaluatoris: Accipite Spiritum ſanƈtum: quorum remiſeritis peccata remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta ſunt: non eſſe intelligenda de poteſtate remittendi, & retinendi peccata in ſacramento pœnitētiæ, ſicut eccleſia catholica ab initio ſemper intellexit: detorſerit autem, contra inſtitutionem huius ſacramenti: ad auƈtoritatem prædicandi Euangelium, anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis negauerit, ad integram, & perfeƈtam peccatorum remiſsionem requiri tres aƈtus in pœnitente, quaſi materiam ſacramenti pœnitentiæ, videlicet, contritionem, confeſsionē, & ſatisfaƈtionem, quæ tres pœnitentiæ partes dicuntur, aut dixerit, duas tantum eſſe pœnitentiæ partes, terrores ſcilicet incuſſos conſcientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel abſolutione, qua credit quis ſibi per Chriſtum remiſſa peccata, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, eam contritionem, quæ paratur per diſcuſſionem, colleƈtionem, & deteſtationem peccatorum, qua quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum ſuorum grauitatem, multitudinem, fœditatē, amiſſionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incurſum cum propoſito melioris vitæ, non eſſe verum, & vtilem dolorē, nec præparare ad gratiam, ſed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem: demum illam, eſſe dolorem coaƈtum, & nō liberum ac voluntarium, anathema ſit.

CANON VI.

Si quis negauerit, confeſsionem ſacramentalem vel inſtitutam, vel ad ſalutem neceſſariā eſſe iure diuino, aut dixerit, mo-

dum ſecrete confitendi ſoli ſacerdoti, quem Eccleſia catholica ab initio ſemp obſeruauit, & obſeruat,alienũ eſſe ab inſtitutio ne, &mandato Chriſti,& inuentũ eſſe humanũ, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, in ſacramento pœnitentiæ ad remiſsionem peccatorum neceſſarium non eſſe iure diuino, confiteri omnia & ſingula peccata mortalia, quorum memoria cum debita,& diligenti præmeditatione habeatur,etiam occulta,& quæ ſunt contra duo vltima Decalogi præcepta, & circunſtantias, quæ peccati ſpeciem mutant,ſed eam confeſsionem tantum eſſe vtilem ad erudiendum,&conſolandum pœnitentem,& olim obſeruatam fuiſſe tantum ad ſatisfactionem canonicam imponẽdam:aut dixerit,eos,qui omnia peccata confiteri ſtudent,nihil relinquere velle diuinæ miſericordiæ ignoſcendum:aut demũ, non licere confiteri peccata venialia,anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, confeſsionem omnium peccatorum, qualẽ eccleſia ſeruat, eſſe impoſsibilem, & traditionem humanam, a pijs abolendam,aut ad eam non teneri omnes,& ſingulos,vtriuſque ſexus,Chriſti fideles, iuxta magni concilij Lateranenſis conſtitutionem,ſemel in anno,& ob id ſuadendum eſſe Chriſti fidelibus,vt non confiteatur tempore Quadrageſimæ,anathema ſit.

CANON IX.

Si quis dixerit, abſolutionem ſacramentalem ſacerdotis nõ eſſe actum iudicialem, ſed nudum miniſterium pronũciãdi, & declarandi remiſſa eſſe peccata confitenti, modo tantum credat,ſe eſſe abſolutum, aut ſacerdos non ſerio,ſed ioco abſoluat: aut dixerit, non requiri confeſsionem pœnitentis, vt ſacerdos eum abſoluere poſsit,anathema ſit.

CANON X.

Si quis dixerit,ſacerdotes,qui in peccato mortali ſunt,poteſtatem ligandi, & ſoluendi non habere, aut non ſolos ſacerdotes eſſe miniſtros abſolutionis, ſed omnibus, &ſingulis Chriſti

fidelibus

fidelibus esse dictum: Quæcunque ligaueritis super terrã, erunt ligata & in cælo: & quæcũque solueritis super terram, erunt soluta & in cælo, & quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem duntaxat, si correptus acquierit: secreta vero per spõtaneam confessionem, anathema sit.

CANON. XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius reseruandi sibi casus, nisi quo ad externam politiam, atque ideo casuum reseruationem non prohibere, quo minus sacerdos a reseruatis vere absoluat, anathema sit.

CANON XII.

Si quis dixerit, totam pœnam simul cum culpa remitti semper a Deo, satisfactionemq; pœnitentium non esse aliam, quã fidẽ, qua apprehendũt Christũ pro eis satisfecisse anathema sit.

CANON. XIII.

Si quis dixerit, pro peccatis, quo ad pœnam temporalem, minime Deo per Christi merita satisfieri pœnis ab eo inflictis, & patiẽter toleratis, vel a sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, vt ieiunijs, orationibus, eleemosynis, vel alijs etiã pietatis operibus, atque ideo optimam pœnitentiam, esse tantum nouam vitam, anathema sit.

CANON. XIIII.

Si quis dixerit, satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum doctrinam de gratia, & verum Dei cultum, atq; ipsum beneficium mortis Christi obscurantes, anathema sit.

CANON XV.

Si quis dixerit, Claues ecclesiæ esse datas tantum ad soluendum, non etiam ad ligandum, & propterea sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem clauium, & contra institutionem Christi: & fictionem esse, quod, virtute

clauium ſublata, pœna æterna, & pœna temporalis plerumq; exoluenda remaneat, anathema ſit.

DE SACRAMENTO extremæ vnctionis.

CANON. I.

SI quis dixerit, extremam vnctionem nõ eſſe vere, & proprie ſacramentum, a Chriſto domino noſtro inſtitutum, & a beato Iacobo Apoſtolo promulgatum, ſed ritum tantum acceptũ a Patribus, aut figmentum humanum, anathema ſit.

CANON. II.

Si quis dixerit ſacrã infirmorum Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos, ſed iã ceſſaſſe, quaſi olim tãtum fuerit gratia curationum, anathema ſit.

CANON. III.

Si quis dixerit, extremæ vnctionis ritum, & vſum, quem obſeruat ſancta Romana Eccleſia, repugnare ſẽtẽtiæ beati Iacobi Apoſtoli, ideoq; eum mutandum, poſſeq; a Chriſtianis abſq; peccato contemni, anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, presbiteros eccleſiæ, quos beatus Iacobus adducendos eſſe ad infirmum inungendum hortatur, non eſſe ſacerdotes, ab Epiſcopo ordinatos, ſed ętatę ſeniores in quauis cõmunitate, ob idq; proprium extremæ vnctionis miniſtrum nõ eſſe ſolum ſacerdotem, anathema ſit.

Decretum de reformatione.

Quod clerici, laicos in vita: ſicut in officio præferat. Cap. I.

CVm proprie Epiſcoporum munus ſit, ſubditorum omniũ vitia redarguere, hoc illis præcipue cauendum erit, ne clerici, præſertim ad animarum curam cõſtituti, crimìnoſi ſint, ne ve in honeſtam vitam, ipſis conuiuentibus, ducant, nam, ſi eos prauis, & corruptis moribus eſſe permittant, quo pacto laicos de

cos de ipſorum vitijs redarguent,qui vno ab eis ſermone cōuinci poſſent, quod clericos ipſis patiātur eſſe deteriores? qua etiā libertate laicos corripere poterunt ſacerdotes, cum tacite ſibi ipſi reſpondeant,eadem ſe admiſiſſe,quę corripiunt? Monebūt propterea Epiſcopi ſuos clericos,in quocūq; ordine fuerint, vt cōuerſatiōe ſermone,& ſciētia,cōmiſſo ſibi Dei populo pręeāt memores eius,quod ſcriptum eſt:Sancti eſtote,quia,& ego ſanctus ſum. Et iuxta Apoſtoli vocem : Nemini dent vllam offenſionem,vt non vituperetur miniſterium eorum,ſed in omnibus exhibeant ſe,ſicut miniſtros Dei,ne illud prophetæ dictum impleātur in eis:Sacerdotes Dei contaminant ſancta,& reprobāt legem. Vt autem ipſi Epiſcopi id liberius exequi, ac quoquam prætextu deſuper impediri nequeant, eadem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legato, & Nuncijs, hos,qui ſequūtur Canones ſtatuendos,& decernendos duxit. Cum honeſtius, ac tutius ſit ſubiecto,debitam Præpoſitis obedientiam impendendo,in inferiori miniſterio deſeruire, quam cum Præpoſitorum ſcandalo graduum altiorum appetere dignitatem,ei, cui aſcenſus ad ſacros ordines a ſuo Prælato,ex quacunque cauſa, etiam ob occultum crimen quomodolibet extraiudicialiter fuerit interdictus, aut qui a ſuis ordinibus,ſeu gradibus,vel dignitatibꝰ Eccleſiaſticis fuerit ſuſpenſus,nulla contra ipſius Prælati volūtatē cōceſſa licencia de ſe promoueri faciēdo, aut ad priores ordines,gradus, & dignitates, ſiue honóres reſtitutio ſuffragetur.

Interdicto, aut ſuſpēſo a prælato,nulla contra illius voluntatem conceſſa reſtitutio ſuffragetur.

Quod Epiſcopi titulares, nullum ſine ſui Epiſcopi licencia ordinent. Caput. II.

ET,quoniam nonnulli Epiſcopi Eccleſiarum, quæ in partibus infidelium conſiſtunt,clero carentes, & populo Chriſtiano,cum fere vagabundi ſint,& permanentem ſedem nō habeant,non quæ Ieſu Chriſti, ſed alienas oues inſcio proprio Paſtore quęrentes,dū per hanc ſanctam Synodū ſe pontificalia officia in alterius diœceſi, niſi de loci Ordinarij expreſſa licentia, & in perſonas eidem Ordinario ſubiectas tantum,exercere prohibitos vident,in legis fraudem,& contemptum, quaſi Epiſco-

palem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligũt & quoscunque ad se venientes, etiam si suorum Episcoporum, seu Prælatorum literas commendaticias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam Presbyteratus ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, vt minus idonei, & rudes, ac ignari, & qui a suo Episcopo tanquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinari nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica sacramenta recte valeant ministrare: Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, etiam si in loco nullius diœcesis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis ordinis residerint, aut moram traxerint, vigore cuiusuis priuilegij sibi depromouendo quoscunque ad se venientes pro tempore concessi, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis cõtinuæ commensalitatis suæ, absque sui proprij Prælati expresso consensu, aut literis dimissorijs ad aliquos sacros, aut minores ordines, vel primam tonsuram promouere, seu ordinare valeat: contra faciens ab exercitio pontificalium per annum, taliter vero promotus ab executione ordinum sic susceptorũ, donec suo prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

Quod Episcopus, inhabiles posit ad tẽpus: ab exercicio sui ordinis suspendere. Cap. III.

EPiscopus quoscunq; suos clericos, præsertim in sacris constitutos, absque suo præcedenti exãmine, & commendaticijs literis, quacunque auctoritate promotos, licet tanquam habiles ab eo, a quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minus idoneos, & capaces repererit, a susceptorum ordinũ exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere, & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere posit.

Quod Episcopus omnes clericos etiã exẽptos qui alias suæ iurisdictioni subsunt corrigere & castigare posit. Caput. IIII.

OMnes ecclesiarum prælati, qui ad corrigendum subditorũ excessus diligenter intendere debent, & a quibus nullus clericus

clericus per huius sanctæ synodi statuta, cuiusuis priuilegij prætextu, tutus censetur, quo minus iuxta canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi possit, si in Ecclesijs suis residerint, quoscũq; seculares clericos qualitercũq; exẽptos, q alias suæ iurisdictioni subessent, de eorũ excessib⁹, criminib⁹, & delictis, quoties & quãdo opus fuerit, etiã extra visitationẽ, tanq adhoc Apostolicę sedis delegati, corrigẽdi, & castigãdi facultatẽ habeãt: quibuscunque exemptionibus, declarationibus, consuetudinibus sententijs iuramentis, concordijs, quæ tantum suos obligent auctores, ipsis clericis, ac eorum consanguineis, capellanis, familiaribus, procuratoribus, & alijs quibuslibet, ipsorum exemptorũ contemplatione, & intuitu minime suffragantibus.

Conseruatoriæ literæ, in quibus vim habeant. Cap. V.

INsuper, cum nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, certos iudices per literas Conseruatorias deputari obtinent, qui illos a molestijs, & iniurijs huiusmodi tueantur, ac defendant, & in possessionem, seu quasi, bonorum, rerum, ac iuriũ suorũ manu teneant, & cõseruent, nec super illis eos molestari permittant, eiusmodi literas in plerisque cõtra concedentis mẽtem in reprobum sensum detorqueant: idcirco nemini omnino cuiuscunque dignitatis, & conditionis sit, etiam si Capitulũ fuerit, Conseruatoriæ literæ, cum quibuscunque clausulis, aut decretis, quorũcunque iudicum deputatione, quocunq; etiã alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, vt corã suo Episcopo, siue alio superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac cõtra eum inquiri, & procedi non possit: aut qui minus, si qua iura ei excessione competierint, super illis libere valeat apud iudicem ordinarium cõueniri. In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos conseruatores iudices in iudicium trahere minime liceat. Quod si in his causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo cõseruator, ab actore suspectus esse dicatur: aut si qua inter ipsos iudices, conseruatorem, & ordinarium contro

uerſia ſuper competẽtiam iuriſdictionis orta fuerit, nequaquã in cauſa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, ſuper ſuſpicione, aut iuriſdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus verò eius, qui huiuſmodi literis conſeruatorijs tueri ſe ſolent, nihil illæ proſint, præterquam duobus duntaxat, ſi tamen illis proprijs eius ſumptib⁹ vixerint. Nemo etiã ſimilium literarum beneficio vltra quinquenium gaudere poſſit. Non liceat quoque conſeruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. In cauſis vero mercedum, aut miſerabiliũ perſonarum huius ſanctæ ſynodi ſuper hoc decretum in ſuo robore permaneat. Vniuerſitates autem generales, ac collegia doctorum, ſeu ſcholarium, & regularia loca, necnon hoſpitalia, actu hoſpitalitatem ſeruantia, ac vniuerſitarum, collegiorum, locorum, & hoſpitaliũ huiuſmodi perſonæ in præſenti Canone minime comprehenſæ, ſed exemptæ omnino ſint, & eſſe intelligantur.

De honeſtate in veſtibus clericis ſeruanda. Caput. VI.

QVia vero, etſi habitus non facit monachum, oportet tamen clericos veſtes proprio cõgruentes ordini ſemper deferre, vt per decentiam habitus extrinſeci, horum honeſtatem intrinſecam oſtendant, tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religioniſq; contemptus, vt propriã dignitatẽ, & honorẽ clericalẽ parui pẽdẽtes etiã deferãt publice laicales, pedes in diuerſis ponentes, vnũ in diuinis, alterũ in carnalibus: propterea omnes Eccleſiaſticæ perſonæ, quãtuncunq; exẽptæ, quę aut in ſacris fuerint, aut dignitates, perſonatus, officia, aut beneficia qualiacũq; eccleſiaſtica obtinuerint, ſi poſtq̃ ab Epõ ſuo, etiã per edictũ publicũ moniti fuerint, honeſtũ habitũ clericalẽ, illorum ordini, & dignitati congruentẽ, & iuxta ipſius Epiſcopi ordinationẽ, & mandatum non detulerint, per ſuſpenſionem ab ordinibus, ac officio, & beneficio. ac fructibus redditibus, & prouentibus ipſorum beneficiorum, necnon, ſi, ſemel correpti, denuo in hoc deliquerint, etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiuſmodi coercere poſsint, & debeant, ſecundũ con-

ſtitutionem

stitutionem Clementis Quinti, in Concilio Viennési editam, quæ incipit: Quoniam inuocando,& ampliando. *Clem. de vita & honesta. cleric.*

Quod cum eo, qui homicida fuit ex industria: non dispensetur in irregularitate, Cap. VII.

CVm etiam qui per industriam occiderit proximum suũ, & per insidias, ab altari auelli debeat, quia sua voluntate homicidiũ perpetrauerit, etiam si crimen id, nec ordine iudiciario probatũ, nec alia ratione publicum, sed occultum fuerit, vllo tempore ad sacros ordines promoueri posit, nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiam si curam nõ habeant animarũ, cõferre liceat, sed omni ordine, ac beneficio,& officio Ecclesiastico perpetuo careat: si vero homicidium non ex proposito, sed casu, vel vim vi repellendo, vt quis se à morte defenderet, fuisse commissum narretur: quam ob causam etiam ad sacrorum ordinum, & altaris ministerium, & beneficia quæcunque, ac dignitates, iure quodammodo dispensatio debeatur, committatur loci ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo, qui non nisi causa cognita, & probatis procesibus, ac narratis, nec aliter, dispensare posit.

Quod nullus episcopus, etiam cum priuilegio, contra clericum alterius diœcesis procedat: nisi cum illius episcopi interuentu.

Caput VIII.

PRæterea, quia nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt,& ita alienis subditis quandoq; intendunt, vt suorum curam negligant, quicunque, etiam episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniẽdi priuilegium habuerit, contra clericos sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcunque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorum clericorum episcopi, si apud ecclesiam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuentu, nequaquã procedere debeat: alias processus,& inde secuta quæcunque viribus omnino careant.

Quod beneficia vnius diœceſis beneficiis, vel pio loco alterius diœceſis perpetuo non vniantur. Caput. IX.

ET, quia iure optimo diſtinctæ fuerunt diœceſes, & parochiæ, ac vnicuiq; gregi proprij attributi Paſtores, & inferiorum eccleſiarum Rectores, qui, ſuarum quiſque ouium, curam habeant, vt ordo eccleſiaſticus non confundatur, aut vna & eadem eccleſia duarum quodammodo diœceſum fiat, nō ſine graui eorum incommodo, qui illi ſubditi fuerint: beneficia vnius diœceſis, etiam ſi parochiales eccleſię, vicarię perpetuę, aut ſimplicia beneficia, ſeu pręſtimonia, aut pręſtimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacunque de cauſa, alterius diœceſis beneficio, aut monaſterio, ſeu collegio vel loco etiam pio perpetuo non vniantur: decretum huius ſanctæ Synodi ſuper huiuſmodi vnionibus in hoc declarando.

Quod regularia beneficia regularibus ſolis conferantur. Caput. X.

REgularia beneficia in titulum Regularibus profeſsis prouideri conſueta, cum per obitum, aut reſignationem, vel alias illa in titulum obtinentis vacare contigerit, religioſis tantum illius ordinis, vel ijs, qui habitum omnino ſuſcipere, & profeſsionem emittere teneantur, & non alijs, ne veſtem lino, lanaq; cōtextam induant, conferantur.

Quod tranſlatus ab vno ad alium ordinem, non ſuſcipiatur niſi perpetuam obedientiam ſeruaturus: atq; beneficij ſecularis ſit incapax. Cap. XI.

QVia vero Regulares, de vno ad alium ordinem trāſlati, facile a ſuo ſuperiore licentiam ſtandi extra monaſteriū obtinere ſolent, ex quo vagandi, & appoſtatādi occaſio tribuitur: nemo cuiuſcunque ordinis prælatus, vel ſuperior vigore cuiuſcunq; facultatis aliquem ad habitum, & profeſsionem admittere poſsit, niſi, vt in ordine ipſo, ad quem transfertur, ſub ſui Superioris obedientia in clauſtro perpetuo maneat: ac taliter trāſ

latus,

latus etiam si canonicorum Regularium fuerit, ad beneficia secularia, etiam curata, omnino incapax existat.

Quid ad ius patronatus impetrandum, sit necessarium. Caput. XII.

NEmo, etiam cuiusuis dignitatis ecclesiasticæ, vel secularis, quacunque ratione, nisi ecclesiam, beneficium, aut capellam de nouo fundauerit, & construxerit, seu iam erectã, quę tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis proprijs, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit, ius patronatus impetrare, aut obtinere posit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruetur.

De præsentatione beneficiorum iuris patronatus, quod non fiat, nisi loci ordinario. Caput. XIII.

NOn liceat præterea patrono cuiusuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia sui iuris patronatus, nisi Episcopo loci ordinario, ad quẽ prouisio, seu institutio ipsius beneficij, cessante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo pręsentare, alias præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, & esse intelligãtur. *Indictio futuræ Sessionis.*

DEclarat pręterea sancta Synodus, futura sessione, quam ad xxv. diem Ian. subsequentis anni. M. D. LII. habendam esse iam decreuit, vna cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum esse de Sacramento Ordinis, & prosequendam materiam de reformatione.

SESSIO. XV.

QVAE EST QVINTA

Sub Iulio. III. Ponti. Max. Celebrata die. xxv Ianuarij. M. D. LII.

Decretum prorogationis Sessionis.

CV M ex eo, quod proximis Sessionib⁹ decretũ fuit, sancta hæc, & vniuersalis Synodus per hos dies accuratissime, diligentissimeque tractauerit ea, quæ ad

sanctissimũ

ſanctiſsimum Miſſæ ſacrificium, & ad ſacramentum Ordinis ſpectant, vt hodierna ſeſsione, quemadmodum Spiritus ſanctus ſuggeſsiſſet, decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad ſanctiſsimum Euchariſtię Sacramentum pertinentes, in hanc tandem ſeſsionẽ dilatos publicaret, atq; interim affuturos eſſe putauerit ad hoc ſacroſanctũ Concilium eos, qui Proteſtantes ſe vocant: quorum cauſa eorum publicationem articulorum diſtulerat, &, vt libere, ac ſine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, ſiue ſaluum conductum conceſſerat: tamen, cum illi nondum venerint, & eorum nomine ſupplicatum huic ſanctæ Synodo fuerit, vt publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in ſequentem Seſsionem differatur, certa ſpe allata affuturos eos eſſe omnino multo ante illã Seſsionẽ, ſaluo conductu amplioris formæ interim accepto, eadẽ ſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, iiſdem Legato, & Nuncijs præſidentibus, nihil magis optans, quam ex præſtantiſsima natione Germanica omnes de religione diſſenſiones, & ſchiſmata tollere, ac eius quieti, paci, otioq; cõſulere: parata, ipſos ſi venerint, & humaniter excipere, & benigne audire: confidensq; eos, non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnãdæ, ſed veritatis cognoſcẽdę ſtudio eſſe venturos, &, vt Euangelicæ veritatis ſtudioſos decet, ſanctę matris eccleſiæ decretis, ac diſciplinæ ad extremũ eſſe acquieturos, ſequentẽ ſeſsionem ad edenda, & publicanda ea, quę ſupra cõmemorata ſunt, in diem feſtũ ſancti Ioſephi, qui erit die. xix. menſis Martij diſtulit, vt ſatis illi tẽporis, & ſpatij habeãt, nõ ſolũ ad veniendũ, verũ etiã ad ea, quæ voluerint, antequã is dies veniat, proponenda. Quibus vt omnẽ cunctandi diutius cauſam adimat, fidẽ publicã, ſiue ſaluũ conductum eius, qui recitabitur, tenoris, & ſententiæ, libenter dat, & concedit. Interea vero de Matrimonij Sacramẽto agendum, & de eo, præter ſuperiorum decretorum publicationem, definiẽdum eſſe, eadem ſeſsione ſtatuit, & decernit, & proſequendam eſſe materiam reformationis.

SALVVS CONDVCTVS
Proteſtantibus datus.

Sacro-

SAcroſancta œcumenica,& generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Sedis Apoſtolicæ,Legato,& Nuncijs,inhærendo ſaluo conductui, in penultima Sesſione dato, & illum, iuxta tenorē infraſcriptum, ampliando, Vniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus,Marchionibus,Comitibus,Baronibus, Nobilibus,militaribus,popularibus,& alijs quibuſcunque viris, cuiuſcunque ſtatus,& conditionis,aut qualitatis exiſtant,Germaniæ, prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, ac alijs locis eiuſdem & omnibus alijs Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ confesſionis perſonis, qui, aut quæ vna cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient,aut mittentur, ac profecturi ſunt,aut hucuſq; venerunt, quocunq; nomine cēſeātur, aut valeant nuncupari,tenore præſentium publicam fidem,& pleniſſimam,veriſsimamq; ſecuritatem, quam ſaluum conductū appellant,libere ad hanc Tridentinā ciuitatē veniendi, ibidemq; manendi,ſtandi,morandi, proponēdi, loquendi, vna cum ipſa Synodo,de quibuſcunq; negotijs tractandi,examinandi,diſcutiendi,& omnia,quæcunq; ipſis libuerit,ac articulos quoſlibet tam ſcripto, quam verbo libere offerendi, propalandi, eoſque ſcripturis ſacris,& beatorum Patrum verbis, ſententijs, & rationibus declarandi,aſtruendi,& perſuadendi,&, ſi opus fuerit,etiam ad obiecta Concilij generalis reſpondendi, refellendi & cum ijs,qui à Concilio delecti fuerint,diſputādi Chriſtiane, aut charitatiue abſq; omni impedimento conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitus remotis: & ſignanter, quod cauſæ controuerſæ,ſecundū ſacram Scripturam, & Apoſtolorum traditiones,probata Concilia,Catholicæ Eccleſiæ cōſenſum.& ſanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur: illo etiam addito, vt religionis prætextu aut delictorum,circa eam commiſſorum, aut committēdorum minime puniantur,impartitur,ac omnino concedit,ſic etiam,vt propter illorum præſentiam, neq; in itinere,aut quocunq; locorū eundo,manendo aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo ceſſetur. Et vt,his peral-

peractis, vel nō peractis, quandocunq; ipſis libuerit: aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt: aut aliquis eorum optabit: mox abſque vlla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorū, & ſuorum pariter honore, & perſonis, vice verſa, poſsint iuxta beneplacitum libere, & ſecure redire, de ſcientia tamen ab eadem ſynodo deputandorū, vt tunc opportune eorum ſecuritati, abſque dolo, & fraude proui deatur. Vult etiam ſancta ſynodus in hac pū blica fide, ſaluoq; conductu, omnes quoſcunque clauſulas includi, ac contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceſſariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem ſecuritatem, & pacis, ac conciliationis bonum, exprimens, quod, ſi quiſpiam, aut illorum aliqui, ſiue in itinere, Tridentum veniendo, ſiue ibidem morando aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut cōmiſerint, quo poſſet huius fidei publicę, & aſſecurationis beneficiū, eis conceſſum, annullari, aut caſſari, vult, & concedit eadem ſancta ſynodus, vt in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis duntaxat, & nō ab alijs condigna animaduerſione cum emēda ſufficienti, per partem ipſius ſynodi merito approbanda, & laudāda, mox puniātur: illorum aſſecurationis forma, conditionibus & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult vt ſi quiſquam, vel aliqui ex ipſa ſynodo, ſiue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut commiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ & aſſecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli: in huiuſmodi facinore deprehenſi ab ipſa Synodo duntaxat, & non ab alijs cōdigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem dominorū Germanorum Auguſtanæ confeſsionis, tunc hic præſentiū, merito laudanda, & approbanda, mox puniātur: preſenti aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipſa ſynodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus, omnibus & ſingulis toties, quotieſcūq; opportunum fuerit, ſeu neceſſariū, ad aurā capiendam exire de ciuitate Tridētina, & reuerti ad eandē, necnō nunciū, vel nūcios ſuos ad quacūq; loca, pro ſuis neceſſarijs negotijs ordināndis libere mittere, ſeu

tere,ſeu deſtinare,ac ipſos miſſos,ſeu deſtinatos,ſeu miſſum,& deſtinatũ ſuſcipere toties,quoties eis videbitur expedire. Ita ꝙ aliq, vel aliquis ꝑ deputãdos cõcilij ſocientur, q corũ ſecuritati ꝓuideãt,vel ꝓuideat.Qui quidẽ ſaluus cõductus, & ſecuritates ſtare ac durare debẽt,& ad tẽpore, & per tẽpus,quo ipſius ſynodi,& ſuorũ tuitionis curã ipſos ſuſcipi cõtigerit, & vſq; ad Tridẽtũ perduci,ac toto tẽpore mãſionis eorũ ibidẽ,&rurſum poſt ſufficientẽ audientiã habitã,ſpatio viginti dierũ præmiſſo,cum ipſi petierint,aut conciliũ,habita huiuſmodi audientia, ipſis receſſum indixerit, a Tridento vſq; in quẽ quiſq; elegerit ſibi locum tutum,Deo fauente,reſtituet,dolo,& fraude prorſus excluſis,Quæ quidẽ omnia pro vniuerſis,& ſingulis Chriſti fidelibus pro omnibus principibus,tã Eccleſiaſticis, quã ſecularibus quibuſcunque,atq; omnibus alijs Eccleſiaſticis, ac ſecularibus perſonis,cuiuſcũque ſtatus,& cuditionis exiſtãt,aut quocunq; nomine cenſeantur,inuiolabiter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet.

Inſuper omni fraude,& dolo excluſis, vera, & bona fide promittit,ipſam ſynodum nullam vel manifeſte,vel occulte occaſionem quæſituram:aut aliqua auctoritate,potẽtia,iure, vel ſtatuto,priuilegio,legum,vel Canonum,aut quoruncunq; conciliorum,præſertim Conſtantienſis,& Senenſis,quacunq; forma verborum expreſſa in aliquod huius fidei publicæ; & pleniſsimæ aſſecurationis,ac publicę, & liberę audiẽtię ipſis per ipſam ſynodũ conceſſæ,præiudiciũ quouis modo vſurã,aut quẽquam vti permiſſurã:quibus in hac parte pro hac vice derogat.Quod ſi ſancta ſynodus,aut aliquis ex ea,vel ſuis,cuiuſcũq; cõditionis vel ſtatutus,aut prẹeminentiæ exiſtens, prẹſcriptæ aſſecurationis,& ſalui conductus formã & modum in quocunq; puncto, vel clauſula violauerit,quod tamen dignetur auẹrtere Omnipotens,& ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta, ipſorum arbitrio merito approbanda, & laudanda,habeant ipſam ſynodum,& habere poterũt,incidiſſe in omnes pœnas,quas iure diuino & humano,aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum cõductuũ violatores incurrere poſſunt, abſq; omni excuſatione,aut quauis in hac parte contradictione.

SESSIO XVI.

QVAE EST SEXTA, ET vltima ſub Iulio. III. Pont. Maxi. celebrata die xxviij. Apr. M. D. LII.

Decretum ſuſpenſionis concilij.

Acroſancta œcumenica,& generalis Tridentina Synodus,in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea reuerendiſsimis dominis, Sebaſtiano,Archiepiſcopo Sipontino, & Aloyſio, epiſcopo Veronẽſi,apoſtolicis Nuncijs, tam eorum proprio,quam Reuerendiſsimi, & Illuſtriſsimi Domini Marcelli,tit.S. Marcelli ſanctæ Romanæ eccleſiæ Cardinalis, Creſcentij legati, ob aduerſam eius grauiſsimam valetudinem abſentis,nomine,non dubitat,chriſtianis omnibus patere, hoc concilium œcumenicum Tridentinũ,primo à Paulo fel.rec.cõuocatum,& collectum fuiſſe: deinde à ſanctiſsimo domino noſtro,Iulio III. efflagitante Carolo Quinto, Auguſtiſsimo Imperatore,ea præcipue cauſa fuiſſe reſtitutum, vt religionem in multis orbis partibus, & præſertim in Germania, in diuerſas opiniones miſerabiliter diſtractam,in ſtatum priſtinum reuocaret,abuſus,& mores chriſtianorum corruptiſsimos emendaret,cumq; ad hoc agendum quamplurimi patres, nulla laborũ ſuorum,periculorumque habita ratione, è diuerſis regionibus alacriter confluxiſſent,reſque ſtrenue, magno fidelium cõcurſu,feliciterque procederet,ac ſpes eſſet non leuis, illos Germanos,qui eas nouitates excitarent,in concilium vẽturos,ſic animatos,vt veris eccleſiæ rationibus vnanimiter acquieſcerent, lux denique quædã rebus affulſiſſe videretur, caputque tollere inciperet profligata antea, & afflicta Reſpublica chriſtiana: ij repente tumultus,ea bella hoſtis generis humani verſutia exarſerunt,vt concilium velut hærere,ac ſuum curſum interrumpere ſatis

re ſatis incōmode cogeretur, ſpesque omnis vlterioris progreſſus hoc in tempore tolleretur, tantumque aberat, vt ſancta Synodus christianorum malis, & incommodis mederetur, vt multorum mentes, præter ſui animi ſententiam, irritaret potius, quã placaret. Cum igitur ipſa ſancta Synodus, omnia, & præcipue Germaniam armis ardere, & diſcordijs, videret, omnes fere Epiſcopos Germanos, præſertim principes electores, ſuis conſultũ eccleſijs è concilio abijſſe, decreuit tantæ neceſsitati non reluctari, & ad meliora tempora reticere, vt patres, quod eis nunc agere non licet, ſuis ouibus proſpectum ad ſuas eccleſias regredi valerent, ne diutius vtrobiq; inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam ſic temporũ conditio tulit, huius œcumenici concilij Tridentini progreſſum per biennium ſuſpendendum fore decernit, prout præſenti decreto ſuſpendit, ea tamē lege, vt, citius pacata res ſit, ac tranquillitas priſtina reuertatur, quod ſperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fore ſpatio futurum, ipſius concilij progreſſus eodemmet tempore ſuam vim, firmitatem, vigoremque habere cenſeatur. Sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint ſubmota, quamprimum ceſſauerint, talis ſuſpenſio eo ipſo ſublata eſſe intelligatur, ac ſuus vigor, & robur concilio ſit reſtitutum, & eſſe intelligatur, ſine alia noua concilij cõuocatione, accedente ad hoc decretum conſenſu, & auctoritate ſanctitatis ſuæ, & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Interea tamen eadē ſancta Synodus exhortatur omnes principes chriſtianos, & omnes prælatos vt obſeruent, & reſpectiue quatenus ad eos ſpectat, obſeruare faciant in ſuis regnis, dominijs, & eccleſijs omnia, & ſingula, quæ per hoc ſacrum œcumenicum concilium fuerunt hactenus ſtatuta, & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS Concilij Tridentini.

SVB PIO IIII. PON. MAX.

IVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad perpetuã rei memoriã. Ad eccleſiæ regimen, licet

G tanto

tanto oneri impares, sola Dei dignatione vocati statim cir cunferentes mẽtis oculos per omnes reipublicæ christianæ partes, cernentesq; non sine magno horrore, quam longe, late que pestis heresum, & schismatis peruasisset, & quanta christiani populi mores correctione indigerent, in eam curam, & cogitationem, pro suscepti muneris officio, incumbere cœpimus, quẽadmodum ipsas hæreses extirpare, tantumque, & tam perniciosum schisma tollere, moresq; adeo corruptos, & deprauatos emẽdare possemus. Cum autem intelligeremus, ad hæc sananda mala aptissimum esse remediũ, quod sancta hæc sedes adhibere cõsueuisset, œcume nici generalisq; concilij, eius congregandi, & , Deo iuuante, celebrãdi consilium cepimus. In dictum illud quidem antea fuit a fel. rec. Paulo tertio, & eius successore Iulio, prædecessoribus nostris, sed varijs de causis sæpius impeditũ, & interpellatum perfici non potuit. siquidem Paulus, cum id primo in vrbẽ Mantuam, deinde Vicentiam indixisset, quasdã ob causas, in literis eius expressas, id primo suspẽdit postea Tridentum transtulit. deinde cũ quibusdam de cau sis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatũ fuisset, tandẽ, suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit. verum sessionibus aliquot habitis, et nonnullis decretis factis, ipsum se postea concilium, aliquibus de causis, accedente etiam sedis apostolicæ auctoritate, Bononiã trãstulit. Iulius autem, qui ei successit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit: quo quidem tempore facta alia

quædam decreta ſunt. Sed cum noui in propinquis Germa niæ locis tumultus excitati fuiſſent, & bellum in Italia, & Gallia grauiſſimum exarſiſſet: rurſus concilium ſuſpenſum, & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoſte, aliasq; ex alijs difficultates, & impedimēta obijciente: vt tantum eccleſiæ commodū, quod prorſus auferre non poterat, ſaltem quā diutiſſime retardaret. Quantopere vero interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreſes: quantopere ſchiſma creuerit, ſine maximo animi do lore nec meminiſſe poſſumus, nec referre. Sed tandē pius, et miſericors dominus, qui nunquam ita iraſcitur, vt miſericordiæ obliuiſcatur, regibus, & principibus chriſtianis pacem, & vnanimitatem donare dignatus eſt. Qua nos occa ſione oblata maximā in ſpem venimus, ipſius miſericordia freti, fore, vt his tantis quoque eccleſiæ malis eadē cōcilij via finis imponatur. Nos itaque, ad ſchiſma, hæreſesq; tollendas, ad corrigendos, & reformādos mores, ad pacem inter chriſtianos principes conſeruandam, celebrationem eius non eſſe duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus noſtris, ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam con ſilij noſtri certioribus chariſſimis in chriſto filijs noſtris, Ferdinādo Romanorū Imperatore electo, & alijs regibus, atq; principibus, quos quidem, ſicut de eorū ſumma pietate, & ſapientia nobis pollicebamur, paratiſſimos ad ipſius concilij celebrationem adiuuandam inuenimus, ad Dei omni-

potentis laudem, honorem & gloriam, atque vniuersalis ecclesiæ vtilitatem de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu sacrum œcumenicum, & generale cõcilium ex auctoritate eiusdem Dei, & beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum, qua nos quoque in terris fungimur, freti, et subnixi in ciuitate Tridentina, ad sacratissimum diem Resurrectionis Dominicæ proximæ futurum indicimus, & ibi celebrandum, sublata suspensione quacunque, statuimus, atque decernimus. Quocirca venerabiles fratres nostros, omnibus ex locis, patriarchas, archiepiscopos, episcopos, & dilectos filios abbates cæterosque, quibus in concilio generali sedere, & sententiam dicere, iure cõmuni, vel ex priuilegio, vel ex antiqua consuetudine licet, vehementer in domino hortamur, & monemus, atque etiam districte præcipiendo mandamus, in virtute sanctæ obedientiæ, in vi quoque iuramenti, quod præstiterunt, & sub pœnis, quas in eos, qui ad concilia generalia conuenire neglexerint, sacris sciunt esse Canonibus constitutas, vt ad conciliũ ibi celebrandũ conueniant intra eam diẽ, nisi forte impedimento fuerint legitimo præpediti, quod tmen iampedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & singulos, quorũ interest, interesseue poterit, vt in concilio adesse ne negligant. charissimos vero in Christo filios nostros, Romanorũ Imperatorẽ electũ, cæterosq; reges, & principes, quos optandũ sane esset concilio interesse posse, hortamur, & rogamus, vt, si ipsi

intereſſe concilio nõ potuerint, at oratores ſuos prudentes, graues, & pios viros vtique mittant, qui ipſorũ nomine illi interſint, curentq́; diligenter pro ſua pietate, vt ex eorũ regnis, atque dominijs prælati ſine recuſatione, ac mora, tam neceſſario tempore, Deo, & eccleſiæ officium ſum præſtent, eoſdem etiam curatores eſſe minime dubitantes, vt per ipſorum regna, & dominia, tutum, ac liberum iter prælatis, eorumq́; familiaribus, comitibus, & alijs omnibus ad concilium euntibus, & ab illo redeuntibus pateat, benigneq́;, ac comiter omnibus in locis recipiantur, atque tractentur, ſicut, quod ad nos attinet, ipſi quoque curabimus: qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium, & ſalutare opus perficiendum, à nobis, in hoc loco conſtitutis, præſtari poſſit: nihil, vt Deus ſcit, quærentes aliud: nil propoſitum habentes in hoc concilio celebrando, niſi honorem ipſius Dei, diſperſarum ouiũ reductionem, ac ſalutem, & perpetuam Chriſtianæ Reip. tranquillitatem, ac quietem. Ut vero hæ literæ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniãt, nec quiſquã ea excuſatione vti poſſit, quod illa ignorauerit, præſertim cũ nõ ad omnes, quos de his literis certiores fieri oporteret, tutus for ſitan pateat aditus, volumus, & mãdamus, vt in Baſilica vaticana principis apoſtolorum, & in eccleſia Lateranẽſi tunc, cũ in eis populus, vt miſſarũ ſolennibus interſit, cõgre gari ſolet, palã clara voce à curiæ noſtræ curſoribus, ſeu notarijs aliquibꝰ publicis recitẽtur, & poſtq̃ recitatæ fuerint,

ad valuas earum ecclesiarum, itemque Cancellariæ apostolicæ, & in loco solito campi Floræ affigantur, ibique, quo legi, & omnibus innotescere possint, aliquandiu relinquantur. cum autem inde amouebūtur, earum exempla in ijsdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his literis comprehenduntur post duos menses à die publicationis et affixionis earum, volumus perinde astrictos, & obligatos esse, ac si ipsimet illæ coram editæ, & lectæ fuissent. Transumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarij scripta, subscriptáue, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ, in dignitate ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, vt sine dubitatione vlla fides habeatur, mandamus, atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat; hanc paginam nostræ indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei ausu temerario contra ire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum, Petri, & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M. D. LXIII. Kal. Decemb. Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Flerebellus. *Barengus.*

SACROSANCTI oecumenici & generalis Concilij Tridentini.

SESSIO XVII.

QVAE EST PRIMA SVB Pio IIII. Pon. Max. celebrata die. xviij. Ian. M. D. LXII.

Decretum de celebrando Concilio.

Lacet ne vobis, ad laudem, & gloriam sanctæ, ac indiuiduæ Trinitatis, Patris, & filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei, & religionis Christianæ, sacrum oecumenicum, & generale concilium Tridentinum, in spiritu sancto legitime congregatum, ab hodierno die, qui est xviij. mensis Ianua. anni a natiuitate Domini M. D. LXII. Cathedræ Romanæ beati Petri, Apostolorum principis, consecrato, sublata quacunque suspensione, iuxta formam, & tenorem literarum sanctissimi Domini nostri Pij iiij. Pont. Max. celebrari, & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ, proponentibus legatis ac præsidentibus, ad horum temporum leuãdas calamitates, sedandas de religione controuersias, coercendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, ecclesiæ veram atq; christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur. *Responderunt, Placet.*

Indictio futuræ Sessionis.

PLacet ne vobis, proximã futurã sessionẽ habẽdã, & celebrãdã esse feria quinta, post secundã Dñicam Quadragesimæ, quæ erit die xxvj. mensis Februarij? *Responderunt, Placet.*

SESSIO XVIII. QVAE EST SECVNDA Sub Pio. IIII. Ponti. Maxi. celebrata die xxvj. Febr. M. D. LXII.

Decretum de librorũ delectu, & omnibus ad concilium fide publica inuitandis.

Acrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed domini nostri, Iesu Christi, qui os, & sapientiam ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud precipue cogitat, vt catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se disſidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem, & splendorem aliquando restituat, & mores, qui à veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem reuocet, corq; patrum ad filios, & cor filiorum ad patres cõuertat. Cum itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore suspectorum, ac perniciosorum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longe lateque diffunditur, numerum nimis excreuisse, quod quidem in causa fuit, vt multæ censuræ in varijs prouincijs, & præsertim in alma vrbe Roma, pio quodam zelo editæ fuerint, neque tamen huic tam magno, ac pernicioso morbo salutarem vllam profuisse medicinam, censuit, vt delecti ad hanc disquisitionem Patres de cẽsuris, librisq; quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent, quo facilius ipsa posſit varias & peregrinas doctrinas, tanquam zizania, à Christianæ veritatis tritico separare, deque his commodius deliberare, & statuere, quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendũ & tollendas multarũ querelarũ causas, magis opportuna

tuna videbũtur. Hæc autē omnia ad notitiam quorũcũque deducta esse vult, prout etiã præsenti Decreto deducit, vt si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quæ vel de hoc librorũ, & censurarum negotio, vel de alijs, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit, non dubitet à sancta Synodo se benigne auditum iri.

Quoniã vero eadē sancta Synodus ex corde optat, Deũque enixe rogat, quæ ad pacē sunt ecclesiæ, vt vniuersi cōmunē matrē in terris agnoscētes, quæ quos peperit, obliuisci non potest, vnanimes, vno ore, glorificemus Deũ, & patrē Dñi nostri, Iesu Christi, per viscera misericordiæ eiusdē Dei, & Dñi nostri, oẽs, qui nobiscũ cōmunionē non habent, ad concordiã & recōciliationē, & vt ad hanc sanctã Synodũ veniant, inuitat, atq; hortatur, vtq; charitatē, quod est vinculũ perfectionis, amplectantur, pacēq; Christi exultātē in cordibus suis præ se ferant, in quã vocati sunt, in vno corpore: Hanc ergo non humanam, sed spiritus sancti vocē audiētes, ne obdurēt corda sua, sed in suo sensu non ambulantes, neq; sibi placētes, ad tam piam, & salutarem matris suæ admonitionē excitētur, & conuertãtur: omnibus enim charitatis officijs sancta Synodus eos vt inuitat, ita complectetur.

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in congregatione generali concedi posse, & eandem vim habituram, eiusdemque roboris & momenti futuram, ac si in publica Sessione data, & decreta fuisset.

Indictio futuræ Sessionis.

EAdem sacrosancta Synodus Tridentina, in spiritu sancto legitime congregata, præsidentibus in ea eisdē apostolicæ sedis legatis, statuit, & decernit, proximã futuram sessionem habendam & celebrandam esse feria quinta, post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit .xiiij. mensis Maij.

SALVVS CONDVCTVS

concessus Germanicæ nationi.

In congregatione generali die IIII. *Martij.*

M. D. LXII.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridētina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem apoſtolicæ ſedis legatis, vniuerſis fidem facit, quod omnibus, & ſingulis ſacerdotibus, electoribus, principibus, ducibus, marchionibus, comitibus, baronibus, nobilibus, militaribus, popularibus, & alijs quibuſcũque viris, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis, aut qualitatis exiſtant, Germanicæ, prouinciæ, & nationis, ciuitatibus, & alijs locis eiuſdem, & omnibus alijs eccleſiaſticis & ſæcularibus, præſertim Auguſtanæ confeſsionis perſonis, qui, aut quæ vna cum ipſis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi ſunt, aut hucuſque venerunt, quocunque nomine cenſeantur, aut valeant nuncupari, tenore præſentium publicam fidem, & pleniſsimam, veriſsimamque ſecuritatem, quam ſaluum conductum appellant, libere ad hanc ciuitatem, Tridentinam veniendi, ibidemque manendi, ſtandi, morandi, proponendi, loquendi, vna cum ipſa Synodo de quibuſcunque negotijs tractandi, examinandi, diſcutiendi, & omnia, quæcunque ipſis libuerit, ac articulos quoſlibet tam ſcripto, quam verbo libere offerendi, propalandi, eoſque ſcripturis ſacris, & beatorum patrum verbis, ſententijs, & rationibus declarandi, aſtruendi, & perſuadendi, &, ſi opus fuerit, etiam ad obiecta concilij generalis reſpondendi, & cũ ijs, qui à concilio delecti fuerint, diſputandi, aut charitatiue abſque omni impedimento conferendi, opprobrijs, conuicijs, ac contumelijs penitus ſemotis, & ſignanter, quod cauſæ controuerſæ, ſecundum ſacram ſcripturam, & apoſtolorum traditiones, probata concilia, catholicæ eccleſiæ conſenſum, & ſanctorum patrum auctoritates in prædicto concilio Tridentino tractentur, illo etiam addito, vt religionis prætextu aut delictorum, circa eam commiſſorum, aut committendorũ minime puniantur, impertitur, ac omnino concedit, ſic etiam, vt propter illorum præſentiam neque in itinere, aut quocunque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipſa ciuitate Tridentina à diuinis officijs quouis modo ceſſetur. Et vt, his peractis, vel non peractis, quandocũque ipſis libuerit, aut maiorum ſuorum mandato, & aſſenſu ad propria reuerti optabunt, aut

aliquis

aliquis eorum optabit, mox abſque vlla renitentia, & occaſione, aut mora, ſaluis rebus eorum, & ſuorum pariter honore, & perſonis vice verſa poſsint iuxta beneplacitum libere, & ſecure redire, de ſcientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc oportune eorum ſecuritati, abſque dolo, & fraude prouideatur. Vult etiam ſancta Synodus, in hac publica fide, ſal uoque conductu omnes quaſcunque clauſulas includi, ac contineri, ac pro incluſis haberi, quæ pro plena efficaci, & ſufficienti ſecuritate, in eundo, ſtando, & redeundo, neceſſariæ, & opportunæ fuerint, Illud etiam, ad maiorem ſecuritatem, & pacis, ac conciliationis bonũ exprimens, quod, ſi quiſpiam, aut illorum aliqui, ſiue in itinere, Tridentũ veniendo, ſiue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut cõmiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ, & aſſecurationis beneficiũ, eis conceſſum: annullari, aut caſſari: vult, & concedit vt in huiuſmodi facinore deprehenſi, ab ipſis duntaxat, & non ab alijs condigna animaduerſione cum emenda ſufficienti, per partem ipſius Synodi merito approbanda, & laudanda, mox puniantur: illorum aſſecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiã vult, vt ſi quiſquã, vel aliqui ex ipſa Synodo, ſiue in itinere, aut manẽdo, aut redeundo, aliquod enorme, quod abſit, egerint, aut cõmiſerint, quo poſſet huius fidei publicæ & aſſecurationis beneficiũ violari, aut quoquo modo tolli, in huiuſmodi faſcinore deprehenſi, ab ipſa Synodo duntaxat, & non ab alijs condigna animaduerſione, & emenda ſufficienti, per partem dominorum Germanorum Auguſtanæ confeſsionis, tunc hic præſentium, merito laudanda, & approbanda, mox puniantur: præſenti aſſecurationis forma, cõditionibꝰ, & modis omnino manẽtibus illibatis. Vult prẹterea ipſa Synodus, quod liceat ipſis Ambaſciatoribus omnibus & ſingulis toties, quotieſcunque opportunum fuerit, ſeu neceſſarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnõ nũcium, vel nuncios ſuos ad quæcunq; loca pro ſuis neceſſarijs negotijs ordinãdis libere mittere, ſeu deſtinare, ac ipſos miſſos, ſu deſtinatos, ſeu miſſum, & deſtinatum ſuſcipere toties, quoties eis videbitur expedire, ita quod aliqui,

vel

vel aliquis per deputandos concilij ſocientur,qui eorum ſecuritati prouideant,vel prouideat.Qui quidem ſaluus conductus.& ſecuritates ſtare ac durare debent, & à tempore, & per tempus, quo ipſius Synodi,& ſuorum tuitionis curam ipſos ſuſcipi contigerit,& vſque ad Tridentum perduci, ac toto tempore manſionis eorum ibidem, & rurſum poſt ſufficientem audientiam habitã,ſpatio viginti dierũ præmiſſo,cũ ipſi petierint,aut conciliũ,habita huiuſmodi audientia,ipſis receſſum indixerit,à Tridento vſq; in quẽ quiſq; elegerit ſibi locum tutum, Deo fauente,reſtituet,dolo, & fraude prorſus excluſis. Quæ quidem omnia pro vniuerſis, & ſingulis Chriſtifidelibus, pro omnibus Principibus, tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus quibuſcunque, atque omnibus alijs eccleſiaſticis, ac ſæcularibus perſonis, cuiuſcunque ſtatus, & conditionis exiſtant,aut quocunq; nomine cenſeantur, inuiolabiliter obſeruanda eſſe promittit, & bona fide ſpondet.

Inſuper omni fraude,& dolo excluſis,vera,& bona fide promittit,ipſam Synodum nullam vel manifeſte, vel occulte occaſionem quæſiturã,aut aliqua auctoritate,potentia,iure, vel ſtatuto,priuilegio,legum,vel canonum,aut quorumcunque conciliorum,præſertim Conſtantienſis,& Senenſis,quacunque forma verborum expreſſa, in aliquod huius fidei publicæ, & pleniſsimæ aſſecurationis,ac publicæ,& liberæ audientiæ, ipſis per ipſam Synodum conceſſæ,præiudicium quouis modo vſuram, aut quenquam vti permiſſuram,quibus in hac parte pro hac vice derogat, Quod ſi ſancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel ſuis, cuiuſcunque conditionis, vel ſtatus, aut præeminentiæ exiſtens, præſcriptæ aſſecurationis & ſalui conductus formam & modum in quocunque puncto vel clauſula violauerit,quod tamen auertere dignetur Omnipotens,& ſufficiens emenda non fuerit mox ſubſecuta,ipſorum arbitrio merito approbanda, & laudanda, habeãt ipſam Synodum,& habere poterunt, incidiſſe in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut conſuetudine, huiuſmodi ſaluorum conductuum violatores incurrere poſſunt, abſque omni excuſatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Exten-

Extenſio ad alias nationes,

EAdem ſacroſancta Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & ſingulis alijs, qui nobiſcum in ijs, quæ ſunt fidei, communionem non habent, ex quibuſcũque regnis, nationibus, prouincijs, ciuitatibus, ac locis, in quibus publice, & impune prædicatur, vel docetur, ſiue creditur contrarium eius, quod ſancta Romana ſentit Eccleſia, dat fidem publicam, ſiue ſaluum conductum ſub eadem forma, & eiſdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

QVAE EST TERTIA Sub Pio. IIII. Ponti. Maxi. celebrata die xiiij. Maij. M. D. LXII.

Decretum prorogationis Seßionis

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, Decreta ea, quæ hodie in præſenti ſeſsione ſtatuenda, ac ſancienda erant, iuſtis nonnullis, ac honeſtis cauſis, in feriam quintam, poſt proximam ſolẽnitatem corporis Chriſti, quæ erit pridie nonas Iunij, proroganda eſſe cenſuit, ac prorogat, dictaque die ſeſsionem habendam eſſe, ac celebrãdam, omnibus indicit. Interea rogandus eſt Deus, & Pater Domini noſtri, Ieſu Chriſti, auctor pacis, vt ſanctificet corda omnium, quo adiuuante, ſancta Synodus & nunc, & ſemper meditari, atque peragere valeat, quæ ad eius laudem, & gloriam pertineant.

SESSIO

SESSIO XX.

QVAE EST QVARTA SVB Pio. IIII. Pontifi. Max. celebrata die IIII. Iun. M. D. LXII.

Decretum prorogationis sessionis.

Acrosancta oecumenica, & generalis Tridẽtina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, ꝓpter varias difficultates, ex diuersis causis exortas, atque etiam, vt congruentius, maioriq́ue cum deliberatione omnia procedant, nempe vt Dogmata cum ijs, quae ad reformationem spectant, simul tractentur, & sanciantur ea, quae statuenda videbuntur, tam de reformatione, quam de Dogmatibus, in ꝓxima sessione, quam omnibus indicit in diẽ sextamdecimã subsequentis mensis Iulij, definienda esse decreuit: Hoc tamen adiecto, quod dictum terminum ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare libere possit, & valeat.

SESSIO XXI.

QVAE EST QVINTA sub Pio. IIII. Pon. Max. celebrata die xvj. Iul. M. D. LXII.

Doctrina de Cõmunione sub vtraq; specie, & paruulorum.

Acrosancta oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitime congregata, praesidentibus in ea eisdem Apostolicae Sedis Legatis, cum de tremendo, & sanctissimo Eucharistiae sacramento varia diuersis in locis errorum mon-

monstra nequissimi Dæmonis artibus circunferantur, ob quæ in nonnullis prouincijs multi à Catholicæ Ecclesiæ fide, atque obedientia videantur discessisse, censuit ea, quæ ad Communionem sub vtraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christifidelibus interdicit, ne posthac de ijs aliter vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quam ex his decretis explicatum, atque definitum.

Laicos, & clericos non conficientes, non astringi iure diuino ad Communionem sub vtraque specie. Caput I.

ITaque sancta ipsa Synodus, à spiritu sancto, qui spiritus est sapientiæ, & intellectus, spiritus consilij, & pietatis, edocta atq; ipsius Ecclesiæ iudicium, & consuetudinem secuta, declarat, ac docet, nullo diuino pręcepto laicos, & clericos nō conficientes, obligari ad Eucharistiæ sacramentum sub vtraque specie sumēdum, neque vllo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei communio ad salutem sufficiat, nam, etsi Christus Dominus in vltima cœna venerabile hoc Sacramentū in panis, & vini speciebus instituit, & Apostolis tradidit, non tamen illa institutio, & traditio eo tendunt, vt omnes Christifideles statuto Domini ad vtramque speciem accipiendam astringantur. sed neque ex sermone illo, apud Ioannem sexto, recte colligitur, vtriusque speciei communionē à Domino præceptam esse, vtcunque iuxta varias sanctorum Patrum, & doctorum interpretationes intelligatur, namque qui dixit: Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis: dixit quoque: Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam: dixit etiam: Panis, quē ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit: Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilo minus: Qui manducat hunc panem, viuet in æternum.

Eccle-

Eccleſiæ poteſtas, circa diſpenſationem ſacramenti Euchariſtiæ. Cap. II.

PRæterea declarat, hāc poteſtatem perpetuo in Eccleſia fuiſſe, vt in Sacramentorum diſpenſatione, ſalua illorum ſubſtantia, ea ſtatueret, vel mutaret, quæ ſuſcipiētium vtilitati, ſeu ipſorum Sacramentorum venerationi, pro rerum, temporum, & locorum varietate, magis expedire iudicaret. id autem Apoſtolus non obſcure viſus eſt innuiſſe, cum ait: Sic nos exiſtimet homo, vt miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum Dei. atque ipſum quidem hac poteſtate vſum eſſe ſatis conſtat, cum in multis alijs, tum in hoc ipſo Sacramento, cum, ordinatis nonnullis circa eius vſum. Cætera, inquit, cum venero, diſponam. Quare agnoſcēs ſancta mater Eccleſia hanc ſuā in adminiſtratione Sacramentorū auctoritatem, licet ab initio chriſtianæ religionis nō infrequens vtriuſq; ſpeciei vſus fuiſſet: tñ progreſſu tēporis, latiſsime iam mutata illa conſuetudine, grauibus, & iuſtis cauſis adducta, hanc conſuetudinē ſub altera ſpecie cōmunicandi approbauit, & pro lege habendā decreuit: quam reprobare, aut ſine ipſius Eccleſiæ auctoritate pro libito mutare non licet.

Totum & integrum Chriſtum, ac verum Sacramentum, ſub qualibet ſpecie ſumi. Caput III.

INſuper declarat, quāuis Redemptor noſter, vt antea dictum eſt, in ſuprema illa cœna hoc Sacramentum in duabus ſpeciebus inſtituerit, & apoſtolis tradiderit: tamen fatendum eſſe, etiā ſub altera tantum ſpecie totum, atque integrum Chriſtum, verumque Sacramentum ſumi: ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, neceſſaria ad ſalutem, eos defraudari, qui vnā ſpeciem ſolam accipiunt.

Paruulos nō obligari ad communionem ſacramentalem. Caput. IIII.

DEnique eadem ſancta Synodus docet, paruulos, vſu rationis carentes, nulla obligari neceſsitate ad ſacramentalē Eu-

chariſtiæ

charistiæ communionem, siquidem per Baptismi lauacrum regenerati, & Christo incorporati, adeptam iam filiorũ Dei gratiã in illa ætate amittere non possunt. neq; ideo tamen damnãda est antiquitas, si eum morẽ in quibusdã locis aliquando seruauit. vt enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilẽ causam pro illius tẽporis ratione habuerunt, ita certe eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

DE COMMVNIONE SVB vtraq; specie, & paruulorum.

CANON. I.

SI quis dixerit, ex Dei præcepto, vel necessitate salutis omnes, & singulos Christifideles vtramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere, anathema sit.

CANON. II.

Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam catholicam non iustis causis, & rationibus adductam fuisse, vt laicos, atque etiam clericos non conficientes sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse, anathema sit.

CANON III.

Si quis negauerit, totum, & integrum Christum, omnium gratiarum fontem, & auctorẽ, sub vna panis specie sumi, quia, vt quidam falso asserunt, non secundum ipsius Christi constitutionẽ sub vtraque specie sumatur, anathema sit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, paruulis antequã ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiæ Communionem, anathema sit.

¶Duos vero articulos, alias propositos, eos nondum tamen excussos, videlicet: An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes sacerdotes sub vna tantum panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus: & An, si honestis, & christianę charitati cõsentaneis ratio-

concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vſus videatur ſub aliquibus conditionibus concedendus ſit, & quænam ſint illæ: Eadem ſancta Synodus, in aliud tempus, oblata ſibi quam primum occaſione, examinandos, atque, definiendos reſeruat.

DECRETVM DE reformatione.

De gratis omnino facienda cuiuſlibet ordinis collatione. Cap. I.

EAdem ſacroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in ſpiritu ſancto legitime congregata, præſidentib' in ea eiſdem Apoſtolicæ ſedis Legatis, ad Dei omnipotẽtis laudem, & ſanctæ Eccleſiæ ornamentum, ea quæ ſequuntur, de reformationis negotio in præſenti ſtatuenda eſſe cenſuit. Quoniam ab Eccleſiaſtico ordine omnis auaritiæ ſuſpitio abeſſe debet, nihil pro collatione quorumcunque ordinum, etiã clericalis tonſuræ, nec pro literis dimiſſorijs, aut teſtimonialibus, nec pro ſigillo, nec alia quacunq; de cauſa, etiã ſpõte oblatũ, Epiſcopi, & alij ordinum collatores, aut eorum miniſtri quouis prætextu accipiant. Notarij vero in his tantum locis, in quibus nõ viget laudabilis conſuetudo, nihil accipiendi, pro ſingulis literis dimiſſorijs, aut teſtimonialibus, decimam tantum vnius aurei partem accipere poſsint, dummodo eis nullum ſalarium ſit conſtitutum pro officio exercendo: nec Epiſcopo ex notarij cõmodis aliquod emolumentum ex eiſdem Ordinum collationibus directe vel indirecte, prouenire poſsit, tũc enim gratis operã ſuã eos præſtare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac ſtatuta, & conſuetudines, etiam immemorabiles, quoruncunq; locorum, quæ potius abuſus, & corruptelæ, ſimoniacæ prauitati fauentes, nuncupari poſſunt, penitus caſſando & interdicendo: & qui ſecus fecerint tam dantes, quam accipientes, vltra diuinam vltionem, pœnas a iure inflictas ipſo facto incurrant.

Quod nullus ordinetur, niſi ad titulum beneficij. Caput. II.

Cum

CVm non deceat eos, qui diuino miniſterio aſcripti ſunt, cũ Ordinis dedecore mendicare, aut ſordidum aliquem quæſtum exercere, compertumq́; ſit, complures pleriſq́; in locis ſacros ordines nullo fere delectu admitti, qui varijs artibus, ac fallacijs confingunt, ſe beneficium Eccleſiaſticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: ſtatuit ſancta Synodus, nequis deinceps clericus ſecularis, quãuis alias ſit idoneus moribus, ſciẽtia & ætate, ad ſacros ordines promoueatur, niſi prius legitime cõſtet, eum beneficium Eccleſiaſticum, quod ſibi ad victum honeſte ſufficiat, pacifice poſsidere. Id vero beneficium reſignare nõ poſsit, niſi facta mentione, quod ad illius beneficij titulũ ſit promotus, neque ea reſignatio admittatur, niſi conſtito, quod aliũde viuere commode poſsit: & aliter facta reſignatio nulla ſit. Patrimonium vero, vel penſionem obtinentes, ordinari poſthac non poſsint, niſi illi, quos Epiſcopus iudicauerit aſſumendos pro neceſsitate, vel commoditate Eccleſiarum ſuarum: eo quoque prius perſpecto, patrimonium illud, vel penſionem vere ab eis obtineri, taliaq́; eſſe, quæ eis ad vitam ſuſtentãdam ſatis ſint atque illa deinceps ſine licentia Epiſcopi alienari, aut extingui vel remitti nullatenus poſsint: donec beneficium eccleſiaſticũ ſufficiens ſint adepti, vel aliunde habeant, vnde viuere poſsint: antiquorum Canonum pœnas ſuper his innouando.

Patrimonij titulus quo pro ſit.

Quod in eccleſijs, vbi tenues ſunt diſtributiones quotidianæ: tertia pars fructuũ eis aſsignetur. *Cap. III.*

CVm beneficia ad diuinum cultum, atque Eccleſiaſtica munia obeunda ſint conſtituta: ne qua in parte minuatur diuinus cultus, ſed ei debitum omnibus in rebus obſequium præſtetur, ſtatuit ſancta Synodus, in eccleſijs, tam cathedralibus, quam collegatis, in quibus nullæ ſunt diſtributiones quotidianæ, vel ita tenues, vt veriſimiliter negligantur, tertiam partem fructuum, & quoruncunque prouentuum, & obuentionem, tam dignitatum, quam Canonicatuum, perſonatuum, portionum, & officiorũ ſeparari debere, & in diſtributiones quotidianas cõuerti, quę inter dignitates obtinẽtes, & cęteros diuinis in

tereſſentes,proportionabiliter iuxta diuiſionem ab Epiſcopo, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegato, in ipſa prima fructuum deductione facienda,diuidantur: ſaluis tamen conſuetudinibus earum eccleſiarum,in quibus non reſidentes, ſeu nõ ſeruientes,nihil,vel minus tertia parte percipiunt:non obſtantibus exemptionibus,ac alijs conſuetudinibus,etiam immemorabilibus,& appellationibus quibuſcunque. Creſcẽteque non ſeruientium contumacia,liceat contra eos procedere,iuxta iuris,ac ſacrorum Canonum diſpoſitionem.

In parochijs,& plebanis multiplicandis auctoritas epiſcopis conceditur,quando rei neceſsitas id petierit. *Cap.* IIII.

EPiſcopi,etiã tanq̃ Apoſtolicæ Sedis delegati, in omnibus eccleſijs parochialibus,vel baptiſmalibus, in quibus populus ita numeroſus ſit, vt vn⁹ rector nõ poſsit ſufficere Eccleſiaſticis Sacramẽtis miniſtrãdis,& cultui diuino peragendo: cogãt Rectores, vel alios, ad quos pertinet, ſibi tot ſacerdotes ad hoc munus adiungere,quot ſufficiãt ad Sacramẽta exhibenda, & cultũ diuinũ celebrandũ.In ijs vero, in quibus ob locorũ diſtantiã,ſiue difficultatẽ parochiani ſine magno incõmodo ad percipiẽda ſacramẽta,& diuina officia audienda accedere nõn poſſunt,nouas parochias etiã inuitis Rectoribus, iuxta formã cõſtitutionis Alexãdi.iij.quæ incipit: Ad audientiã, cõſtituere poſsint.Illis autẽ ſacerdotibus,qui de nouo erunt eccleſijs nouiter erectis præficiendi, cõpetens aſsignetur portio arbitrio Epiſcopi ex fructibus,ad eccleſiã matricẽ quomodocunq; pertinentibus: & ſi neceſſe fuerit,cõpellere poſsit populũ, ea ſubminiſtrare,quæ ſufficiant ad vitam dictorum ſacerdotũ ſuſtentandam:quacunq; reſeruatione generali, vel ſpeciali, vel affectione,ſuper dictis eccleſijs,non obſtantibus. Neq; huiuſmodi ordinationes,& erectiones poſsint tolli, nec impediri, ex quibuſcunq; prouiſionibus, etiam vigore reſignationis, aut quibuſuis alijs derogationibus,vel ſuſpenſionibus.

Extra de officio Vicarij.

Quod epiſcopi vniones perpetuas in aliquibus beneficijs eccleſiaſticis facere poſsint. *Caput.* V.

Vt

VT etiam eccleſiarum ſtatus, vbi ſacra Deo officia miniſtrã tur, ex dignitate conſeruetur, poſsint Epiſcopi, etiam tan quam Apoſtolcicæ Sedis delegati, iuxta formam iuris, ſine tamen præiudicio obtinentium, facere vniones perpetuas quarumcunque eccleſiarum parochialiũ, & baptiſmalium, & aliorum beneficiorum curatorum, vel non curatorum cum curatis propter earum paupertatẽ, & in cæteris caſibus à iure permiſſis, etiam ſi dictæ eccleſiæ, vel beneficia eſſent generaliter, vel ſpecialiter reſeruata, aut qualitercunque affecta. Quæ vniones etiam non poſsint reuocari, nec quoquo modo infringi vigore cuiuſcunque prouiſionis, etiam ex cauſa reſignationis, aut derogationis, aut ſuſpenſionis.

De coadiutoribus deputandis illiteratis. Cap. VI.

QVia illiterati, & imperiti parochialium eccleſiarum Rectores ſacris minus apti ſunt officijs, & alij propter eorũ vitæ turpitudinem potius deſtruunt, quam ædificant, Epiſcopi, etiã tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, eiſdem illiteratis, & imperitis, ſi alias honeſtæ vitæ ſint, coadiutores, aut Vicarios pro tẽpore deputare, partẽq; fructuum eiſdem pro ſufficienti victu aſsignare, vel aliter prouidere poſsint, quacunq; appellatione, exemptione remota. Eos vero, qui turpiter, & ſcandaloſe viuũt, poſtquam præmoniti fuerint, coerceant, ac caſtigent, &, ſi adhuc incorrigibiles in ſua nequitia perſeuerent, eos beneficijs, iuxta ſacrorũ Canonũ conſtitutiones, exemptione, & appellatione quacunq; remota, priuandi facultatẽ habeant.

De beneficiorum & eccleſiarum translatione facienda quando neceſsitas id exigerit. Cap VII.

CVm illud quoque valde curandum ſit, ne ea, quę ſacris miniſterijs dedicata ſunt, temporum iniuria obſoleſcant, & ex hominum memoria excidant, Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicę Sedis delegati, transferre poſsint beneficia ſimplicia, etiam iuris patronatus, ex eccleſijs, quæ vetuſtate, vel alias collapſæ ſint, & ob eorum inopiam nequeant inſtaurari, vocatis ijs, quorũ intereſt, in matrices, aut alias eccleſias locorũ eorũdẽ,

ſeu viciniorum, arbitrio ſuo, atque in eiſdem eccleſijs erigant altaria, vel capellas ſub eiſdem inuocationib⁹, vel in iam erecta altaria, vel capellas transferant cum omnibus emolumentis, & oneribus, prioribus eccleſijs impoſitis. Parochiales vero eccleſias, etiam ſi iuris patronatus ſint, ita collapſas refici, & inſtaurari procurent ex fructibus, & prouentibus quibuſcunque, ad eaſdem eccleſias quomodocunque pertinentibus, qui ſi non fuerint ſufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis eccleſijs prouenientes percipiunt, aut in illorum defectum parochianos omnibus remedijs opportunis, ad prædicta cogant, quacunque appellatione, exemptione, & contradictione remota. Quod ſi nimia egeſtate omnes laborent, ad matrices ſeu viciniores eccleſias transferantur, cum facultate, tam dictas parochiales, quam alias eccleſias dirutas in profanos vſus, non ſordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

De epiſcoporum cura in viſitatione eorum quæ ad ſuam diœceſim pertinent. Cap. VIII.

QVæcunque in diœceſi ad Dei cultum ſpectant, ab Ordinario diligẽter curari, atq; ijs, vbi oportet, prouideri, æquũ eſt, propterea commendata monaſteria, etiam Abbatiæ, Prioratus, & præpoſituræ nũcupatæ, in quibus nõ viget Regularis obſeruantia, necnon beneficia tam curata, quam non curata, ſecularia, & Regularia, qualitercunque commendata, etiam exempta, ab Epiſcopis, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegatis, annis ſingulis viſitentur, curentque ijdem Epiſcopi congruentibus remedijs, etiam per ſequeſtrationem fructuum, vt, quæ renouatione indigent, aut reſtauratione reficiantur, & cura animarum, ſi qua illis vel eorum annexis immineat, aliaque debita obſequia recte exerceantur, appellationibus quibuſcunque, priuilegijs, cõſuetudinibus, etiam immemorabili tempore præſcriptis, conſeruatorijs, iudicum deputationibus, & eorum inhibitionibus non obſtãtibus, &, ſi in eis vigeret obſeruantia Regularis, prouideant Epiſcopi paternis admonitionibus, vt eorũ Regularium Superiores iuxta eorum Regularia inſtituta debitam viuendi rationem obſeruẽt, & obſeruari faciant, & ſibi ſub

ditos

ditos in officio cōtineant ac moderentur. Quod ſi admoniti, intra ſex menſes eos non viſitauerint, vel correxerint, tunc ijdem Epiſcopi, etiam vt delegati Sedis Apoſtolicæ, eos viſitare poſſint, & corrigere, prout ipſi Superiores poſſent, iuxta eorum inſtituta, quibuſcunque appellationibus, priuilegijs, & exemptionibus penitus remotis, & non obſtantibus.

Quæſtores eleemoſynarum abolendos præcipit. Caput. IX.

CVm multa a diuerſis antea Cōcilijs, tā Lateranēſi ac Lugdunēſi, q̄ Viēnēſi, aduerſus prauos eleemoſynarū queſtorū abuſus remedia tūc adhibita poſteriorib⁹ tēporib⁹ reddita fuerint inutilia potiuſque eorū malitia ita quotidie magno fideliū omniū ſcandalo, & quærela excreſcere deprehēdatur, vt de eorū emēdatione nulla ſpes amplius relicta videatur: ſtatuit, vt poſt hac in quibuſcūq; Chriſtianę religiōis locis eorū nomē, atq; vſus penitus aboleatur, nec ad officium huiuſmodi exercēdum vllatenus admittantur, non obſtantibus priuilegijs, eccleſijs, monaſterijs, hoſpitalibus, pijs locis, & quibuſuis, cuiuſcunque gradus ſtatus, & dignitatis, perſonis, conceſsis, aut cōſuetudinibus etiā immemorabilibus. Indulgentias vero, aut alias ſpirituales gratias, quibus non ideo Chriſti fideles decet priuari, deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas eſſe decernit, quibus etiā eleemoſynas, atq; oblata ſibi charitatis ſubſidia, nulla prorſus mercede accepta, fideliter colligendi facultas datur: vt tandem, cęleſtes hos Eccleſiæ theſauros non ad quæſtum, ſed ad pietatē exerceri; omnes vere intelligant.

vide declaratiõ a pio 5. In fine pagi 17. quod ver.

Indictio futuræ Seßionis.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridētina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ ſedis Legatis, ſtatuit, & decreuit, proximā futuram ſeſsionem habendam, & celebrandam eſſe feria quinta poſt octauam feſti natiuitatis beatæ Mariæ virginis, quæ erit. xvij. mēſis Septembris proximè futuri: hoc tamē adiecto, quod

dictum terminum, ac vnicuique ſeſsioni in poſterum præfigẽdum, ipſa ſancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate, ſicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione, reſtringere, & prorogare libere poſsit & valeat.

SESSIO XXII.

QVAE EST SEXTA SVB Pio IIII. Pon. Max. celebrata die. xvij. Septemb. M. D. LXII.

Doctrina de ſacrificio Miſſæ.

SAcroſancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu ſancto legitime congregata, præſidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, vt vet⁹ abſoluta, atq; omni ex parte perfecta de magno Euchariſtiæ myſterio in ſancta catholica Eccleſia fides, atq; doctrina retineatur, & in ſua puritate, propulſatis erroribus, atq; hæreſibus, cõſeruetur, de ea, quatenus verũ, & ſingulare ſacrificium eſt, Spiritus ſancti illuſtratione edocta, hæc quæ ſequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

De ſacrificiјs Miſſæ inſtitutione & repreſentatione. Caput I.

QVoniam ſub priori teſtamento, teſte Apoſtolo Paulo, propter Leuitici ſacerdotij imbecilitatem conſummatio nõ erat: oportuit, Deo, patre miſericordiarum, ita ordinante, ſacerdotem alium ſecundum ordinem Melchiſedech ſurgere, Dominum noſtrũ Ieſum Chriſtum, qui poſſet omnes, quotquot ſanctificandi eſſent, conſummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noſter etſi ſemel ſeipſum in ara crucis, morte intercedente, Deo patri oblaturus erat, vt æternã illic redemptionẽ operaretur: quia tamen per mortem ſacerdotium eius extinguendũ nõ erat, in cœna nouiſsima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ ſponſæ ſuæ eccleſiæ viſibile, ſicut hominum

minum natura exigit,relinqueret ſacrificium,quo cruentum il lud,ſemel in cruce peragendum,repreſentaretur,eiuſq; memoria in finem vſq; ſeculi permaneret, atque illius ſalutaris virtus in remiſsionem eorum,quæ a nobis quotidie cõmittuntur, peccatorum applicaretur: ſacerdotem ſecundum ordinem Melchiſedech ſe in æternum conſtitutum declarans,corpus & ſanguinem ſuum ſub ſpeciebus panis,& vini Deo Patri obtulit,ac ſub earundem rerum ſymbolis,apoſtolis, quos tunc noui teſtamenti ſacerdotes conſtituebat, vt ſumerent, tradidit,& eiſdem, eorumque in ſacerdotio ſucceſſoribus, vt offerrent, præcepit, per hęc verba:Hoc facite in meam commemorationem:vti ſemper catholica eccleſia intellexit,& docuit,nam celebrato veteri Paſcha,quod in memoriam exitus de AEgypto multitudo filiorũ Iſrael immolabat,nouum inſtituit Paſcha ſe ipſum ab eccleſia per ſacerdotes ſub ſignis viſibilibus immolandum in memoriã tranſitus ſui ex hoc mundo ad patrem, quando per ſui ſanguinis effuſionem nos redemit,eripuitq; de poteſtate tenebrarum & in regnum ſuum tranſtulit,Et hæc quidem illa munda oblatio eſt,quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari poteſt:quam dominus per Malachiam nomini ſuo,quod magnum futurum eſſet in gentibus, in omni loco mundam offerẽdam prædixit: & quam non obſcure innuit apoſtolus Paulus, Corinthijs ſcribẽs,cũ dicit:Nõ poſſe eos,qui participatione mẽſę dæmoniorũ polluti ſunt,menſę Domini participes fieri: per menſam altare vtrobique intelligens.Hæc denique illa eſt,quę per varias ſacrificiorum,naturæ,& legis tempore,ſimilitudines figurabatur:vt pote,quæ bona omnia,per illa ſignificata,velut illorum omnium conſummatio & perfectio complectitur.

De effectu huius ſacrificij. *Caput.* II.

ET quoniã in diuino hoc ſacrificio, quod in miſſa peragitur, idem ille Chriſtus continetur,& incruente immolatur, qui in ara crucis ſemel ſe ipſum cruente obtulit:docet ſancta ſynodus,ſacrificium iſtud vere propitiatorium eſſe,per ipſumq; fieri, vt, ſi cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes, ad Deum accedamus, miſericordiam

conſequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Huius quippe oblatione placatus Dominus gratiam, & donũ pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia, dimittit, vna enim eademq; eſt hoſtia, idemq; nunc offerẽs ſacerdotum miniſterio, qui ſe ipſum tunc in cruce obtulit, ſola offerendi ratione diuerſa. Cuius quidem oblationis, cruentę, inquã fructus per hanc incruentam vberrime percipiuntur: tantũ abeſt, vt illi per hanc quouis modo derogetur. Quare non ſolum pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, ſatisfactionibus, & alijs, neceſsitatibus, ſed & pro defunctis in Chriſto, nondum ad plenum purgatis, rite, iuxta apoſtolorum traditionem, offertur.

Quod hoc ſacrificium ſoli Deo offertur. *Caput.* III.

ET quanuis in honorem, & memoriam ſanctorum nõnullas interdum miſſas eccleſia celebrare conſueuerit, non tamen illis ſacrificium offerri docet, ſed Deo ſoli, qui illos coronauit, vnde nec ſacerdos dicere ſolet, Offero tibi ſacrificium Petre, vel Paule, ſed Deo de illorum victorijs gratias agens, eorum patrocinia implorat, vt ipſi pro nobis intercedere dignentur in cęlis, quorum memoriam facimus in terris.

De canonis miſſæ antiquitate & auctoritate.
Caput. IIII.

ET cũ ſancta ſanctè adminiſtrari conueniat, ſitque hoc omnium ſanctiſsimum ſacrificium: eccleſia catholica, vt digne reuerenterq; offerretur, ac perciperetur, ſacrum canonem multis ante ſeculis inſtituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maxime ſanctitatem, & pietatem quandam redoleat, menteſq; offerẽtium in Deum erigat, is enim cõſtat cum ex ipſis domini verbis: tum ex apoſtolorum traditionibus, ac ſanctorum quoq; pontificum pijs inſtitutionibus.

Qua ratione ceremoniæ veſtes & alia quæ ad miſſam attinent ſtatuta ſunt. *Caput.* *V.*

CVmque natura hominum ea ſit, vt non facile queat ſine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationẽ ſuſtolli, propterea pia mater eccleſia ritus quoſdam, vt ſcilicet

quædã

quædam ſubmiſſa voce, alia vero elatiore, in miſſa pronunciarentur, inſtituit. Cęremonias item adhibuit, vt myſticas benedictiones, lumina, thymiamata, veſtes, aliaque id genus multa, ex apoſtolica diſciplina & traditione, quo & maieſtas tanti ſacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hęc viſibilia religionis, & pietatis ſigna ad rerum altiſsimarum, quæ in hoc ſacrificio latent, contemplationem excitarentur.

Miſſa probationem, & commendationem habet. Caput. VI.

OPtaret quidem ſacroſancta ſynodus, vt in ſingulis miſsis fideles adſtantes non ſolum ſpirituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchariſtiæ perceptione communicarēt, quo ad eos ſanctiſsimi huius ſacrificij fructus vberior proueniret: nec tamen ſi id non ſemper fiat, propterea miſſas illas, in quibus ſolus ſacerdos ſacramētaliter cōmunicat, vt priuatas & illicitas, dānat ſed probat, atq; adeo cōmendat, ſiquidē illæ quoque miſſæ vere communes cenſeri debent, partim, quod in eis populus ſpiritualiter cōmunicet, partim vero, quod a publico eccleſiæ miniſtro non pro ſe tantum, ſed pro omnibus fidelibus, qui ad corpus Chriſti pertinent, celebrentur.

De aqua vino miſcenda in ſacrificium. Caput. VII.

MOnet deinde ſancta Synodus, præceptum eſſe ab eccleſia ſacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miſcerēt, tum quod Criſtum Dominum ita faciſſe credatur, tum etiam quia e latere eius aqua ſimul cum ſanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cum aquæ in Apocalypſi beati Ioannis populi dicantur, ipſius populi fidelis cum capite Chriſto vnio repreſentatur.

Quod Miſſæ myſteria populo interpretetur. Cap. VIII.

ETſi miſſa magnam contineat populi fidelis eruditonē, non tamē expedire viſum eſt patribus, vt vulgari paſsim lingua celebraretur. Quamobrem retento vbique cuiuſq; eccleſiæ antiquo, & a ſancta Romana eccleſia, omnium eccleſiarum matre, & magiſtra probato ritu, ne oues Chriſti eſuriant, neue par

uuli panem petant,& non ſit qui frangat eis, mandat ſancta ſynodus paſtoribus, & ſingulis, curam animarum gerentibus,vt frequẽter inter miſſarum celebrationem vel per ſe, vel per alios ex ijs,quæ in miſſa leguntur,aliquid exponant,atque inter cætera ſanctiſsimi huius ſacrificij myſteriũ aliquod declarent,diebus præſertim Dominicis,& feſtis.

De ſequentium canonum approbatione.

Caput. IX.

QVia vero aduerſus veterem hanc,in ſacroſancto Euangelio, Apoſtolorum traditionibus,ſanctorumq; patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi diſſeminati ſunt errores, multaq; a multis docentur,atq; diſputantur:ſacroſancta ſynodus,poſt multos, grauesq; his de rebus, mature habitos tractatus,vnanimi patrum omnium conſenſu, quæ huic puriſsimę fidei,ſacræq; doctrinæ aduerſantur,damnare,& a ſancta eccleſia eliminare,per ſubiectos hos canones,conſtituit.

DE SACRIFICIO MISSAE

CANON. I.

SI quis dixerit, in miſſa non offerri Deo verum & proprium ſacrificium:aut quod offerri non ſit aliud,quam nobis Chriſtum ad manducandum dari,anathema ſit.

CANON. II.

Si quis dixerit,illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Chriſtum non inſtituiſſe Apoſtolos ſacerdotes, aut non ordinaſſe,vt ipſi,alijque ſacerdotes offerrẽt corpus,& ſanguinem ſuum,anathema ſit.

CANON. III.

Si quis dixerit,miſſæ ſacrificium tantum eſſe laudis, & gratiarum actionis,aut nudã commemorationem ſacrificij in cruce peracti,non autem propitiatorum: vel ſoli prodeſſe ſumenti,neque pro viuis,& defunctis,pro peccatis,pœnis, ſatisfactionibus,& alijs neceſsitatibus offerri debere,anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis

Si quis dixerit, blaſphemia irrogari ſanctiſsimo Chriſti ſacrificio, in cruce peracto, per miſſæ ſacrificium: aut illi per hoc derogari, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit, impoſturam eſſe, miſſas celebrare in honorē ſanctorum, & pro illorum interceſsione, apud Deum obtinenda, ſicut eccleſia intendit, anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit, Canonem miſſæ errores continere, ideoq́ue abrogandum, anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, cærimonias, veſtes, & externa ſigna quib⁹ in miſſarũ celebratione eccleſia catholica vtitur, irritabula impietatis eſſe, magis quam officia pietatis, anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, miſſas in quibus ſolus ſacerdos ſacramentaliter communicat illicitas eſſe, ideoq; abrogandas, anathema ſit.

CANON. IX.

Si quis dixerit, eccleſiæ Romanæ ritum, quo ſummiſſa voce pars canonis, & verba conſecrationis proferuntur, damnãdum eſſe: aut lingua tantũ vulgari miſſam celebrari debere, aut aquã non miſcendam eſſe vino in calice offerendo, eo quod ſit cõtra Chriſti inſtitutionem, anathema ſit.

DECRETVM DE OBſeruandis, & euitandis in celebratione miſſæ.

QVanta cura adhibenda ſit, vt ſacroſanctum miſſæ ſacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur, quiuis facile exiſtimare poterit, qui cogitarit, maledictũ in ſacris literis eum vocari, qui facit opus Dei negligẽter. Quod ſi neceſſario fatemur, nullum aliud opus adeò ſanctum, ac diuinum a

num a

num a Chriſti fidelibus tractari poſſe,quam hoc ipſum tremendum myſterium,quo viuifica illa hoſtia,qua Deo patri reconciliati ſumus, in altari per ſacerdotes quotidie immolatur: ſatis etiam apparet omnem operam, & diligentiam in eo ponendã eſſe,vt quanta maxima fieri poteſt interiori cordis mũditia,& puritate atq; exteriori deuotionis,ac pietatis ſpecie peragatur. Cum igitur multa iam ſiue temporum vitio, ſiue hominum incuria,& improbitate irrrepſiſſe videantur,quæ a tanti ſacrificij dignitate aliena ſunt,vt ei debitus honor& cultus adDei gloriã & fidelis populi ædificationem reſtituatur:decernit ſancta Synodus,vt ordinarij locorum epiſcopi ea omnia prohibere, atq; e medio tollere ſedulo curent,ac teneãtur:quæ vel auaritia, idolorum ſeruitus, vel irreuerentia, quæ ab impietate vix ſeiuncta eſſe poteſt,vel ſuperſtitio, vere pietatis falſa imitatrix,induxit. Atque,vt multa paucis comprehẽdãtur,in primis,quod ad auaritiam pertinet,cuiuſuis generis mercedum conditiones, pacta & quicquid pro miſsis nobis celebrandis datur,nec non importunas,atq; illiberales eleemoſynarum exactionespotius quam poſtulationes,aliaq; huiuſmodi,quæ a ſimoniacha labe, vel certe a turpi quæſtu non longe abſunt,omnino prohibeant. Deinde,vt irreuerentia vitetur, ſinguli in ſuis diœceſibus interdicãt, ne cui vago,& ignoto ſacerdoti miſſas celebrare liceat. Neminẽpræterea,qui publice,& notorie criminoſus ſit:aut ſancto altari miniſtrare, aut ſacris intereſſe permittant: neue patiantur priuatis in domibus,atque omnino extra eccleſiam,& ad diuinum tantum cultum dedicata oratoria, ab eiſdem ordinarijs deſignanda,& viſitanda,ſanctum hoc ſacrificium a ſecularibꝰ,aut regularibus quibuſcunq; peragi:ac niſi prius qui interſint, decenter compoſito corporis habitu, declarauerint ſe mente etiã, ac deuoto cordis affectu, non ſolum corpore, adeſſe. Ab eccleſijs vero muſicas eas,vbi ſiue organo,ſiue cantu laſciuũ, aut impurum aliquid miſcetur, item ſeculares omnes actiones, vana, atq;adeo profana colloquia, deambulationes,ſtrepitus clamores arceant, vt domus Dei, vere domus orationis eſſe videatur, ac dici poſsit. Poſtremo,ne ſuperſtitioni locus aliquisdetur:edicto,& pœnis propoſitis caueant,ne ſacerdotes alijs,quam debitis horis,

tis horis, celebrent, neue ritus alios, aut alias ceremonias & preces in miſſarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab eccleſiæ probatæ, ac frequenti, & laudabili vſu receptæ fuerint. Quarũdam vero miſſarũ, & candelarum certum numerum, qui magis a ſuperſtitioſo cultu, quam a vera religione, inuentus eſt omnino ab eccleſia remoueant: doceantq; populum, quis ſit, & a quo potiſsimum proueniat ſanctiſsimi huius ſacrificij, tã pretioſus, ac cæleſtis fructus. Moneant etiam eundem populum, frequenter ad ſuas parochias, ſaltem diebus dominicis, & maioribus feſtis accedãt. Hæc igitur omnia, quæ ſummatim enumerata ſunt, omnibus locorum ordinarijs ita proponuntur, vt non ſolum ea ipſa, ſed quæcunq; alia huc pertinere viſa fuerint, ipſi pro data ſibi a ſacroſancta ſynodo poteſtate, ac etiam, vt delegati ſedis apoſtolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, ſtatuant, atque ad ea inuiolate ſeruanda, cenſuris eccleſiaſticis, alijſq; pœnis, quæ illorum arbitrio conſtituentur, fidelem populum compellant: non obſtantibus priuilegijs, exemptionibus, appellationibus, ac conſuetudinibus quibuſcunque.

vide expositione infra capi. 5. pagi. 15. et insuper

DECRETVM DE reformatione.

De vita & honeſtate clericorum. *Caput.* I.

EAdem ſacroſancta ſynodus, vt reformationis negotiũ proſequatur: hæc, in preſenti ſeſsione, ſtatuenda cenſuit, Nihil eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultũ aſsidue inſtruat, quam eorum vita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt, cum enim a rebus ſeculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur, in eos, tanquã in ſpeculum, reliqui oculos conijciũt, ex ijſq; ſumunt quod immitentur. Quapropter ſic decet omnino clericos, in ſortem domini vocatos, vitam, moreſq ſuos oẽs componere, vt habitu geſtu, inceſſu, ſermone, alijſque omnibus rebus nil, niſi graue, moderatum, ac religione plenum, præ ſe ferant: leuia etiam delicta, quæ in ipſis maxima eſſent, effugiant, vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur, quo ma

quo maiore in eccleſia Dei & vtilitate,& ornamento hæc ſunt, ita etiam diligentius ſint obſeruanda:ſtatuit ſancta ſynodus,vt quæ alias a ſummis pontificibus, & a ſacris concilijs de clericorum vita, honeſtate, cultu, doctrinaque retinenda, ac ſimul de luxu, commeſſationibus, choreis, aleis, luſibus, ac quibuſcunque criminibus, necnon ſecularibus negotijs fugiendis copioſe, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum ijſdem pœnis,vel maioribus,arbitrio ordinarij imponendis, obſeruētur:nec appellatio executionem hanc,quæ ad morū correctionem pertinet,ſuſpendat. Si qua vero ex his in deſuetudinē abijſſe compererint,ea quam primū in vſum reuocari,& ab omnibus accurate cuſtodiri ſtudeant: non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcunque,ne ſubditorum neglectę emēdationis ipſi condignas,Deo vindice,pœnas perſoluant.

Caput. II.

QVicunq; poſthac ad eccleſias cathedrales erit aſſumendus, is non ſolum natalibus,ætate,morib⁹,& vita,ac alijs,quæ a ſacris canonibus requiruntur,plene ſit prēditus,verum etiam in ſacro ordine antea, ſaltem ſex menſium ſpatio, conſtitutus, quarum rerum inſtructio, ſi eius notitia nulla aut recens in curia fuerit, a ſedis apoſtolicæ legatis,ſeu nuncijs prouinciarum, aut eius ordinario,eoque deficiēte,a vicinioribus ordinarijs ſumatur.Scientia vero preter hæc eiuſmodi polleat,vt muneris ſibi iniungendi neceſsitati poſsit ſatisfacere,ideoq; antea in vniuerſitate ſtudiorum magiſter,ſiue doctor, aut licētiatus in ſacra Theologia,vel iureCanonico merito ſit promotus,aut publico alicuius academiæ teſtimonio idoneus ad alios docendos oſtēdatur.Quod ſi regularis fuerit, a ſuperioribus ſuæ religionis ſimilem fidē habeat.Prædicti autem omnes, vnde inſtructio,ſeu teſtificatio erit ſumenda,hæc fideliter & gratis referre teneātur alioquin eorū conſcientias grauiter oneratas eſſe ſcient,ac Deū & ſuperiores ſuos habebunt vltores.

De diſtributionibus quotidianis aſsignandis. Caput. III.

EPiſcopi,etiam tanquam delegati Apoſtolici, ex fructibus, & prouentibus quibuſcunque omnium dignitatum,perſo

natuum,& officiorum,in eccleſijs cathedralibus, vel collegiatis exiſtentium,tertiam partem in diſtributiones, eorum arbitrio aſsignandas,diuidere poſsint,vt ſcilicet,qui eas obtinent,ſi perſonaliter competens ibi ſeruitium iuxta formã, ab eiſdem epiſcopis prçſcribendam quolibet die ſtatuto nõ impleuerint: illius diei diſtributionem amittant, nec eius quoquo modo dominium acquirant;ſed fabricæ eccleſiæ,quatenus indigeat,aut alteri pio loco,arbitrio ordinarij applicetur. Creſcente vero cõtumacia,contra eos iuxta ſacrorum canonum conſtitutiones procedant. Quod ſi alicui ex prædictis dignitatibus in eccleſijs cathedralibus,vel collegiatis,de iure,ſeu cõſuetudine, iuriſdictio,adminiſtratio,vel officium non competat,ſed extra ciuitatem in diœceſi cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet,incumbere voluerit: tunc pro tempore, quo in curata eccleſia reſederit,ac miniſtrauerit,tanquam præſens ſit,ac diuinis interſit,in eccleſijs cathedralibus, ac collegiatis habeatur. Hæc in ijs tantum eccleſijs cõſtituta intelligantur, in quibus nulla eſt conſuetudo,vel ſtatutum,vt dictæ dignitates non ſeruientes aliquid amittant,quod ad tertiam partem dictorum fructuum,& prouentuum aſcendat:non obſtantibus conſuetudinibus,etiam immemorabilibus,& conſtitutionibus,etiam iuramento,& quauis auctoritate firmatis.

Quod voce careat in capitulo eccleſiarum ſacris non initiatus. Cap. IIII.

QVicunque in cathedrali,vel collegiata,ſæculari,vel regulari eccleſia diuinis mancipatus officijs, in ſubdiaconatus ordine ſaltem conſtitutus non ſit: vocem in huiuſmodi eccleſijs in capitulo non habeat, etiam ſi hoc ſibi ab alijs libere fuerit conceſſum. Ij vero,qui dignitates, perſonatus, officia, præbendas,portiones,ac quælibet alia beneficia in dictis eccleſijs obtinent,aut in poſterum obtinebunt,quibus onera varia ſunt annexa,videlicet,vt alij miſſas,alij euãgelium,alij epiſtolas dicant,ſeu cantent: quocunque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua,generis nobilitate ſint inſigniti,teneãtur, iuſto impedimento ceſſante, infra annum ordines ſuſcipere requiſitos: *Miniſterium quilibet ſuũ in eccleſia exerceat.*

alioquin pœnas incurrant, iuxta conſtitutionem concilij Vië nenſis quæ incipit: Vt ij, qui: quã præſenti decreto innouat co gantq; epiſcopi eos diebus ſtatutis dictos ordines per ſe ipſos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præſtare, ſub eiſdem, & alijs, etiam grauioribus pœnis, arbitrio eorum imponendis. Nec alijs in poſterum fiat prouiſio, niſi ijs qui iam ætatem, & cæteras habilitates integre habere dignoſcã tur: aliter irrita ſit prouiſio.

Clement. de ætate & qua litate.

De diſpenſationibus ordinarijs committendis. Cap. V.

DIſpenſationes quacunque auctoritate concedendæ, ſi extra Romanam curiam committendæ erunt, committãtur ordinarijs illorum, qui eas impetrauerint, eę vero, quę gratioſe concedentur, ſuum non ſortiantur effectum, niſi prius ab eiſdẽ tanquam delegatis apoſtolicis, ſummarie tantum, & extraiudicialiter cognoſcatur, expreſſas preces ſubreptiõis vel obreptionis vitio non ſubiacere.

De commutationibus vltimarum voluntatum ab epiſcopis faciendis. Caput. VI.

IN commutationibus vltimarum voluntatum, quæ non niſi ex iuſta, & neceſſaria cauſa fieri debent, epiſcopi, tãquam delegati ſedis apoſtolicæ, ſummarie, & extraiudicialiter cognoſcant, nihil in precibus, tacita veritate, vel ſuggeſta falſitate fuiſſe narratum, priuſquam commutationes prædictę executioni demandentur.

Renouat decretum Innocentij. 4. circa appellationes ad ſuperiores. Caput. VII.

LEgati, & nuncij apoſtolici, patriarchæ, primates, & metropolitani in appellationib⁹ ad eos interpoſitis, in quibuſuis cauſis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus poſt appellationem, ſeruare teneatur formã & tenorem ſacrarum conſtitutionum, & præſertim Innocentij, IIII, quę incipit: Romana: quacũq; cõſuetudine, etiã immemorabili, aut ſtylo, vel priuilegio, in cõtrariũ nõ obſtãtib⁹ aliter inhibitiões, & pceſſus, & inde ſecuta qcũq; ſint ipſo iure nulla.

De appellatio. lib. 6.

Quod

Quod epiſcopis committitur viſitare omnia pia loca, & executio piarum diſpoſitionum.

Caput. VIII.

EPiſcopi, etiam tanquam ſedis apoſtolicæ delegati, in caſibus a iure conceſsis, omnium piarum diſpoſitionum tam in vltima voluntate, quam inter viuos, ſint excecutores, habeāt ius viſitandi hoſpitalia, collegiā quæcunq;, ac confraternitates laicorum, etiam quas ſcholas, ſiue quocunque alio nomine vocant, non tamen quæ ſub regum immediata protectione ſunt, ſine eorum licentia, eleemoſynas montis pietatis, ſiue charitatis, & pia loca omnia quomodocunque nuncupentur, etiam ſi prædictorum locorum cura ad laicos pertineat, atque eadem pia loca exemptionis priuilegio ſint munita, ac omnia, quę ad Dei cultum, aut animarū ſalutem, ſeu pauperes ſuſtentandos inſtituta ſunt, ipſi ex officio ſuo iuxta ſacrorum canonum ſtatuta cognoſcant, & exequantur, non obſtantibus, quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, priuilegio, aut ſtatuto.

De ratione reddenda ordinario ab adminiſtratoribus piorum locorum. Caput. IX.

ADminiſtratores, tam eccleſiaſtici, quam laici, fabricę cuiuſuis eccleſiæ, etiam cathedralis, hoſpitalis, confraternitatis, eleemoſynæ montis pietatis, & quoruncunq; piorum locorū ſingulis annis teneantur reddere rationem adminiſtrationis ordinario, conſuetudinibus, & priuilegijs quibuſcunque in contrarium ſublatis: niſi ſecus forte in inſtitutione & ordinatione, talis eccleſiæ, ſeu fabricæ expreſſe cautum eſſet. Quod ſi ex cōſtitutione aliqua loci, alijs ad id deputatis ratio reddenda eſſet, tunc cum ijs adhibeatur etiam ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis adminiſtratoribus minime ſuffragentur.

Quod epiſcopus poſsit notarios examinare & inhabiles reprobare. Caput. X.

CVm ex notariorum imperitia plurima damna, & multarū occaſio litiū oriatur, poſsit epiſcop⁹ quoſcūq; natorios

etiam ſi Apoſtolica, Imperiali, aut regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apoſtolicæ, examinatione adhibita, eorum ſufficientiam ſcrutari: illisque non idoneis repertis, aut quandocunque in officio delinquentibus, officij eius in negotijs, litibus, & cauſis eccleſiaſticis, ac ſpiritualibus exercendi vſum perpetuo, aut ad tempus prohibere. Neq; eorum appellatio interdictionem ordinarij ſuſpendat.

Contra eos qui bona eccleſiæ vel alicuius pij loci occupauerint. Caput XI.

SI quem clericorum, aut laicorum, quacunque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali præfulgeat, in tantum malorum omnium radix, cupiditas occupauerit, vt alicuius eccleſiæ, ſeu cuiuſuis ſæcularis, vel regularis beneficij: Montium pietatis, aliorumque piorum locorum iuriſdictiones, bona, cenſus, ac iura, etiam feudalia, & emphyteotica, fructus, emolumenta, ſeu quaſcunque obuentiones, quæ in miniſtrorum, & pauperum neceſsitates conuerti debent: per ſe, vel per alios vi, vel timore incuſſo, ſeu etiam per ſuppoſitas perſonas clericorum, aut laicum, ſeu quacunque arte, aut quocunque quæſito colore in proprios vſus conuertere, illoſque vſurpare præſumpſerit, ſeu impedire, ne ab ijs, ad quos iure pertinent, percipiantur: is anathemati tandiu ſubiaceat, quandiu iuriſdictiones, bona, res, iura, fructus, & redditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocunque, etiam ex donatione ſuppoſitæ perſonæ, peruenerint: eccleſiæ, eiuſq; adminiſtratori, ſiue beneficiato integre reſtituerit, ac deinde à Romano Pontifice abſolutionem obtinuerit. Quod ſi eiuſdem eccleſiæ patronus fuerit, etiam iure patronatus vltra prædictas pœnas eo ipſo priuatus exiſtat. Clericus vero, qui nefandæ fraudis, & vſurpationis huiuſmodi fabricator, ſeu conſentiens fuerit, eiſdem pœnis ſubiaceat: necnon quibuſcunque beneficijs priuatus ſit, & ad quæcunque alia beneficia inhabilis efficiatur: & à ſuorum ordinum executione, etiam poſt integram ſatisfactionem, & abſolutionem, ſui ordinarij arbitrio ſuſpendatur.

DE-

DECRETVM SVPER PE-
titione conceſsionis calicis.

INſuper, cum eadem ſancta Synodus ſuperiori ſeſsione duos articulos, alias propoſitos, & tum nondum diſcuſſos, videlicet: An rationes, quibus ſancta catholica eccleſia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes ſacerdotes, ſub vna panis ſpecie, ita ſint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vſus cuiquam ſit permittendus: &, An, ſi honeſtis, & chriſtianæ charitati conſentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno calicis vſus videatur, ſub aliquibus conditionibus cõcedendus ſit, & quænam illæ ſint: in aliud tempus, oblata ſibi occaſione, examinandos, atque definiendos reſeruauerit: nunc eorum, pro quibus petitur ſaluti optime conſultum volens, decreuit, integrum negotiũ ad ſanctiſsimũ Dominũ noſtrũ eſſe referendum, prout præſenti decreto refert: qui pro ſua ſingulari prudẽtia id efficiat, quod vtile Reip. Chriſtianæ, & ſalutare petentibus vſum calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Seſsionis.

INſuper eadem ſacroſancta Tridentina Synodus diem futuræ ſeſsionis ad feriam quintam, poſt octauã feſtiuitatis oĩm ſanctorũ, quæ erit dies xij. mẽſis Nou. indicit, & in ea decernetur de ſacramẽto ordinis, & de ſacramento matrimonij. &c.

Prorogata fuit Seſsio vſque ad diem xv. Iul. M. D. lxiij.

SESSIO XXIII.
QVAE EST SEPTIMA SVB Pio IIII. Pon. Max. celebrata die. xv. Iul. M. D. lxiij.

Doctrina de ſacramento Ordinis. Cap. I.

SAcrificium, & ſacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta ſunt, vt vtrumque in omni lege extiterit. Cũ igitur in nouo Teſtamento ſanctum Euchariſtiæ ſacrificium viſibile ex Domini inſtitutione catholica

eccleſia acceperit, fateri etiam oportet, in ea nouum eſſe viſibile, & externum ſacerdotium, in quod vetus tranſlatum eſt. Hoc autem ab eodem Domino ſaluatore noſtro inſtitutũ eſſe, atque apoſtolis, eorumq; ſucceſſoribus in ſacerdotio, poteſtatem traditam conſecrandi, offerendi, & miniſtrandi corpus & ſanguinem eius, necnon & peccata dimittendi, & retinendi, ſacrę literę oſtẽdũt, & Catholicę eccleſię traditio ſemp̱ docuit.

De pluralitate ordinum. Cap. II.

CVm autem diuina res ſit tam ſancti ſacerdocij miniſteriũ, conſentaneum fuit, quod dignius, & maiori cum veneratione exerceri poſſet, vt in eccleſiæ ordinatiſsima diſpoſitione plures, & diuerſi eſſent miniſtrorum ordines, qui ſacerdotio ex officio deſeruirent: & ita diſtributi, vt, qui iam clericali tonſura inſigniti eſſent, per minores ad maiores aſcenderent, nam non ſolum de ſacerdotibus, ſed & de diaconis ſacræ literæ apertam mentionem faciunt, & quæ maxime in illorum ordinatione attendenda ſunt, grauiſsimis verbis docent, & ab ipſo eccleſię initio ſequentium ordinum nomina, atque vniuſcuiuſq; eorum propria miniſteria, Subdiaconi ſcilicet, Acolyti, Exorciſtæ, Lectoris, & Oſtiarij in vſu fuiſſe cognoſcuntur, quamuis non pari gradu, nam ſubdiaconatus ad maiores ordines a patribus, & ſacris Concilijs refertur, in quibus & de alijs inferioribus frequentiſsime legimus.

Ordo eſt vnum ex ſeptem ſacramentis. Cap. III.

CVm Scripturę teſtimonio, Apoſtolica traditione, & Patrũ vnanimi conſenſu perſpicuum ſit, per ſacram ordinationem, quæ verbis, & ſignis exterioribus perficitur, gratiam conferri: dubitare nemo debet, Ordinem eſſe vere, & proprie vnũ ex ſeptem ſanctæ eccleſiæ Sacramẽtis, inquit enim Apoſtolus: Admoneo te: vt reſuſcites gratiam Dei, quæ eſt in te per impoſitionem manuum mearum, non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed virtutis, & dilectionis, & ſobrietatis.

Ordo imprimit characterẽ indelebilẽ. Cap. IIII.

QVoniam vero in ſacramento Ordinis, ſicut & in Baptiſmo & Confirmatione, character imprimitur, qui nec deleri nec aufer

ne c auferri poteſt: merito ſancta Synodus damnat eorum ſententiam, qui aſſerant noui Teſtamenti ſacerdotes temporariā tantummodo poteſtatem habere: ac ſemel rite ordinatos, iterū laicos effici poſſe, ſi verbi Dei miniſteriū non exerceant. Quod ſi quis omnes Chriſtianos promiſcue noui teſtamenti ſacerdotes eſſe, aut omnes pari inter ſe poteſtate ſpirituali præditos affirmet, nihil aliud facere videtur, quam eccleſiaſticā hierarchiā quæ eſt vt caſtrorum acies ordinata, confundere, perinde ac ſi contra beati Pauli doctrinam omnes apoſtoli, omnes prophetæ, omnes Euangeliſtæ, omnes paſtores, omnes ſint doctores. Proinde ſacroſancta Synodus declarat, præter cæteros eccleſiaſticos gradus epiſcopos, qui in apoſtolorū locum ſucceſſerūt, ad hunc hierarchicum ordinem præcipue pertinere, & poſitos ſicut idem Apoſtolus ait, a Spiritu ſancto regere eccleſiam Dei eoſque presbyteris ſuperiores eſſe, ac ſacramentum Confirmationis conferre, miniſtros eccleſiæ ordinare, atque alia pleraq; peragere ipſos poſſe: quarum functionum poteſtatem, reliqui inferioris ordinis nullam habēt. Docet iuſuper ſacroſancta Synodus, in ordinatione Epiſcoporum, ſacerdotum, & cæterorū ordinum nec populi, nec cuiuſuis ſecularis poteſtatis, & magiſtratus conſenſū ſiue vocationem, ſiue auctoritatem ita requiri vt ſine ea irrita ſit ordinatio: quin potius decernit, eos qui tātū modo a populo, aut ſeculari poteſtate, ac magiſtratu vocati & inſtituti, ad hæc miniſteria exercenda aſcendunt, & qui ea propria temeritate ſibi ſumunt, omnes non eccleſiæ miniſtros, ſed fures, & latrones, per oſtium non ingreſſos, habendos eſſe. Hęc ſunt, quæ generatim Sacræ Synodo viſum eſt Chriſti fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & proprijs Canonibus in hunc, qui ſequitur, modum damnare conſtituit, vt omnes, adiuuante Chriſto fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris catholicā veritatem facilius agnoſcere, & tenere poſsint.

De ſacramento Ordinis.

CANON. I.

SI quis dixerit, non eſſe in nouo Teſtamento ſacerdotium viſibile, & externũ : vel non eſſe poteſtatem aliquam conſecrandi,& offerendi verum corpus, & ſanguinem Domini,& peccata remittendi,& retinendi,ſed officium tantũ, & nudum miniſterium prædicandi Euangeliũ:vel eos,qui non prædicãt, prorſus non eſſe ſacerdotes,anathema ſit.

CANON. II.

Si quis dixerit,præter ſacerdotium non eſſe in Eccleſia Catholica alios Ordines,& maiores,& minores,ꝑ quos, velut per gradus quoſdam,in ſacerdotium tendatur,anathema ſit,

CANON III.

Si quis dixerit,ordinem,ſiue ſacram ordinationem non eſſe vere & proprie Sacramentum,à Chriſto Domino inſtitutũ: vel eſſe figmentũ quoddam humanum,excogitatum à viris rerum Eccleſiaſticarum imperitis: aut eſſe tãtum ritum quendã eligendi miniſtros verbi Dei, & Sacramentorũ , anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit,per ſacram ordinationẽ non dari Spiritum ſanctum,ac proinde,fruſtra epiſcopos dicere : Accipe Spiritũ ſanctum : aut per eam non imprimi characterem: vel eum,qui ſacerdos ſemel fuit,laicum rurſus fieri poſſe, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit,ſacrã Vnctionẽ,qua Eccleſia in ſancta ordinatione vtitur,nõ tantũ non requiri ,ſed cõtẽnendam & pernicioſam eſſe: ſimiliter,& alias ordinis cęrimonias,anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit , in Eccleſia catholica non eſſe hierarchiam diuina ordinatione inſtitutam,quæ conſtat ex epiſcopis,preſbyteris,& miniſtris,anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit, epiſcopos non eſſe presbyteris ſuperiores, vel non habere poteſtatem cõfirmandi, & ordinandi: vel eam, quam habent, illis eſſe cum presbyteris communem: vel ordines

nes ab ipſis collatos ſine populi, vel poteſtatis ſecularis conſenſu, aut vocatione irritos eſſe: aut eos, qui nec ab eccleſiaſtica & Canonica poteſtate rite ordinati, nec miſsi ſunt, ſed aliunde veniũt, legitimos eſſe verbi, & ſacramẽtorũ miniſtros, anathema ſit

CANON VIII.

Si quis dixerit, epiſcopos, qui auctoritate Romani pontificis aſſumũtur, non eſſe legitimos, ac veros epiſcopos, ſed figmẽtum humanum, anathema ſit.

DECRETVM DE reformatione.

De reſidentia prælatuum & curatuum & pœnis ſupra id impoſitis. *Caput.* *I.*

EAdem ſacroſancta Tridentina Synodus reformationis materiam proſequens, hæc quæ ſequuntur, in preſenti decernenda eſſe ſtatuit, & decernit. Cum præcepto diuino mandatum ſit omnibus, quibus animarũ cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre verbiq; diuini prædicatione, Sacramentorum adminiſtratione, ac bonorum omnium operũ exẽplo paſcere, pauperũ, aliarumq; miſerabiliũ perſonarum curampaternam gerere, & in cætera munia paſtoralia incumbere: quæ omnia nequaquam ab his præſtari, & impleri poſſunt, qui gregi ſuo non inuigilant, neque aſsiſtunt, ſed mercenariorum more deſerũt: ſacroſancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factiq; forma gregis, in iudicio, & veritate paſcant, & regant. Ne vero ea, quæ de reſidentia ſanctè, & vtiliter iam ante ſub fel. rec. Paulo III. ſancita fuerunt, in ſenſus a ſacroſanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac ſi vigore illius decreti quinque menſibus continuis abeſſe liceat, illis inhærendo, declarat ſacroſancta Synodus, omnes patriarchalibus, primatialibus, Metropolitanis, ac cathedralibus eccleſijs quibuſcunque, quocunque nomine, & titulo præfectos, etiam ſi ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſint, obligari ad perſonalem in ſua eccleſia vel diœceſi reſiden-

tiã, vbi iniuncto ſibi officio defungi teneantur: neq; ab eſſe poſ ſe, niſi ex cauſis, & modis infraſcriptis. Nã cum Chriſtiana charitas, vrgens neceſsitas, debita obedientia, ac euidens eccleſiæ, vel Reip. vtilitas aliquos nonnunquam abeſſe poſtulent, & exigãt: decernit eadẽ ſancta Synodus, has legitimæ abſentiæ cauſas a Beatiſsimo Romano põtifice, aut a metrapolitano, vel, eo abſente, ſuffraganeo epiſcopo antiquiori reſidente, qui idẽ Metropolitani abſentiã probare debebit, in ſcriptis eſſe approbandas, niſi cũ abſencia inciderit propter aliquod munus, & Reip. officium epiſcopatibus adiunctum: cuius quoniam cauſę ſunt notoriæ, & interdum repentinæ, ne eas quidem ſignificari Metropolitano neceſſe erit: ad eundem tamen cum Concilio prouinciali ſpectabit iudicare de licentijs a ſe, vel a Suffraganeo datis: & videre, ne quis eo iure abutatur, & vt pœnis canonicis errantes puniãtur. Interea meminerint diſceſſuri, ita ouibus ſuis prouidendum, vt, quantum fieri poterit, ex ipſorum abſentia nullum damnum accipiant. Quoniam autẽ qui aliquantis per tantum abſunt, ex veterum Canonum ſententia non videntur abeſſe, quia ſtatim reuerſuri ſunt: ſacroſancta Synodus vult, illud abſentiæ ſpatium ſingulis annis ſiue continuum, ſiue interruptum, extra prędictas cauſas, nullo pacto debere duos, aut ad ſummum tres menſes excedere, & haberi rationem, vt id æqua ex cauſa fiat, & abſque vllo gregis detrimento: quod an ita ſit, abſcedentium conſcientiæ relinquit, quam ſperat religioſam, & timoratam fore, cum Deo corda pateant, cuius opus nõ fraudulenter agere, ſuo periculo tenentur. Eoſdem interim admonet, & in Domino hortatur, ne per illius temporis ſpatium, dominici aduentus, Quadrageſimæ, Natiuitatis, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes item, & Corporis Chriſti diebus, quibus refici maxime, & in Domino gaudere Paſtoris præſentia oues debeant, ipſi ab eccleſia ſua cathedrali vllo pacto abſint, niſi epiſcopalia munia in ſua diœceſi eos alio vocent.

Si quis autem, quod vtinam nunquam eueniat, contra huius decreti diſpenſationem abfuerit: ſtatuit ſacroſancta Synodus, præter alias pœnas aduerſus non reſidentes, ſub Paulo. III impoſitas & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit:

currit:eum, pro rata temporis abſentiæ fructus ſuos non facere, nec tuta conſcientia, alia etiam declaratione non ſecuta, illos ſibi detinere poſſe: ſed teneri aut, ipſo ceſſante, per ſuperiorem eccleſiaſticum illos fabricæ eccleſiæ, aut pauperibus loci erogare prohibita quacunque conuentione, vel compoſitione quæ pro fructibus male perceptis appellatur, ex qua etiā prædicti fructus in totum, aut pro parte, ei remitterentur, non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs cuicunq; Collegio, aut fabricæ conceſsis. Eadem omnino, etiam quo ad culpam, & amiſſionem fructuum, & pœnas de curatis inferioribus, & alijs quibuſcunque, qui beneficium aliquod eccleſiaſticum, curam animarum habens, obtinent, ſacroſancta Synodus declarat, & decernit: ita tamen, vt quandocunque eos, cauſa prius per epiſcopum cognita, & probata, abeſſe contigerit: Vicarium idoneū, ab ipſo Ordinario approbādum, cum debita mercedis, aſsignatione relinquant. Diſcedendi autem licentiam in ſcriptis gratiſque concedendam vltra bimeſtre tempus, niſi ex graui cauſa, non obtineant. Quod ſi per edictum citati etiam non perſonaliter, contumaces fuerint, liberum eſſe vult ordinarijs, per cēſuras Eccleſiaſticas, & ſequeſtrationem, & ſubtractionem fructuum, aliaque iuris remedia etiam vſque ad priuationem, cōpellere, nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuſcunque beneficij, pactione, ſtatuto, etiam iuramento, vel quacunque auctoritate confirmato, conſuetudine etiam immemorabili, quæ potius corruptela cenſenda eſt, ſine appellatione, aut inhibitione etiam in Romana curia, vel vigore Eugenianæ conſtitutionis ſuſpendi poſſe. Poſtremo, tam decretum illud ſub Paulo, III, quam hoc ipſum in concilijs prouincialibus, & epiſcopalibus publicari, ſancta ſynodus præcipit, cupit enim, quæ adeo ex paſtorum munere, animarumque ſalute ſunt, frequenter omnium auribus, mentibuſque infigi, vt in poſterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut deſuetudine aboleantur.

De prælatis infra tres menſes conſecrandis. Cap. II.

Eccleſijs

ECcleſijs cathedralibus,ſeu ſuperioribus, quocunque nomine,ac titulo prefecti,etiam ſi ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinales ſint,ſi munus conſecrationis intra tres menſes non ſuſceperint,ad fructuum perceptorum reſtitutionem teneantur Si intra totidem menſes poſtea id facere neglexerint, eccleſijs ipſo iure ſint priuati.Conſecratio vero,ſi extra curiam Romanam fiat,in eccleſia, ad quã promoti fuerint, aut in prouincia, ſi commode fieri poterit,celebretur.

De epiſcopis per ſeipſos ordinaturis.

Caput.III.

EPiſcopi per ſemetipſos ordines conferant, quod ſi ægritudine fuerint impediti, ſubditos ſuos non aliter, quam iam probatos,& examinatos,ad aliũ Epiſcopũ ordinãdos dimittãt

De prima tonſura initiandis.

Caput.IIII.

PRima Tonſura non initientur,qui ſacramentum confirmationis non ſuſceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint,quique legere,& ſcribere neſciant,& de quibus probabilis coniectura non ſit, eos non ſecularis iudicij fugiẽdi fraude, ſed vt Deo fidelem cultum præſtent,hoc vitæ genus elegiſſe.

De initiandis minoribus vel maioribus ordinibus

Caput. V.

AD minores ordines promouendi bonum a Parocho, & a magiſtro ſcholæ,in qua educantur,teſtimonium habeant Hi vero,qui ad ſingulos maiores erunt aſſumendi per menſem ante ordinationem epiſcopum,adeant, qui parocho,aut altari cui magis expedire videbitur,committat,vt nominibus,ac deſiderio eorum,quivolent promoueri,publice in eccleſia propoſitis,de ipſorum ordinandorum natalibus,ætate,moribus,& vita a fide dignis diligẽter inquirat,&literas teſtimoniales,ipſam inquiſitionem factam continentes, ad ipſum epiſcopũ quam primum tranſmittat.

De prima Tonſura initiatis. *Caput.VI.*

Nullus

NVllus prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus ordinibus constitutus, ante decimum quartū annum beneficium posſit obtinere, Is etiam foris priuilegio non gaudeat, nisi beneficium ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum, & Tonsuram deferens, alicui ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiat vel in seminario clericorum, aut in aliqua schola, vel vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur. In clericis vero coniugatis seruetur constitutio Bonifacij viij, quæ incipit: Clerici, qui cum vnicis: modo hi clerici, alicuius ecclesiæ seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem ecclesiæ seruiant vel ministrent, & clericali habitu, & Tonsura vtantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, vel consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

Ante 14. annum nullus beneficiū obtinere poßit.

Clerici coniugati quando censuræ priuilegio gaudeant.

De clericis cōiugatis. lib. 6

De examine ordinandorum. *Caput.* VII.

SAncta synodus, antiquorum Canonum vestigijs inhærendo decernit, vt quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad ciuitatem euocentur, episcopos autem sacerdotibus & alijs prudentibus viris, peritis diuinæ legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, ordinandorū genus, personam ætatem, institutionem mores, doctrinam, & fidem diligēter inuestiget, & examinet.

Sacrorum ordinum celebrationes quando, & vbi fieri debent ostenditur. *Caput.* VIII.

ORdinationes sacrorum ordinum; statutis a iure temporib[9] ac in chathedrali ecclesia vocatis præsentib[9] ad id ecclesiæ Canonicis, publice celebrentur. Si autē in alio diœcesis loco præsenti clero loci, dignior, quantum fieri poterit, ecclesia semper adeatur. Vnusquisq; autem a proprio episcopo ordinetur. Quod si quis ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam cu iusuis generalis aut specialis rescripti, vel priuilegij prætextu, etiam statutis temporib[9] permittatur, nisi eius probitas, ac mores ordinarij sui testimonio commendentur. Si secus fiat, ordinans a collatione ordinum per annum & ordinatus a suscepto

vide in fine declaratum apis. S. pagi 14 Sessionis vero/.

Nullus sine cōmendatione proprij episcopi etiam cū priuilegio ordinetur.

rum ordinum executione, quandiu proprio ordinario videbitur expedire, ſit ſuſpenſus.

Caput. IX.

EPiſcopus familiarem ſuum non ſubditum ordinare non poſſit: niſi per triennium ſecum fuerit commoratus & beneficium, quacunque fraude ceſſante, ſtatim re ipſa illi conferat: conſuetudine quacunque, etiam immemorabili, in contrarium non obſtante.

Quod ſolus epiſcopus literas dimiſſorias ad ordines ſuſcipiẽdos clericis ſecularibus concedat. *Cap.* *X.*

Abbates tonſurã aut minores ordines niſi regulari bus ſubditis non conferãt.

ABbatibus, ac alijs, quibuſcunque, quantumuis exemptis, non liceat in poſterum, intra fines alicuius diœceſis conſiſtentibus, etiam ſi nullius diœceſis, vel exempta eſſe dicantur, cuiquam, qui regularis ſubditus ſibi non ſit, Tonſuram vel minores ordines conferre: nec ipſi Abbates, & alij exempti, aut Collegia, vel capitula quęcunque, etiam eccleſiarum cathedralium, literas dimiſſorias aliquibus clericis ſecularibꝰ, vt ab alijs ordinentur, concedant. Sed horum omnium ordinatio, ſeruatis omnibus, quæ in huius ſacroſanctæ Synodi decretis continentur, ad Epiſcopos, intra quorum diœceſis fines exiſtãt, pertineat: non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs, præſcriptionibus, aut conſuetudinibus etiam immemorabilibus. Pœnam quoq; impoſitam ijs, qui contra huius ſanctæ Synodi ſub Paulo III decretum a capitulo Epiſcopali, ſede vacante, literas dimiſſorias impetrant ad illos qui eaſdem literas non a capitulo, ſed ab alijs quibuſuis, in iuriſdictione Epiſcopi loco capituli, ſede vacante, ſuccedẽtibus, obtinerent, mandat extendi. Cõcedentes autem dimiſſorias contra formam decreti ab officio, & beneficio per annum ſint ipſo iure ſuſpenſi.

Supra ſeſ. 7. *cap.* 10.

De promotione in minoribus ordinibus. *Caput.* XI.

MInores Ordines ijs, qui ſaltem latinam linguam intelligant, per temporum interſtitia, niſi aliud Epiſcopo expedire magis videretur, conferãtur: vt eo accuratius, quantum ſit huius diſciplinæ pondus, poſsint edoceri, ac in vnoquoque

munere

munere, iuxta præſcriptum Epiſcopi, ſe exerceant, idque in ea cui adſcripti erũt, eccleſia, niſi forte ex cauſa ſtudiorum abſint: atq; ita de gradu in gradũ aſcẽdãt, vt in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accreſcat. Quod & bonorum morum exemplum & aſsiduum in eccleſia miniſterium, atque maior erga presbyteros, & ſuperiores ordines reuerentia, & crebrior, quam antea, corporis Chriſti communio maxime comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & ſacratiſsima myſteria ſit ingreſſus: nemo ijs initietur, quem non ſcientiæ ſpes maioribus Ordinibus dignum oſtendat. Hi vero non niſi poſt annũ a ſuſceptione poſtremi gradus minorum Ordinum ad ſacros ordines promoueantur: niſi neceſsitas, aut Eccleſiæ vtilitas, iudicio Epiſcopi, aliud expoſcat.

A minorib⁹ ad maiores ordines annus tranſeat medius.

De ætate ordinandorum in maioribus. *Caput. XII.*

NVllus in poſterum ad ſubdiconatus ordinem ante vigeſimum ſecundum, ad diaconatus ante vigeſimum tertium, ad presbyteratus ante vigeſimum quintum ætatis ſuæ annum promoueatur. Sciant tamen Epiſcopi non ſingulos in ea ætate conſtitutos, debere ad hos Ordines aſſumi, ſed dignos duntaxat, & quorum probata vita ſenectus ſit. Regulares quoq; nec in minori ætate, nec ſine diligenti Epiſcopi examine ordinentur: priuilegijs quibuſcũq;, quo ad hoc, penitus excluſis.

Regulares ordinandi examinentur ab epiſcopo.

De ſacrorum ordinum diaco. & ſubdiaco. diſpenſatione. *Caput.* XIII.

SVbdiaconi, & Diaconi ordinentur, habentes bonum teſtimonium, & in minoribus ordinibus iam probati, ac literis, & ijs, quæ ad ordinem exercendum pertinent, inſtructi. Qui ſperant, Deo auctore, ſe continere poſſe, eccleſijs, quibus aſcribentur, inſeruiant, ſciantque maxime docere, ſi ſaltem diebus Dominicis, & ſolennibus, cum altari miniſtrauerint, ſacram cõmunionẽ perceperint. Promoti ad ſacrum Subdiaconatus ordinem, ſi per annũ ſaltem in eo non ſint verſati, ad altiorem gradũ, niſi aliud Epiſcopo videatur, aſcẽdere nõ permittãtur. Duo ſacri ordines nõ eodẽ die etiã regularibus, cõferãtur, priuilegijs ac indultis quibuſuis conceſsis non obſtantibus quibuſcunq;.

De

De presbyterij diſpenſatione. *Caput.* XIIII.

QVi pie,& fideliter in miniſterijs ante actis ſe geſſerint,& ad presbyteratus Ordinem aſſumuntur,bonum habeant teſtimonium,& hi ſint, qui nõ modo in Diaconatu,ad minus annum integrum, niſi ob eccleſiæ vtilitatem,ac neceſsitatẽ aliud Epiſcopo videretur,miniſtrauerit:ſed etiam ad populum docẽdum ea,quæ ſcire omnibus neceſſarium eſt ad ſalutem,ac miniſtrandi Sacramenta, diligenti examine præcedente, comprobentur:atque ita pietate,ac caſtis moribus conſpicui, vt preclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita ab eis poſſint expectari.Curet Epiſcopus, vt ij ſaltem diebus dominicis, & feſtis ſolẽnibus,ſi autem curam habuerint animarum,tã frequenter,vt ſuo muneri ſatisfaciant,Miſſas celebrent.Cum promotis per ſaltum,ſi non miniſtrauerint,Epiſcopus ex legitima cauſa poſsit diſpenſare.

Regulares examinandi examinẽtur ab epiſcopo.

Quod ſine approbatione epiſcopi nullus etiã regularis poſſit confeſsiones ſecularium etiam ſacerdotum audire. *Caput.* XV.

Vide declarationem ſum. pon. pij .5. in fine pagi. ei. Quod vero

QVanuis presbyteri in ſua ordinatione a peccatis abſoluendi poteſtatem accipiant:decernit tamẽ ſanctaSynodus nullum,etiam regularem,poſſe confeſsiones ſecularium,etiam ſacerdotum,audire,nec ad id idoneũ reputari, niſi aut parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen ſi illis videbitur eſſe neceſſarium aut alias idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur,obtineat:priuilegijs,conſuetudine,quacunq; etiam immemorabili,non obſtantibus.

Quod quilibet ordinatus ſuæ aſcribatur eccleſiæ, nec eam inconſulto epiſcopo deſerat. *Caput* XVI.

CVm nullus debeat ordinari, qui iudicio ſui epiſcopi non ſit vtilis:aut neceſſarius ſuis eccleſijs: ſancta Synodus, veſtigijs ſexti canonis concilij Chalcedonenſis inhærendo, ſtatuit, vt nullus in poſterum ordinetur,qui illi eccleſiæ, aut pio loco,pro cui⁹ neceſsitate, aut vtilitate aſſumitur,nõ aſcribatur

vbi

vbi ſuis fungatur munerib⁹: nec incertis vagetur ſedibus. Quod ſi locum inconſulto epiſcopo deſeruerit, ei ſacrorum exercitiū interdicatur. Nullus præterea clericus peregrinus ſine commendatitijs ſui ordinarij literis ab vllo Epiſcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta adminiſtranda admittatur.

Peregrinus ſine cōmendatitijs literis celebrare nō admittatur.

De miniſterio ordinum non niſi ab ordinatis exercendo. Cap. XVII.

VT ſanctorum ordinum à Diaconatu ad Oſtiariatum functiones ab Apoſtolorum temporibus in Eccleſia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquādiu intermiſſæ, in vſum iuxta ſacros Canones reuocentur, nec ab hæreticis tanquam otioſæ traducantur: illius priſtini moris reſtituendi deſiderio flagrans ſancta Synodus decernit, vt in poſterum huiuſcemodi miniſteria non niſi per conſtitutos in dictis Ordinibus exerceantur: omneſque, & ſingulos Prælatos eccleſiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, vt, quantum fieri commode poterit, in eccleſijs cathedralibus, collegiatis, & parochialibus ſuæ diœceſis, ſi populus frequens: & eccleſiæ prouentus id ferre queant, huiuſmodi functiones curent reſtituendas, & ex aliqua parte redditiuum aliquorum ſimplicium beneficiorum, vel fabricæ eccleſię, ſi prouentus ſuppetant, aut vtriuſque illorum, eas functiones exercentibus ſtipendia aſsignent: quibus, ſi negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte mulctari, aut in totum priuari poſsint. Quod ſi miniſterijs quatuor minorum Ordinum exercendis clerici cælibes præſto non erunt, ſuffici poſsint etiam cōiugati, vitæ probatę dummodo non bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonſuram, & habitum clericalem in eccleſia geſtent.

De collegio puerorum in ſingulis cathedralibus inſtituendo. Cap. XVIII.

CVm adoleſcentium ætas, niſi recte inſtituatur, prona ſit ad mundi voluptates ſequendas, & niſi à teneris annis ad pietatem & religionem informetur, antequam vitiorum habitus totos homines poſsideat, nunquam perfecte, ac ſine maxi-

mo,ac ſingulari propemodum Dei omnipotentis auxilio in di
ſciplina eccleſiaſtica perſeueret:ſancta Synodus ſtatuit,vt ſin-
gulæ cathedrales,Metropolitanæ, atque his maiores eccleſiæ,
pro modo facultatum, & diœceſis amplitudine certum puero
rum ipſius ciuitatis,& diœceſis,vel eius prouinciæ,ſi ibi nō re-
periantur, numerum in collegio ad hoc prope ipſas eccleſias,
vel alio in loco conuenienti,ab epiſcopo eligendo,alere, ac re-
ligioſe educare, & eccleſiaſticis diſciplinis inſtituere teneātur.
In hoc vero collegio recipiantur, qui ad minimum duodecim
annos,& ex legitimo matrimonio nati ſint,ac legere,& ſcribe-
re competenter nouerint, & quorum indoles, & voluntas ſpē
afferat,eos eccleſiaſticis miniſterijs perpetuo inſeruituros.Pau
perum autem filios præcipue elegi vult:nec tamen ditiorū ex-
cludit:modo ſuo ſumptu alantur,& ſtudium præ ſe ferāt Deo,
& eccleſiæ inſeruiēdi.Hos pueros epiſcopus in tot claſſes,quot
ei videbitur,diuiſos iuxta eorum numerum,ætatem,ac in diſci
plina eccleſiaſtica progreſſum, partim cum ei opportunum vi
debitur,eccleſiarum miniſterio addicet: partim in collegio eru
diendos retinebit,alioſque in locum eductorum ſufficiet:ita vt
hoc collegium Dei miniſtrorum perpetuum ſeminarium ſit.
Vt vero in eadem diſciplina eccleſiaſtica commodius inſtituā
tur,Tonſura ſtatim,atque habitu clericali ſemper vtentur:grā-
matices,cantus,computi eccleſiaſtici, aliarumq; bonarum ar-
tium diſciplinam diſcent:ſacram ſcripturam, libros eccleſiaſti-
cos,homilias ſanctorum,atque ſacramentorum tradendorum,
maxime quæ ad confeſsiones audiendas videbuntur opportu-
na,& rituum,ac ceremoniarum formas ediſcent. Curet epiſco-
pus,vt ſingulis diebus miſſę ſacrificio interſint,ac ſaltem ſingu
lis menſibus confiteantur peccata: & iuxta confeſſoris iudiciū
ſumant corpus Domini noſtri Ieſu Chriſti: cathedrali, & alijs
loci eccleſijs diebus feſtis inſeruiant.Quæ omnia,atque alia ad
hanc rem opportuna,& neceſſaria epiſcopi ſinguli cum conſi-
lio duorum canonicorum ſeniorum,& grauiorū,quos ipſi ele-
gerint,prout Spiritus ſanctus ſuggeſſerit,conſtituent,eaque vt
ſemper obſeruentur,ſæpius viſitando operam dabunt. Diſco-
los,& incorrigibiles, ac malorum morum ſeminatores acriter
punient,

puniẽt, eos etiam, ſi opus fuerit, expellẽdo: omniaq́; impedimẽta auferẽtes, quæcunq; ad conſeruandũ, & augendũ, tã piũ, & ſanctum inſtitutum pertinere, videbuntur, diligenter curabũt. Et qui ad collegij fabricã inſtituendam, & ad mercedẽ præceptoribus & miniſtris ſoluendã, & ad alẽdam iuuentutem, & ad alios ſumptus certi redditus erunt neceſſarij, vltra ea, quæ ad inſtituendos vel alendos pueros ſunt in aliquibus eccleſijs, & locis deſtinata; quę eo ipſo huic ſeminario ſub eadem epiſcopi cura applicata cenſeantur: idem epiſcopus cum conſilio duorũ de capitulo, quorũ alter ab epiſcopo, alter ab ipſo capitulo eligatur: itemq́; duorum de clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio ſimiliter ad epiſcopum, alterius vero ad clerum pertineat: ex fructibus integris menſæ epiſcopalis, & capituli, & quarumcunque dignitatum, perſonatuum, officiorum, præbẽdarum, portionum, abbatiarum, & prioratuum, cuiuſcunque ordinis, etiam regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & hoſpitalium, quæ dantur in titulum, vel adminiſtrationem, iuxta conſtitutionem concilij Vienenſis, quæ incipit: Quia cõtingit: & beneficiorum quorumcunque fuerint, etiam ſi exempta; etiam ſi nullius diœceſis, vel alijs eccleſijs, monaſterijs, & hoſpitalibus, & alijs quibuſuis locis pijs, etiam exemptis, annexa, & ex fabricis eccleſiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuſcunque alijs eccleſiaſticis redditibus, ſeu prouentibus, etiam aliorum collegiorum: in quibus tamen ſeminaria diſcentium vel docentium ad commune eccleſiæ bonum promouendum actu non habentur: hæc enim exempta eſſe voluit: præterquam ratione reddituum, qui ſuperflui eſſent vltra conuenientem ipſorum ſeminariorum ſuſtentationem: ſeu corporum, vel confraternitatũ, quæ in nonnullis locis ſcholæ appelãtur, & omniũ monaſteriorũ, nõ tñ mẽdicãtiũ, etiã ex decimis quacũq; ratione ad laicos, ex quib⁹ ſubſidia eccleſiaſtica ſolui ſolẽt, & milites cuiuſcũq; militiæ, aut ordinis, pertinẽtib⁹ fratribus ſancti Ioãnis Hieroſolymitani dũtaxat exceptis, partẽ aliquam, vel portionem detrahent: & eam portionem ſic detractam, necnõ beneficia aliquot ſimplicia cuiuſcunq; qualitatis, & dignitatis fuerint, vel etiã præſtimonia, vel præſtimonia-

Clemẽ. de religioſis domibus.

 lesportio-

les portiones, etiā ante vacationem nuncupatę, ſine cultus diuini, & illa obtinentium præiudicio, huic collegio applicabunt, & incorporabunt, quod locum habeat, etiam ſi beneficia ſint reſeruata, vel affecta: nec per reſignationem ipſorum beneficiorum, vniones & applicationes ſuſpendi, vel vllo modo impediri poſsint, ſed omnino quacunque vacatione, etiam ſi in curia, effectum ſuum ſortiantur, quacunque conſtitutione nō obſtante, Ad hanc autem portionem ſoluēdam, beneficiorum, dignitatum, perſonatuū, & omnium, & ſingulorum ſupra cōmemoratorum poſſeſſores, non modo pro ſe, ſed pro penſionibus, quas alijs forſan ex dictis fructibus ſoluerent, retinendo tamen pro rata, quicquid pro dictis penſionibus, illis erit ſoluendum, ab epiſcopo loci per cenſuras eccleſiaſticas, ac alia iuris remedia compellantur: etiam vocato ad hoc, ſi videbitur, auxilio brachij ſæcularis: quibuſuis, quo ad omnia & ſingula ſupradicta, priuilegijs, exemptionibus, etiamſi ſpecialem derogationem requirerent, conſuetudine, etiam immemorabili, & quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obſtantibus. Succedente vero caſu, quo per vniones effectum ſuum ſortientes, vel aliter ſeminarium ipſum in totum, vel in partem dotatum reperiatur: tunc portio ex ſingulis beneficijs, vt ſupra, detracta, & incorporata ab epiſcopo, prout res ipſa exegerit, in totum, vel pro parte remittatur. Quod ſi cathedralium, & aliarum maiorum eccleſiarum Pręlati in hac ſeminarij erectione, eiuſque conſeruatione negligentes fuerint, ac ſuam portionem ſoluere detractauerint: epiſcopū archiepiſcopus, archiepiſcopum, & ſuperiores Synodus prouincialis acriter corripere, eoſq; ad omnia ſupradicta cogere debeat, & vt quamprimum hoc ſanctum, & pium opus vbicunq; fieri poterit, promoueatur, ſtudioſe curabit, Rationes autē reddituū huius ſeminarij epiſcopus annis ſingulis accipiat, præſentibus duobus à capitulo, & totidem a Clero ciuitatis deputatis.

Deinde, vt cū minori impēſa huiuſmodi ſcholis inſtituendis prouideatur: ſtatuit ſancta Synodus, vt epiſcopi, archiepiſcopi, primates, & alij locorū ordinarij, ſcholaſterias obtinentes, & alios, quibus eſt lectionis, vel doctrinę munus annexum,

ad

ad docendum in ipſis ſcholis inſtituẽdos,per ſe ipſos, ſi idonei fuerint,alioquin per idoneos ſubſtitutos, ab eiſdem ſcholaſticis eligendos & ab ordinarijs approbãdos,etiam per ſubtractione fructuum cogant,& compellant. Quod ſi iudicio epiſcopi digni non fuerint,alium,qui dignus ſit,nominent,omni appellatione remota. quod ſi neglexerint, epiſcopus ipſe deputet. Docebunt autem prædicti,quæ videbuntur epiſcopo expedire. De cætero vero officia,vel dignitates illæ, quæ ſcholaſteriæ dicuntur,non niſi doctoribus,vel magiſtris,aut licentiatis in ſacra pagina,aut in iure canonico, & aliâs perſonis idoneis, & qui per ſe ipſos id munus explere poſsint, conferantur: & aliter facta prouiſio nulla ſit,& inualida: nonobſtantibus quibuſuis priuilegijs,& conſuetudinibus,etiam immemorabilibus. *Scholaſteriæ quibus ſunt conferendæ.*

Si vero in aliqua prouincia eccleſiæ tanta paupertate laborent,vt collegium in aliquibus erigi non poſsit: Synodus prouincialis,vel metropolitana cum duobus antiquioribus ſuffraganeis in eccleſia metropolitana,vel alia prouinciæ eccleſia cõmodiori vnum aut plura collegia,prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium eccleſiarum, in quibus ſingulis collegium commode inſtitui non poteſt,erigenda curabit,vbi pueri illarum eccleſiarum educentur.

In eccleſijs autem,amplas diœceſes habentibus, poſsit epiſcopus vnum,vel plura in diœceſi,prout ſibi opportunũ videbitur,habere ſeminaria:quæ tamen ab illo vno,quod in ciuitate erectũ,& conſtitutum fuerit,in omnibus dependeant.

Poſtremo ſi vel pro vnionibus,ſeu proportionũ taxatione, vel aſsignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit,ob quã huius ſeminarij inſtitutio,vel conſeruatio impediretur,aut perturbaretur: epiſcopus cum ſupra deputatis,vel Synodus prouincialis pro regionis more,pro eccleſiarũ & beneficiorũ qualitate,etiã ſuprascripta,ſi opus fuerit,moderando aut augendo,omnia & ſingula,quæ ad felicẽ huius ſeminarij profectũ neceſſaria, & opportuna videbuntur,decernere,ac prouidere valeat.

Indictio futuræ Seſsionis.

INſuper eadem' ſacroſancta Tridentina ſynodus proximam futuram ſeſsionem in diem decimam ſextam mẽſis Semptẽbris indicit: in qua agetur de ſacramẽto matrimonij, & de alijs, ſi qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri poſſint: item de prouiſionibus epiſcopatuum, dignitatum, aliorũque beneficiorum eccleſiaſticorum, ac de diuerſis reformationis articulis.

Prorogata fuit ſeſsio ad diẽ. XI. Nouẽb. M. D. LXIII.

SESSIO. XXIIII.

QVAE EST OCTAVA Sub Pio. IIII. Pont. Max. Celebrata die. XI. Nou. M. D. LXIII.

Doctrina de ſacramento matrimonij.

MAtrimonij perpetuum, indiſolubilemq; nexũ primus humani generis parens diuini ſpiritus inſtinctu pronunciauit, cũ dixit: Hoc nunc os ex oſsibus meis, & caro de carne mea. quamob rem relinquet homo patrem ſuum, & matrem & adhærebit vxori ſuæ, & erunt duo in carne vna. Hoc autem vinculo duos tantummodo copulari, & coniũgi Chriſtus dominus apertius docuit, cũ poſtrema illa verba, tã quam a Deo prolata referens dixit: Itaque iam non ſunt duo, ſed vna caro: ſtatimq; eiuſdem nexus firmitatem, ab Adamo tãto ante pronũciatam: his verbis confirmauit: Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet.

Gratiam vero, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indiſſolubilem vnitatem confirmaret, coniugeſque ſanctificaret, ipſe Chriſtus, venerabiliũ ſacramẽtorũ inſtitutor, atq; perfector, ſua nobis paſsione promeruit. quod Paulus apoſtolus innuit dicens: Viri diligite vxores veſtras, ſicut Chriſtus dilexit eccleſiã, & ſeipſum tradidit pro ea: Mox ſubiungẽs, ſacramẽtũ hoc magnum eſt: ego autem dico in Chriſto, & in eccleſia.

Cũ igitur matrimoniũ in lege euãgelica veteribus cõnubijs per Chri

per Chriſtũ gratia præſtet, merito inter nouæ legis ſacramenta annumerandũ, ſancti patres noſtri, cõcilia & vniuerſalis eccleſiæ traditio ſemper docuerũt, aduerſus quã impij hoĩes huiusſe culi inſaniẽtes, nõ ſolũ perperã de hoc venerabili ſacramẽto ſenſerunt, ſed de more ſuo prætextu euangelij libertatẽ carnis introducẽtes, multa ab eccleſiæ catholicæ ſenſu, & ab apoſtolorũ tẽporibus probata conſuetudine aliena, ſcripto, & verbo aſſeruerunt, nõ ſine magna Chriſti fideliũ iactura: quorũ temeritati ſancta, & vniuerſalis ſynodus cupiẽs occurrere, inſigniores prædictorũ ſchiſmaticorũ hęreſes, & errores, ne plures ad ſe trahat pernicioſa eorũ cõtagio, exterminãdos duxit, hos in ipſos hæreticos, eorumq́ue errores decernens anathematiſmos.

DE SACRAMENTO Matrimonij

CANON. I.

SI quis dixerit, matrimonium non eſſe vere, & proprie vnum ex ſeptem legis euangelicæ ſacramentis a Chriſto domino inſtitutum, ſed ab hominibus in eccleſiam inuectum, neq; gratiam conferre, anathema ſit.

CANON. II.

Si quis dixerit, licere Chriſtianis plures ſimul habere vxores, & hoc nulla lege diuina eſſe prohibitum, anathema ſit.

CANON III.

Si quis dixerit, eos tantum conſanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimũtur, poſſe impedire matrimoniũ contrahendum, & dirimere contractum: nec poſſe eccleſiam in nonnullis illorum diſpenſare, aut conſtituere, vt plures impediant, & dirimant, anathema ſit.

CANON IIII.

Si quis dixerit, eccleſiam non potuiſſe conſtituere impedimenta, matrimonium dirimentia, vel in ijs conſtituendis erraſſe, anathema ſit.

CANON V.

Si quis dixerit,propter hæreſim,aut moleſtam cohabitationem,aut affectatam abſentiam à coniuge,diſſolui poſſe matrimonij vinculum,anathema ſit.

CANON VI.

Si quis dixerit,matrimonium ratum, non conſummatum, per ſolennem religionis profeſsionem alterius coniugum non dirimi,anathema ſit.

CANON VII.

Si quis dixerit,eccleſiam errare, cũ docuit, & docet, iuxta euangelicam,& apoſtolicam doctrinam, propter adulteriũ alterius coniugum matrimonij vinculum non poſſe diſſolui: & vtrũque,vel etiam innocẽtem,qui cauſam adulterio nõ dedit, non poſſe,altero coniuge viuente,aliud matrimonium contrahere: mœcharique eum,qui,dimiſſa adultera,aliam duxerit,& eam,quæ,dimiſſo adultero,alij nupſerit,anathema ſit.

CANON VIII.

Si quis dixerit,eccleſiam errare,cum ob multas cauſas ſeparationem inter coniuges,quo ad thorum, ſeu quo ad cohabitationem,ad certum,incertúmue tempus fieri poſſe decernit, anathema ſit,

CANON IX.

Si quis dixerit,clericos in ſacris ordinibus conſtitutos, vel regulares,caſtitatem ſolenniter profeſſos,poſſe matrimonium contrahere,contractumque validum eſſe,non obſtante lege eccleſiaſtica,vel voto:& oppoſitum nil aliud eſſe,quam damnare matrimonium:poſſeq; omnes contrahere matrimonium, qui non ſentiunt ſe caſtitatis,etiam ſi eam nouerint, habere donũ, anathema ſit: cum Deus id recte petentibus non deneget, nec patiatur nos ſupra id,quod poſſumus,tentari.

CANON X.

Si quis dixerit,ſtatum coniugalem anteponendum eſſe ſtatui virginitatis,vel cælibatus,& non eſſe melius, ac beatius manere in virginitate, aut cælibatu, quam iungi matrimonio, anathema ſit.

CA-

CANON. XI.

Si quis dixerit, prohibitionem ſolennitatis nuptiarum certis anni tēporibus ſuperſtitionē eſſe tyrannicam, ab ethnicorū ſuperſtitione profectā: aut benedictiones, & alias ceremonias, quibus eccleſia in illis vtitur, damnauerit, anathema ſit.

CANON XII.

Si quis dixerit, cauſas matrimoniales non expectare ad iudices eccleſiaſticos, anathema ſit.

DECRETVM DE reformatione matrimonij.

De modo celebrandi matrimonia rite & ſolenniter. Caput. I

TAmetſi dubitandum non eſt clandeſtina matrimonia, libero contrahentium cōſenſu facta, rata, & vera eſſe matrimonia, quandiu eccleſia ea irrita non fecit, & proinde iure damnandi ſint illi, vt eos ſancta ſynodus anathemate dānat, qui ea vera ac rata eſſe negant, quiq; falſo affirmant, matrimonia, a filijs familias ſine cōſenſu parentū cōtracta, irrita eſſe, & parētes ea rata, vel irrita facere poſſe: nihilominus ſancta Dei eccleſia ex iuſtiſsimis cauſis illa ſemper deteſtata eſt, atque prohibuit: verū cū ſancta ſynodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominū inobediētiā iā nō ꝓdeſſe, & grauia peccata perpēdat, quæ ex eiſdē clādeſtinis cōiugijs ortū habēt, præſertim vero eorum, qui in ſtatu damnationis permanent, dum priore vxore, cum qua clam cōtraxerant relicta, cū alia palā cōtrahūt & cū ea in perpetuo adulterio viuunt: cui malo cum ab eccleſia, quæ de ocultis non iudicat, ſuccurri non poſsit, niſi efficacius aliquod remedium adhibeatur, iccirco ſacri Lateranenſis concilij ſub Innocentio III, celebrati, veſtigijs inhærendo præcipit, vt in poſterum, antequam matrimonium contrahatur, ter a proprio contrahentium parocho tribus continuis diebus feſtiuis in eccleſia inter miſſarū ſolēnia publice denūcietur, inter quos

matrimoniũ sit contrahendũ: quibus denuntiationibus factis, si nullũ legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationẽ matrimonij in facie ecclesiæ procedatur: vbi parochus, viro & muliere interrogatis, & eorum mutuo cõsensu intellecto, vel dicat: Ego vos in matrimoniũ coniungo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: vel alijs vtatur verbis iuxta receptũ vniuscuiusq; prouinciæ ritum. Quod si aliquando probabilis fuerit suspicio matrimonium malitiose impediri posse, si tot præcesserint denuntiationes, tunc vel vna tantum denũtiatio fiat: vel saltem parocho, & duobus, vel tribus testibus præsentibus matrimonium celebretur. Deinde ante illius consummationẽ denuntiationes in ecclesia fiant, vt, si aliqua subsunt impedimenta, facilius detegantur: nisi ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictæ denuntiationes remittantur: quod illius prudẽtiæ, & iudicio sancta synodus relinquit. Qui aliter, quam præsente parocho, vel alio sacerdote, de ipsius parochi, seu ordinarij licentia, & duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt: eos sancta synodus ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit, & huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit, prout eos præsenti decreto irritos facit, & annullat. Insuper parochum, vel alium sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine parocho, vel sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, necnon ipsos contrahẽtes grauiter arbitrio ordinarij puniri præcipit. Præterea eadẽ sancta synodus hortatur, vt coniuges ante benedictionem sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitẽt statuitq; benedictionẽ a proprio parocho fieri: neq; a quoquã nisi ab ipso parocho, vel ab ordinario licentiam ad prædictam benedictionem faciendam alij sacerdoti concedi posse: quacũque consuetudine, etiam immemorabili, quæ potius corruptela dicenda est, vel priuilegio, non obstantibus. Quod si quis parochus, vel alius sacerdos, siue regularis, siue secularis sit, etiam si id sibi ex priuilegio, vel immemorabili consuetudine licere contendat, alterius parochiæ sponsos sine illorum parochiæ licentia matrimonio cõiungere, aut benedicere ausus fuerit, ipso iure tandiu suspensus maneat, quandiu ab ordinario eius parochi

chi,qui matrimonio intereſſe debebat, ſeu a quo benedictio ſuſcipienda erat,abſoluatur. Habeat parochus librũ,in quo coniugũ,& teſtiũ nomina,diemq; & locũ cõtracti matrimonij deſcribat quẽ diligenter apud ſe cuſtodiat. Poſtremo ſancta ſynodus cõiuges hortatur, vt, anteq̃ cõtrahant,vel ſaltẽ triduo ante matrimonij conſummationem ſua peccata diligenter cõfiteãtur,& ad ſanctiſsimũ euchariſtiæ ſacramentũ pie accedant. Si quæ prouinciæ alijs,vltra prædictas, laudabilibus conſuetudinibus,& ceremonijs hac in re vtuntur, eas omnino retineri ſancta ſynodus vehementer optat. Ne vero hæc tam ſalubria præcepta quemquã lateant,ordinarijs omnibus pręcipit,vt,quam primum poterint,curẽt hoc decretum populo publicari, ac explicari in ſingulis ſuarum dioeceſum parochialibus eccleſijs,idque in primo anno quam ſæpiſsime fiat, deinde vero quoties expedire viderint. Decernit inſup,vt huiuſmodi decretũ in vnaquaq; parochia ſuum robur poſt triginta dies habere incipiat, a die primę publicationis, in eadẽ parochia factę, numerãdos.

liber habendus p[ro]scribendis matrimonijs, Consilium de confessio[n]e facienda siue exhortatio. etiã ad eucharistiæ sacrũ sumendũ ante matrimonij contractum

De cognatione ſpirituali quæ in baptiſmo & confirmatione contrahitur. Caput. II.

DOcet experientia,propter multitudinem prohibitionum multoties in caſibus prohibitis ignoranter cõtrahi matrimonia:in quibus vel non ſine magno peccato perſeueratur,vel ea non ſine magno ſcandalo dirimuntur. Volens itaq; ſancta ſynodus huic incommodo prouidere,& a cognationis ſpiritualis impedimẽto incipiẽs,ſtatuit,vt vnus tãtũ ſiue vir ſiue,mulier iuxta ſacrorũ canonum inſtituta,vel ad ſummum vnus,& vna baptizatum de baptiſmo ſuſcipiant: inter quos ,ac baptizatũ ipſum,& illius patrem,& matrem,necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatiq; patrem, ac matrem tantum ſpiritualis cognatio cõtrahatur. Parochus,antequam ad baptiſmũ conferendum accedat, diligenter ab ijs, ad quos ſpectabit, ſciſcitetur, quem, vel quos elegerint, vt baptizatum de ſacro fonte ſuſcipiant:& eum,vel eos tantum ad illum ſuſcipiendum admittat,& in libro eorum nomina deſcribat,doceatq; eos quam cognationem contraxerint,ne ignorantia vlla excuſari valeãt.

Quod

Quod ſi alij, vltra deſignatos, baptizatum tetigerint, cognatio nem ſpiritualem nullo pacto contrahant: conſtitutionibus, in contrarium facientibus, non obſtantibus, ſi parochi culpa, vel negligentia ſecus factum fuerit, arbitrio ordinarij puniatur. Ea quoque cognatio, quæ ex confirmatione contrahitur, confirmantem, & confirmatum, illiusq; patrem, & matrem, ac tenentem non egrediatur, omnibus inter alias perſonas huius ſpiritualis cognationis impedimentis omnino ſublatis.

De impedimento publice honeſtatis. Caput. III.

IVſtitiæ publicæ honeſtatis impedimentũ, vbi ſponſalia quacunque ratione valida non erunt, ſancta ſynodus prorſus tollit: vbi autem valida fuerint, primum gradum non excedant, quoniam in vltioribus gradibus iam nõ poteſt huiuſmodi prohibitio abſque diſpendio obſeruari.

De affinitate ex fornicatione. Caput. IIII.

PRæterea ſancta ſynodus eiſdem, & alijs grauiſsimis de cauſis adducta, impedimentũ ꝙ, propter affinitatem ex fornicatione contractum, inducitur, & matrimonium poſtea factũ dirimit: ad eos tantum, qui in primo, & ſecundo gradu coniunguntur, reſtringit. In vlterioribus vero gradibus ſtatuit, huiuſmodi affinitatem matrimoniũ poſtea contractũ non dirimere.

De diſpenſationibus in gradibus prohibitis. Cap. V.

SI quis intra gradus prohibitos ſcienter matrimonium contrahere præſumſerit, ſeparetur, & ſpe diſpenſationis conſequendæ careat, idque in eo multo magis locum habeat, qui nõ tantum matrimonium contrahere, ſed etiam conſumare auſus fuerit. Quod ſi ignoranter id fecerit, ſi quidem ſolennitates requiſitas in contrahendo matrimonio neglexerit, eiſdem ſubijciatur pœnis, non enim dignus eſt, qui eccleſiæ benignitatem facile experiatur, cuius ſalubria præcepta temere contempſit. Si vero, ſolennitatibus adhibitis, impedimentũ aliquod poſtea ſubeſſe cognoſcatur, cuius ille probabilem ignorantiam habuit, tunc facilius cũ eo, & gratis diſpenſari poterit. In cõtrahẽdis matrimonijs vel nulla omnino detur diſpẽſatio, vel raro idq; ex cauſa, & gratis cõcedatur. In ſecũdo gradu nũq̃ diſpẽſetur

niſi inter

niſi inter magnos principes, & ob publicam cauſam.

Quid de raptoribus iudicandum oſtendit. *Cap.* VI.

DEcernit ſancta Synodus, inter raptorem, & raptam, quandiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit, nullum poſſe conſiſtere matrimoniū. Quod ſi rapta a raptore ſeparata, & in loco tuto, & libero conſtituta, illum in virum habere conſenſerit eam raptor in vxorē habeat: & nihilominus raptor ipſe, ac oēs illi conſilium, auxilium, & fauorem præbētes, ſint ipſo iure excommunicati, ac perpetuo infames, omniumque dignitatum incapaces: & ſi clerici fuerint, de proprio gradu decidant. Teneatur præterea raptor mulierem raptam, ſiue eam in vxorem duxerit, ſiue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

Quomodo vagi homines admittantur ad matrimonium. *Caput.* VII.

MVlti ſunt, qui vagantur, & incertas habent ſedes, & vt improbi ſunt ingenij, prima vxore relicta, aliam & plerumque plures, illa viuente, diuerſis in locis ducunt, cui morbo cupiens ſancta ſynodus occurrere, omnes, ad quos ſpectat, paternè monet, ne hoc genus hominum vagantium ad matrimoniū facile recipiant, magiſtratus etiam ſeculares hortatur, vt eos ſeuere coerceant: parochis autem præcipit, ne illorum matrimonijs interſint, niſi prius diligentem inquiſitionem fecerint, &, re ad ordinarium delata, ab eo licentiam id faciēdi obtinuerint

Contra concubinarios. *Caput.* VIII.

GRaue peccatum eſt, homines ſolutos concubinas habere: grauiſsimum vero, & huius magni ſacramenti ſingularem contemptum admiſſum, vxoratos quoque in hoc damnationis ſtatu viuere, ac audere eas quandoque domi, etiam cū vxoribus alere, & retinere, quare, vt huic tanto malo ſancta Synodus, opportunis remedijs prouideat, ſtatuit huiuſmodi concubinarios, tam ſolutos, quam vxoratos, cuiuſcunque ſtatus, dignitatis, & conditionis exiſtant, ſi poſtquam ab ordinario, etiā ex officio ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, ſeque ab earum conſuetudine nō ſeiunxerint, excommunicatione

nicatione feriendos esse, a qua non absoluantur, donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. Quod si in concubinatu per annum censuris neglectis, permanserint: contra eos ab ordinario seuere pro qualitate criminis procedatur. Mulieres, siue coniugatæ, siue solutæ, quæ cũ adulteris, seu concubinarijs publice viuunt, si ter admonitæ non paruerint, ab ordinarijs locorũ, nullo etiam requirẽte, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur: & extra oppidũ, vel diœcesim, si id eisdem ordinarijs videbitur, inuocato, si opus fuerit, brachio seculari, eijciantur: alijs pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, in suo robore permanentibus.

Contra eos qui alios cogunt ad matrimonia contrahenda. Caput. IX.

ITa plerumq; temporaliũ dominorũ, ac magistratuũ mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excecant, vt viros, & mulieres, sub eorũ iurisdictione degẽtes, maxime diuites, vel spẽ magnæ hæreditatis habẽtes, minis & pœnis adigant cũ ijs matrimoniũ inuitos contrahere, quos ipsi Dñi, vel magistratus illis præscripserint. Quare cũ maxime nefariũ sit, matrimonij libertatẽ violare, & ab eis iniurias nasci, a quibus iura expectantur, præcipit sancta synodus omnibus, cuiuscũq; gradus, dignitatis, & cõditionis existãt, sub anathematis pœna, q̃ ipso facto incurrãt, ne quouis modo directe, vel indirecte subditos suos, vel quoscunq; alios cogant, quo minus libere matrimonia contrahant.

e temporibDs quibus in benedictiones nuptiales, non sint faciendæ. Caput. X.

AB aduentu Domini nostri Iesu Christi vsque in diem Epiphaniæ, & a feria quarta Cinerum vsque in octauam Paschatis inclusiue, antiquas solennium nuptiarum prohibitiones diligenter ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in alijs vero temporibus nuptias solenniter celebrari permittit quas Episcopi, vt ea, qua decet modestia, & honestate fiant curabunt, sancta enim res est matrimonium & sancte tractandũ.

Decretum

DECRETVM DE reformatione.

De iuſta atque ſaluberrima electione prælatorum, & cardinalium habenda. Cap. I.

EAdem ſacroſancta Synodus, reformationis materiam proſequens, hæc in præſenti Seſsione ſtatuenda decreuit. Si in quibuſlibet eccleſiæ gradibus prouidenter, ſcienterque curandum eſt, vt in Domini domo nihil ſit inordinatum, nihilq́; præpoſterum, multo magis elaborandum eſt vt in electione eius, qui ſupra omnes gradus conſtituitur, non erretur, nam totius familiæ domini ſtatus, & ordo nutabit, ſi, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite, vnde & ſi alias ſancta Synodus de promouendis ad cathedrales, & ſuperiores eccleſias nõ nulla vtiliter decreuit: hoc tamen munus huiuſmodi eſſe cenſet, vt ſi pro rei magnitudine expendatur, nunquam ſatis cautum de eo videri poſsit. Itaque ſtatuit, vt, cumprimum eccleſia vacauerit, ſupplicationes, ac preces publice, priuatimque habeantur, atque a capitulo per ciuitatem, & diœceſim indicantur: quibus clerus, populuſque bonum a Deo paſtorem valeat impetrare. Omnes vero, & ſingulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcunq; ius, quacunque ratione, a Sede Apoſtolica habent, aut alioquin operam ſuam præſtant, nihil in ijs pro præſenti temporum ratione innouando, hortatur, & monet, vt in primis meminerit, nihil ſe ad Dei gloriam, & populorum ſalutem vtilius poſſe facere, quam ſi bonos paſtores & eccleſiæ gubernandæ idoneos promoueri ſtudeant, eoſque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, niſi, quos digniores, & eccleſiæ magis vtiles ipſi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium ſuggeſtionibus ſed, eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curauerint: & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atq; alijs omnib⁹ qualitatibus prędictos ſciãt, quæ iuxta ſacros canones, & Tridẽtinę hui⁹ ſynodi decreta requirũtur. Quoniã vero in ſumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneoque

qui et quales sint eligendi

idoneoque bonorum,& doctorum virorum teſtimonio,nõ vni formis ratio vbique ex nationum,populorum, ac morum varietate poteſt adhiberi: mandat ſancta Synodus, vt in prouinciali Synodo,per Metropolitanum habenda,præſcribatur quibuſque locis,& prouincijs propria examinis,ſeu inquiſitionis, aut inſtitutionis faciendæ forma, ſanctiſsimi Romani pontificis arbitrio approbanda,quæ magis eiſdem locis vtilis,atq; opportuna eſſe videbitur:ita tamen,vt cum deinde hoc examen, ſeu inquiſitio de perſona promouenda perfecta fuerit, ea in inſtrumentum publicum redacta, cum toto teſtimonio, ac profeſsione fidei ab eo facta, quam primum ad ſanctiſsimum Romanum pontificem omnino tranſmittatur:vt ipſe ſummus põtifex,plena totius negotij, ac perſonarũ notitia habita,pro gregis Dominici commodo de illis, ſi idonei per examen, ſeu per inquiſitionem factã reperti fuerint, eccleſijs poſsit vtilius prouidere.Omnes vero inquiſitiones,informationes, teſtimonia, ac probationes, quæcunque de promouendi qualitatibus, & eccleſiæ ſtatu à quibuſcunq;, etiam in Romana curia, habitæ, per cardinalem,qui relationem facturus erit in conſiſtorio, & alios tres cardinales diligenter examinentur,ac relatio ipſa cardinalis relatoris & trium cardinalium ſubſcriptione roboretur in qua ipſi ſinguli quatuor cardinales affirmẽt,ſe,adhibita accurata diligentia,inueniſſe promouendos qualitatibus a iure, & ab hac ſancta ſynodo requiſitis, præditos : ac certo exiſtimare ſub periculo ſalutis æternæ idoneos eſſe,qui eccleſijs præficiãtur:ita vt relatione in vno conſiſtorio facta, quo maturius interea de ipſa inquiſitione cognoſci poſsit, in aliud conſiſtoriũ iudicium differatur,niſi aliud Beatiſsimo põtifici videbitur expedire.Ea vero omnia,& ſingula, quæ de Epiſcoporum præficiendorum vita,ætate,doctrina,& cæteris qualitatibus alias in eadem Synodo conſtituta ſunt decernit eadem, etiam in creatione ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalium, etiam ſi Diaconi ſint,exigenda:quos Sanctiſsimus Romanus pontifex ex omnibus Chriſtianitatis nationibus,quantum commode fieri poterit,prout idoneos repererit, aſſumet. Poſtremo, eadem ſancta Synodus,tot grauiſsimis Eccleſiæ incommodis commota,non

poteſt

poteſt non commemorare, nihil magis eccleſiæ Dei eſſe neceſſarium, quam vt beatiſsimus Romanus Pontifex, quam ſolicitudinẽ vniuerſæ ecclleſiæ ex muneris ſui officio debet, eam hic potiſsimum impendat, vt lectiſsimos tantum ſibi Cardinales aſciſcat, & bonos maxime, atque idoneos Paſtores ſingulis eccleſijs præficiat: idque eo magis, quod ouium Chriſti ſanguinem, quæ ex malo negligẽtium, & ſui officij immemorum Paſtorum regimine peribunt, Dominus noſter Ieſus Chriſtus de manibus eius ſit requiſiturus.

De modo & tempore concilium prouinciale & Synodum diœceſanam celebrãdi. Caput II.

PRouincialia Concilia, ſicubi omiſſa ſunt, pro moderandis moribus, corrigendis exceſsibus, controuerſijs componendis, alijsque ex ſacris Canonibus permiſsis renouentur. Quare Metropolitani per ſe ipſos, ſeu, illis legitimè impeditis, Coepiſcopus antiquior intra annum ad minus à fine præſentis Concilij, & deinde quolibet ſaltem triennio poſt octauam Paſchæ Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti, ſeu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non prætermittat Synodum in prouincia ſua cogere: quo epiſcopi omnes, & alij, qui de iure, vel conſuetudine intereſſe debent, exceptis ijs, quibus cum imminenti periculo transfretandum eſſet, conuenire omnino teneantur. Nec epiſcopi comprouinciales prætextu cuiuſlibet conſuetudinis ad Metropolitanam eccleſiam in poſterum accedere inuiti compellantur. Itidem epiſcopi, qui nulli Archiepiſcopo ſubijciuntur, aliquem vicinum Metropolitanum ſemel eligãt: in cuius Synodo prouinciali cum alijs intereſſe debeant: & quæ ibi ordinata fuerint, obſeruẽt, ac obſeruari faciãt. In reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia ſalua, atq; integra maneant. Synodi quoque diœceſanæ quotannis celebrentur: ad quas exempti etiam omnes, qui alias, ceſſante exẽptione, intereſſe deberẽt, nec capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur, ratione tamen Parochialium, aut aliarum

ſecularium eccleſiarum,etiam annexarum,debeant ij,qui illarum curam gerunt,quicunq; illi ſint, Synodo intereſſe. Quod ſi in his tam Metropolitani,quam epiſcopi, & alij ſupraſcripti negligentes fuerint:pœnas,ſacris canonibus ſancitas incurrãt.

De auctoritate,modo & ordine viſitandi eccleſias:atq; etiã de ſtipendio. *Caput.* III.

PAtriarchæ, Primates,Metropolitani, & epiſcopi propriam diœceſim per ſe ipſos,aut, ſi legitime impediti fuerint, per ſuum generalem Vicarium, aut viſitatorem, ſi quotannis totã propter eius latitudinem viſitare non poterunt,ſaltem maiorẽ eius partem,ita tamen,vt tota biẽnio per ſe,vel viſitatores ſuos cõpleatur,viſitare non prætermittant.A Metropolitanis vero, etiã poſt plene viſitatã propriã diœceſim,nõ viſitẽtur cathedrales eccleſiæ,neq; diœceſes ſuorũ cõprouincialium, in cauſa cognita,& probata in concilio prouinciali,Archidiaconi autem Decani,& alij inferiores in ijs eccleſijs, vbi hactenus viſitatione exercere legitime cõſueuerunt, debeant quidem, aſſumpto notario,de cõſenſu epiſcopi deinceps per ſeipſos tãtũ ibidẽviſitare. Viſitatores etiam, a capitulo deputãdi, vbi capitulum ius viſitandi habet, prius ab epiſcopo approbentur: ſed non id eo Epiſcopus,vel,eo impedito,eius Viſitator eaſdem eccleſias ſeorſum ab his viſitare prohibeatur:cui ipſi archidiaconi, vel alij inferiores,viſitationis factæ infra mẽſem rationem reddere, & depoſitiones teſtium,ac integra acta ei exhibere teneantur:nõ obſtantibus quacunque conſuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus,& priuilegijs quibuſcunq;. Viſitationũ autem omnium iſtarum præcipuus ſit ſcopus,ſanam, orthodoxamque doctrinam,expulſis hęreſibus,inducere bonos mores tueri,prauos corrigere:populum cohortationibus,& admonitionibus ad religionem,pacem,innocentiamq; accendere:cætera, prout locus, tempus, & occaſio feret,ex viſitantium prudentia ad fidelium fructum cõſtituere.Quæ vt facilius, feliciuſque ſuccedant: monentur prædicti omnes, & ſinguli,ad quos viſitatio ſpectat,vt paterna charitate,Chriſtianoq; zelo omnes amplectãtur:ideoq; modeſto cõtenti equitatu, famulatuq; ſtudeant

deant quam celerrime, debita tamen cum diligentia, viſitationem ipſam abſoluere. Interimq; caueant, ne inutilibus ſumptibus cuiquam graues, oneroſiue ſint: neue ipſi, aut quiſquã ſuorum quidquam procurationis cauſa pro viſitatione, etiam teſtamentorum ad pios vſus, præter id, quod ex relictis pijs iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniã, nec munus quodcunque ſit, etiam qualitercunq; offeratur, accipiant: non obſtãte quacunque conſuetudine, etiam immemorabili: exceptis tamen victualibus, quæ ſibi, ac ſuis frugaliter, moderateq; pro tẽporis tãtum neceſsitate, & non vltra erunt miniſtranda. Sit tamen in optione eorum, qui viſitãtur, ſi malint ſoluere, id quod erat ab ipſis antea ſolui, certa pecunia taxata, cõſuetum: an vero prædicta victualia ſubminiſtrare: ſaluo item iure conuentionum antiquarum cum monaſterijs, alijſue pijs locis, aut eccleſijs non parochialibus inito, quod illæſum permaneat. In ijs vero locis, ſeu prouincijs, vbi conſuetudo eſt, vt nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud a viſitatorib⁹ accipiatur, ſed omnia gratis fiãt: ibi id obſeruetur. Quod ſi quiſquam, quod abſit, aliquid amplius in ſupradictis omnibus caſibus accipere præſumpſerit: is præter dupli reſtitutionem, intra menſem faciendam, alijs etiam pœnis iuxta conſtitutionẽ concilij generalis Lugdunenſis, quæ incipit: Exigit: necnõ & alijs pœnis in Synodo prouinciali arbitrio ſynodi, abſq; vlla ſpe veniæ multetur. Patroni vero in ijs, quæ ad ſacramentorum adminiſtrationem ſpectant, nullatenus ſe præſumant ingerere: neque viſitationi ornamentorũ eccleſiæ, aut bonorum ſtabilium, ſeu fabricarum prouentibus immiſceãt: niſi quatenus id eis ex inſtitutione, ac fundatione cõpetat: ſed Epiſcopi ipſi hæc faciant, & fabricarũ redditus in vſus eccleſiæ neceſſarios, & vtiles, prout ſibi expedire magis viſum fuerit, expendi curent.

De prædicationis munere. *Caput.* IIII.

PRædicationis munus, quod epiſcoporum præcipuũ eſt, cupiens ſancta Synodus, quo frequentius poſsit ad fidelium ſalutẽ exerceri, canones alias ſuper hoc editos, ſub fel. rec. Paulo III, aptius præſentium temporum vſui accommodando,

mādat, vt in eccleſia ſua ipſi per ſe, aut ſi legitime impediti fuerint, per eos, quos ad prædicationis munus aſſumēt, in alijs autem eccleſijs per Parochos, ſiue, ijs impeditis, per alios ab Epiſcopo impenſis eorū, qui eas præſtare vel tenentur, vel ſolent, deputandos in ciuitate, aut in quacunque parte diœceſis, cenſebunt expedire, ſaltem omnibus dominicis, & ſolēnibus diebus feſtis: tempore autem ieiuniorum, Quadrageſimæ, & Aduentus Domini quotidie: vel ſaltem tribus in hebdomada diebus, ſi ita oportere duxerint, ſacras Scripturas, diuinamq́ue legem annuncient: & alias, quotieſcunque id opportune fieri poſſe iudicauerint. Moneatq́ue epiſcopus populū diligenter, teneri vnumquenque parochiæ ſuæ intereſſe, vbi commode id fieri poteſt, ad audiendum verbum Dei. Nullus autem ſæcularis, ſiue regularis, etiam in eccleſijs ſuorum ordinum, contradicēte epiſcopo, prædicare præſumat. Ijdem etiam ſaltem Dominicis, & alijs feſtiuis diebus pueros in ſingulis Parochijs fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab ijs, ad quos ſpectabit, doceri curabūt: &, ſi opus ſit, etiam per cenſuras Eccleſiaſticas compellent: non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus. In reliquis ea, quæ de prædicationis munere ſub eodem Paulo.iij. decreta fuerint, ſuum robur obtineant.

declarantur a pio 5. vide infine pagi. 11. Declaratione.

Vbi ſupra.

A quibus ſint cauſæ criminales epiſcoporum cognoſcendæ. Cap. V.

CAuſæ criminales grauiores contra Epiſcopos, etiam hæreſis, quod abſit, quæ depoſitione, aut priuatione dignæ ſunt, ab ipſo tantum ſummo Romano Pōtifice cognoſcantur, & terminentur. Quod ſi eiuſmodi ſit cauſa, quæ neceſſario extra Romanam Curiam ſit committenda: nemini prorſus ea committatur, niſi metropolitanis, aut Epiſcopis, à Beatiſsimo Papa eligendis. Hæc vero commiſsio & ſpecialis ſit, & manu ipſius ſanctiſsimi Pontificis ſignata, nec vnquam plus his tribuat, quam vt ſolam facti inſtructionem ſumant, proceſſumq́; conficiant, quem ſtatim ad Romanum Pontificem tranſmittant: reſeruata eidem Sanctiſsimo ſententia definitiua. Cætera

alias

alias ſub fel.rec.Iulio.iij.ſuper his decreta,nocnon & conſtitutio ſub Innocentio.iij.in Concilio Generali,quæ incipit:Qualiter & quando,quam ſancta Synodus in præſenti innouat,ab omnibus obſeruetur,Minores vero criminales cauſæ epiſcoporum in concilio tantum prouinciali cognoſcantur,& terminẽtur,vel à deputandis per Concilium prouinciale.

Supra seß. 13.c.6.extra de accuſat.c. qualiter & quando,el.2.

De diſpenſatione irregularitatum & abſolutione caſuum ab epiſcopo faciendis. *Cap.* VI.

LIceat Epiſcopis in irregularitatibus omnibus, & ſuſpẽſionibus,ex delicto occulto prouenientibus excepta ea,quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis alijs deductis ad forũ contentioſum, diſpenſare, & in quibuſcunque caſibus occultis,etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquentes quoſcunq; ſibi ſubditos, in diœceſi ſua per ſe ipſos,aut vicarium,ad id ſpecialiter deputandum, in foro conſcientiæ gratis abſoluere, impoſita pœnitentia ſalutari. Idem & in hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ eis tantum , non eorum Vicarijs, ſit permiſſum.

De Sacramentorum explicatione populo facienda. *Caput* VII.

VT fidelis populus ad ſuſcipienda Sacramenta maiori cum reuerentia,atque animi deuotione accedat: præcipit ſancta Synodus epiſcopis omnibus,vt non ſolum, cum hæc per ſe ipſos erunt populo adminiſtranda,prius illorum vim, & vſum pro ſuſcipientium captu explicent, ſed etiam idem à ſingulis Parochis pie,prudẽterq; etiam lingua vernacula, ſi opus ſit, & commode fieri poterit,ſeruari ſtudeant iuxta formam à ſancta Synodo in catheche ſi ſingulis Sacramentis præſcribendã: quã epiſcopi in vulgarẽ linguã fideliter verti,atq; à Parochis omnibus populo exponi curabũt:necnõ vt inter Miſſarum ſolẽnia, aut diuorum celebrationẽ ſacra eloquia,& ſalutis monita eadẽ vernacula lingua ſingulis diebus feſtis,vel ſolẽnibus explanẽt: eademq; in omnium cordibus, poſtpoſitis inutilibus quæſtionibus,inſerere,atque eos in lege Domini erudire ſtudeant.

De publico peccato puniendo. Caput. VIII.

APoſtolus monet, publice, peccantes palam eſſe corripiendos. Quando igitur ab aliquo publice, & in multorum cõſpectu crimen commiſſum fuerit, vnde alios ſcandalo offenſos commotoſque fuiſſe, non ſit dubitandum: huic condignã pro modo culpæ pœnitentiã publice iniungi oportet: vt quos exẽplo ſuo ad malos mores prouocauit, ſuæ emendationis teſtimonio ad rectam reuocet vitam. Epiſcopus tamen publicæ hoc pœnitentiæ genus in aliud ſecretum poterit commutare, quãdo ita magis iudicauerit expedire. In omnibus etiam cathedralibus eccleſijs, vbi id commode fieri poterit, Pœnitentiarius aliquis cum unione præbendæ, proximè vacaturæ, ab epiſcopo inſtituatur, qui magiſter ſit, vel doctor, aut licẽtiatus in Theologia, vel iure canonico, & annorũ quadraginta, ſeu aliasq́ aptior pro loci qualitate reperiatur: qui dum confeſsiones in eccleſia audiet, interim, præſens in choro cenſeatur.

De viſitatione eccleſiarum quæ nullius diœceſis dicuntur. Caput. IX.

QVæ alias ſub fel. rec. Paulo III, & nuper ſub beatiſsimo Domino noſtro, Pio IIII, in hoc eodem concilio de adhibẽda ab ordinarijs diligentia in beneficiorum, etiam exemptorũ, viſitatione conſtituta ſunt: eadem etiam in ijs eccleſijs ſecularibus obſeruentur, quæ in nullius diœceſi eſſe dicuntur: vt ab epiſcopo, cuius cathedralis eccleſia eſt proximior, ſi id poſsit, alioquin ab eo, qui ſemel in concilio prouinciali a prælato loci illius electus fuerit, tanquam ſedis apoſtolicæ delegato, viſitẽtur non obſtantibus priuilegijs, & conſuetudinibus quibuſcunq́;, etiam immemorabilibus.

Quando epiſcopi ius habeant moderandi, puniendi & exequendi in aliquibus ſine appellatione. Cap. X.

EPiſcopi, vt aptius, quem regunt, populum poſsint in officio, atque obedientia continere, in omnibus ijs, quæ ad viſitationem, ac morum correctionem ſubditorum ſuorum ſpectant, ius & poteſtatẽ habeant, etiam tanquam apoſtolicæ ſedis dele-

dis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequẽdi, iuxta canonum ſanctiones, quæ illis ex prudentia ſua pro ſubditorum emendatione, ac diœceſis ſuæ vtilitate neceſſaria videbuntur. Nec in his, vbi de viſitatione, aut morum correctione agitur exemptio, aut vlla inhibitio, appellatio, ſeu querela, etiã ad ſedẽ apoſtolicam interpoſita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, quoquomodo impediat, aut ſuſpendat.

De priuilegijs exemptis conceſſis. *Caput. XI.*

QVoniam priuilegia, & exemptiones, quæ varijs titulis pleriſque conceduntur, hodie perturbationem in epiſcoporũ iuriſdictione excitare, & exemptis occaſionẽ laxioris vitæ præbere dignoſcuntur: decernit ſancta Synodus, vt, ſi quando iuſtis, grauibus, & fere neceſſarijs ſuadentibus cauſis, aliquos honorarijs titulis, Protonotariatus, acolythatus, comitis palatini, capellani regij, aut alijs huiuſmodi in Romana curia, vel extra, inſignibus decorandos eſſe placuerit: necnon alios, cuicunque monaſterio oblatos, vel quomodocunq; addictos, aut ſub nomine ſeruientium militijs, ſeu monaſterijs hoſpitalibus, collegijs, aut quocunque alio titulo aſſumi: nihil ex ijs priuilegijs detractum eſſe ordinarijs intelligatur: quo minus ij, quibus ea iã conceſſa ſunt: vel in poſterum concedi contigerit, ipſis ordinarijs, tanquam apoſtolicæ ſedis delegatis, plene in omnibus, & quo ad capellanos regios, iuxa conſtitutionem Innocentij III quæ incipit: Cum capellæ, ſubiecti exiſtant, exceptis tamen ijs qui prædictis locis, aut militijs actu ſeruiunt, & intra eorum ſepta, ac domos reſident, ſubque eorum obedientia viuunt, ſiue ijs, qui legitime, & ſecundum regulam earundem militiarũ profeſsionem fecerint, de qua ordinario conſtare debeat: non obſtantibus priuilegijs quibuſcunque, etiam religionis ſancti Ioãnis Hieroſolymitani, & aliarum militiarum. Quæ vero priuilegia reſidentibus in curia Romana vigore Eugenianæ conſtitutionis, aut familiaritatis cardinaliũ cõpetere ſolẽt: ea in ijs, qui beneficia eccleſiaſtica obtinẽt, ratione prædictorũ beneficiorũ minime intelligãtur: ſed ordinarij iuriſdictioni ſubiecti permaneant: non obſtantibus quibuſcunque inhibitionibus.

De ætate & qualitate ſuſcipiendorum in eccleſijs cathedralibus, & officio ab eis admini ſtrando. Caput XII.

CVm dignitates, in eccleſijs præſertim cathedralibus, ad cõſeruandam augẽdamque Eccleſiaſticam diſciplinam fuerint inſtitutæ: vt qui eas obtinerent, pietate præcellerẽt, alijsq; exemplo eſſent, atque Epiſcopos opera, & officio iuuarẽt: merito qui ad eas vocãtur, tales eſſe debent, qui ſuo muneri reſpõdere poſsint. Nemo igitur deinceps ad dignitates quaſcũque, quibus animarum cura ſubeſt, promoueatur, niſi qui ſaltem xxv. ſuæ ætatis annum attigerit & in clericali Ordine verſatus, doctrina ad ſuum munus exequendum neceſſaria, ac morum integritate commendetur, iuxta Conſtitutionem Alexãdri tertij, in Concilio Lateranenſi promulgatam, quæ incipit: Cum in cunctis. Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Epiſcopi, ſint in omnibus eccleſijs, vbi fieri poterit, magiſtri in Theologia, ſeu doctores, aut licentiati in iure Canonico. Ad cæteras autem dignitates, vel perſonatus, quibus animarum cura nulla ſubeſt, clerici alioquin idonei, & xxij. annis non minores, aſciſcantur. Prouiſi etiam de beneficijs quibuſcunque, curam animarum habentibus, & teneantur a die adeptæ poſſeſſionis, ad minus intra duos menſes, in manibus ipſius epiſcopi, vel eo impedito, coram generali eius Vicario, ſeu Officiali, orthodoxæ ſuæ fidei publicam facere profeſsionem, & in Romanæ Eccleſiæ obedientia ſe permanſuros ſpondeant, ac iurent. Prouiſi autem de Canonicatibus, & dignitatibus, in eccleſijs cathedralibus non ſolum coram epiſcopo, ſeu eius officiali, ſed etiam in Capitulo idem facere teneantur, alioquin prædicti omnes prouiſi, vt ſupra, fructus non faciant ſuos, nec illis poſſeſsio ſuffragetur. Neminem etiam deinceps ad dignitatẽ. Canonicatum, aut portionem recipiant, niſi qui eo ordine ſacro aut ſit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit: aut in tali ætate, vt infra tempus a iure, & ab hac ſancta Synodo ſtatutũ, initiari valeat. In omnibus vero eccleſijs cathedralibus omnes canonicatus, ac portiones habeãt annexũ Ordinem

dinem Presbyterij,Diaconatus,vel Subdiaconatus.Epiſcopus autem cum conſilio capituli deſignet,ac diſtribuat,prout viderit expedire,quibus quiſque ordo ex ſacris annexus in poſterũ eſſe debeat:ita tamen,ut dimidia ſaltem pars presbyteri ſint,cęteri vero Diaconi,aut Subdiaconi:vbi vero conſuetudo laudabilior habet,vt plures,vel omnes ſint presbyteri,omnino obſeruetur. Hortatur etiam ſancta ſynodus,vt in prouincijs, vbi id cõmode fieri poteſt,dignitates omnes, & ſaltem dimidia pars Canonicatuum,in cathedralibus eccleſijs,& collegiatis inſignibus conferantur tantum magiſtris,vel doctoribus, aut etiam licentiatis in Theologia,vel iure Canonico. Præterea obtinentibus in eiſdem cathedralibus,aut collegiatis dignitates,Canonicatus,præbẽdas,aut portiones,non liceat vigore cuiuſlibet ſtatuti,aut conſuetudinis,vltra tres menſes, ab eiſdẽ eccleſijs quolibet anno abeſſe:ſaluis nihilominus earum eccleſiarum cõſtitutionibus,quæ longius ſeruitij tempus requirũt: alioquin primo anno priuetur vnuſquiſque dimidia parte fructuum, quos ratione etiam præbendæ, ac reſidentiæ fecit ſuos, quod ſi iterum eadem fuerit vſus negligentia,priuetur omnibus fructib⁹, quos eodem anno lucratus fuerit, creſcente vero contumacia, contra eos,iuxta ſacrorum canonum conſtitutiones,procedatur.Diſtributiones vero, qui ſtatis horis interfuerint, recipiãt: reliqui, quauis colluſione, aut remiſsione excluſa,his careant, iuxta Bonifacij VIII,decretum,quod incipit:conſuetudinem: quod ſancta Synodus in vſum reuocat, non obſtãtibus quibuſcunque ſtatutis, & conſuetudinibus. Omnes vero diuina per ſe,& non per ſubſtitutos,compellantur obire officia:& epiſcopo celebranti,aut alia pontificalia exercenti, adſiſtere,& inſeruire:atque in choro,ad pſallendum inſtituto,hymnis,& canticis Dei nomen reuerenter,diſtincte,deuoteq; laudare. Veſtitu inſuper decenti tam in eccleſia, quam extra, aſsidue vtãtur:ab illicitiſque venerationibus,aucupijs, choreis,tabernis, luſibuſque abſtineant:atque ea morum integritate polleant,vt merito eccleſiæ ſenatus dici poſsit. Cætera,quæ ad debitum in diuinis officijs regimen ſpectant,deque congrua in his canẽdi, ſeu modulandi ratione,de certa lege in choro conueniendi,& per-

 manendi,

manendi,ſimulq; de omnibus eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt,& ſi qua huiuſmodi:ſynodus prouincialis,pro cuiuſque prouinciæ vtilitate,& moribus, certam cuique formulam præſcribet.Interea vero epiſcopus non minus,quam cum duobus canonicis, quorum vnus ab epiſcopo, alter a capitulo eligatur,in ijs,quæ expedire videbuntur,poterit prouidere.

Vt prouidendum ſit neceßitatibus eccleſiarum indigentium. Caput. XIII.

QVoniam pleræque cathedrales eccleſię tam tenuis redditus ſunt,& anguſtæ, vt epiſcopali dignitati nullo modo reſpōdeant,neque eccleſiarum neceſsitati ſufficiunt, examinet concilium prouinciale,vocatis ijs,quorum intereſt, & diligēter expendat, quas propter anguſtias, tenuitatemque vicinis vnire, vel nouis prouentibus augere expediat: confectaque de præmiſsis inſtrumenta ad ſummumRomanum pontificem mittat quibus inſtructus ſummus pontifex ex prudētia ſua, prout expedire iudicauerit,aut tenues inuicem vniat, aut aliqua acceſſione ex fructibus augeat.Interimvero,donec prædicta effectū ſortiatur,huiuſmodi epiſcopis,qui fructuum ſubuentione pro diœceſis ſuæ tenuitate indigent,poterit de beneficijs aliquib9, dum tamen curata nō ſint,nec dignitates,ſeu Canonicatus, & præbendæ,nec monaſteria in quibus viget regularis obſeruantia,vel quæ capitulis generalibus,& certis viſitatoribus ſubdūtur,a ſummo pontifice prouideri.In parochialibus etiam eccleſijs,quarum fructus æque adeo exigui ſunt, vt debitis nequeāt oneribus ſatisfacere:curabit Epiſcopus,ſi per beneficiorū vnionem,non tamen regularium,id fieri nō poſsit, vt primitiarum vel decimarum aſsignatione,aut per parochianorum ſymbola ac collectas,aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur,quod pro rectoris, ac parochiæ neceſsitate decenter ſufficiat.In vnionibus vero quibuſlibet ſeu ex ſupradictis, ſeu alijs cauſis faciendis, eccleſiæ parochiales monaſterijs quibuſcunque,aut Abbatijs,ſeu dignitatibus,ſiue præbendis eccleſiæ cathedralis,vel collegiatæ,ſiue alijs beneficijs ſimplicibus, aut hoſpitalibus,militijſue non vniantur: & quæ vnitæ ſunt, reuideantur

deantur ab ordinarijs, iuxta alias decretum in eadem ſynodo, ſub feli.recor.Paulo III, quod etiam in vnitis ab eo tempore citra æque obſeruetur: non obſtantibus in ijs, quibuſcunque verborum formis,quæ hic pro ſufficienter expreſsis habeātur. Ad hæc in poſterum, omnes hæ cathedrales eccleſiæ, quarum redditus ſummam ducatorum mille,& parochiales,quæ ſummam ducatorum centum ſecundum verum annum valorem non excedunt,nullis penſionibus, aut reſeruationibus fructuū grauentur. In ijs quoque ciuitatibus,ac locis, vbi parochiales eccleſiæ certos non habent fines,nec earum rectores proprium populum,quem regant,ſed promiſcue petentibus ſacramenta adminiſtrant,mandat ſancta ſynodus epiſcopis pro tutiori animarum eis commiſſarum ſalute,vt diſtincto populo in certas, propriaſque parochias, vnicuique ſuum perpetuum,peculiaremque parochum aſsignent, qui eas cognoſcere valeat, & a quo ſolo licite ſacramēta ſuſcipiant,aut alio vtiliori modo,pro ut loci qualitas exegerit, prouideant. Idemque in ijs ciuitatibus,ac locis,vbi nullæ ſunt parochiales,quam primum fieri curent:non obſtantibus quibuſcunque priuilegijs,& conſuetudinibus,etiam immemorabilibus.

De abolendis malis conſuetudinibus, & impoſitionibus in eccleſijs circa prouiſiones & collationes. Cap. XIIII.

IN pluribus eccleſijs,tam cathedralibus, quam collegiatis, & parochialibus,ex earum conſtitutionibus, aut ex praua conſuetudine obſeruari intelligitur,vt in electione præſentatione, nominatione,inſtitutione, confirmatione, collatione,vel alia prouiſione, ſiue admiſſione ad poſſeſsionem alicuius cathedralis eccleſiæ,vel beneficij,canonicatuum,aut præbendarum,vel partem prouentuum, ſeu ad diſtributiones quotidianas certæ conditiones, ſeu deductiones ex fructibus,ſolutiones,promiſſiones, cōpenſationeſue illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus eccleſijs dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cum ſancta Synodus deteſtetur, mandat Epiſcopis, vt quæcunque huiuſmodi in vſus pios non conuertuntur, atq; ingreſſus eos,qui ſimoniacę labis, aut ſordidę auaritiæ ſuſpicionē habēt,

fieri

fieri non permittant:ipſiq; diligenter de eorum conſtitutionibus, ſiue conſuetudinibus ſuper prædictis cognoſcant: & illis tantum,quas vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas,ac ſcandaloſas reijciant,& aboleãt. Eos vero,qui aduerſus hæc,in præſenti decreto comprehenſa,quauis ratione commiſerint, pœnis, contra ſimoniacos editis,ſacris canonibus,& varijs ſummorum pontificum cõſtitutionibus, quas omnes innouat,teneri decernit,non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis conſtitutionibus,& conſuetudinibus:etiam immemorabilib9, etiam Apoſtolica auctoritate confirmatis: de quarum ſubreptione,obreptione, & intentionis defectu, epiſcopus, tanquã apoſtolicæ ſedis delegatus,cognoſcere poſsit.

Ut conſulendum tenuitati præbendarum cathedralium, & collegialium eccleſiarum pauperũ. Cap. XV.

IN eccleſijs cathedralibus,&collegiatis inſignibus,vbi frequẽtes,adeoq; tenues ſunt præbẽdæ ſimul cum diſtributionibus quotidianis,vt ſuſtinẽdo decenti canonicorum gradui pro loci,& perſonarum qualitate non ſufficiant: liceat epiſcopis cũ conſenſu capituli, vel aliquot ſimplicia beneficia, non tamen regularia,ijs vnire:vel,ſi hac ratione prouideri non poſsit, aliquibus ex ijs ſuppreſsis,cũ patronorum conſenſu,ſi de iure patronatus laicorum ſint.quarum fructus, & prouentus reliquarum præbendarum diſtributionibus quotidianis applicentur, easad paucíorẽ numerũ reducere,ita tamẽ,vt tot ſuperſint,quę diuino cultui celebrãdo,ac dignitati eccleſiæ cõmode valeãt reſpõdere:nõ oſtãtibus quibuſcũq; conſtitutionibus, & priuilegijs,aut quacũq; reſeruatione generali,vel ſpeciali,aut affectione,neq; prædictæ vniones,aut ſuppreſsiones tolli,ſeu impediri poſsint ex quibuſcũq; prouiſionibus,etiã vigore reſignationis,aut quibuſuis alijs derogationibus,vel ſuſpenſionibus.

De conſtitutione vicarij & œconomi ſede vacante ad capitulum pertinente. Cap. XVI.

CApitulum,ſede vacante,vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit,œconomumvnum,vel plures fideles,ac

diligentes

diligentes decernat, qui rerum eccleſiaſticarum,& prouentuũ curam gerant: quorum rationẽ ei,ad quem pertinebit, ſint red dituri.Item officialem,ſeu vicarium infra octo dies poſt mortẽ epiſcopi conſtituere,vel exiſtentemconfirmare omnino tenea tur: qui ſaltem in iure canonico ſit doctor, vel licentiatus,vel alias, quantum fieri poterit,idoneus: ſi ſecus factum fuerit,ad Metropolitanum deputatio huiuſmodi deuoluatur,& ſi eccle ſia ipſa Metropolitana fuerit,aut exẽpta,capitulumq́;,vt præfertur negligens fuerit, tunc antiquior epiſcopus ex ſuffraganeis in Metropolitana, & propinquior epiſcopus in exempta œconomum,& vicarium idoneos poſsit cõſtituere.Epiſcopus vero ad eandem eccleſiam vacantem promotus ex ijs, quæ ad eum ſpectant,ab eiſdem œconomo,vicario,& alijs quibuſcũq; officialibus, & adminiſtratoribus, qui ſede vacante, fuerunt a capitulo,vel ab alijs in eius locum cõſtituti, etiam ſi fuerint ex eodem capitulo,rationem exigat officiorum,iuriſdictionis,ad miniſtrationis,aut cuiuſcunq; eorum muneris:poſsitq́; eos pu nire,qui in eorũ officio,ſeu adminiſtratione delinquerint: etiã ſi prædicti officiales,redditis rationibus,a capitulo,vel a deputatis ab eodem, abſolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque epiſcopo teneatur capitulum de ſcripturis ad eccleſiam pertinentibus,ſi quæ ad capitulum peruenerunt,rationem reddere.

De pluralitate beneficiorum. Caput. XVII.

CVm eccleſiaſticus ordo peruertatur, quando vnuspluriũ officia occupat clericorum, ſancte ſacris Canonibus cautum fuit,neminem oportere in duabus eccleſijs conſcribi,verũ quoniam multi improbæ cupiditatis affectu ſe ipſos,non Deũ decipientes,ea,quæ bene conſtituta ſunt,varijs artibus eludere & plura ſimul beneficia obtinere non erubeſcunt:ſancta ſynodus debitam regendis eccleſijs diſciplinam reſtituere cupiens, præſenti decreto,quod in quibuſcunq; perſonis,quocunq; titulo,etiam ſi cardinalatus honore fulgeant,mandat obſeruari, ſtatuit,vt in poſterum vnum tantum beneficium eccleſiaſticũ ſingulis conferatur,quodquidem ſi ad vitam eius,cui cõfertur,

honeſte

honeste sustentandam non sufficiat, liceat nihilominus aliud simplex sufficiens, dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad cathedrales ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia: tam secularia, quam regularia quæcunq;, etiam commendata, pertineāt cuiuscunque tituli, ac qualitatis existant. Illi vero, qui in præsenti plures parochiales ecclesias, aut vnam cathedralē, & aliā parochialem obtinent, cogantur omnino, quibuscunque dispēsationibus, ac vnionibus ad vitam non obstantibus, vna tantū parochiali, vel sola cathedrali retenta, alias parohiales infra spatium sex mensium dimittere: alioquin tam parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, ipso iure vacare censeantur, ac tanquam vacantia libere alijs idoneis conferantur: nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retineant. Optat autem sancta synodus, vt resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, prout summo pontifici videbitur, prouideatur.

De his quæ fieri debent in vacanti parochialis ecclesiæ & eligendi præsentatione & examine. Cap. XVIII.

Expedit maxime animarū saluti, a dignis, atque idoneis parochis gubernari, id vt diligentius, ac rectius perficiatur, statuit sancta synodus, vt, cum parochialis ecclesiæ vacatio, etiam si cura ecclesiæ vel episcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures administretur, etiam in ecclesijs patrimonialib⁹, seu receptiuis nūcupatis, in quibus cōsueuit episcopus, vni vel pluribus curam animarum dare, quos omnes ad infrascriptū examen teneri mādat, per obitum, vel resignationem, etiam in curia, seu aliter quomodocunque cōtigerit, etiam si ipsa parochialis ecclesia reseruata, vel affecta fuerit generaliter, vel specialiter, etiam, vigore indulti, seu priuilegij in fauorem sanctæ Romanæ ecclesiæ cardinalium, seu abbatum, vel capitulorum: debeat episcopus statim, habita notitia vacatiōis ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione constituere: qui onera ipsius ecclesiæ

cleſiæ ſuſtineat,donec ei de rectore prouideatur.Porro epiſcopus,& qui ius patronatushabet,intra decem dies,vel aliud tempus,ab epiſcopo præſcribendum, idoneos aliquot clericos ad regendam eccleſiam coram deputandis examinatoribus nominet.Liberum ſit tamen etiam alijs, qui aliquos ad id aptos nouerint:eorũ nomina deferre,vt poſsit poſtea de cuiuſlibet ætate,moribus,& ſufficientia fieri diligens inquiſitio.Et ſi epiſcopo,aut ſynodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Tranſacto conſtituto tempore omnes, qui deſcripti fuerint,examinẽtur ab epiſcopo,ſiue, eo impedito, ab eius vicario generali, atq; ab alijs examinatoribus nõ paucioribus, quam tribus:quorum votis,ſi pares, aut ſingulares fuerint, accedere poſsit epiſcopus, vel vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem ſingulis annis in diœceſana ſynodo ab Epiſcopo, vel eius vicario ad minus ſex proponantur: qui ſynodo ſatisfaciant, & ab ea probentur. Adueniente que vacatione cuiuſlibet eccleſiæ tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant: indeque ſuccedente alia vacatione,aut eoſdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sint vero hi examinatores,magiſtri,ſeu doctores,aut licẽtiati in Theologia,aut iure canonico,vel alij clerici,ſeu regulares, etiã ex ordine mendicantiũ, aut etiam ſeculares, qui ad id videbuntur magis idonei,iurentque omnes ad ſancta Dei euãgelia ſe, quacunque humana affectione poſtpoſita, fideliter munus executuros, caueantque nequidquam prorſus occaſione huius examinis nec ante, nec poſt accipiant: alioqui ſimoniæ vitium tam ipſi,quam alij dantes incurrant: a qua abſolui nequeãt: niſi dimiſsis beneficijs, quæ quomodocunque etiam antea obtinebãt: & ad alia in poſterũ inhabiles reddãtur.Et de his oĩb9 nõ ſolũ corãDeo,ſed etiã in ſynodoprouinciali,ſi opus erit, rationem reddere teneãtur:a qua,ſi quid cõtra officiũ eos feciſſe cõpertũ fuerit,grauiter eius arbitrio puniri poſsint.Peracto deinde examine renũciẽtur,quotcũque ab his idonei iudicati fuerint ætate,morib9,doctrina,prudẽtia, & alijs reb9 ad vacãtẽ eccleſiã gubernãdã opportunis ex hisq; epuseũ eligat,quẽ

cæteris

cæteris magis idoneum iudicauerit:atque illi,& non alteri col latio eccleſiæ ab eo fiat,ad quem ſpectabit eam conferre.Si vero iuriſpatronatus eccleſiaſtici erit:ac inſtitutio ad Epiſcopũ & nõ alium pertineat:is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatorib⁹ iudicabit, Epiſcopo præſentare teneatur,vt ab eo inſtituatur. Cum vero inſtitutio ab alio,quam ab Epiſcopo erit facienda,tũc epiſcopus ſolus ex dignis eligat digniorem,quem patronus ei præſentet,ad quem inſtitutio ſpectat.Quod ſi iuspatronatus laicorum fuerit:debeat qui à patrono præſentatus erit,ab eiſdem deputatis,vt ſupra, examinari, & non,niſi idoneus repertus fuerit,admitti. In omnibuſque ſupradictis caſibus non cuiquam alteri, quam vni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis,iuxta ſupradictam regulam, de eccleſia prouideatur:nec prædictorum examinatorum relationem, quo minus executionem habeat,vlla deuolutio,aut appellatio,etiam ad ſedem apoſtolicã,ſiue eiuſdem ſedis legatos,aut vicelegatos, aut nuncios,ſeu Epiſcopos, aut Metropolitanos,primates,vel patriarchas interpoſita,impediat,aut ſuſpendat:alioquin Vicarius, quem eccleſiæ vacanti antea epiſcopus arbitrio ſuo ad tempus deputauit,vel forſan poſtea deputabit:ab eius eccleſiæ cuſtodia, & adminiſtratione non amoueatur, donec aut eiſdem,aut alteri, qui probatus, & electus fuerit, vt ſupra, ſit prouiſum:alias prouiſiones omnes, ſeu inſtitutiones, præter ſupradictam formam factæ,ſubreptitiæ eſſe cenſeantur, non obſtantibus huic decreto exemptionibus,indultis, priuilegijs, præuentionibus, affectionibus,nouis prouiſionibus,indultis conceſſis quibuſcunque vniuerſitatib⁹ etiam ad certã ſummã,& alijs impedimẽtis quibuſcunq;.Si tamen adeo exigui reditus dictæ parochialis fuerint,vt totius huius examinationis operã non ferãt:aut nemo ſit,qui ſe examini quęrat ſubijcere:aut ob apertas factiones,ſeu diſſidia,quę in aliquibus locis reperiuntur,facile grauiores rixæ, ac tumultus poſſint excitari: poterit ordinarius,ſi ꝑ ſua cõſciẽtia cũ deputatorũcõſilio ita expedire arbitrabitur,hac forma omiſſa,priuatũ aliud examẽ,cęteris tamẽ,vt ſupra,ſeruatis,adhibere.Licebit atiã ſynodo ꝓuinciali, ſi qua in ſupradictis circa examinatiõis

formam

formam addenda, remittendave eſſe cenſuerit, prouidere.

De expectatiuis. *Cap. XIX.*

DEcernit ſancta Synodus, mādata de prouidendo, & gratias, quæ expectatiuæ dicũtur, nemini amplius, etiam collegijs, Vniuerſitatibus, ſenatibus, & alijs ſingularibus perſonis, etiam ſub nomine indulti, aut ad certam ſummam, vel alio quouis colore concedi: nec hactenus conceſsis cuiquam vti licere. Sed nec reſeruationes mentales, nec aliæ quæcunque gratiæ ad vacatura, nec indulta ad alienas eccleſias, vel monaſteria alicui, etiā ex ſanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalibus, concedantur: & hactenus conceſſa, abrogata eſſe cenſeantur.

De iudiciorum ordine in beneficialibus cauſis. *Caput XX.*

CAuſæ omnes, ad forum eccleſiaſticum quomodolibet pertinentes, etiam ſi beneficiales ſint, in prima inſtantia coram ordinarijs locorum duntaxat cognoſcantur, atque omnino, ſaltem infra biennium a die motæ litis terminētur: aliorum alioquin poſt id ſpatium liberum ſit partibus, vel alteri illarum iudices ſuperiores, alias tamen competentes adire: qui cauſam in eo ſtatu, quo fuerit, aſſumant: & quamprimum terminari curent: nec antea alijs committantur, nec auocentur: neque appellationes ab eiſdem interpoſitæ, per ſuperiores quoſcunque recipiantur: eorumve commiſsio, aut inhibitio fiat niſi à definitiua, vel à definitiuæ vim habente: & cuius grauamen per appellationem à definitiua reparari nequeat. Ab his excipiantur cauſę, quæ iuxta canonicas ſanctiones apud ſedem apoſtolicam ſunt tractandæ. vel quas ex vrgenti, rationabilique cauſa iudicauerit ſummus Romanus Pontifex per ſpeciale reſcriptum ſignaturæ ſanctitatis ſuæ manu propria ſubſcribendum, committere, aut auocare. Ad hæc, cauſæ matrimoniales, & criminales non decani, archidiaconi, aut aliorum inferiorum iudicio, etiam viſitando, ſed epiſcopi tantũ examini, & iuriſdictioni relinquantur: etiam ſi in præſenti inter epiſcopum, & decanum, ſeu archidiaconum, aut alios inferiores ſuper cauſarum iſtarum cogni-

tione lis aliqua in quacunque inſtantia pendeat: coram quo, ſi pars vere paupertatem probauerit, non cogatur extra prouinciam nec in ſecunda, nec in tertia inſtantia in eadem cauſa matrimoniali litigare, niſi pars altera & alimenta, & expenſas litis velit ſubminiſtrare. Legati quoque etiam de latere, nuncij, gubernatores eccleſiaſtici, aut alij quarumcunque facultatum vigore, non ſolum epiſcopos in prædictis cauſis impedire, aut aliquo modo eorum iuriſdictionem ijs præripere, aut turbare non præſumant: ſed nec etiam contra clericos, aliasve perſonas Eccleſiaſticas, niſi Epiſcopo prius requiſito, eoque negligente, procedant: alias eorum proceſſus, ordinationesve nullius momẽti ſint: atque ad damni ſatisfactionem, partibus illati, teneantur. Præterea, ſi quis in caſibus à iure permiſsis appellauerit: aut de aliquo grauamine cõqueſtus fuerit, ſeu alias ob lapſum biennij, de quo ſupra, ad alium iudicem recurrerit: teneatur acta omnia, corã epiſcopo geſta, ad iudicẽ appellationis expenſis ſuis transferre eodem tamen epiſcopo prius admonito, vt, ſi quid ei pro cauſæ inſtructione videbitur, poſsit iudici appellationis ſignificare. Quod ſi appellatus compareat: cogatur tunc is quoq; actorum, quæ tranſlata ſunt, expenſas, pro portione ſua, ſi illis vti voluerit, ſubire: niſi aliter ex loci conſuetudine ſeruetur, vt ſcilicet ad appellantem integrũ hoc onus pertineat. Porro ipſam actorũ copiam teneatur notarius, cõgrua mercede accepta, appellãti quanto citius, & ad minus intra menſem exhibere. Qui notarius ſi in differẽda exhibitione fraudem fecerit: ab officij adminiſtratione arbitrio ordinarij ſuſpendatur, & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci diſtribuẽdam, compellatur. Iudex vero, ſi & ipſe impedimenti huius cõſcius, particepsve fuerit, aliterve obſtiterit, ne appellanti integre acta intra tempus traderentur: ad eandem dupli pœnam, prout ſupra, teneatur: non obſtantibus, quo ad omnia ſupraſcripta, priuilegijs, indultis, concordijs, quæ ſuos tantum teneant auctores, & alijs quibuſcunque conſuetudinibus.

De declaratione quorundam verborum huius Synodi. Cap. XXI.

Cupiens

CVpiẽs ſancta Synodus, vt ex decretis ab ea editis nulla vnquam futuris temporibus dubitandi occaſio oriatur, verba illa, poſita in decreto, publicato Seſsione prima, ſub beatiſsimo domino noſtro Pio quarto, videlicet: Quæ proponentibus legatis, ac præſidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, ſedandas de religione controuerſias, coercendas linguas doloſas, deprauatorum morum abuſus corrigendos, eccleſiæ veram, & Chriſtianam pacem conciliandam apta, & idonea ipſi ſanctæ Synodo videbuntur: explicando declarat, mentis ſuę nõ fuiſſe, vt ex prædictis verbis ſolita ratio tractandi negotia in generalibus concilijs vlla ex parte immutaretur: neq; noui quidquam, præter id, quod a ſacris cononibus, vel generalium Synodorum forma hactenus ſtatutum eſt, cuiquam adderetur, vel detraheretur. *Supra ſeſ. 17*

Indictio futuræ Seſsionis.

INſuper, eadem ſacroſancta Synodus proximam futuram ſeſſionem feria quinta poſt conceptionem beatæ Mariæ virginis, quæ erit die nona menſis Decembris, proxime venturi, habendam eſſe ſtatuit, & decernit, cum poteſtate etiam abbreuiãdi, in qua Seſsione tractabitur de ſexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, deque alijs ad eam pertinẽtibus. Si vero opportunum videbitur, & tempus patietur: poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, prout ſuo tempore in congregationibus proponetur.

Abbreuiata eſt dies Seſsionis.

SESSIO XXV.

QVAE EST NONA ET VLtima ſub Pio IIII. Pon. Max. cœpta die III. abſoluta die IIII. Decem. M.D.LXIII.

Decretum de Purgatorio.

V M catholica eccleſia, Spiritu ſancto edocta, ex ſacris literis, & antiqua patrum traditione, in ſacris concilijs, & nouiſsime in hac œcumenica Synodo docuerit, purgatorium eſſe: animasque ibi detentas, fidelium ſuffragijs, potiſsimum vero acceptabili altaris ſacrificio iuuari, præcipit ſancta Synodus epiſcopis. vt ſanam de purgatorio doctrinam, à ſanctis patribus, & ſacris concilijs traditam, à Chriſtifidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prædicari, diligenter ſtudeant. Apud rudem vero plebem difficiliores, ac ſubtiliores quæſtiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerunque nulla fit pietatis acceſsio, à popularibus concionibus ſecludātur. Incerta item, vel quæ ſpecie falſi laborāt, euagari, ac tractari non permittant. Ea vero, quæ ad curioſitatem quādam, aut ſuperſtitionē ſpectant, vel turpe lucrum ſapiunt: tanquam ſcandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem epiſcopi, vt fidelium viuorū ſuffragia, miſſarū ſcilicet ſacrificia, orationes, eleemoſynæ, aliaq; pietatis opera, quæ à fidelibus pro alijs fidelibus defunctis fieri conſueuerūt, ſecundum eccleſiæ inſtituta pie, & deuote fiant: & quæ pro illis ex teſtatorum fundationibus, vel alia ratione debentur, non perfunctorie, ſed à ſacerdotibus, & eccleſiæ miniſtris, & alijs, qui hoc præſtare tenentur, diligenter, & accurate perſoluantur.

De inuocatione, veneratione, & reliquijs ſanctorum, & ſacris imaginibus.

MAndat ſancta Synodus omnibus epiſcopis, & cæteris docendi munus, curamque ſuſtinētibus, vt iuxta catholicæ, & apoſtolicæ eccleſiæ vſum, à primæuis chriſtianæ religionis temporibus receptum, ſanctorumque patrum conſenſionem, & ſacrorum conciliorum decreta in primis de ſanctorum interceſsione, inuocatione, reliquiarum honore, & legitimo imaginū vſu, fideles diligenter inſtruant, docentes eos, ſanctos, vna cum Chriſto regnantes, orationes ſuas pro hominibus Deo offerre: bonum, atque vtile eſſe ſuppliciter eos inuocare, & ob beneficia impetranda à Deo per filium eius Ieſum Chriſtum, dominū

noſtrum

noſtrum,qui ſolus noſter redemptor & ſaluator eſt, ad eorum, orationes,opem auxiliumque confugere::illos vero, qui negant ſanctos,æterna fœlicitate in cœlo fructes, inuocandos eſſe: aut qui aſſerunt,vel illos pro hominibus non orare: vel eorum, vt pro nobis etiam ſingulis orent, inuocationem eſſe idolatriam, vel pugnare cum verbo Dei, aduerſarique honori vnius mediatoris Dei,& hominum Ieſu Chriſti:vel ſtultum eſſe, in cœlo regnantibus voce,vel mente ſupplicare,impie ſentire.

Sanctorum quoque Martyrum,& aliorum cum Chriſto viuentium ſancta corpora, quæ viua membra fuerunt Chriſti, & templum ſpiritus ſancti,ab ipſo ad æternam vitam ſuſcitãda, & glorificanda,à fidelibus veneranda eſſe: per quæ multa beneficia à Deo hominibus præſtantur:ita vt affirmantes, ſanctorum reliquijs venerationem,atque honorẽ non deberi:vel eas, aliaq; ſacra monumẽta à fidelibus inutiliter honorari:atq; eorum opis impetrandæ cauſa ſanctorum memorias fruſtra frequentari: omnino damnandos eſſe:prout iampridem eos damnauit,& nũc etiã damnat eccleſia.Imagines porro Chriſti,Deiparæ virginis, & aliorum ſanctorum,in templis præſertim habendas, & retinẽdas:eiſq; debitum honorẽ,& venerationem impertiendam: nõ quod credatur ineſſe aliqua in ijs diuinitas, vel virtus, propter quam ſint colendæ: vel quod ab eis ſit aliquid petendum: vel quod fiducia in imaginibus ſit figenda: veluti olim fiebat agentibus,quæ in idolis ſpem ſuam collocabãt: ſed quoniam honos, qui eis exhibetur refertur ad prototypa, quæ illæ repreſentant, ita vt per imagines,quas oſculamur,& coram quibus caput aperimus,& procumbimus,Chriſtum adoremus: & ſanctos: quorum illæ ſimilitudinem gerunt, veneremur, id quod conciliorum,præſertim vero ſecundæ Nicænæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores eſt ſancitum.

Illud vero diligenter doceant epiſcopi, per hiſtorias myſteriorum noſtræ redemptionis, picturis, vel alijs ſimilitudinibus expreſſas,erudiri,& confirmari populum in articulis fidei commemorandis,& aſsidue recolendis:tum vero ex omnibus ſacris imaginibus magnum fructum percipi,nõ ſolũ quia admonetur populus beneficiorũ,& munerũ,quę à Chriſto ſibi collata ſunt:

ſed etiam quia Dei per ſanctos miracula,& ſalutaria excẽpla ocu lis fidelium ſubijciuntur: vt pro ijs Deo gratias agant,ad ſanctorumq; imitationem vitam,moresq; ſuos componant: excitenturq; ad adorandum,ac diligendũ Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut ſenſerit, anathema ſit. In has autem ſanctas & ſalutares obſeruationes ſi qui abuſus irrepſerint, eos porſus aboleri ſancta Synodus vehementer cupit: ita vt nullę falſi dogmatis imagines,& rudibus periculoſi erroris occaſionem præbentes, ſtatuantur. Quod ſi aliquando hiſtorias,& narrationes ſacræ ſcripturæ,cum id indoctę plebi expediat,exprimi,& figurari cõtigerit: doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quaſi corporeis oculis conſpici,vel coloribus,aut figuris exprimi poſsit. Omnis porro ſupeſtitio in ſanctorum inuocatione, reliquiarum veneratione,& imaginum ſacro vſu tollatur: omnis turpis quæſtus eliminetur: omnis denique laſciuia vitetur: ita vt procaci venuſtate imagines non pingantur,nec ornentur:& ſanctorum celebratione, ac reliquiarum viſitatione homines ad comeſſationes atque ebrietates non abutantur: quaſi feſti dies in honorem ſanctorum per luxum,ac laſciuiam agantur. Poſtremo, tanta circa hæc diligentia,& cura ab epiſcopis adhibeatur: vt nihil inordinatũ,aut præpoſtere,& tumultarie accommodatum: nihil profanum, nihilq; inhoneſtum appareat: cum domum Dei deceat ſanctitudo. Hęc vt fidelius obſeruentur,ſtatuit ſancta Synodus, nemini licere vllo in loco,vel eccleſia,etiam quomodolibet exempta, vllam inſolitam ponere, vel ponendam curare imaginem,niſi ab Epiſcopo approbata fuerit: nulla etiam admittenda eſſe noua miracula, nec nouas reliquias recipiendas,niſi eodem recognoſcente & approbante epiſcopo. qui ſimul de ijs aliquid compertum habuerit: adhibitis in conſilium theologis,& alijs pijs viris, ea faciat,quæ veritati & pietati conſentanea iudicauerit. Quod ſi aliquis dubius,aut difficilis abuſus ſit extirpandus,vel omnino aliqua de ijs rebus grauior quæſtio incidat: epiſcopus, antequam controuerſiam dirimat, metropolitani, & comprouincialium epiſcoporum in concilio prouinciali ſententiam expectet, ita tamen, vt nihil, inconſulto ſanctiſsimo Romano Pontifice nouum

uum, aut in ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

De regularibus, & monialibus. Caput I.

EAdem sacrosancta Synodus, reformationem prosequẽs, ea, quæ sequuntur, statuenda esse censuit. Quoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasterijs pie institutis, & recte administratis, in ecclesia Dei splendoris. atque vtilitatis oriatur: necessarium esse censuit, quo facilius, ac maturius, vbi collapsa est, vetus, & regularis disciplina instauretur, & constantius, vbi conseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc decreto præcipit, vt omnes regulares, tam viri, quam mulieres, ad regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituant, & componant: atque in primis, quæ ad suæ professionis perfectionem, vt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ alia sunt alicuius regulæ, & ordinis peculiaria vota, & præcepta, ad eorum respectiue essentiam, necnon ad communem vitam, victum, & vestitum conseruanda pertinentia, fideliter obseruent. Omnisque cura, & diligentia à superioribus adhibeatur tam in capitulis generalibus, & prouincialibus, quam in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recedatur: cum compertum sit, ab eis non posse ea, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxari. si enim illa, quę bases sunt, & fundamenta totius Regularis disciplinæ, exacte non fuerint conseruata, totum corruat ædificium necesse est.

De paupertatis voto integerrime seruãdo. Cap. II.

NEmini igitur regularium, tam virorum, quam mulierum, liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuscunque qualitatis fuerint etiam quouismodo ab eis acquisita, tanquã propria, aut etiam nomine conuentus posidere, vel tenere: sed statim ea Superiori tradantur, conuentuique incorporentur. Nec deinceps licet Superioribus bona stabilia alicui regulari cõcedere, etiam ad vsumfructum, vel vsum, administrationem, aut commendam. Administratio autem bonorum, monasteriorum, seu conuentuum ad solos officiales eorundem, ad nutum Superiorum

amouibiles,pertineat.Mobilium vero vſum ita Superiores permittant,vt eorum ſuppellex ſtatui paupertatis, quam profeſsi ſunt,conueniat:nihilque ſuperflui in ea ſit, nihil etiam,quod ſit neceſſarium,eis denegetur.Quod ſi quis aliter quidquam tenere deprehēſus,aut conuictus fuerit: is biennio actiua & paſsiua voce priuatus ſit atque etiam iuxta ſuæ Regulæ:& ordinis conſtitutiones puniatur.

Quod bona immobilia poßidere poßint religioſi omnes,exceptis capucinis & minorib⁹ de obſeruantia. Cap. III.

COncedit ſancta Synodus omnibus manaſterijs, & domibus tam virorum,quam mulierum,& mendicantium,exceptis domibus Fratrum ſancti Franciſci capucinorum,& eorum, qui minores de obſeruantia vocantur, etiam quibus aut ex cōſtitutionibus ſuis erat prohibitū, aut ex priuilegio Apoſtolico non erat cōceſſum, vt deinceps bona immobilia eis poſsidere liceat.Quod ſi aliqua loca ex prædictis, quibus auctoritate apoſtolica ſimilia bona poſsidere permiſſum erat, eis ſpoliata ſint: eadem omnia illis reſtituenda eſſe decernit. In prædictis autem monaſterijs,& domibus tam virorum, quam mulierum, bona immobilia poſsidentibus,vel non poſsidentibus, is tantum numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur,qui vel ex redditibus proprijs monaſteriorū,vel ex conſuetis eleemoſynis cōmode poſsit ſuſtētari: nec de cætero ſimilia loca erigantur ſine epiſcopi,in cuius diœceſi erigēda ſunt,licentia prius obtenta.

De clauſura & obedientia ſemper & in omnibus ſeruanda. Cap. IIII.

PRohibet ſancta Synodus,ne quis regularis, ſine ſui ſuperioris licentia,prædicationis, vel lectionis, aut cuiuſuis pij operis prætextu,ſubijciat ſe obſequio alicui⁹ prælati, principis, vel vniuerſitatis,vel communitatis, aut alterius cuiuſcunque perſonæ,ſeu loci: neque ei aliquod priuilegium, aut facultas, ab alijs ſuper ijs obtenta,ſuffragetur. Quod ſi contra fecerit: tanquam inobe-

inobediens arbitrio superioris puniatur. Nec liceat regularibus à suis conuentibus recedere, etiam prætextu ad superiores suos accedendi, nisi sub eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui vero sine prædicto mãdato, in scriptis obtẽto, repertus fuerit: ab ordinarijs locorum tanquã desertor sui instituti puniatur. Illi autẽ, qui studiorũ causa ad vniuersitates mittuntur: in conuentibus tantum habitent: alioquin ab ordinarijs contra eos procedatur.

De renouatione antiquæ constitutionis, circa monasteria monialium, Cap. V.

BOnifacij octaui constitutionem, quæ incipit: Periculoso, renouans sancta Synodus, vniuersis episcopi sub obtestatione diuini iudicij, & in terminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus monasterijs, sibi subiectis, ordinaria, in alijs vero Sedis Apostolicę auctoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, &, vbi inuiolata est, conseruari maxime procurent. inobedientes, atq; contradictores per censuras ecclesiasticas, aliasque poenas, quacunque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachij sæcularis. Quod auxilium vt præbeatur, omnes Christianos principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus sęcularibus iniungit. Nemini autem sanctimonialiũ liceat post professionem exire à monasterio, etiam ad breue tempus, quocunq; prætextu, nisi ex aliqua legitima causa, ab Episcopo approbanda, indultis quibuscunq; & priuilegijs nonobstãtibus. Ingredi autem intra septa monasterij nemini liceat, cuiuscunq; generis, aut conditionis, sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel superioris licentia, in scriptis obtẽta, sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. Dare autem tantũ Episcopus vel superior licentiam debet in casibus necessarijs: neque alijs vllo modo posit, etiam vigore cuiuscunque facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. Et quia monasteria Sanctimonialium extra mœnia vrbis, vel oppidi cõstituta malorum hominum prædæ, & alijs facinoribus sine vlla sæpe custodia sunt exposita: curent Episcopi, & alij superio-

De statu. regul. lib. 6.

vide declarationem. pij 5. pagi. 12. cumq; [illegible]

res, ſi ita videbitur expedire, vt ſanctimoniales ex eis ad noua, vel antiqua monaſteria intra vrbes, vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, ſi opus fuerit, brachij ſecularis. Impedientes vero, vel non obedientes per cenſuras Eccleſiaſticas parere compellant.

De modo in electione ſeruando. *Cap.* VI.

IN electione Superiorum quorumcunque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac generalium, & Abbatiſſarum, atque aliarum Præpoſitarum, quo omnia recte, & ſine vlla fraude fiāt, in primis ſancta Synodus diſtricte præcipit, omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta: ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec in poſterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, priores, aut alios quoſcunque titulares ad effectum electionis faciendę conſtituere: aut voces, & ſuffragia abſentium ſupplere. Si vero contra huius decreti conſtitutionem aliquis electus fuerit: electio irrita ſit: & is qui ad hunc effectum ſe in Prouincialem, Abbatem, aut priorem creari permiſerit: deinceps ad omnia officia, in religione obtinenda, inhabilis exiſtat: facultateſque ſuper his conceſſæ, eo ipſo abrogatæ cenſeantur: & ſi in poſterum aliæ cōcedantur, tanquam ſubreptitiæ habeantur.

De ætate & qualitate eligētiæ in ſuperiorem.
Caput VII.

ABbatiſſa, & prioriſſa, & quacunque alio nomine præfecta, vel Præpoſita appelletur, eligatur nō minor annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreſſam profeſsionem laudabiliter vixerit. Quod ſi his qualitatibus non reperiatur in eodem monaſterio: ex alio eiuſdem ordinis eligi poſsit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electionj præeſt, videatur: ex ijs, quæ in eodem monaſterio annum trigeſimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſsionem recte vixerint, Epiſcopo, vel alio ſuperiore conſentiente, eligatur. Duobus vero monaſterijs nulla præficiatur. Et, ſi quæ duo, vel plura quocunque modo obtinent: cogantur, vno excepto, intra ſex menſes cætera re-

ra reſignare. Poſt id vero tempus, niſi reſignauerit, omnia ipſo iure vacent, Is vero, qui electioni præeſt, Epiſcopus, ſiue alius ſuperior clauſtra monaſterij non ingrediatur: ſed ante cancellorum feneſtellam vota ſingularũ audiat, vel accipiat. In reliquis ſeruentur ſingulorũ ordinum, vel monaſteriorũ conſtitutiones.

De his religioſis qui immediate Sedi Apoſtolicæ ſubſunt. Caput VIII.

MOnaſteria omnia, quę generalibus capitulis, aut Epiſcopis non ſubſunt, nec ſuos habent ordinarios regulares viſitatores, ſed ſub immediata ſedis Apoſtolicæ protectione, ac directione regi conſueuerunt: teneantur infra annum à fine præſentis concilij, & deinde quolibet triennio ſeſe in congregationes redigere, iuxta formam conſtitutionis Innocentij tertij in concilio generali, quæ incipit: In ſingulis, ibiq; certas regulares perſonas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac ſtatutis in eis exequendis deliberent, & ſtatuant. Quod ſi in his negligentes fuerint: liceat metropolitano, in cuius prouincia prædicta monaſteria ſunt, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, eos pro prædictis cauſis conuocare. Quod ſi infra limites vnius prouinciæ non ſit ſufficiens talium monaſteriorum numerus ad erigendam congregationem: poſſint duarum, vel trium prouinciarum monaſteria vnam facere congregationem. Ipſis autem congregationibus conſtitutis, illarum generalia capitula, & ab illis electi præſides, vel viſitatores eandem habeant auctoritatem in ſuæ congregationis monaſteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij præſides, ac viſitatores in cæteris habent ordinibus: teneāturq; ſuæ congregationis monaſteria frequenter viſitare: & illorum reformationi incumbere: & ea obſeruare, quæ in ſacris canonibus, & in hoc ſacro Concilio ſunt decreta. Quod ſi etiam, Metropolitano inſtāte, prædicta exequi non curauerint: Epiſcopis, in quorum diœceſibus loca prædicta ſita ſunt. tanquam Sedis Apoſtolicæ delegatis, ſubdantur.

Extra de ſtatu monacho.

De gubernatiōe ſanctimonialiũ per epiſcopũ. Cap. IX.

Monaſte-

MOnaſteria Sanctimonialium, ſanctæ Sedi Apoſtolicæ immediate ſubiecta, etiam ſub nomine capitulorū ſancti Petri, vel ſancti Ioannis, vel alias quomodocunque nuncupentur, ab epiſcopis, tanquam dictæ ſedis delegatis, gubernentur, non obſtantibus quibuſcunque. Quæ vero a deputatis in Capitulis generalibus, vel ab alijs regularibus reguntur: ſub eorum cura, & cuſtodia relinquantur.

De ſanctimonialium cōfeſsionibus: atque Eucharistiæ ſeruandæ loco. Cap. X.

ATtendant diligenter epiſcopi, & cæteri ſuperiores monaſteriorum Sanctimonialium, vt in conſtitutionibus earum admoneantur Sanctimoniales, et ſaltē ſemel ſingulis menſibus confeſsionem peccatorum faciant: vt ſacroſanctam Euchariſtiā ſuſcipiant: vt eo ſe ſalutari præſidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter ſuperandas. Præter ordinarium autem confeſſorem alius extra ordinarius ab epiſcopo, & alijs ſuperioribus bis aut ter in anno offeratur: qui omnium confeſsiones audire debeat. Quod vero ſanctiſsimum Chriſti corpus intra chorum, vel ſepta monaſterij, & non in publica eccleſia con ſeruetur, prohibet ſancta Synodus: nonobſtante quocunque indulto, aut priuilegio.

De monaſterijs que parochiā continent. Cap. XI.

Vide de clausuri ſupra ſine capi. 5. pagi. 16. cuius ſiat

IN monaſterijs, ſeu domibus virorum. ſeu mulierum, quibus imminet animarū cura perſonarum ſæcularium, præter eas, quæ ſunt de illorum monaſteriorum ſeu locorum familia perſonæ, tam regulares, quam ſæculares, huiuſmodi curam exercētes, ſubſint immediate in ijs, quæ ad dictam curam, & ſacramentorum adminiſtrationem pertinent, iuriſdictioni, viſitationi, & correctioni epiſcopi, in cuius diœceſi ſunt ſita. Nec ibi aliqui, etiam ad nutum amouibiles, deputentur, niſi de eiuſdem conſenſu, ac præuio examine, per eum, aut eius vicarium faciendo, excepto monaſterio Cluniacenſium cum ſuis limitibus, & exceptis etiam ijs monaſterijs, ſeu locis, in quibus Abbates, Generales, aut capita ordinū ſedem ordinariā principalem habent, atque

atq; alijs monasterijs, seu domibus, in quibus Abbates, aut alij regularium superiores iurisdictionē episcopalem, & temporalem in Parochos, & parochianos exercent: saluo tamen eorum episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

De interdictis & censuris à regularibus seruandis. Caput XII.

CEnsuræ, & interdicta, nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab ordinarijs promulgata, mandante Episcopo, à regularibus in eorum ecclesijs publicētur, atque seruentur. Dies etiam festi, quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam regularibus, seruentur.

De controuersia in præcedentijs sedanda ab episcopis: deq; exitu ad publicas processiones. Cap. XIII.

COntrouersias omnes de præcedentia, quæ persæpe maximo cum scandalo oriuntur inter ecclesiasticas personas, tā sæculares, quam regulares, cum in processionibus publicis, tum in ijs, quæ fiunt in tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & alijs similibus, Episcopus amota omni appellatione, & nonobstantibus quibuscunque, componāt. Exempti autem omnes, tam clerici sæculares, quam regulares, quicunque, etiam monachi, ad publicas processiones vocati, accedere compellantur: ijs tantum exceptis, qui in strictiori clausura perpetuo viuunt.

De supplicio religiosi publice delinquentis. Caput XIIII.

REgularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterij degit, & extra ea ita notorie deliquerit, vt populo scādalo sit: Episcopo instante, à suo superiore intra tempus, ab Episcopo præfigendum: seuere puniatur: ac de punitione Episcopum certiorem faciat: sin minus, à suo superiore officio priuetur: & delinquens ab episcopo puniri possit.

De tem-

De tempore profeſsionis. Cap. XV.

IN quacunque religione, tam virorum, quam mulierum profeſsio non fiat ante decimumſextum annum expletum: nec qui in minore tempore, quam per annum poſt ſuſceptum habitum in probatione ſteterit, ad profeſsionem admittatur. Profeſsio autem antea facta, ſit nulla: nullamque inducat obligationẽ ad alicuius regulæ, vel religionis, vel ordinis obſeruationem, aut ad alios quoſcunque effectus.

Quando Renunciatio facta ante profeſsionem vim habeat oſtendit. Cap. XVI.

NVlla quoque renunciatio, aut obligatio, antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuſcunque cauſæ piæ, valeat, niſi cum licentia Epiſcopi, ſiue eius Vicarij fiat, intra duos menſes proximos ante profeſsionem: ac non alias intelligatur effectum ſuum ſortiri, niſi ſecuta profeſsione: aliter vero facta, etiam ſi cum huius fauoris expreſſa renunciatione, etiam iurata, ſit irrita, & nullius effectus. Finito tempore nouitiatus, ſuperiores, nouitios, quos habiles inuenerint, ad profitendum admittant: aut è monaſterio eos ejjciant. Per hæc tamen ſancta Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, quin religio clericorum ſocietatis Ieſu, iuxta pium eorum inſtitutum, à ſancta Sede Apoſtolica approbatum, Domino, & eius eccleſiæ inſeruire poſsint: ſed neque ante profeſsionem, excepto victu, & veſtitu, nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quo in probatione eſt, quocunque prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus, eius monaſterio aliquid ex bonis eiuſdem tribuatur: ne hac occaſione diſcedere nequeat, quod totum, vel maiorem partem ſubſtantiæ ſuæ monaſterium poſsideat: nec facile, ſi diſceſſerit, id recuperare poſsit: quin potius præcipit ſancta Synodus ſub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat: & vt abeuntibus ante profeſsionem omnia reſtituantur, quæ ſua erant quod vt recte fiat, Epiſcopus, etiam per cenſuras eccleſiaſticas, ſi opus fuerit, compellat.

De exploranda voluntate virginis quæ deo ſacratur. *Caput* XVII.

LIbertati profeſsionis virginum Deo dicandarũ proſpiciens ſancta Synodus,ſtatuit,atque decernit, vt, ſi puella, quæ habitum regularem ſuſcipere voluerit, maior duodecim annis ſit: non ante, eum ſuſcipiat: nec poſtea ipſa, vel alia profeſsionem emittat,quam explorauerit Epiſcopus,vel,eo abſente,vel impedito,eius vicarius,aut aliquis eorum ſumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatem diligenter,an coacta, an ſeducta ſit, an ſciat,quid agat. etſi voluntas eius pia,ac libera cognita fuerit:habueritque conditiones requiſitas iuxta monaſterij illius, & ordinis regulam: necnon monaſterium fuerit idoneum, libere ei profiteri liceat.cuius profeſsionis tempus ne Epiſcopus ignoret: teneatur præfecta monaſterio eum ante menſem certiorem facere.quod ſi præfecta certiorem epiſcopum non fecerit: quandiu epiſcopo videbitur,ab officio ſuſpenſa ſit.

Contra eos qui cogunt mulieres ad religionem,vel ſine iuxta cauſa impediunt volentes. *Caput* XVIII.

ANathemati ſancta Synodus ſubijcit omnes,& ſingulas perſonas,cuiuſcunque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam clericos,quem laicos, ſæculares,vel regulares,atque etiam qualibet dignitate fungentes, ſi quomodocunque coegerint aliquã virginem, vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem inuitam,præterquam in caſibus in iure expreſsis, ad ingrediẽdum monaſterium,vel ad ſuſcipiendum habitum cuiuſcunque religionis,vel ad emittendum profeſsionem: quique conſilium,auxilium, vel fauorem dederint: quique ſcientes eam non ſponte ingredi monaſterium,aut habitum ſuſcipere,aut profeſsionẽ emittere: quoquomodo eidẽ actui vel præſentiam,vel conſenſum, vel auctoritatem interpoſuerint. Simili quoque anathemati ſubijcit eos,qui ſanctam virginum,vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquo modo ſine iuſta cauſa impedierint. Eaq; omnia,& ſingula,quæ ante ꝓfeſsionem

feſsionem, vel in ipſa profeſsione fieri oportet, ſeruentur non ſolum in monaſterijs ſubiectis Epiſcopo, ſed & in alijs quibuſcũque. Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ pœnitentes, aut cõuertitæ appellantur, in quibus cõſtitutiones earum ſeruẽtur,

Quando & quomodo ſit audiendus qui vi vel metu vel ante tempus fecerit profeßionem.

Caput XIX.

QVicunque regularis prętendat, ſe per vim, & metum ingreſſum eſſe religionem: aut etiam dicat, ante ætatem debitã profeſſum fuiſſe, aut quid ſimile: velitque habitũ dimittere quacunque de cauſa: aut etiam cum habitu diſcedere ſine licentia ſuperiorum: non audiatur, niſi intra quinquennium tantum à die profeſsionis, & tunc non aliter, niſi cauſas, quas prætenderit, deduxerit coram ſuperiore ſuo, & ordinario. Quod ſi ante habitũ ſponte dimiſerit: nullatenus ad allegandum quancũque cauſam admittatur, ſed ad monaſterium redire cogatur, & tanquã apoſtata puniatur: interim vero nullo priuilegio ſuæ religionis iuuetur. Nemo regularis cuiuſcunque facultatis vigore transferatur ad laxiorem religionem: nec detur licentia cuiquam regulari occulte ferendi habitum ſuæ religionis.

De viſitatione facienda â ſuperioribus in monaſteria inferiora. Caput XX.

ABbates, qui ſunt Ordinum capita, ac cæteri prædictorum Ordinum Superiores, Epiſcopis non ſubiecti, quibus eſt in alia inferiora monaſteria, Prioratus ve legitima iuriſdictio, eadẽ illa ſibi ſubdita monaſteria, & prioratus, ſuo quiſque loco, atque ordine, ex officio viſitent, etiam ſi commendata exiſtant. Quæ cum ordinum ſuorum capitibus ſubſint, declarat ſancta Synodus. in ijs, quæ alias de viſitatione monaſteriorum commendatorum definita ſunt, non eſſe comprehenſa: teneanturque quicunque prædictorum ordinum monaſterijs præſunt, prædictos viſitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipſa quoq; monaſteria, quæ ſunt ordinum capita, iuxta ſanctæ Sedis Apoſtolicæ.

ſtolicæ,& cuiuſque ordinis conſtitutiones viſitentur.Et quandiu durabunt huiuſmodi commendę Priores clauſtrales,aut in prioratibus conuentum habentibus, ſubpriores,, qui correctiones,& ſpirituale regimen exercent,â capitulis generalibus, vel ipſorum ordinum viſitatoribus inſtituantur. In cæteris omnibus præfatorum ordinum priuilegia, & facultates, quæ ipſorũ perſonas,loca,& iura concernunt,firma ſint,& illæſa.

De ſuperioribus religioſorum quod eandem profiteantur regulam quam ſubditi. Cap. XXI.

CVm pleraque monaſteria,etiã Abbatiæ,Prioratus,& præpoſituræ ex mala eorum,quibus commiſſa fuerunt,adminiſtratione non leuia paſſa fuerint tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus detrimẽta: cupit ſancta Synodus ea ad congruam monaſticæ vitæ diſciplinam omnino reuocare. verum adeo dura, difficiliſque eſt præſentium temporum conditio, vt nec ſtatim omnibus,nec commune vbique, quod optaret, remedium poſsit adhiberi: vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis ſalubriter aliquando prouideri poſsit: primum quidem confidit Sanctiſsimum Romanum Pontificem pro ſua pietate, & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre poſſe viderit, vt ijs, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ ſuos conuentus habent,regulares perſonæ, eiuſdem ordinis expreſſe profeſſæ,& quę gregi præire,& præeſſe poſsint, præficiantur.Quæ uero in poſterum vacabunt, non niſi regularibus ſpectatæ virtutis,& ſanctitatis conferantur.Quoad vero ea monaſteria,quæ capita ſunt,ac primates ordinũ,ſiue Abbatiæ,ſiue Prioratus, filiæ illorum capitum nuncupantur: teneantur illi, qui in præſenti ea in commendam obtinent, niſi ſit eis de regulari ſucceſſore prouiſum,infra ſex menſes religionem illorum ordinum propriam ſolenniter profiteri,aut ijs cedere: alias commendæ prædictæ ipſo iure vacare cenſeatur. Ne autem in prædictis omnibus,& ſingulis fraus aliqua adhiberi poſsit: mandat ſancta Synodus,vt in prouiſionibus dictorum monaſteriorum qualitas ſingulorũ nominatim exprimatur: aliterque facta prouiſio ſubreptitia eſſe cenſeatur: nullaq;

fubfequenti poffefsione,etiam trienniali,adiuuetur.

Quos & qualiter prædicta obligent. *Cap.XXII.*

HAEc omnia, & fingula in fuperioribus decretis contenta obferuari fancta fynodus præcipit in omnibus cœnobijs, ac monafterijs, collegijs,ac domibus quorumcũque monachorum,ac regularium,necnon quarumcunque fanctimonialium virginum,ac viduarum, etiam fi illæ fub gubernio militiarum, etiam Hierofolymitanæ,viuant, & quocunque nomine appellentur,fub quacũque regula,vel conftitutionibus, & fub cuftodia,vel gubernatione, vel quauis fubiectione, aut annexione, vel dependentia cuiufcunque ordinis,mendicantium, vel non mendicantium,vel aliorum regularium monachorum, aut canonicorum quorumcunque: non obftantibus eorum omniũ, & fingulorum priuilegijs fub quibufcunque formulis verborũ cõceptis ac Mare magnum,appellatis, etiam in fundatione obtentis,necnon conftitutionibus,& regulis etiam iuratis,atque etiam confuetudinibus,vel præfcriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui vero regulares tam viri,quã mulieres funt, qui fub arctiori regula,vel ftatutis viuunt,excepta facultate habendi bona ftabilia in communi,eos ab eorum inftituto, & obferuantia fancta fynodus amouere non intendit. Et quia fancta fynodus defiderat, vt omnia, & fingula fupradicta quam primũ executioni demandentur: præcipit omnibus epifcopis,in monafterijs fibi fubiectis,& in omnibus alijs, ipfis in fuperioribus decretis fpecialiter commifsis,atque omnibus abbatibus,& generalibus,& alijs fuperioribus ordinum fupradictorum,vt ftatim prædicta exequantur. Et fi quid executioni mandatũ non fit,epifcoporum negligentiam concilia prouincialia fuppleãt, & coerceãt. Regularium vero capitula prouincialia, & generalia,& in defectum capitulorum generalium concilia prouincialia per deputationem aliquorum eiufdem ordinis prouideant. Hortatur etiã fancta fynodus oẽs reges,principes,Refp. & magiftratus,& in virtute fanctæ obediẽtiæ præcipit,vt velint prædictis epifcopis,abbatibus,ac generalibus, & cæteris Præfectis in fuperius contentæ reformationis executione fuum auxiliũ,

& aucto

& auctoritatem interponere, quoties fuerint requiſiti: vt ſine vllo impedimento præmiſſa recte exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

Decretum de reformatione.

De epiſcoporum vitæ puritate. *Caput.* I.

OPtandum eſt, vt ij, qui epiſcopale miniſterium ſuſcipiunt, quæ ſuæ ſint partes, agnoſcant: ac ſe non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, ſed ad labores & ſolicitudines pro Dei gloria vocatos eſſe intelligant, nec enim dubitandum eſt, & fideles reliquos ad religionem, innocentiamq; facilius inflammandos, ſi præpoſitos ſuos viderint non ea, quę mũdi ſunt, ſed animarum ſalutem ac celeſtem patriam cogitantes Hæc cum ad reſtituendam eccleſiaſticam diſciplinam præcipua eſſe ſancta ſynodus animaduertat, admonet epiſcopos omnes, vt ſecum ea ſæpe meditantes, factis etiam ipſis, ac vitæ actionibus, quod eſt veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, ſe muneri ſuo conformes oſtendant: in primis vero ita mores ſuos omnes componãt, vt reliqui ab eis frugalitatis, modeſtiæ, continentiæ, ac, quæ nos tantopere commendat Deo, ſanctæ humilitatis exempla petere poſsint. Quapropter exemplo patrum noſtrorum in concilio Carthaginenſi non ſolum iubet, vt epiſcopi modeſta ſupellectili, & menſa, ac frugali victu contenti ſint: verumetiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod a ſancto hoc inſtituto ſit alienum, quodque non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatem contemptum præ ſe ferat. Omnino vero eis interdicit ne ex redditibus eccleſiæ conſanguineos, familiareſue ſuos augere ſtudeant: cum & apoſtolorum canones prohibeant, ne res eccleſiaſticas, quæ Dei ſunt, conſanguineis donent: ſed, ſi pauperes ſint, ijs, vt pauperibus, diſtribuant, eas autem non diſtrahãt, nec diſsipet illorum cauſa: imo, quam maxime poteſt, eos ſancta ſynodus monet, vt omnem humanum hunc erga fratres Nepotes, Propinquoſque carnis affectum, vnde multorũ malorum in Eccleſia ſeminarium extat, penitus deponant. Quæ vero de epiſcopis dicta ſunt: eadem non ſolum in quibuſcunq;

beneficia ecclesiastica, tam sæcularia, quam regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione obseruari, sed ad sanctę Romanæ ecclesiæ Cardinales pertinere decernit: quorum cõsilio apud sanctißimum Romanum pontificem cum vniuersalis ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non ijs etiam virtutum insignibus, ac viuendi disciplina eos fulgere, quœ merito omnium in se oculos conuertant.

Quod hæc Synodus in cõcilijs prouincialibus, Synodis & vniuersitatibus recipiatur. Cap. II.

COgit temporũ calamitas, & inualescentium hæresum malitia, vt nihil sit prætermittendum, quod ad populorũ ædificationẽ, & catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus patriarchis, primatibus, archiepiscopis, episcopis, & omnibus alijs, qui de iure, vel consuetudine in cõsilio prouinciali interesse debent, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finẽ præsentis concilij habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita, & statuta sunt, palã recipiant, necnõ verã obedientiã summo Romano pontifici spõdeant, & profiteantur: simulq; hæreses omnes, à sacris canonibus, & generalibus cõcilijs, præsertimq; ab hac eadẽ sinodo damnatas, publice detestentur, & anathematizẽt. Idemq; in posterum quicunq; in patriarchas, primates, archiepiscopos, episcoposq; promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint, omnino obseruent. Quod si quis ex supradictis omnibus, quod absit, renuerit: Episcopi cõprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur: interimq; ab eiusdem communione abstineant. Cæteri vero omnes siue in præsenti, siue in futurum beneficia ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana cõuenire debent: idem, vt supra, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant, & obseruent, alias secundum formam sacrorum canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos vniuersitatum, & studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem vniuersitatibus canones, & decreta huius sanctæ Sy-

nudi

nodi integre recipiantur: ad eorumque normam magiſtri, doctores, & alij in eiſdem vniueſitatibus ea, quæ catholicæ fidei ſunt, doceant, & interpretentur: ſeque ad hoc inſtitutum initio cuiuſlibet anni ſolenni iuramento obſtringant: ſed & ſi aliqua alia in prædictis vniuerſitatibus correctione, & reformatione digna fuerint, ab eiſdẽ, ad quos ſpectat, pro religionis, & diſciplinæ eccleſiaſticæ augmento emendentur, & ſtatuantur. Quæ vero vniuerſitates immediate ſummi Romani Pontificis protectioni, & viſitationi ſunt ſubiectæ: has ſua beatitudo per eius delegatos eadem, qua ſupra, ratione, &, prout ei vtilius viſum fuerit, ſalubriter viſitari, & reformari curabit.

De excommunicationis ſententia non niſi ſumma maturitate ferenda. Cap. III.

QVanuis excommunicationis gladius neruus ſit eccleſiaſticæ diſciplinæ, & ad continendos in officio populos valde ſalutaris: ſobrie tamen, magnaque circũſpectione exercendus eſt: cum experientia doceat, ſi temere, aut leuibus ex rebus incutiatur, magis contemni, quam formidari: & perniciem potius parere, quam ſalutem. Quapropter excommunicationes illæ, quę monitionibus pręmiſsis, ad finẽ reuelationis, vt aiunt, aut pro deperditis, ſeu ſubtractis rebus ferri ſolent, à nemine prorſus, præterquã ab epiſcopo, decernantur: & tunc nõ alias, quam ex re non vulgari, cauſaq; diligenter, ac magna maturitate per epiſcopũ examinata, quæ eius animũ moueat: nec ad eas concedendas cuiuſuis ſæcularis, etiã magiſtratus auctoritate adducatur: ſed totum hoc in eius arbitrio, & conſcientia ſit poſitum: quãdo ipſe pro re, loco, perſona, aut tempore eas decernendas eſſe iudicauerit. In cauſis vero iudicialibus mandatur omnibus iudicibus eccleſiaſticis, cuiuſcunq; dignitatis exiſtant, vt quandocunque executio realis, vel perſonalis in quali bet parte iudicij propria auctoritate ab ipſis fieri poterit, abſtineant ſe tam in procedendo, quã definiẽdo, à cenſuris Eccleſiaſticis, ſeu interdicto: ſed liceat eis, ſi expedire videbitur, in cauſis ciuilibus, ad forũ eccleſiaſticũ quomodolibet pertinẽtibus, contra quoſcunque, etiam laicos, per mulctas pecuniarias, quæ

locis pijs,ibi exiſtentibus,eo ipſo,quod exactæ fuerint,aſsignẽtur:ſeu per captionem pignorum, perſonarumq; diſtrictionẽ, per ſuos proprios,aut alienos executores faciendam:ſiue etiam per priuationem beneficiorũ:aliaq; iuris remedia procedere,& cauſas definire.Quod ſi executio realis,vel perſonalis aduerſus reos hac ratione fieri non poterit:ſitq; ergà iudicem contumacia:tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio ſuo, præter alias pœnas ferire poterit.In cauſis quoq; criminalib⁹,vbi executio realis,vel perſonalis, vt ſupra:fieri poterit,erit a cenſuris abſtinendum:ſed ſi dictæ executioni facile locus eſſe non poſſit:licebit iudici hoc ſpirituali gladio in delinquentes vti : ſi tamen delicti qualitas,pręcedente bina ſaltem monitione,etiam per edictum,id poſtulet. Nefas autem ſit ſeculari cuilibet magiſtratui prohibere eccleſiaſtico iudici,nequẽ excõmunicet : aut mãdare,vt latam excommunicationem reuocet, ſub prætextu quod contenta in præſenti decreto non ſint obſeruata: cũ non ad ſeculares,ſed ad eccleſiaſticos hæc cognitio pertineat.Excõmunicatus vero quicunq;,ſi poſt legitimas monitiones non reſipuerit,non ſolum ad ſacramenta , & communionem fideliũ, ac familiaritatem non recipiatur:ſed ſi obdurato animo,cenſuris,annexus,in illis per annum inſorduerit:etiam contra eum tanquam de hæreſi ſuſpectum,procedi poſsit.

De commiſsione ſuper legatis pijs diſponendis conceſſa. Caput. IIII.

CONtigit ſæpe in quibuſdam eccleſijs vel tam magnũ miſſarum celebrandarum numerum ex varijs defunctorũ relictis impoſitũ eſſe, vt illis pro ſingulis diebus,a teſtatorib⁹ pręſcriptis,nequeat ſatisfieri: vel eleemoſynam huiuſmodi pro illis celebrandis adeo tenuem eſſe, vt non facile inueniatur , qui velit huic ſe muneri ſubijcere: vnde depereunt piæ teſtantium voluntates:& eorum conſcientias, ad quos prædicta ſpectant, onerandi occaſio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc,ad pios vſus relicta,quo plenius,& vtilius poteſt impleri, facultatẽ dat epiſcopis,vt in ſynodo diœceſana,itemque abbatibus, & generalibus ordinum , vt in ſuis capitulis generalibus: re diligenter

perſpe

perspecta, posint pro sua conscientia prædictis ecclesijs, quas hac prouisione indigere cognouerint, statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorẽ, & cultũ, atq; ecclesiarũ vtilitatẽ viderint expedire: ita tñ, vt eorũ semp defunctorũ cõmemoratio fiat q pro suarũ animarũ salute legata ea ad pios vsus reliquerũt

De beneficijs transferendis onere quo fundata sunt. Caput. V.

RAtio postulat, vt illis, quæ bene constituta sunt, contrarijs ordinationibus non detrahatur, quando igitur ex beneficiorum quorumcunq; erectione, seu fundatione, aut alijs cõstitutionibus, qualitates aliquæ requiruntur: seu certa illis onera sunt iniũcta, in beneficiorum collatione, seu in quacunque alia dispositione, eis non derogetur. Idem in præbendis theologalibus, magistralibus, doctoralibus, aut presbyteralibus, diaconalibus, ac subdiaconalibus, quãdocunque ita constituta fuerint, obseruetur, vt eorũ qualitatibus, vel ordinibus nihil in vlla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio subreptitia cẽseatur.

De modo procedẽdi ab episcopo cõtra capitulares. Cap. VI

STatuit sancta synodus, vt in omnibus ecclesijs cathedralib⁹, & collegiatis decretum sub fel. rec. Paulo III, quod incipit: capitula cathedralium, obseruetur non solum, quando episcopus visitauerit, sed & quoties ex officio, vel ad petionem alicuius, contra aliquem ex contentis in dicto decreto, procedat: ita tamen, vt, cum extra visitationem processerit, infrascripta oĩa locum habeant: videlicet, vt capitulum initio cuiuslibet anni eligat ex capitulo duos: de quorum consilio, & assensu episcopus, vel eius vicarius, tam in formando processum, quam in cæteris omnibus actibus vsque ad finem causæ inclusiue, coram notario tamen ipsius episcopi, & in eius domo, aut cõsueto tribunali procedere teneatur. Vnum autem tantum sit vtriusque votum, positque alter episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiua sententia fuerint: tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertiũ eligant, &, si in electione tertij etiã discor

dente ad viciniorem epiſcopum electio deuoluatur: & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat diſcordia, terminetur: alias proceſſus, & inde ſecuta nulla ſint, nullosq́ue producant iuris effectus. In criminibus tamē ex incontinentia prouenientibus, de qua in decreto de concubinarijs, & in atrocioribus delictis, depoſitionem, aut degradationē requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudiciū eludatur, & ideo opus ſit perſonali detentione, poſsit initio ſolus epiſcopus ad ſummariam informationem, & neceſſariam detentionem procedere: ſeruato tamen in reliquis ordine præmiſſo. In omnibus autem caſibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac perſonarum, delinquentes ipſi in loco decenti cuſtodiantur. Epiſcopis præterea vbiq; is honor tribuatur, qui eorū dignitati par eſt: eiſq; in choro, & in capitulo, in proceſsionibus, & alijs actibus publicis ſit prima ſedes, & locus, quē ipſi elegerint, & præcipua omniū rerum agendarum auctoritas. Qui ſi aliquid canonicis ad deliberandum proponant: nec de re ad ſuum, vel ſuorum cōmodum ſpectante agatur: epiſcopi ipſi capitulum conuocent: vota exquirant: & iuxta ea cōcludant. Abſente vero epiſcopo omnino hoc ab ijs de capitulo, ad quos hoc de iure, vel conſuetudine ſpectat, perficiatur: nec ad id vicarius epiſcopi admittatur. Cęteris autem in rebus capituli iuriſdictio, & poteſtas, ſi qua eis competit, & bonorum adminiſtratio ſalua, & intacta omnino relinquatur. Qui vero non obtinent dignitates, nec ſunt de capitulo: hi oēs in cauſis eccleſiaſticis epiſcopo ſubijciantur: nō obſtantibus, quo ad ſupradicta, priuilegijs, etiā ex fundatione cōpetentibus, necnon cōſuetudinibus, etiā immemorabilibus, ſententijs, iuramentis cōcordijs, quæ tantū ſuos obligent authores: ſaluis tamen in omnibus, priuilegijs, quæ vniuerſitatibus ſtudiorum generalium, ſeu earū perſonis ſunt conceſſa. Hæc autē omnia, & ſingula in ijs eccleſijs locum nō habeant, in quibus epiſcopi, aut eorum vicarij ex conſtitutionibus, vel priuilegijs; aut conſuetudinibus, ſiue concordijs, ſeu quocunque alio iure maiorem habent poteſtatem, auctoritatem, ac iuriſdictionem, quam præſenti decreto ſit compreheſum: quibus ſancta ſynodus derogare non intendit.

De ac-

De acceßibus, & regreßibus etiam cum coadiutoria non concedendis. Cap. VII.

CVm in beneficijs eccleſiaſticis, ea quę hęreditarię ſucceſsionis imaginem referunt, ſacris conſtitutionibus ſint odioſa, & patrum decretis contraria, nemini in poſterum acceſſus, aut regreſſus, etiam de conſenſu, ad beneficium eccleſiaſticum cuiuſcunque qualitatis concedatur: nec hactenus conceſsi ſuſpendantur, extendantur, aut transferantur. Hocque decretũ in quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis, ac etiam cathedralibus eccleſijs, ac in quibuſcunque perſonis, etiam cardinalatus honore fulgentibus, locum habeat. In coadiutorijs quoque cũ futura ſucceſsione idem poſthac obſeruetur: vt nemini in quibuſcunque beneficijs eccleſiaſticis permittantur. Quod ſi quãdo eccleſiæ cathedralis, aut monaſterij vrgens neceſsitas, aut euidens vtilitas poſtulet prælato dari coadiutorem: ij non alias cum futura ſucceſsione detur, quam hæc cauſa prius diligẽter a ſanctiſsimo Romano pontifice ſit cognita: & qualitates omnes in illo concurrere certum ſit: quæ a iure, & decretis huius ſancti ſynodi in epiſcopis, & prælatis requiruntur: alias conceſſiones ſuper his factæ ſubreptitiæ eſſe cenſeantur.

De hoſpitalitate commendata beneficiatis. Cap. VIII.

ADmonet ſancta ſynodus quoſcunque eccleſiaſtica beneficia, ſecularia, ſeu regularia obtinentes, vt hoſpitalitatis officium a ſanctis patribus frequenter commendatum, quãtum per eorum prouentus licebit, prompte, benigneque exercere aſſueſcant: memores, eos, qui hoſpitalitatem amant, Chriſtum in hoſpitibus recipere. Illis vero, qui hoſpitalia vulgo nuncupata, ſeu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, ſenũ, pauperumue vſum præcipue inſtituta, in cõmendam, adminiſtrationem, aut quẽcumq; titulum, aut etiam eccleſijs ſuis vnita, obtinent, vel ſi eccleſiæ parochiales, hoſpitalibꝰ forte vnitæ, aut in hoſpitalia erectæ, earumq; patronis in adminiſtrationẽ conceſſæ ſint: præcipit omnino, vt impoſitum illis onus, officiumue adminiſtrent, atq; hoſpitalitatẽ, quã debent, ex fructibus ad

id deputatis actu exerceant, iuxta conſtitutionem concilij Viẽnenſis, alias in hac eadem ſynodo ſub fel. rec. Paulo, III, innouatam, quæ incipit: Quia contingit. Quod ſi hoſpitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliarum perſonarũ genus ſuſcipiendum fuerint inſtituta: nec in loco, vbi ſunt dicta hoſpitalia, ſimiles perſonæ, aut perpaucæ reperiantur: mandat adhuc, vt fructus illorum in alium pium vſum, qui eorum inſtitutioni proximior ſit, ac pro loco, & tempore vtilior, conuertantur, prout ordinario cum duobus de capitulo, qui rerũ vſu peritiores ſint, per ipſum diligendis, magis expedire viſum fuerit: niſi aliter forte, etiam in hunc euentum, in eorum fundatione, aut inſtitutione fuerit expreſſum: quo caſu, quod ordinatum fuit, obſeruari curet epiſcopus: aut, ſi id non poſsit, ipſe, prout ſupra, vtiliter prouideat. Itaq; ſi prędicti omnes, & ſinguli, cuiuſcunque ordinis, & religionis, & dignitatis, etiam ſi laici fuerint, qui adminiſtrationem hoſpitalium habent, non tamẽ regularibus ſubiecti, vbi viget regularis obſeruantia, ab ordinario moniti, hoſpitalitatis munus, additis omnibus, ad quæ tenẽtur, neceſſarijs, re ipſa obire ceſſauerint: non ſolum per eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poſsint: ſed etiam hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curaue perpetuo priuari poſsint: alijq; eorum loco ab ijs, ad quos ſpectabit, ſubſtituãtur. Et prędicti nihilominus, etiam ad fructuum reſtitutionem quos contra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quæ nulla eis remiſsione, aut cõpoſitione indulgeatur, in foro conſcientiæ teneantur: nec adminiſtratio, ſeu gubernatio huiuſmodi locorum vni & eidem perſonæ vltra triennium deinceps committatur: niſi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obſtante, quo ad omnia ſupradicta, quacunq; vnione, exẽptione, & conſuetudine in contrarium, etiam immemorabili, ſeu priuilegijs, aut indultis quibuſcunque.

De his quæ ad iuriſpatronatus beneficia pertinẽt. Cap. IX

SIcuti legitima patronatum iura tollere, piaſq; fidelium voluntates in eorum inſtitutione violare æquum non eſt: ſic etiam vt hoc colere beneficia eccleſiaſtica in ſeruitutem, quod a mul-

a multis impudenter fit, redigantur, non eſt permittēdum. Vt igitur debita in omnibus ratio obſeruetur: decernit ſancta ſynodus, vt titulus iurispatronatus ſit ex fundatione, vel dotatione, qui ex authentico documento, & alijs iure requiſitis oſtendatur: ſiue etiam ex multiplicatis præſentationibus per antiquiſsimum temporis curſum, qui hominum memoriam excedat, aliaſue ſecundum iuris diſpoſitionem, In ijs vero perſonis, ſeu communitatibus, vel vniuerſitatibus, in quibus id ius plerumque ex vſurpatione potius quæſitum præſumi ſolet, plenior, & exactior probatio ad docendum verum titulum requiratur, nec immemorabilis temporis probatio aliter eis ſuffragetur, quam ſi, præter reliqua ad eam neceſſaria, præſentationes, etiam continuatæ, non minori ſaltem, quam quinquaginta annorum ſpatio, quæ omnes effectum ſortitæ ſint, authēticis ſcripturis probentur. Reliqui patronatus omnes in beneficijs, tam ſecularibus, quam regularibus, ſeu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuſcunque alijs beneficijs, in cathedrali, vel collegiata eccleſia: ſeu facultates, & priuilegia conceſſa, tam in vim patronatus, quam alio quocunque iure nominandi, eligendi, præſentandi ad ea, cum vacāt, exceptis patronatibus, ſuper cathedralibus eccleſijs competētibus, & exceptis alijs, quæ ad imperatorē, & reges, ſeu regna poſsidētes, alioſque ſublimes, ac ſupremos principes, iura imperij in dominijs ſuis habētes, pertinēt: & quæ in fauorē ſtudiorum generaliū cōceſſa ſunt, in totū prorſus abrogata, & irrita cū quaſi poſſeſsione inde ſecuta intelligantur. Beneficiaq; huiuſmodi, tanq̄ libera, a ſuis collatoribus conferantur: ac prouiſiones huiuſmodi plenum effectum conſequantur. Ad hæc liceat epiſcopo, præſentatos patronis, ſi idonei nō fuerint, repellere. Quod ſi ad inferiores inſtitutio pertineat: ab epiſcopo tn̄, iuxta alias ſtatuta ab hac ſancta ſynodo, examinētur: alioquin inſtitutio ab inferioribus facta, irrita ſit, & inanis. Patroni autē beneficiorū, cuiuſcūq; ordinis, & dignitatis, etiā ſi cōmunitates, vniuerſitates, collegia quæcūque clericorum, vel laicorum exiſtant, in perceptione fructuum, prouentuum, obuentionum quorumcunque beneficiorum, etiam ſi vere de iurepatronatus ipſorum ex fundatione, & do-

tatione

tatione eſſent, nullatenus, nullaue cauſa, vel occaſione ſe ingerant: ſed illos libere rectori, ſeu beneficiato, non obſtante etiam quacunque conſuetudine, diſtribuendos dimittant. Nec dictum iuſpatronatus venditionis, aut alio quocunque titulo in alios contra canonicas ſanctiones transferre præſumant, ſi ſecus fecerint, excommunicationis, & interdicti pœnis ſubijciãtur: & dicto iurepatronatus, ipſo iure, priuati exiſtant. Inſuper acceſsiones, per viam vnionis factæ de beneficijs liberis, ad eccleſias iuriſpatronatui, etiam laicorũ, ſubiectas, tam parochiales, quam ad alia quæcunque beneficia, etiam ſimplicia, ſeu dignitatis, vel hoſpitalia, ita vt prædicta beneficia libera eiuſdem naturæ cum ijs, quibuſcum vniuntur, efficiantur, atque ſub iurepatronatus conſtituantur. Hæc ſi nondum plenarium ſortitæ ſunt effectum, vel deinceps ad cuiuſuis inſtantiam fiẽt, qua cunque auctoritate, etiam apoſtolica, conceſſa fuerint, ſimul cum vnionibus ipſis per ſubreptionem obtentæ intelligantur: non obſtante quacunque in ijs verborum forma, ſeu derogatione, quæ habeatur pro expreſſa: nec executioni amplius demandentur: ſed beneficia ipſa vnita, cum vacauerint, libere, vt antea, conferantur. Quæ vero a quadraginta annis citra factæ, effectum & plenam incorparationem ſunt conſecutæ: hæ nihilominus ab ordinarijs, tanquam a Sede Apoſtolica delegatis, reuideantur, & examinentur: ac quæ per ſubreptionem, vel obreptionem obtentæ fuerint, ſimul cum vnionibus irritæ declarentur: ac beneficia ipſa ſeparentur, & alijs conferantur. Similiter quoque patronatus quicunque in eccleſijs, & quibuſcunque alijs beneficijs, etiam dignitatibus antea liberis, acquiſiti a quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, ſeu ex augmento dotis, ſeu ex noua conſtructione, vel alia ſimili cauſa, etiam auctoritate ſedis apoſtolicæ, ab eiſdem ordinarijs, vti delegatis, vt ſupra, qui nullius in his facultatibus, aut priuilegijs impediantur, diligenter cognoſcantur: & quos non repererint ob maxime euidentem eccleſiæ, vel beneficij, ſeu dignitatis neceſsitatem legitime conſtitutos eſſe, in totum reuocent: atque beneficia huiuſmodi ſine damno illa poſsidentium, & reſtituti patronis eo, quod ab eis iccirco datum eſt, in

pristinũ

priſtinum libertatis ſtatum reducant: non obſtantibus priuilegijs, cõſtitutionibus, & cõſuetudinib⁹: etiam immemorabilib⁹.

De iudicibus in cõcilijs prouincialibus delegẽdis. Cap. X

QVoniam ob malitioſam petentium ſuggeſtionem, & quandoq; ob locorum lõginquitatem perſonarum notitia, quibus cauſæ mandantur: vſque adeo haberi non poteſt: hincq; interdum iudicibus, non vndequaque idoneis cauſæ in partibus delegantur: ſtatuit ſancta ſynodus, in ſingulis concilijs prouincialib⁹, aut diœceſanis aliquot perſonas, quę qualitates habeãt iuxta conſtitutionem Bonifacij VIII, quæ incipit, ſtatutum: & alioquin ad id aptas deſignari, vt præter ordinarios locorum ijs etiam poſthac cauſæ eccleſiaſticæ, ac ſpirituales. & ad forũ eccleſiaſticum pertinentes, in partibus delegandæ committantur. Et, ſi aliquem interim ex deſignatis mori contigerit: ſubſtituat ordinarius loci cum conſilio capituli alium in eius locum vſque ad futurã prouincialem, aut diœceſanam Synodum: ita vt habeat quæque diœceſis quatuor ſaltẽ, aut etiam plures probatas perſonas, ac vt ſupra qualificatas: quibus huiuſmodi cauſæ a quolibet legato, vel nuncio, atque etiam a ſede apoſtolica committantur: alioquin poſt deſignationem factam, quam ſtatim epiſcopi ad ſummum Romanum pontificem tranſmittãt, delegationes quæcunque aliorum iudicum alijs, quam his, factæ, ſubreptitiæ cenſeantur. Admonet de hinc ſancta ſynodus tam ordinarios, quam alios quoſcunque iudices, vt terminandis cauſis, quanta fieri poterit breuitate, ſtudeãt: ac litigatorum artibus, ſeu in litis conteſtatione, ſeu alia parte iudicij differenda, modis omnibus aut termini præfixione, aut competẽti alia ratione occurrant.

De locatione rerum eccleſiaſticarum non facienda in præiudicium ſucceſſorum. Caput. XI.

MAgnam eccleſijs perniciem afferre ſolet, cum earum bona, repreſentata pecunia, in ſucceſſorum præiudiciũ alijs locantur, omnes igitur hæ locationes, ſi anticipatis ſolutionib⁹ fient, nullatenus in præiudicium ſucceſſorum validæ intelligãtur: quocunque indulto, aut priuilegio non obſtante, nec huiuſmodi

iuſmodi locationes in Romana curia, vel extra eam confirmẽtur. Non liceat etiam, iuriſdictiones eccleſiaſticas, ſeu facultates nominandi, aut deputandi vicarius in ſpiritualibus locare: nec conductoribus per ſe, aut alios ea exercere: aliterque cõceſſiones, etiam a ſede apoſtolica factæ, ſubreptitiæ cẽſeantur. Locationes vero rerum eccleſiaſticarum, etiam auctoritate apoſtolica confirmatas, ſancta ſynodus irritas decernit, quas a triginta annis citra, ad longum tempus, ſeu, vt in nonnullis partibus ad viginti nouem, ſeu bis viginti nouem annos, vocant factas, ſynodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum eccleſię & contra canonicas ſanctiones contractas fuiſſe iudicabunt.

De decimarum integra ſolutione. *Cap.* XII.

vide declaratiõ pag. 17. in fine Mendicantiũ ordines

NOn ſunt ferendi, qui varijs artibus decimas, eccleſijs obuenientes, ſubtrahere moliuntur: aut qui ab alijs ſoluẽdas temere occupant: & in rem ſuam vertunt: cum decimarum ſolutio debita ſit Deo: & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadant. Præcipit igitur ſancta ſynodus omnibus, cuiuſcunque gradus, & conditionis ſint, ad quos decimarum ſolutio ſpectat, vt eas, ad quas de iure tenentur, in poſterũ cathedrali, aut quibuſcunque alijs eccleſijs, vel perſonis, quib⁹ legitime debentur, integre perſoluant. Qui vero eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicẽtur: nec ab hoc crimine, niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluantur. Hortatur de hinc oẽs, & ſingulos, pro Chriſtiana charitate, debitoque erga paſtores ſuos munere, vt de bonis ſibi a Deo collatis, epiſcopis, & parochis, qui tenuioribus præſunt eccleſijs, large ſubuenire ad Dei laudem, atque ad paſtorum ſuorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

De quarta funeralium. *Caput.* XIII.

vide declaratiõ apud 5. in fine. pag. 16. Quartã aut funeraliũ

DEcernit ſancta ſynodus, vt quibuſcunque in locis iam ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, cathedrali, aut parochiali eccleſiæ ſolita eſſet perſolui, ac poſtea fuerit ex quocunque priuilegio, alijs monaſterijs, hoſpitalibus aut quibuſcunque locis pijs conceſſa, eadem poſthac integro iure, & eadem portione, quę antea ſolebat, cathedrali, ſeu parochiali

chiali eccleſiæ perſoluatur: non obſtantibus conceſsionibus, gratijs, priuilegijs, etiam, mari magno, nuncupatis, aut alijs quibuſcunque.

Contra clericos concubinarios. *Caput.* XIIII.

QVam turpe, ac clericorum nomine, qui ſe diuino cultui addixerunt, ſit indignum, in pudicitiæ ſordibus, immundoq; concubinatu verſari, ſatis res ipſa, communi fidelium omniũ offenſione, ſummoque clericalis militiæ dedecore, teſtatur. Vt igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitę integritatem miniſtri eccleſiæ reuocentur: populuſque hinc eos magis diſcat reuereri, quo illos vita honeſtiores cognouerit: prohibet ſancta ſynodus quibuſcunque clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus poſsit haberi ſuſpitio in domo, vel extra, detinere aut cum ijs vllam cõſuetudinem habere audeant: alioquin pœnis, a ſacris canonibus, vel ſtatutis eccleſiarum impoſitis, puniãtur. Quod ſi, a ſuperioribus moniti, ab ijs ſe non abſtinuerint: tertia parte fructuum, obuẽtionum, ac prouentuum beneficiorum ſuorum quorumcunque, & penſionum ipſo facto ſint priuati: quæ fabricæ eccleſiæ, aut alteri pio loco arbitrio epiſcopi applicetur. Sin vero in delicto eodem cum eadem, vel alia fœmina perſeuerantes, ſecundæ monitioni, adhuc non paruerint non tantum fructus omnes, ac prouentus ſuorum beneficiorũ, & penſiones eo ipſo amittant, qui prædictis locis applicentur ſed etiam a beneficiorum ſuorum adminiſtratione, quo ad ordinarius, etiam vti ſedis apoſtolicæ delegatus, arbitrabitur, ſuſpendantur: &, ſi ita ſuſpenſi, nihilominus eas non expellant: aut cum ijs etiam verſentur: tunc beneficijs, portionibus, ac officijs, & penſionibus quibuſcunque eccleſiaſticis perpetuo priuentur, atque inhabiles, ac indigni quibuſcunque honoribus, dignitatibus, beneficijs, ac officijs in poſterum reddantur: donec poſt manifeſtam vitæ emendationem ab eorum ſuperioribus cum ijs ex cauſa viſum fuerit diſpenſandum. Sed ſi, poſtq̃ eas ſemel dimiſerint, intermiſſum cõſortium repetere, aut alias huiuſmodi ſcandaloſas mulieres ſibi adiũgere auſi fuerint: pręter prędictas pœnas, excõmunicationis gladio plectãtur. Nec

quæuis

quæuis appellatio, aut exemptio prædictam executionem impediat, aut ſuſpendat: ſupradictorumq; omnium cognitio, nõ ad archidiaconos, nec decanos, aut alios inferiores, ſed ad epiſcopos ipſos pertineat: qui ſine ſtrepitu, & figura iudicij, & ſola facti veritate inſpecta procedere poſsint. Clerici vero, beneficia eccleſiaſtica, aut penſiones non habentes, iuxta delicti, & contumaciæ perſeuerantiam, & qualitatem ab ipſo Epiſcopo carceris pœna, ſuſpenſione ab ordine, ac inhabilitate ab beneficia obtinenda, alijſue modis, iuxta ſacros canones puniantur Epiſcopi quoq;, quod abſit, ſi ab huiuſmodi crimine non abſtinuerint: & a Synodo prouinciali admoniti, ſe non emendauerint: ipſo facto ſint ſuſpenſi: &, ſi perſeuerent, etiam ad ſanctiſſimum Romanum Pontificem ab eadem ſynodo deferantur: qui pro qualitate culpæ, etiam per priuationem, ſi opus erit, in eos animaduertat.

Contra clericorum filios. Caput. XV.

VT paternæ incontinentiæ memoria, a locis Deo conſecratis, quos maxime puritas, ſanctitas decet, longiſsime arceatur: non liceat filijs clericorum, qui non ex legitimo nati ſunt matrimonio, in eccleſijs, vbi eorum patres beneficium aliquod eccleſiaſticum habent, aut habuerunt, quodcunque, etiam diſſimile, beneficium obtinere: nec in dictis eccleſijs quoquo modo miniſtrare, nec pẽſiones ſuper fructibus beneficiorum, quæ parentes eorum obtinent, vel alias obtinuerunt, habere. Quod ſi in præſenti pater, & filius in eadem eccleſia beneficia obtinere reperiantur: cogatur filius ſuũ beneficium reſignare, aut cũ alio permutare extra eccleſiam intra trium menſium ſpatium: alias ipſo iure eo priuatus exiſtat, & ſuper ijs quęcunque diſpẽſatio ſubreptitia cenſeatur, ad hæc, reciprocæ reſignationes, ſi quę poſthac a parentibus clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium conſequatur: in fraudem huius decreti, & canonicarum ſanctionum factæ omnino cenſeantur: nec collationes ſecutæ, vigore huiuſmodi reſignationum, ſeu aliarum quarumcunque, quæ in fraudem factæ fuerint, ipſis clericorum filijs ſuffragentur.

de benefi-

De beneficijs curatis in simplicia non conuertendis. Caput XVI.

STatuit sancta Synodus, vt ecclesiastica beneficia sęculiaria, quocunque nomine appellentur, quæ curam animarũ ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocunque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: non obstãtibus quibuscunque gratijs, quæ suum plenarium effectum nõ sunt consecutæ. In ijs vero, in quibus contra earum institutionem, seu fundationem cura animarum in vicarium perpetuum translata est, etiam si in hoc statu ab immemorabili tempore reperiantur, si congrua portio fructuũ vicario ecclesiæ, quocunque nomine is appelletur, nõ fuerit assignata: ea quamprimũ, & ad minus intra annum à fine præsentis concilij, arbitrio Ordinarij, iuxta formam decreti sup fel. rec. Paulo. iij. assignetur. Quod si id commode fieri non possit: aut intra dictum terminum factum non erit: cum primum per cessum vel decessum vicarij, seu Rectoris: aut quomodolibet alterum eorum vacauerit: beneficium curam animarum recipiat: ac vicariæ nomen cesset, & in antiquum statum restituatur.

De episcoporum grauitate seruanda. Cap. XVII.

NOn potest sancta Synodus non grauiter dolere, audiens episcopos aliquos, sui status oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare: qui cum regum ministris, regulis, & Baronibus in ecclesia, & extra, indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indigne non solum loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hæc, & similia detestans sancta Synodus, sacros canones omnes, conciliaq; generalia, atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorẽ, & grauitatẽ pertinentes renouando, præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi se abstineant: mandans eisdem, vt tam in ecclesia, quam foris suum gradum, & ordinem præ oculis habẽtes, vbique se patres, & pastores esse meminerint: reliquis vero tam

principibus,quam cæteris omnibus,vt eos paterno honore,ac debita reuerentia proſequantur.

De modo diſpenſationis legum eccleſiaſticarum. Caput. XVIII.

SIcuti publice expedit,legis vinculum quandoque relaxare, vt plenius,euenientibus caſibus,& neceſsitatibus, pro com muni vtilitate ſatisfiat:ſic frequentius legem ſoluere,exemplo que potius,quam certo perſonarum,rerumq; delectu,petentibus indulgere,nil aliud eſt,q̃ vnicuiq; ad leges trãſgrediẽdas adi tũ aperire. Quapropter ſciant vniuerſi, ſacratiſsimos canones exacte ab omnibus, & quoad eius fieri poterit, indiſtincte obſeruandos.Quod ſi vrgens,iuſtaq; ratio,& maior quandoq; vti litas poſtulauerit,cum aliquibus diſpenſandũ eſſe:id,cauſa cognita, ac ſumma maturitate,atque gratis, a quibuſcunque, ad quos diſpenſatio pertinebit,erit præſtandum,aliterq; facta diſpenſatio ſubreptitia cenſeatur.

Contra duellorum nequam vſum. Cap. XIX.

DEteſtabilis duellorum vſus,fabricãte diabolo, introductus vt cruenta corporum morte, animarum etiam perniciem lucretur,ex Chriſtiano orbe penitus exterminetur,Imperator, Reges,Duces,Principes,Marchiones,Comites,& quocunque alio nomine,domini tẽporales: qui locum ad monomachiã in terris ſuis inter Chriſtianos conceſſerint:eo ipſo ſint excõmunicati: ac iuriſdictione, & dominio ciuitatis,caſtri, aut loci,in quo, vel apud quem duellum fieri permiſerint, quod ab eccleſia obtinent,priuati intelligantur:& ſi feudalia ſint,directis do minis ſtatim acquirantur. Qui vero pugnam commiſerint, & qui eorum patrini vocantur:excommunicationis,ac omnium bonorum ſuorum præſcriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnã incurrant:& vt homicidæ,iuxta ſacros canones,puniri debeãt. Et,ſi in ipſo conflictu deceſſerint: perpetuo careant eccleſiaſtica ſepultura.Illi etiam, qui conſilium in cauſa duelli,tam in iure,quam facto dederint:aut alia quacunque ratione ad id quẽ quam ſuaſerint: necnon ſpectatores, excommunicationis,ac

per-

perpetuæ maledictionis vinculo teneantur, non obstante quocunque priuilegio, seu praua consuetudine, etiam immemorabili.

De immunitate ecclesiastica. *Cap. XX.*

CVpiens sancta Synodus ecclesiasticam disciplinã in Christiano populo non solum restituti, sed etiam perpetuo sartam tectam a quibuscunque impedimentis conseruari: præterea, quæ de ecclesiasticis personis cõstituit, seculares quoq; principes officij sui admonendos esse censuit: confidens eos, vt Catholicos, quos Deus sanctæ fidei, ecclesiæque protectores esse voluit, ius suum Ecclesiæ restitui, non tantum esse concessuros sed etiam subditos suos omnes ad debitam erga clerum, parochos, & superiores Ordines reuerentiam reuocaturos: nec permissuros, vt officiales, aut inferiores Magistratus ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum immunitatem Dei ordinatione & Canonicas sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu in consideratione aliaqua violent: sed vna cũ ipsis principibus debitam sacris summorum pontificum, & Conciliorũ constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque, & præcipit, sacros canones, & concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones in fauorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis ecclesiasticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat, exacte ab omnibus obseruari debere, proptereaque admonet Imperatorem, Reges, Respub. principes, & omnes, & singulos, cuiuscunque status, & dignitatis extiterint, vt, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ Ecclesiastici iuris sunt, tanquam Dei præcipua, eiusque patrocinio tecta, venerentur: nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsue Dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximeque ministris ipsorum Principum lædi patiantur: sed seuere in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant: quibus etiam ipsemet exẽplo ad pietatẽ, religionem, ecclesiarũq; protectionem existãt: imitãtes anteriores optimos, religiosissimosq; principes, qui res ec

cleſiæ ſua in primis auctoritate, ac munificẽtia auxerũt, nedum ab aliorum iniuria vindicarunt. Adeoq; ea in re quiſq; officiũ ſuũ ſedulo præſtet: quo cultus diuinus deuote exerceri, & Prælati, cæteriq; clerici in reſidẽtijs, & officijs ſuis, quieti, & ſine impedimẽtis cũ fructu, & edificatione populi, permanere valeãt.

Quomodo decreta huius concilij intelligantur ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate Cap. XXI.

POſtremò ſancta Synodus, omnia, & ſingula, ſub quibuſcũque clauſulis, & verbis, quæ de morum reformatione, atque Eccleſiaſtica diſciplina, tam ſub fel. rec. Paulo tertio, ac Iulio tertio, quam ſub Beatiſsimo Pio Quarto, Pontificibus Maximis, in hoc ſacro Cõcilio ſtatuta ſunt, declarat, ita decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper auctoritas Sedis Apoſtolicæ & ſit, & eſſe intelligatur.

Decretum de continuanda Seßione in diem ſequentem.

CVm ea omnia, quæ in præſenti Seſsione tractanda erant, quia hora tarda eſt commode expediri non poſsint: propterea iuxta id, quod in generali congregatione à patribus ſtatutum fuit, ea, quæ ſuperſunt, in diem craſtinam, hanc eandem Seſsionem continuando differuntur.

CONSTITVTIO SESSIOnis die IIII. Decem.

Decretum de indulgentijs.

CVM poteſtas conferendi indulgentias à Chriſto eccleſiæ conceſſa ſit: atque huiuſmodi poteſtate, diuinitus ſibi tradita, antiquiſsimis etiam temporibus illa vſa fuerit: ſacroſancta Synodus indulgentiarũ vſum Chriſtiano populo maxime ſalutarem, & ſacrorum Conciliorum auctoritate probatum

tum, in Eccleſia retinendum eſſe docet, & præcipit: eosque anathemate damnat, qui aut inutiles eſſe aſſerũt: vel eas concedendi in Eccleſia poteſtatem eſſe negant. In his tamen concedendis moderationem, iuxta veterem, & probatam in Eccleſia conſuetudinem, adhiberi cupit: ne nimia facilitate Eccleſiaſtica diſciplina eneruetur. Abuſus vero, qui in his irrepſerunt, & quorum occaſione inſigne hoc indulgentiarum nomen ab hęreticis blaſphematur, emendatos, & correctos cupiens, præſenti decreto generaliter ſtatuit, prauos quæſtus omnes pro his cõſequẽdis, vnde plurima in Chriſtiano populo abuſuum cauſa fluxit, omnino abolendos eſſe. Cæteros vero, qui ex ſuperſtitione, ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocunque prouenerunt: cum ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas hi committuntur, corruptelas commode nequeant ſpecialiter prohiberi: mandat omnibus epiſcopis, vt diligenter quiſq; huiuſmodi abuſus eccleſiæ ſuæ colligat, eosq; in prima Synodo prouinciali referat: vt aliorum quoq; epiſcoporũ ſententia cogniti, ſtatim ad ſummum Romanum Pontificem deferantur: cuius auctoritate, & prudentia, quod vniuerſali eccleſiæ expediet, ſtatuatur: vt ita ſanctarum indulgentiarum munus pie, ſancte, & incorrupte omnibus fidelibus diſpenſetur.

De delectu ciborum, ieiunijs, & diebus feſtis.

INſuper hortatur ſancta Synodus, & per ſanctiſsimum domini noſtri, atque ſaluatoris aduentum paſtores omnes obteſtatur, vt tanquam boni milites illa omnia, quæ ſancta Romana eccleſia, omnium eccleſiarum mater, & magiſtra, ſtatuit: necnon ea, quæ tam in hoc concilio, quam in alijs œcumenicis ſtatuta ſunt, quibuſcunque fidelibus ſedulo commendent: omnique diligentia vtantur, vt illis omnibus, & ijs præcipue, ſint obſequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum delectus, & ieiunia: vel etiam, quæ faciunt ad pietatem augendam, vt dierum feſtorum deuota, & religioſa celebratio: admonentes populos crebro, obedire præpoſitis ſuis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient: qui vero contemnunt, Deum ipſum vltorem ſentient.

De indice librorum, Cathechiſmo, Breuiario & Miſſali.

SAcroſancta Synodus in ſecunda Seſsione, ſub ſanctiſsimo domino noſtro Pio Quarto celebrata, delectis quibuſdam patribus cõmiſit, vt de varijs cenſuris, ac libris, vel ſuſpectis vel pernicioſis, quid facto opus eſſet, conſiderarẽt: atque ad ipſam ſanctam Synodum referrent: audiens nunc, huic operi ab eis extremam manum impoſitam eſſe: nec tamen, ob librorum varietatem, & multitudinem, diſtincte, & commode poſsit à ſancta Synodo dijudicari: præcipit, vt quidquid ab illis præſtitum eſt, ſanctiſsimo Romano Pontifici exhibeatur: vt eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idemque de catechiſmo à patribus, quibus illud mandatum fuerat, & de miſſali, & breuiario fieri mandat.

De loco oratorum.

DEclarat ſancta Synodus, ex loco aſsignato oratoribus, tam eccleſiaſticis, quam ſæcularibus, in ſedendo, incedendo, aut quibuſcunq; alijs actibus, nullum cuiquam eorum factum fuiſſe præiudicium: ſed omnia illorum, & imperatoris, regum, rerum publicarum, ac principum ſuorũ iura, & prærogatiuas illæſas, & ſaluas eſſe, in eodẽq; ſtatu permanere, prout ante præſens concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obſeruandis decretis cõcilij.

TAnta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorũ inueterata malitia, vt nihil tam clarum in fide noſtra aſſerenda vnquam fuerit, aut tam certo ſtatutum, quod non, humani generis hoſte ſuadente, illi errore aliquo cõtaminauerint, ea propter ſancta Synodus id potiſsimum curauit, vt præcipuos hæreticorum noſtri temporis errores damnaret, & anathematizaret: veramque & catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathematizauit, & definiuit. Cumque tandiu tot epiſcopi, ex varijs Chriſtiani orbis prouincijs euocati, ſine magna gregis ſibi commiſsi iactura, & vniuerſali periculo ab eccleſijs abeſſe non poſsint: nec vlla ſpes reſtet, hæreticos, toties: fide etiam publica, quam deſiderarunt, inuitatos, & tandiu expectatos, huc amplius aduenturos: ideoque tãdem huic

ſacro concilio finẽ imponere neceſſe ſit: ſupereſt nunc, vt principes omnes, quod facit, in domino moneat ad operam ſuam ita præſtandam, vt quæ ab ea decreta ſunt, ab hæreticis deprauari, aut violari non permittant: ſed ab his, & omnibus deuote recipiantur, & fideliter obſeruentur. Quod ſi in his recipiendis aliquã difficultas oriatur, aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem poſtulent: præter alia remedia, in hoc concilio inſtituta, confidit ſancta Synodus beatiſsimum Romanum Pontificem curaturum, vt vel euocatis ex illis præſertim prouinciis, vnde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam concilij generalis celebratione, ſi neceſſarium iudicauerit, vel commodiore quacũque ratione ei viſum fuerit, prouincialium neceſsitatibus, pro Dei gloria, & eccleſię tranquilitate, cõſulatur.

De recitandis decretis concilij ſub Paulo III. *& Iulio* III. *in Seſsione.*

QVoniam diuerſis temporibus, tam ſub fel. rec. Paulo III. quam Iulio III. multa in hoc ſacro concilio, quo ad dogmata: ac morum reformationem, ſtatuta: & definita ſunt: vult ſancta Synodus, vt illa nũc recitẽtur, & legantur. *Recitata ſunt.*

De fine concilij, & confirmatione petenda â ſanctiſsimo domino noſtro.

ILluſtriſsimi domini, Reuerendiſsimiq; patres, placet ne vobis, vt ad laudẽ Dei omnipotẽtis huic ſacræ œcumenicæ Synodo finis imponatur? & omniũ, & ſingulorum, quæ tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III., quã ſub ſanctiſsimo Domino noſtro Pio Quarto, Romanis pontificibus, in ea decreta, & definita ſunt, confirmatio nomine ſanctæ huius Synodi per apoſtolicæ ſedis legatos, & præſidentes a beatiſsimo Romano Pont. petatur? *Reſponderunt placet.*

Poſtmodũ illuſtriſsimus & reuerendiſsimus cardinalis Moronus, primus legatus, & præſidens, benedicẽs ſanctæ Synodo, dixit: Poſt gratias Deo actas, Reuerẽdiſsimi Patres ite in pace. *Qui reſponderunt, Amen.*

ACCLAMATIONES
Patrum in fine Concilij.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatiſsimo Pio Papæ,& domino noſtro,ſanctæ, & vniuerſalis eccleſiæ Pontifici, multi anni,& æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus,ſanctiſsimum patrem diutiſsime eccleſiæ tuæ conſerua,multos annos.

Card. Beatiſsimorum ſummorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulij III. quorum auctoritate hoc ſacrum generale Concilium inchoatum eſt, pax à domino:& æterna gloria,atq; felicitas in luce ſanctorum.

Reſp. Memoria in benedictione ſit.

Card. Caroli V. Imperatoris, & ſereniſsimorum Regum, qui hoc vniuerſale Concilium promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione.

Reſp. Amen, Amen.

Card. Sereniſsimo Imperatori Ferdinando,ſemper Auguſto, orthodoxo, & pacifico, & omnibus regibus, Rebuſp. & principibus noſtris, multi anni.

Reſp. Pium, & Chriſtianum Imperatorem domine conſerua: Imperator cæleſtis terrenos reges, rectæ fidei conſeruatores, cuſtodi.

Card. Apoſtolicæ Romanæ Sedis Legatis, & in hac Synodo præſidentibus,cum multis annis magnæ gratiæ.

Reſp. Magnæ gratiæ: Dominus retribuat.

Card. Reuerendiſsimis cardinalibus,& illuſtribus oratoribus.

Reſp. Magnas gratias, multos annos.

Card. Sanctiſsimis epiſcopis vita, & felix ad eccleſias ſuas reditus.

Reſp. Præconibus veritatis perpetua memoria: Orthodoxo ſenatui multos annos.

Sacro-

Sacroſancta œcumenica Tridentina ſynodus: eius fidem confiteamur, eius decreta ſemper ſeruemus. *Card.*

Semper confiteamur, ſemper ſeruemus. *Reſp.*

Omnes ita credimus: omnes id ipſum ſentimus: omnes conſentictes, & amplectentes ſubſcribimus. Hæc eſt fides beati Petri, & apoſtolorum: hæc eſt fides patrum: hæc eſt fides Orthodoxorum. *Card.*

Ita credimus: ita ſentimus: ita ſubſcribimus. *Reſp.*

His decretis inhærentes, digni reddamur miſericordijs, & gratia primi, & magni ſupremi ſacerdotis, Ieſu Chriſti Dei, intercedente ſimul inuiolata domina noſtra ſancta Deipara, & omnibus ſanctis. *Card.*

Fiat, fiat. Amen, Amen. *Reſp.*

Anathema cunctis hæreticis. *Card.*

Anathema, anathema. *Reſp.*

POſthæc mandatum fuit a legatis, & præſidentibus ſub pœna excommunicationis omnibus patribus, vt, antequam diſcederent e ciuitate Tridentina, ſubſcriberent manu propria decretis concilij: aut ea per publicum inſtrumẽtum approbarent. Qui omnes deinde ſubſcripſerũt, & fuerunt numero CCLV, videlicet, legati quatuor, Cardinales duo, Patriarchæ tres, Archiepiſcopi XXV, Epiſcopi. CLXVIII, Abbates ſeptem, Procuratores abſentium cum legitimo mãdato XXXIX. Generales ordinum ſeptem.

LAVS DEO.

Concordat cum originali: in cuius fidem ſubſcripſimus.

Ego Angelus Maſſarellus, epiſcopus Theleſinus, ſacri concilij Tridentini ſecretarius.

Ego Marcus Antonius Peregrinus, comenſis, eiuſdem concilij notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, clericus camerinenſis diœceſi, eiuſdem concilij notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOS Alexander, S. Laurentij in Damaso Diaconus Cardinalis, de Farnesio, S.R.E. Vicecācellarius, fidem facimus, & attestamur, qualiter hodie, die mercurij, XXVI. Ianuarij, M. D. LXIIII. Pontificatus Sanctissimi D. nostri D. Pij, diuina prouidentia Papæ Quarti, anno quinto, in consistorio secreto, apud S. Petrum, Reuerendiss. D.D. mei, Cardinalis Moronus, & Simoneta, nuper reuersi a sacro concilio Tridentino, cui vti Sedis Apostolicæ Legati præerant, petierunt, ab eodem Sanctissimo Domino nostro, vt infra.

Beatissime Pater, in Decreto super fine concilij œcumenici Tridentini, pridie nonas Decembris præteriti publicato, statutum fuit, vt per Sanctitatis vestræ, & sanctæ Sedis Apostolicæ, legatos, & Præsidentes peteretur nomine dicti concilij a sanctitate vestra confirmatio omnium, & singulorum, quæ tam sub felic. recorda. Paulo tertio, & Iulio tertio, quam sub sanctitate vestra in eo decreta, & definita sunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc legati, & Præsidentes eramus, volentes exequi, quod in dicto decreto stabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti concilij œcumenici Tridentini, vt Sanctitas vestra dignetur confirmare omnia, & singula, quæ tam sub feli. rec. & Iulio tertio, quā sub Sāctitate vestra in eo Decreta, & definita sunt.

Quibus

Quibus auditis, Sanctitas sua, viso, & lecto tenore dicti decreti, & habitis votis reuerendiss. D.D. meorum Cardinalium, respondit per hæc verba.

Petitioni, nomine concilij œcumenici Tridentini super eius confirmatione per dictos Legatos nobis factæ, annuentes, omnia, & singula, quæ in dicto concilio tam sub felic. recorda. Paulo tertio, & Iulio tertio, prædecessoribus nostris, quam pontificatus nostri tempore decreta, & definita sunt, auctoritate Apostolica, etiam de venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio, & assensu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi, & inuiolabiliter obseruari mandamus, in nomine Patris, & Filij, & spiritus sancti, Amen.

Ita est. A. Cardinalis.

Farnesius, *Vicecancell.*

FINIS.

ORATIO HABITA IN SESsione nona, & vltima.

SACRI CONCILII TRIDENTINI.

CELEBRATA DUOBUS CONTInuis diebus, Prid. & Non. Decembris. M. D. LXIII.

PIO. IIII. PONT. MAX.

A R. P. D. HIERONYMO RAGAZZONO Veneto, Episcopo Nazianzeno, & coadiutori Famagustano.

UDITE hæc omnes gentes, auribus percipite omnes, qui habitatis orbem. Tridentinum concilium iandiu cæptum, aliquando intermissum, distractum varie, atq; diuulsum: nunc demum singulari Dei omnipotentis beneficio, summa atq; incredibili omnium ordinum voluntate, cõnectitur, atq; perficitur. Dies hæc quidẽ fœlicissima christiano populo illuxit: in qua templum domini disturbatum frequenter, ac dissipatũ, reficitur, & absoluitur: & Nauis hæc vna bonorum omnium, ex maximis, ac diuturnis turbinibus, atq; fluctibus, tuta in portu collocatur: quam vtinã cõscendere nobiscum ij voluissent, quorũ in primis gratia, hæc ipsa nauigatio instituta fuit: atq; ædificij huius construẽdi participes extitissent, qui hoc nobis negotium exhibuerũt:

maioris

maioris nunc profecto lætitiæ causam haberemus. Sed nostra id certe culpa non accidit. Nos Urbem hanc, in Germaniæ faucibus, id est in domus illorum fere limine positam elegimus. Nos custodiam nullam nobis, ne suspicionē illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus. Nos eā fide publicā, illis cōcesśimus, quam sibi ipsi cōposuerūt. Nos hic illos perdiu expectauimus, neq; hortari, ac rogare vnquam destitimus, vt ad veritatis lucem cognoscēdam accederent. Uerum illis etiam absentibus, satis vt puto, a nobis cōsultum est. Etenim cum duo essent, in quibus, ægris, atq; infirmis eorum animis medicina fuit adhibenda: alterum fidei Catholicæ, ac vere Euangelice illis in rebus, quæ in dubium ab ipsis vocantur, quæq; opportuna his temporibus viderentur, explicata, & confirmata, disiectis, ac dissipatis errorum tenebris, doctrina: alterum disciplinæ Ecclesiasticæ, cuius potisśimū deprauatione, illi se a nobis defecisse affirmant restitutio: vtcunque, quātum in nobis fuit pro temporum horum ratione, cumulatè præstitimus. Principio enim sancta hæc synodus (facta suæ fidei profesśione,) vt quoddam quasi fundamentum, futuris actionibus poneret, & quibus testimonijs, atq; præsidijs, in dogmatibus sanciendis, nitendum esset, ostenderet: Ueteris, ac noui Testamenti libros, qui essent sine vlla dubitatione recipiēdi, antiquorum concilium probatisśimorum exemplo, pie, ac prudenter enumerauerit: ac ne de verbis quidem, vlla ex varijs inuersionibus oriri posśet difficultas: certam ac diffinitā de

Græcis,

Græcis, & Hebræis translatione approbauit. Hinc hæresum omniũ caput, atq; arcem aggrediẽs, de humanæ nostræ naturæ corruptis initijs, ea statuit, quæ veritas ipsa, si loqui posset exprimeret. De iustificatione deinceps (res magna, & cum ab antiquis, tũ a nostri tẽporis hæreticis, mirũ in modũ oppugnata) ea definiuit, qbus & perniciosissimis, & in genere opinionib⁹ occurreretur, & recte sentiẽdi ratio, miro quodã ordine, atq; admirabili sapientia (vt in illis Dei spiritũ facile agnoscas) demonstraretur. Præstãtissimo hoc post hominũ memoriã decreto, hæreses fere vniuersæ iugulãtur: & q̃si caligo, Sole discutiũtur, ac dispellũtur: eaq; claritas, isq; splẽdor veritatis apparet, vt tantũ lumẽ quin videat dissimulare iã nemo possit. Subsequuta est salutaris septẽ diuinorũ ecclesiæ sacramẽtorũ tractatio: primũ simul de omnib⁹, post de vno quoq; separatim. Hic vero quis nõ videt, q̃ distincte, explicate, abũdãter, illuminate, & (q̄ caput est) vere, tota cælestiũ horũ mysteriorũ ratio cõtineatur? qs in tam magna, multiplicíq; doctrina: quid aut sequendũ, aut fugiendũ sit, potest vllo modo desiderare? quis in illis omnibus errãdi locum, aut occasionẽ inueniet? quis deniq; de sacramentorum horũ vi atq; virtute, dubitare in posterum poterit, cum gratiam illam, quæ illis ipsis, quibusdam quasi stillicidijs, infidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis affuisse, tã copiose pſpiciatur? Accesserũt ad hæc de sacrosancto missæ sacrificio, & de cõmunione sub vtraq; specie decreta, quibus quidẽ, nihil sanctius, nihil vtilius, vt de

cælo

cælo lapsa, nō ab hominibus composita videantur. Adiūgetur his hodie, certa de purgatorio, de sanctorum veneratione inuocatione, imaginibus, & reliquijs, atq; indulgentijs doctrina, qua nō solum hæreticorū fraudibus, & calumnijs obsistetur, sed piorum etiam catholicorum conscientijs satisfiet: Hæc de rebus ad salutem nostram pertinētibus, quæ dogmata appellātur, fauste, ac fœliciter erunt peracta: neq; aliud quicquā præterea, eo in genere visum est a nobis, hoc tempore, necessario statuendum. In eorum autem quibusdam administrandis, cū nōnulla essent: quæ non ritè omnino, ac rectè seruarentur, accuratissime patres Amplissimi curastis, vt pure illa, & castè, atq; ex more, institutoq; maiorum tractarentur. Ita omnem superstitionē, omnem quæstum, omnem (vt dicunt) irreuerētiam, a diuina missarū celebratione abstulistis: vagis, ignotis, ac criminosis sacerdotibus, sanctum hoc offerre sacrificium interdixistis. Rei huius sacratiss. vsum, a priuatis domibus, atq; profanis, in sacra, & religiosa loca reuocastis: molliores cātus, & symphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes, a tēplo domini summouistis. Ita ecclesiastico vnicuiq; gradui, leges illæ a vobis præscriptæ sunt, vt tradito illis diuinitus ordine abutendi nullus vtiq; locus relinquatur. Ita nonnulla Matrimonij impedimenta, quæ ansam quasi quandā ad violāda Ecclesiæ præcepta dare videbantur, remouistis: facilem veniæ consequendæ viam minus legitimè connubij fœdus ineūtibus interclusistis. Quid de furtiuis tenebricosisq; ma

trimonijs commemorem? Equidem ita sentio, si alia nulla causa conuocandi concilium fuisset, (quæ multæ, & maximæ fuerunt) propter vnam hanc id omnino fuisse faciendum. Nam cum res hæc ad omnes spectet, neque vllus in Orbe terrarũ vniuerso angulus reperiatur, quẽ labes hæc nõ inuaserit: curãdũ merito fuisset, vt cõi huic malo, cõmuni etiam consilio prouideretur. Innumerabilium Patres Sanctissimi, & grauissimorum delictorum, ac scelerum occasio, prudentissima ista vestra, ac prope diuina sanctione penitus oblata est, & Christianæ Reipublice gubernationi sapientissime consultum. Accedet ad hæc, vtilis in primis, ac necessaria, multorum in Purgatorij, sanctorum venerationis. Inuocationis, imaginum, & reliquiarum, atq; indulgentiarum ratione abusuum interdictio, qui rerum harum pulcherimarum faciem inquinare, atque turpare mirum inmodum videbantur.

Altera vero pars, in qua de labente, ac prope cadente Ecclesiastica disciplina fulcienda, erat agendum, diligentissima etiam absoluta fuit, atq; perfecta. Eligenter in posterum ad Ecclesiastica munera obeunda, qui virtute, nõ ambitione præstent, quiq; populi commodis non suis inseruiãt, & prosint potius, quam præsint. Enuntiabitur, atq; explanabitur frequentius, & studiosius Verbum domini, omni accipiti gladio penetrantius. Aderunt suis gregibus & inuigilabunt Episcopi, cæteriq;, quibus animarum cura commissa est, neq; extra creditam sibi custodiam vaga-

buntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impure, & flagitiose viuendum, aut ad male, & perniciose docendũ priuilegia. Nullum sine pœna crimẽ, nulla sine præmio virtus relinquetur. Pauperum, & mendicantium Sacerdotum multitudini optime prouisum est: certæ vnusquisque eccle siæ, statutoq; operi vnde ali possit, adscribetur. Auaritia, quo nullum vitium est tetrius: præsertim in domo dei, ab ea omnino tolletur: gratis sacramenta omnia, vt par est, cõ ferentur. Ex vna ecclesia plures: ex pluribus vna, vt populi commodum, & ratio postulabit, cõstituetur eleemosynarũ Quæstores (vt appellant) qui sua, nõ quæ Iesu Christi quæ rentes, magnũ nostræ religioni damnũ, magnã infamiam afferebãt, ex omni hominũ memoria (quod summæ fœlici tatis loco ponendum est) penitus euellẽtur, hinc nostra præ sens calamitas sumpsit exordium: hinc serpere infinitum malum manareq; in dies latius non desistebat, neq; occurri illi adhuc, multorum conciliorum cautionibus, ac prouisio nibus potuit. Quamobrem quis non nisi sapientissime factũ dixerit, vt membrum hoc, in quo sanando, diu, & multũ frustra laboratum est, ne reliquo corpori noceret, excidere tur? Porro deo cultus tribuetur, purius, & accuratius: atq; ita qui fuerunt vasa domini mundabuntur, vt ad sui imita tionem alios trahant. In quo præclare illud fuit excogitatũ vt qui sacris essent initiandi, ijs moribus, atq; literis, in vna quaq; ecclesia, a prima ætate instituerentur, vt quoddã qua si virtutum omnium seminarium illud existeret.

Iam

Iam vero prouincialibus synodis restitutis, Visitatoribus ad populorum vtilitatem, non ad querelam, & sumptũ renouatis: Tradita Pastoribus regendi suos, atque pascendi commodius facultate: Pœnitentia publica in vsum reuocata: Hospitalitate tum ecclesiasticis hominibus, tum pijs locis indicta: In curatis sacerdotijs conferendis, memorabili, ac pæne cælesti ratione cõstituta: beneficiorum (vt aiũt) pluralitate sublata: Hæreditaria sanctuarij Dei possessione prohibita, Modo excommunicationibus imposito, ac terminato: primis Iudicijs, ijs in locis, in quibus lites oriuntur assignatis: singularibus certaminibus interdictis: Omniũ hominum, ac sacrorum in primis luxuriæ, cupiditati, atq; licentiæ fræno quasi quodam, quod excuti non facile possit, iniecto: Regibus, ac principibus sui muneris admonitis alijsq; rebus huiusmodi prudentissime sancitis: quis non videt, vestras vos P. A. hac etiam in re partes, cumulatissime exequutos? Actum sæpe est in superiorib⁹ concilijs, de fide nostra explicanda, moribusq; corrigẽdis: sed nescio an vnquam diligentius, atq; distinctius. Hic (præsertim hoc biennio) ex omnium populorũ, ac nationum, in quibus catholicæ religionis veritas agnoscitur, non solum patres, sed oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam expectemus, eruditissimos: si vsum, peritissimos: Si ingenia, perspicacissimos: si pietatem, religiosissimos: si vitam innocentissimos. Numerus is quoq; fuit: vt, si præsentes Christiani orbis considerentur angustiæ, frequentissima hæc omnium;

 quæ

quæ antea fuerunt, synodus appareat. Hic singula omniũ vulnera detecta, mores expositi fuere: nihil dissimulatũ est aduersariorum nostrorum argumenta & rationes ita tractatæ, vt eorum tum causa, non nostra agi videretur, tertiũ nonnulla, atq; etiam quartum discussa, summa sæpe contẽtione certatum: eo scilicet consilio, vt quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus veritatis vires, atq; nerui probarentur. Quæ enim inter idem sentientes, idemq; spectantes discordia potuit existere? Quæ cũ ita sint licet optandum (vt initio dicebam) summopere fuisset, vt vna cum illis hæc agerentur, quorum potissimũ causa tractata sunt: absentium tamen etiam incolumitati, atq; saluti, ita prouisum est, vt alia ratione prouideri, si affuissent, non potuisse videatur. Legant illi quæ de nostra fide statuimus: vt christianum hominem decet, humiliter, & si lumẽ illis aliquod fulserit, faciem suam non auertant: & si vocẽ domini audierint, corda sua non obdurent: ac si ad communem matris ecclesiæ complexum, vnde se illi distraxerunt redire voluerint, clementiã sibi omnem, ac misericordiam tribuendã nõ dubitent. Sed præcipua illa ratio est, P. A. dissentientes a nobis animos conciliandi: consentientes in fide, atq; officio retinendi, si quæ hoc in loco verbis sanciuimus, re ipsa in nostris ecclesijs præstemus. Leges etsi optimæ sint, muta tamen res est. Quid Hebræo populo Dei ipsius ore latæ leges profuerũt? quid Licurgi leges Lacedemonijs, Solonis Atheniensibus, ad libertatem retinendã quã

ob causam erant conscriptæ, vtilitatis attulerunt? Sed cur externa, aut antiqua nimis commemoro? quæ ad bene, beateq; viuendum instituta, atque præcepta ex vnius Christi Domini nostri vita, atq; doctrina desiderare aut possumus aut debemus? quid item fuit a maioribus nostris omissum quod cum ad recte sentiendum, tum ad præclare agendum pertineret? Medicamentum quidem salutare compositum ac paratum iandiu habemus: verum, si morbum debet expellere, sumēdum illud est, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc salutis, nos primum inebriemur, charissimi, & viuæ, atque loquentes leges simus, & norma quasi quædam, ac regula, ad quam aliorum actiones, & studia dirigantur, atque ita sibi vnusquisque persuadeat, nihil e christianæ Reipub. commodo, ac dignitate successurum, nisi quantum in se sit studiose præstiterit. Id curandū nobis cum antea fuit, tum multo erit in posterum accuratius. Etenim si ex Magistri nostri, ac saluatoris exemplo facere prius deseramus, quā docere, postq̄ docuimus q̄ faciamus quæ esse poterit, excusatio? Quis ferre nos, ac pati poterit, si cū non furandū esse demōstrauerimus, ipsi furemur? si, cum non mæchandum, mæchemur? Sanctos a sancto cōcilio: innocentes, atq; integros ab integritatis præceptis, & innocentiæ, firmos in fide, atque constantes, a fidei nostræ formata doctrina discedere maxime cōuenit. Ac tales quidem expectant nos populi nostri, qui nostrum iandiu reditum sustinentes, ea se ipsi ratione consolabātur, fere, vt hāc

 temporis

tẽporis vsurã maiori præsentes studio sarciremus. Sed fiet id a vobis, Patres sanctissi. (vt spero) diligenter: & , quemad modum hoc in loco facistis, ita etiam domi satis Deo, atque hominibus fecietis. Nunc (quod huius temporis est) Deo primum ipsi maximo, atque immortali, maximas, atque immortales gratias & agamus, & habeamus, qui non secundum peccata quæ fecimus nos, neq; secundum iniquitates nostras, retribuit nobis: Sed diem hunc lætissimũ, quẽ videre multi cõcupiuerunt, nobis non solum, videndum, sed etiam celebrandum, summa atq; incredibili cũ totius christiani populi assensu, atq; approbatione, sua magna benignitate concessit. Pio deinde Quarto summo nostro, atq; optimo pontifici, gratiæ perpetuæ, ac singulares habendæ sunt, qui cum primum beati Petri sedem ascendit, tanto Synodum hanc instaurãdi desiderio exarsit, vt in eo suas omnes curas, & cogitationes defigeret. Nuncios statim, viros probatissimos, ad indicendum illis nationibus, atq; prouincijs misit, pro quorum in primis salute cõuocabatur. Hi Aquilonis partes prope omnes peragrarunt, rogarunt, obsecrauerunt, obtestati sunt: tuta omnia, atq; amica promiserunt: atque id etiam egerunt, vt in Angliam traijcerent. Legatos postmodum, pietate, ac doctrina præstantissimos, cum interesse ille Synodo, vt miruminmodum cupiebat, non posset, huc misit: ex quibus duos, (quorum memoria in benedictione est (statuta die: tametsi nulli fere Episcopi conuenissent, hic esse voluit, Hi, atque additus eis paulo post

tertius,

tertius, nouem menses atque eo amplius iustum ad Synodum instituendam episcoporum numerum, hoc in loco nihil agentes expectauerunt. Cum interea nihil aliud pontifex ipse aut ageret, aut meditaretur, quam vt patres quam plurimi, quam optimi, & quamprimum huc accederent: & Christiani nominis Reges omnes, ac Principes suos huc Oratores mitterent, vt communi voto, atque consilio, communis hæc causa grauissima omnium, atque maxima tractaretur. Quid vero postea omni cura, solicitudine, sumptibus prætermisit: quod ad concilij huius amplitudinem, libertatem, & commodū pertinere aliquo modo videretur? O singularem pastoris & patris nostri pietatem, atque prudentiam: ô summam etiam eiusdem fœlicitatem: cuius auctoritate, atq; auspicijs, iactatum hoc diu, & agitatum cōcilium constitit, & conquiescit. Te Paulum Tertium, te Iulium, mortuos appello, quādiu, quantoq; studio videre quod nos videmus exoptastis? quod in eam rem sumptus, quos labores insumpsistis? Quamobrem vere tibi, atque ex animo pie sanctissime, ac beatissime gratulamur, quod tantam tibi lætitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum diuinæ in te beneuolentiæ argumentum est) Dominus reseruauit: quem nos precibus omnibus, ac votis supplices oramus, atq; obtestamur, vt te nobis incolumē pro ecclesiæ suæ sanctæ cōmodo, atq; ornamēto, & q̄ certissime reddat, & quam diutissime conseruet. Serenissimo etiam imperatori gratias agere, & gratulari iure optimo debemus.

Ille potentissimorum Cæsarum, qui propagandæ Christianæ religionis miro quodam desiderio flagrarunt, animum ut locum referens, urbem hanc ab omni periculo liberam conseruauit: & nos ut tutã, trãquillãq; pacem traheremus sua vigilantia perfecit: magnamq; nostris animis securitatem assidua trium suorum legatorum, summorum virorũ præsentia, ac prope pignore attulit: ille de nostris his rebus, pro sua eximia pietate, solicitus mirifice fuit. Ille a se atq; a nobis dissentientes homines, ex obscurissimis, in quibus versantur, tenebris, eruere, atq; ad sanctæ huius synodi clarissimam lucem aspiciendam, adducere, mirum in modum laborauit. Regum præterea Christianorum, ac Principum, in concilio hoc, amplissimis suis legationibus ornando, & suas vestræ auctoritati fasces summittendo: pia maxime voluntas grata nobis memoria prosequenda est.

Iam vero quis est, illustrissimi Cardinales, qui se vobis debere plurimum non fateatur? Vos nostrarum actionum duces optimi, ac moderatores extitistis. Vos, ne nostra aut aut in dicendo, aut in decernendo libertas violari, aliqua ex parte videretur, incredibili patientia, ac diligentia custis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, ut ad optatum res exitum (quod alij multi vestri similes frustra tentauerũt) quamprimum perduceretur. In quo præcipuam quandam, ac propriam lætitiam habere, tu, Morone illustrissime, atque ornatissime, debes: qui qui cum vigesimo ab hinc anno, primum præclaro huic ædi

ficio

ficio lapidem posueris, extremam nunc manum, post alios multos, huic operi architectos adhibitos, fœliciter, pro summa tua, ac prope diuina sapientia, impones. Factum hoc tuum egregium, & singulare omnium sermone perpetuo celebrabitur: neque vlla vnquam ætas, de tuis his laudibus conticescet Quid dicam de vobis, Patres sanctissimi: quam bene de christiana Rep. præstantissimis his vestris actionibus meruistis? quanta vestrum vniuscuiusque nomini commendatio? quanta gloria, a Christiano populo vniuerso tribuetur? vos vere patres, vere pastores, & agnoscent omnes, & prædicabunt: vobis suam vnus quisque vitam, atque salutem acceptam libentissime referet. O diem illam, populis nostris iucundissimam, atque læuissimam, in qua primum reuisere, illis nos, atque amplecti a templi Domini ædificatione redeuntes contigerit. Sed fac tu, Domine Deus noster, vt tam eximiæ de nobis opinioni, egregiis factis respondeamus, & semen hoc, quod in agro tuo seminauimus, vberem fructum afferat: fluatque vt ros eloquium tuum, atque id, quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, vt vnum sit omnium ouile, & vnus pastor, atque is potissimum Pius Quartus, in tui nominis gloriam sempiternam.

Finis.

CATALOGVS.

LEGATORVM PATRVM Oratorum & Theologorum omnium.

Qui ad sacrosanctam OEcumenicam Tridentinam Synodum conuenerunt.

Quorum nomina, cognomina, patriæ, & dignitates hic simul explicantur.

CARDINALES LEGATI & Præsidentes.

✝ HErcules Gonzaga S.R.E.Presb.Card.tituli S. Mariæ nouæ Mãtuanus, obijt Tridenti, die secunda Martij.1563. & sepultus Mantuæ.

✝ Hieronymus Seripandus S.R.E.presb.Cardi. tituli S.Susannæ Neapolitanus, obijt Tridẽti, die.17.Martij. 1563. & ibi sepultus in Ecclesia S.Marci ordinis fratrum Eremitarum S. Augustini, quorũ olim fuerat Generalis.

Ioannes Moronus S.R.E.Card. Episcopus Prænestinus, Mediolanensis in demortui Card.de Mantua locum missus.

Stanislaus Hosius S.R.E.presb. Card.titu.S. Laurentij in Palisperna Polonus Vuarmiensis.

Ludouicus Simoneta S.R.E. presb. Card.tit.S.Cyriaci in Termis Mediolanensis.

Marcus Siticus S.R.E. Diaconus Card.Basilicę duodecim apostolorum de Altaemps Germanus.

Bernardus Nauagerius S.R.E.presb.card.titu. S. Nicolai inter Imagines Venetus, in demortui cardi. Seripãdi locũ missus.

CARDINALES NON LEGATI.

CArolus a Lotharingia S.R.E.presb.card.tit.S.Apollinaris Princeps, & Archiepiscopus Rhemensis. Lotheringus.

Ludouicus

Ludouicus Madrucius S.R.E. Diaconus card. electus episcop' Tridentinus Germanus.

ORATORES, QVORVM NO *mina hic describũtur iuxta eorum aduentũ in ciuitatẽ Tridentinam.*

GEorgius Drascouicius Croattus, Orator Cæs. pro Regno Hungariæ episcopus Quiqueeclesien.

Antonius de Muglitio Morauus, Orator Cæs. archiepiscopus Pragensis.

Ferdinandus Martineus Mazcarenius Orator serenissi. Regis Portugalliæ.

Andreas Dutitius Sbardelatus episc. Cænadiẽs. Orator pro Prælatis & clero Hungariæ.

Sigismundus a Tunn. Orator Cæsareus.

Franciscus Ferdinandus de Aualos Marchio Piscariæ Orator Regis Catholici.

Ioannes Strozzius Florentin. Orator excellentissi. Ducis Florentiæ, & Senarum.

Melchior Lussi eques auratus, Orator septem cantonum, Heluetiorum.

Augustinus Paungartner I.V.D. de Monachio, Orator illustrissimi. Alber. Ducis Bauariæ.

Nicolaus de Põte, doctor & eques,
Et Matthæus Dandulus equet.
} Oratores D. Venetorũ.

Ludouicus de Lansac.
Renaldus Ferreri' præsidẽs in parlamento Parisien.
Et Guido Faber Iudex maior Tolo.
} Oratores Christianissimi regis Galliarum.

Valentinus Herbutus, Polonus episc. Præemissiẽsis. Orator serenissi. Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba Casalensis episc. Augusten. in Pedemontio Orator serenissi. Ducis Sabaudiæ.

Claudius Fernandez Quignonij Comes Lunensis Orator Regis Catholici.

Hieronymus de Gaddis Florentinus episco. Cortonẽ, Orator excellẽ. Ducis Florentiæ missus in locũ Ioannis Strozzij.

Frater Martinus Roias Portalrubeus Orator Illustrissimi ac reuerendissimi D. Magni magistri, ac totius ordinis sancti Ioãnis Hierosolymitani, eiusdem ordinis procancellarius.

PATRIARCHÆ.

Antonius Hælijs Iustinopolitan.	Hierosolymitan'
Daniel Barbarus Venetus.	Aquilegiensis.
Ioannes Triuisanus Venetus.	Venetiarum.

ARCHIE. PAVLI. III.

Ferdinandus Annius Neapol. Archiepisc. Amalphitan. nunc epis.	Bouinus
Petrus Landus Venetus Archiepis.	Cretensis.
Petrus Antonius de Capua. Neap. archiepis.	Hidrotin.
Marcus Cornelius Venetus electus archie.	Spalatren.
Sebastianus Leccauella Græcus ord. prę, olim Archiepi. Naxiensis nunc epis.	Literarensis.
Petrus Guerrero Hispanus archiepiscopus.	Granaten.
Antonius Altouitus Florentinus archiepisc.	Florentinus
✠ Cæsar Cibo Genuensis obijt Tridenti, die 26. Decemb. 1562. archiep.	Taurinen.
Paulus Aemilius verallus Romanus olim archiepis. Rossanens. nunc epis.	Caput Aquensis

ARCHIEP. IVLII. III.

Ioannes Brunus de Olchinio Macedo. Regni seruiæ primas archiepis.	Antibarensis.
Ioannes Baptista Castaneus Romanus archi.	Rossanen.
Ioannes Baptista Vrsinus Romanus archiep.	Sanctę Seuerinę

ARCHIE. PAVLI. IIII.

Ludouicus Beccatellus Bononiensis archi.	Ragusinus
Mutius Callinus Brixien. archiepis.	Iadrensis.
Sigismundus Saracenus Neapo. archiepis.	Materanus.
Antonius Parrages de Castilegio Hisp. archi.	Calaritanus.
Iulius Pauesius Brixien. ord. præ. archiepisc.	Surrentinus.
Bartholomæus de Martyrib' Lusita. ord. prę.	

Archiepiſcopus. Braccaren.
Auguſtinus Seluago Genuen ord.præ.epi. Genuen.

ARCHIEPISCOPI PII. IIII.

PHilippus Mocenicus Venetus regni Cipri primas, & legatus natus archiepiſ. Nicoſien.
Guilielmus de Auanſon Gallus archiepiſ. Ebredunenſis.
Antonius Cauchus Venetus archiepiſ. Corcirenſis
Germanicus Bondinus Senẽ.elect.archie. Senarum.
Marcus Antonius Colũna Romanus archie. Tarentinus.
Gaſpar de Foſſo Coſentinus ordi.S.Franciſci de Paula archiepiſcopus. Reginus
Antonius de Muglitio Morau⁹ ora.Cęſ.arc. Pragen.
Maximus de Maximis Romanus archi. Amalphitanus.
Gaſpar Ceruantes de Gaeta Hiſpa.archi. Meſſanenſis.
Leonardus Marinus Genuen.ord.præ.archi. Lancianenſis.
Octauianus Præconi⁹ Meſſanenſis ord.min. Conuentualium S.Franciſci archie. Panormitanus
Nicolaus de Pelue Gallus archie. Senonenſis
Antonius Iuſtinianus Chiẽſis ordi.præ.arch. Naxienſis.
Antonius Puteus Nicien.archiepi. Barenſis.

EPISCO. LEONIS. X.

Vicentius Nicoſantius de Fano epiſco. Arbenſis.
Ioannes Franciſcus de Fiſco Ianuen.epiſ. Andrienſis
Io.Thomas de S.Fælicio Neopo.epiſ. Cauenſis ſenior.

EPIS. ADRIANI. XI.

Quintius de Ruſticis Romanus epiſco. Milleten.

EPIS. CLEMENTIS. VII.

LVcas Bizanthius de Catharo epiſ. Catharen.
Aloyſius Piſanus Venetus epiſ. Patauinus
Alexander Piccolhominus Senen.epiſ. Pientin.
Dionyſius Grecus ord.minorum ſancti Franſci de obſeruan.epiſ. Milopotã ſenior.
Gabriel le Veneur Gallus epiſc. Ebroicenſis
Guilielmus de Montbas Gallus epiſco. Lectorenſis

Epiſco

EPIS. PAVLI. III.

ANtonius a Camara Sabudus epiſ.	Bellicenſis.
Nicola⁹ Maria Caracciol⁹ Neapol.epiſ.	Cataniensis.
Berardus bon Ioannes Romanus epiſ.	Camarinenſis.
Fabius Mirtus Neapol.epiſ.	Caiacen.
Scipio Bongallus Romanus epiſ.	Ciuitatis Caſtel.
Georgius Cornelius Venetus epiſc.	Taruiſinus.
Vincentius Durantius Brixien.epiſ.	Termularum.
Mauritius de Petra Papienſis epiſc.	Vigleuenſis.
Martius de Martijs Medices epiſ.	Marſicen.
Ioannes Vincentius Michaelius Barolitanus Epiſcopus.	Minerbinen.
Gabriel de Bouueri Gallus epiſ.	Andegauen.
Leonardus Haller Germanus epiſ.	Philadelphienſis
Ludouicus Vaninus de Theodolis.Forliuien. ✠ Mortuus eſt Tridenti epiſ.	Britonorien.
Egidius Falcetta Cingulanus epiſ.	Britonorien.
Iulius Contarenus Venetus epiſ.	Ciuit. Bellunen.
Thomas Caſellus Aoſſanen.ord.præ.epiſ.	Cauenſis Iunior.
Hippolytus Ariuabenus Mantuanus epiſ.	Hierapetren.
Hieronymus Macchabeus Romanus epiſ.	Caſtrenſis.
Petrus Auguſtinus Hiſpa.epiſ.	Ocēſis & Iacēſis.
Iacobus Naclantus Florenti.ord.præ.epiſ.	Clodienſis.
Bartholomæus Sirigo Creten.epiſ.	Caſtellaneten.
Thomas Stella Venetus ord.præ.epiſ.	Iuſtinopolitan.
Petrus du Val Gallus epiſ.	Sagienſis.
✠ Ioannes Antonius Pantuſa Conſentinus obijt Tridenti die.27.Octobris.1562.epiſ.	Literarenſis.
Ioannes Baptiſta de Groſsis Mantuanus epi.	Regienſis.
Ioãnes Xuarez Luſitanus ord.S.Auguſ.epiſ.	Coymbricen.
Philippus Riccabella Raccanaten.epiſ.	Raccanaten.
Io.Iacobus Barba Neapol.or.S.Auguſti.epi.	Iteranen.
Michael a Turre Vtinen.epiſ.	Ceneten.
Pompeius Zambeccarius Bonien.epiſ.	Sulmonen.
Ioannes Beroaldus Panormitanus epiſ.	Sanctæ Agatæ.

Antonius

Antonius Scarampus Aquensis episc.	Nolanus.
Antonius de Comitib⁹ Genuē.ord.prę.episc.	Brugnacen.
Cæsar Foggia Rosanensis episc.	Vmbriaticen.
Cæsar comes a Gambara Brixien.episc.	Tortonensis.
Io.Baptista de Bernardis Lucensis episc.	Adiacensis.
Martinus Perezius de Ayala Hispanus episc.	Segobiensis.
Nicolaus Psaulme Gallus ord.S.Bene.episc.	Verdunensis.
Alfonsus Rosetus Ferrarien.episc.	Comaclen.
Iulius Parisianus de Tolentino episc.	Ariminensis.
Bartholomæus Sebastianus Hispanus episc.	Pactensis.
Franciscus Lambertus Sabaudus episc.	Niciensis.
Maximilianus Doria Genuen.episc.	Naulensis.
Eustachius du Bellay Gallus episc.	Parisiensis.
Bartholomeus de Capranica Romanus episc.	Carinensis.
Ennius Massarius de Narnia episc.	Feretranus.
Achilles Brancia Neapolitanus episc.	Bouensis.
Io.Franciscus Verdura Messanen.episc.	Chironen.
Albertus Duimius de Gliricis ord præ.episc.	Veglensis.
Ioā.Antolinex de Bricianos de la Ribera Hispa.episco.	Iuuenacen.
Tristanus de Bixet Gallus episc.	Xantonen.

EPIS. IVLII. III.

Ascanius Gherardinus de Amelia episc.	Cattacensis.
Marcus Gonzaga Mantuanus episc.	Aasorensis.
Baldouinus de Baldouinis Pisanus episc.	Auersanus.
Petrus Franciscus Palauicinus Genuen.episc.	Alerien.
Aegidius Fuscararius Bononiē.ord.præ.episc.	Mutinen.
Timotheus Iustinianus de Chio.or.præ.epi.	Calamonen.
Didacus de Almansa Hiscanus episc.	Caurienfis.
Lactantius Rouerella Ferrarien.episc.	Asculanus.
Ambrosius Mōticula Lunēsis Sarzanēsis epi.	Segninus.
Sebastianus Gualterius Viterbiensis episc.	Viterbien.
HonoratusFascitellus monachus ord.S.Benedicti Neapolitanus episc.	Insulanus.
Petrus Camoianus Aretinus episc.	Fesularum.

Horatius

Horatius Græcus Troianẽſis Appulus epiſ.	Leſinenſis.
Bernardinus Cuppis Romanus epiſ.	Auximanus.
Gaſpar de Caſal Luſitan⁹ ord.S.Auguſt.epi.	Leirien.
Ioannes de Moruillier Gallus epiſ.	Aurelianen.
Fabius Cupallata placentinus epiſ.	Lachedonen.
Iulius Gentilius Tortonenſis epiſ.	Vulturarien.
Adrianus Fuſconius Romanus epiſ.	Aquinus
Antonius de S.Michale Hiſpa.ord.S.Frãciſci de obſeruantia epiſ.	Montis marani.
Hieronymus Melchiorius Racanatẽ.epiſ.	Maceratenſis.
Petrus de Petris de Monte Aretinus epiſ.	Lucerinus.
Iulius.Gritus Venetus epiſ.	Parentinus.
Iacob⁹ Silueri⁹ Piccolhomine⁹ de Celano epi.	Aprotinus.
Ludouicus de Breſze Gallus epiſ.	Meldenſis.
Iacobus Mignanellus Senenſi epiſc.	Groſſetanus.
Io.Andreas Crucius de Tibure epiſ.	Tiburtin.
Carolus Cicada Genuen.epiſ.	Abinganen.
Frãciſcus Maria Piccolhomineus Senẽſis epi.	Ilcinen.
Aſciſclus Moya de contreras Hiſpa.epiſ.	Vicen.
✠ Galeatius Roſcius de Interanna mortuus eſt Tridenti.xvj.Octobris.1563. epiſ.	Aſsiſienſis.
Franciſcus Richardotus Burgundus epiſ.	Atrebaten.
Iaco.Maria Sala Bononiẽ.Ital⁹ in Gallia epi.	Viuarienſis.
Gabriel de Monte S.Sabini epiſ.	Heſinus
Marianus Sabellus Romanus epiſ.	Eugubinus.
Agapitus Belhomo Romanus epiſ.	Caſertanus.
Iulius Cananus Ferrariens.epiſ.	Adrienſis.
Iulius Gallettus Piſanus epiſ.	Aleſſanenſis.
Hieronymus Burgienſis Gallus epiſ.	Cathalaunenſis.

EPIS. PAULI. IIII.

SCipio AEſtienſis Ferrarien.epiſ.	Caſſalenſis.
Didacus Sarmiẽte de ſotto maior hiſp.epi.	Aſtoricen.
Thomas Goduelus Anglus epiſ.	Aſſaphenſis.
Fauſtus Caffarellus Romanus epiſ.	Fundanus.
Belliſarius Balduinus Neapolitanus epiſ.	Larienſis.

Vrbanus

Vrbanus Vigerius de Rucre Genuen.epiſ. Senogallienſis.
Iacobus Suretus Græcus epiſ. Milopotã.Iunior
✝ Io. Baptiſta Oſius Roma.obijt Spoleti dũ rediret ad eccl.ſuã die.12.Noucb.1562.epiſ. Rheatinus.
Marcus Laureus Tropiens ord.præd.epiſ. Campanien.
Franciſcus de Beauquere Gallus epiſ. Metenſis.
Hercules Rettinger Germanus epiſ. Lauantinus.
Ioannes Franciſcus commendonus epiſ. Hyacinthenſis.
Iulius de Rubeis Polin.epiſ. Sancti Leonis.
Carolus de Graſsis Bononien.epiſ. Montis faliſci.
Arrias Gallego Hiſpanus epiſ. Gerunden.
Hieronymus Gallego Hiſpa.epiſ. Ouitenſis.
Ioannes de Munnatones Hiſp.or.S.Aug.epi.Segorbicen.
Franciſcus Blanco Hiſpa.epiſ. Aurienſis.
Vincentius de Luchis Bononien.epiſ. Anconitanus.
Põpeius Piccolhomineus de Aragonia epiſ. Tropienſis.
Petrus Barbaricus Venetus epiſ. Curzolen.
Franciſcus Bachodius Sabaudien.epiſ. Gebennen.
Carolus de Angennes Gallus epiſ. Cenomanenſis.
Hieronym⁹ de Nichiſola Veron.or.pręd.epi.Theanen.
Marcus Antonius Bobba Caſalẽſis Orator ſereniſ. Ducis Sabaudiæ epiſ. Auguſtẽ.in Pedemontio.
Iacobus Lomellinus Meſſanenſis epiſ. Mazarien.
Donatus de Laurẽtijs de Aſculo Appulię epiſ.Arianen.
✝ Petrus Contarenus Venetus mortuus eſt Patauij in menſe Maij.1563.epiſ. Paphenſis.
Petrus Daneſius Gallus epiſ. Vaurenſis.
Hieronymus Sauorgnanus Forouilien.Epiſ.Sibinicen.
Carolus de Rouey Gallus epiſ. Sueſsionen.
Philippus Du Bec Gallus epiſ. Veneten.
Georgius Draſcouici⁹ Croattus Orator Cæſ. pro regno Hungariæ epiſ. Quinqueecclęſiẽ.
Franciſcus de Aguirre Hiſpanus epiſ. Cotronen.
Andreas de Cueſta Hiſpanus epiſ. Legionen.
Antonius Gorrionero epiſ. Almerien.
Antonius Auguſtinus Hiſpanus epiſ. Ilerdenſis.

Q Angelus

Angelus Maſſarellus Septendanus epiſc. Theleſinus.
Antonius Ciurelia Barenſis epiſc. Buduenſis.
Dominicus Caſalbācha Maſſanē.or.prę.epi. Vicenſis.
Petrus Faunus Coſtacciario epiſ, Aquenſis.
Io.Carolus Bouius Bononien.epiſ. Oſtunenſis.
Hugo Boncompagnus Bononien.epiſc. Veſtanus.
Saluator Pacinus de colle epiſ. Cluſinus.
Lupus Martinez Hiſpanus epiſc. Elnenſis.
Carolus de Eſpinay Gallus epiſc. Dolenſis.
Egidius Spifame Gallus epiſ. Niuernen.
Antoni⁹ Sebaſtian⁹ minturn⁹ de Traiec.epi. Vxentinus.
Bernardus del Bene lForenti.in Gallia epiſ. Nemauſenſis.
Dominicus Bollanus Venetus epiſc. Brixienſis.
Io.Antonius Vlpius Comenſis epiſco. Comenſis.
Ludouicus de Ginolhac Gallus epiſ. Tutellenſis.
Philippus Maria Cāpegius Bononien.epiſ. Feltren.
Ioannes de Quignones Hiſpanus epiſc. Calagurritan.

EPISCOPI PII QVARTI.

Didacus de Couarruuias de Leyua Hiſpa.epi. Ciuitaten.
Philippus Gerius Piſtorienſis epiſ. Iſelanen.
Io.Antonius Facchinettus epiſ. Neocaſtren.
Hippolytus Capilupus Mantuanus epiſc. Fanenſis.
Ioannes Fabricius Seuerinus Neapolita.epiſ. Aceren.
Conſtantinus Bonellus Feretran.epiſc. Ciuita: Caſtel.
Iulius Superchius Mātuanus ordinis Carmelitarum epiſcopus. Caprulanus.
Marthinus Rithouius Flander primus epiſ. Iprenſis.
Antonius Hauetius ord.præd.primus epiſ. Namurcen.
Matthæus de Concinis Florentinus epiſc. Corthonenſis.
Nicolaus Sfondratus Mediolanen.epiſc. Cremonenſis.
Ventura Buſalinus trifernas epiſ. Maſſanenſis.
Ludouicus de Bueil Gallus epiſ. Vencien.
Hieronymus Galleratus Mediolanen.epiſc. Sutrinus.
Ioānes Petrus Delphinus Venetus ordinis Canonicorum regularium epiſ. Hyacinthenſis ſecūdus.

Ioannes Andreas Bellonius Meſſanen.epiſ. Maſſelubren.
Georgius Ziſchouid Vngarus ordinis minorũ ſancti Franciſci de obſeruantia epiſc. Segnienſis.
Stephanus Boucher Gallus epiſc. Coriſopitenſis.
Ioannes Paulus Amannius Crenſen.epiſc. Anglonen.
Federicus Cornelius Venetus epiſc. Bergomenſis.
Alexander Sfortia de S.Flora epiſc. Parmen.
Antonius le Cirier Gallus epiſ. Abtincenſis.
Andreas Mozanicus Venetus epiſc. Nimoſien.
Benedictus Saluinus Firmanus epiſ. Verulanus.
Guilielmus Caſſador Hiſpanus epiſc. Barchinonen.
Petrus Gonçalez de Mendoça Hiſpanus epiſ. Salmantinus.
Martinus de Corduba de Mendoça Hiſpanus ordinis præd.epiſc. Dertuſen.
Iulius Magnanus Placentinus ord.minor.conuentualium S.Franciſci epiſ. Caluen.
Valẽtinus Herbutus Polonus orator Sereniſs. Regis Poloniæ epiſc. Præmiſsien.
✝Simõ Aleottus Foroliuiẽ.electus Foroliuiẽ.mortuus eſt Tridẽti die.20. Auguſt.1562. epiſ. Foroliuien.
Petrus de Xaque Hiſpa.ordi.prædi.epiſ. Nioquen.
Proſper Rebiba Meſſanen.epiſc. Troianus.
Melchior a Vozmediano Hiſpanus epiſ. Guadixen.
Hippolytus de Rubeis Parmenſis electus epiſ. Papienſis.
Didacus de Leon Hiſpanus ordi.Carmel.epiſ. Colombrien.
Annibal Saracenus Neapol.epiſ. Licienſis.
Paulus Iouius Comen.epiſc. Nucerinus.
✝Hieronymus Triuiſanus Venetus ord.præ.mortuus eſt Tridenti die.9.Septemb.1562.epiſ. Veronenſis.
Hieronymus Ragazzonus Venetus epiſc. Famaguſtan.
Romulus de Valentibus de Trebia epiſ. Conuerſanus
Lucius Maranta Venuſin.epiſc. Cauellen.
Simon de Nigris Genuen.epiſ. Sarazanenſis.
Theophilus Gallupus Tiopenſis epiſc. Oppidenſis.
Iulius Simonetta Mediolanenſis epiſc. Piſauren.
Petrus Allebret Nauarrus epiſc. Cumenenſis.

Iocobus Guidius Volateranus episc. Pennẽ. adriẽ.q;.
Didacus Ramijrez Hispanus episc. Pampilonen.
Franciscus Delgado Hispanus episc. Lucensis.
Ioannes Clausse Gallus episc. Senecen.
Iacobus Gibertus de Nogueras Hispanus epi. Aliphanus.
Antonius Maria de Saluiatis Romanus in Gallia episcopus. Sancti Pauli.
Matthæus Priulus Venetus episc. Aemonien.
Thomas Lilius Bononiensis episc. Soranus.
Fabius Pignatellus Neapoli. episc. Monopolitan.
Hieronymus Guerrinus Feretranus episc. Imolensis.
Carolus de Vicecomitibus Mediolanen. epi. Vintimiliensis.
Thomas Oyerllaithe Hibernus episc. Rossen.
Franciscus Valete Gallus episc Vabren.
Ioãnes Colosuarinus Hũgarus ord. præ. obijt Tridenti die. 24. Nouẽb. anno. 1562. episc. Canadiensis.
Andreas Duditius Sbardellat⁹ Hũga. nũc epi. Cœnadiensis.
Spinellus Bencius Politian. episc. Montis Politiani
Franciscus Abondius Castillioneus episc. Bobien.
Stanislaus Faleschi Polonus episc. Theodosien. vel Chasensis
Eugenius Ohairt Hibernus ord. præ. episc. Achaden.
Donaldus Magongial Hibernus episc. Rapoten.
Guido Ferrerius Pedemontanus episc. Vercellensis.
Io. Baptista Sighicellius Bononien. episc. Fauentinus.
Sebastianus Vantius de Arimino episc. Vrbeuetanus.
Io. Baptista Lomellinus Messanen. episc. Gardien.
Io. Baptista Milanesius Florentinus episc. Marsicanus.
Augustinus Mollignatus Vercellensis episc. Triuicanen.
Carolus Grimaldus Genuensis episc. Sagonen.
Fabricius Landrianus Mediolanen. epsc. Sancti Marci.
Bartholomæus Ferratinus Amerin. episc. Amerinus.
Petrus Fragus Hispanus episc. Vsellensis.
Hieronymus de Gaddis Florentinus Orator Ducis Florentiæ electus episc. Cortonensis.
Franciscus Contarenus Venetus episc. Paphensis.
Ioannes Delphinus Venetus episc. Torcellanus.

Alexander Molus Comensis episc. Minorensis.

REVERENDI ABBATES

LVdouicus de Baissey Gallus Cisterciē. Abbas & Generalis.
Hieronymus de la Souchiere Gallus Abbas Clareuallen.
Stephanus de Nauaria Abbas S: Mariæ gratiarum, prope Placentiam.
Augustinus Loschus Hispanus Abbas Casinensis sancti Benedicti de Ferraria.
Euthitius de Cordes Antuerpiensis Abbas pro titulo.

GENERALES ORDINVM.

VIncentius Iustinuanus Genuē. Generalis ordi. prædicato.
Franciscus Zamora Hispanus. Generalis sancti Francisci de obseruantia.
Antonius Sapiens Augustanus Generalis s. Francisci Cōuent.
Christophorus Patauinus Generalis s. Augustini.
Stephanus Fazzinus Cremonen. Prouincialis Lombardię pro Generali ordi. Carmelitarum.
Ioannes Baptista Milliauacca Astensis Generalis Seruorum.
Iacobus Laynez Generalis societatis Iesu.

DOCTORES LEGIS
pro sacro Concilio.

GAbriel Paleottus Bononiensis Auditor Rotæ.
Scipio Lancilottus Romanus Aduocatus Consistorialis.
Ioannes Baptista Castellus Bononiensis promotor.
Michael Thomasius Maioricen. doctor decretorum.

THEOLOGI A SVMMO
pontifice missi.

ALphonsus Salmaron Hispanus ordinis Iesuitarum.
✝ Frater Petrus de Soto ordinis prædicatorum Hispanus obijt Tridenti.
Franciscus Torensis doctor Theologus Hispanus.
Antonius Solisius doctor Theologus Hispanus.
Frater Camillus Campegius papien. Inquisitor Ferrariæ ordinis prædicatorum.

Frater Hieronymus Brauo Hispanus ordi.prædi.

DOCTORES THEOLOGIAE Facultatis Parisiensis, missi à Carolo nono, Galliarum Rege Christianissimo.

NIcolaus Maillard Decanus facultatis parisiensis.
Ioannes Peletier.
Antonius Demochares.
Nicolaus de Bris.
Iacobus Hugonis Franciscanus, idem etiam procurator Reuerendissimi Ioannis Vrsini episcopi Trecorensis.
Simon Vigor.
Richardus Dupre.
✠Natalis Paillet obijt Tridenti VII.calen, Decemb.1562.
Robertus Fournier.
Antonius Coquier.
Lazarus Broychot.
Claudius de Saintes Canonicus regularis.

THEOLOGI MISSI A Philippo Rege Catholico.

COsmas Damianus Hortolanus electus Abbas Villabertrã
Ferdinãdus Tritius doctor theologus Canonicus Caurië.
Ferdinãdus Vellosillus doct.theologus Canonicus Segõtinus.
Thomas Dasio I.V.D. Canonicus Valentinus.
Licenciatus Antonius Couarruuias auditor Granaten.
Ferdinandus Minchaca Decretorum doctor.
Frater Ioannes Ramirez Hispa.minister prouin.diui Iacobi.
Frater Alphonsus Contreras Cõmissarius ordinis in curia Regis Hispaniæ.
Frater Michael de Medina, sacræ theologiæ doctor.
Frater Ioannes Lobera Hispa.sacræ theologiæ lector Salamanticæ missus in societatem ministri prouincialis diui Iacobi sup.memorati.
Frater Ioannes Gallo Hispanus ordi.prædi.
Frater Petrus Fernãdez Hispa.ordi.præd.in societate magistri (Gallo.

Frater

Frater Desiderius de s.Martini panormi.ord.Carmelita.
Michael Baius ab Atho sacræ theologiæ doctor.
Ioannes Hessels Louanio sacræ theologiæ doctor.
Cornelius Iansonius Hulstensis sacræ theologiæ doctor.

THEOLOGI MISSI A REGE Portugaliæ.

FRater Franciscus Foriero ordinis prædicatorum.
D.Iacobus a Payua de Andrade Lusitanus doctor theolo.
D.Melchior Cornelius Decreto. doct.senator regis Portugal.

AB EXCELLENTISSI. Duce Bauariæ.

Ioannes Cauillonius Flander, ex societate Ihesuitarum.

PROCURATORES EPISCOporum absentium.

MErchantus doctor Theologus pro Illustriss.Cardinale de Mendoça episcopo Burgen.
Io.Gothardius Cler.sec.Germanus pro Reuerendiss.episcopo Ratisbonen.
Georgius Hochenuarter Cleri.secu.doctor theologus, suffraganeus pro Reuerendiss.episcopo Basiliensi.
Frater Felicianus Ninguarda de Morbinio ordi.prædi.pro Illustrissimo Domino Salez Burgen.Orator.
Petrus Cumel doctor theologus Canonicus Malacitanus pro Reuerendissimo Malacitano.
Ioãnes Delgadus, doctor theologus, Canonicus Tydensis pro D.Ioanne de s.AEmiliano Reuerendiss.episc.Tudensi.
Gaspar Cardillus Villalpãdeus Segober.doctor theologus pro Reuerendiss.episc.Abulen.
Frater Ioannes de Ludenna doctor theologus ordi. prædi. pro Reuerendiss.episco.Seguntino.
Frater Franciscus Orantes, lector Valisoleti ord.minorum pro Reuerendiss.episc.Palentino.
Cæsar Ferrantius Suessanus doctor theologus pro Reuerẽdissimo episcopo Suessano apud Reuerendissimum Ilerdensem.

PROCVRATORES ORDINVM.

IOannes Coutignon doct. Gallus. Prior, & Procurator ordi. Cluniacensis.

Nicolaus Boucherat Gallus Prior monasterij de Recluso procurator Generalis ordinis Cisterciensis.

THEOLOGI SECVLARES *& doctores iuris canonici.*

GEorgius girard. Gallus doctor theologus cum Reuerendiss. Andegauensi.

Gentianus Heruetus Gallus cum Illustriss. & Reuerendiss. Cardinale à Lotharingia.

Franciscus Sancius Decanus, facultatis theologiœ, & Canonicus Salmanticen. cum Reuerendiss. Salmanticens.

Mattheus Guerra Consentiaus Calabr. presb. secularis cum Reuerendiss. episc. s. Marci.

Federicus Pendasius cum Illustriss. Card. de Mantua legato s. Concilij.

Io. Franciscus Lombardus cum Illustriss. Card. Saripando legato Sacri Concilij.

Petrus Mercatus theologus cum Reuerendiss. Vicensi.

Trigillus doctor theologus Canonicus Legionen. cum Reuerendiss. Legionen.

Sobannus doctor theologus cum Reuerendiss. Legionen.

Antonius Leitonus doctor theologus, cum Reuerendissi. Conymbricensi.

Petrus Fontidonius doctor theologus, cum Reuerẽdissimo Salmantino.

Ioãnes Villetta doctor theologus, cũ Reuerendiss. Barchinonẽ.

Ioannes Fonseca doctor theologus, cum Reuerẽdiss. Archiepisc. Granaten.

Michael Oroncuspe doctor theologus, cum Reuerendiss. episcopo Pampilonen.

Alfonsus Fernandez de la Guerra Hisp. doctor theologus, cum Reuerendiss. Guadixien.

Cosmus Palma Fõteyus, sacræ theologiæ doct. Hispanus, Hortolani

tolani Abbatis, discipulus, & Comes.
Michael Ytero D.V.I.cum reuerendis.epis.Pampilonen.
Iosephus Puebla doctor theologus, cũ reuerẽdis.epis.Ciuitatẽ.
Ioãnes Chacõ doctor iuris canonici, cũ reuerẽs. epi.Almerien.
Antonius Garsias doctor theologus, cũ reuerẽ.epis. Oueten.
Benedictus Arias Mantoanus ord.S.Iacobi doctor theologus, cum reuerendis.episco.Segobiensi.
Ioannes Barcelona theologus, cum reuerendis. epis. Vscellen.

DOCTORES GALLI.

Ordinis S.Benedicti.

IOannes Carthougne doctor theologus.
Ioannes de Verdun Gallus doctor theologus.

THEOLOGI ORDINIS FRA *trum Prædicatorum.*

ANgelus Ciosus Florentinus cum illustrissimo Cardi. Mantuano Legato.
Seraphinus de Caballis de Brixia, Prouincialis terræ sanctę, cũ reuerendissimo suo Generali.
Heliseus Capys Venetus theologus. Archiepis.Pragen.
Petrus Aridiensis Gallus cum reuerendis.D.Cenomanen.
Bernardus Bernardi Gallus inquisitor Auinioni vicarius congrega.Franciæ.cum reueren.D.Nemansensi.
Ioannnes Matthæus Valdina, cum reueren.D.Tarentino.
Petrus Martyr Coma Hispa.cum reueren.D.Gerundensi.
Petrus Zatores Hispa.cum reueren.D.Dertusensi.
Antonius de Grosupto cum reueren.D.Vigliuanensi.
Aurelius de Chio cum reueren.D.Spalatren.
Adrianus Valenticus Venetus, cum reueren.D.Nicosiensi.
Marcus Medices Veronensis, cum reueren.D.Ceneten.
Benedictus Herba Mantuanus, cum reueren.D.Brixiensi.
Michael de Ast Genuensis prior sancti Laurentij.
Constantinus Coccianus Isorella cum.R.D.Monte Pulciano
Henricus de S.Hieronymo, cum reue.D.Braccarensi.
Ludouicus de Soto Mayor cum reuerẽ.D.Georgio de Tayde.

Baptista de Lugo cum reueren. D. Veronensi.
Hieronymus Barolus Papien.

NOMINA FRATRUM THEOLOgorum beati Francisci de obseruantia cũ suo Generali.

ALoysius de Burgonouo, Italus sacræ theologiæ lector Bononien. commissarius generalis.
Thomas de Sogliano Italus Prouin. Bononiæ, minister.
Antonius de Padua Lusitanus ordinis Secretarius.
Bonifacius Raguseus apost. prædicator terræ S. Gubernator.
Angelus de Petriolo Italus lector sacræ theologiæ Perusij.
Angelus Iustinianus Italus lector sacræ theologiæ Ianuæ.
Vincentius de Messina Italus sacræ theologiæ lector Neapol.
Iulius Orseanus Italus sacræ theologiæ lector Borgomi.
Iacobus Alani Gallus theologus cum reueren. episc. Veneten.

NOMINA OMNIUM THEOLOgorum ord. fratrum Minorum conuentualiũ existẽtium in sacro concilio cum reueren. patre generali.

MArcus Antonius Gambaronus a Lugho socius religionis
Bartholomeus Golphus de Pergula.
Ioannes Tertius Bergomẽsis lector theologiæ publicus in gimnasio Papiensi.
Clemens Thomasinus de Florentia regens in conuentu sanctę crucis de Florentia.
Augustinus Balbus a Lugo.
Ioannes Baptista Ghisulphus ordinis Scriba.
Antonius de Grinano regens S. Antonij de Patauio.
Lucius Angusiola Placentinus regens. S. Francisci Bononia.
Maximianus Benianus Cremensis orator pro Religione & inquisitor Paduæ.
Octauianus charus de Neapoli regens S. Laurentij de Neapoli
Antonius Posius de monte Ilcino regens in conuentu duodecim apostolorum Romæ.
Bonauentura Meldulensis regens in conuentu Parmæ.
Martialis Peregrinus Calaber regens in conuentu Ferrariæ.

Antonius a Cubalo Feltrensis.
Andreas Schynopius de Amandula cum reuerendissimo. D. Cathanzario.
Baldasar Cryspus Neapolitanus cum reueren.D.Tropiensi.

THEOLOGI ORDINIS FRATRUM Eremitarum Sancti Augustini.

THadeus Perusinus cum reueren.D.Saluiati.
Ioannes Paulus Recinentensis cum reueren.D.Quinq; Ecclesien.Orator pro Regno Hungariæ.
Simon florentinus cum illustris.Card.Serypando Legato.
Cherubinus Lauosius de Cassia cum reueren.D. Vercellen.
Ambrosius Veronensis dicti conuentus.S.Marci.
Ioannes Baptista Burgus Valentinus Hispanus.
Antonius Mondulphensis, qui est cum reuerẽdissi.D.Pregen. Oratore.
Egidius Volateranus cum reuerendis.epis.Thininien.
Eugenius Pisaurensis in præterita Quadragesima concilij Prædicator.
Adamantius Florentinus qui est cum illustri.C.Madrutio.
Aurelius corinatensis cum D.Oratore Heluetiorum.
Balthazar Massanus cum reueren.epis.Catanien.
Sebastianus Fanensis eiusdem ordinis Scriba.
Chrystophorus de Sanctotis borgensis Hispa.
Simon de Brazzolatis Patauinus.

THEOLOGI ORDINIS fratrum Carmelitan.

STephanus Locumtenẽs generalis ordinis Carmelitanus, & prouincialis Lombardiæ Cremonen.
Theodorus Masius cum reueren.D.Cremonensi Mantuanus.
Syluester.confessor illustri.D.Card.Mantuani.
Lucretius Asolanus cum reueren. D. Patriarcha Venetiarum.
Nicolaus Gallus cum reueren.patre generali.
Eraldus Gallus cum reueren.patre generali.
Laurentius Venetus cum reueren.patre generali.

Stepha

THEOLOGI ORDINIS *fratrum Seruorum.*

STephanus Bonuntio Aretinus.
Amans pro congregatione seruorum cũ reue. D. Sibinicẽ.

OFFICIALES SACRI *concilij Tridentini.*

EPiscopus Cauensis Commissarius.
Episcopus Thelesinus secretarius.
Ludouicus magister cæremoniarum.

CANTORES SACRI CONCILII.

Simon Bertolinus Perosinus.
Ioannes Aloysius de Episcopis Neapolitanus.
Bartholomæus Conte Gallus.
Mathias Albo de Fulignus.
Franciscus Bustamante Hispanus.
Ioannes Antonius Latinus Beneuentan.
Franciscus Druda Vrbin.
Lucas Longinquus Gisonen.
Petrus Scorteccio Aretinus.

NOTARII.

MArcus Antonius Pereginus Comensis &
Cynthyus Pamphilus de S.Seuerino,
Hieronymus Gamber Brixiensis Forrensis.
Antonius Manellus depositarius.

CVRSORES SANCTISS. D. N. ET SACRI CONCILII.

Nicolaus de Matthæis, & Iacobus Carra Alobrages.

Finis catalogi omnium Legat.Patr.Orat.& Theologor.qui ad Trident.Synod. conuenerunt,sub D. N. Pio IIII.

INDEX DOGMATVM, ET REFORMATIONIS, BREVITER COLLECTVS.

In quo primus numerus Seſsiones, alter capita & canones, Tertius paginas indicat.

A

niſi, quæ

C.

E.

Gradus

cap.5

N

O

INDEX.

FINIS.

SALMANTICAE,
Apud Ioannem de Canoua.
M. D. LXIIII.

¶ Concessio & confirmaõ õm priuilegiorum ordinis minorum & illorum que restricta seu derogata fuerunt per co-
cilium Tridentinum in foro conscientiae dumtaxat. ~ Esta authorizado En S. Aug. de mex ~

¶ Nos don frai hernando de barrio nueuo. Por la divina gracia obispo del chile y de los reynos del Pyru
hazemos fee como del commissario dela corte Romana dela horden delos menores. frai Joan
de Aguilera. recebimos vna confirmacion hecha de todos los privilegios y gracias hechas a
horden delos menores viue vocis oraculo. Sellada con el sello de su officio de commissar
y firmada de su nombre En esta forma.

¶ Frater Joannes de Aguilera ordinis minorum regu. obser. ac totius vltra montanae fami
lie in Roma. curia commissarius. fidem facio et attestor quod die tertia decima mensis
Martij 1566. Rmus pater frater Aloysius Puteus. totius dicti ordinis generalis min
ter habuit a Sanctissimo dño nro Pio diuina prouidentia Papa quinto confirmationem
et concessionem omnium priuilegiorum dicti ordinis fratrum Supplicatione facta e
dem Sanctissimo dño tenoris subsequentis. ~

¶. Supplicatur Sanctissimo dño nro ut Sua Sanctitas dignetur confirmare et conce
omnia priuilegia & quascunque gratias etiam viue uocis oraculo concessas per bone memor
Paulum 4 et alios romanos pontifices predecessores sanctitatis sue cum singulis clau
lis, decretis et derogationibus in eis contentis, fratribus ordinis minorum regularis obseru
ut illis gaudere et uti possint toties quoties opus fuerit & eis videbitur. Et quoad u
ex eis que sunt restricta seu derogata per concilium Tridentinum, etiam uti possi
In foro conscientie tantum. Ita est. Frater Aloisius qui supra Generalis minister
mea manu. Et quia prenisertam concessionem habui a Rmo patre ministro ge
rali suam dicto manu sua subscriptam (ut prefertur) Et maiori sigillo dicti
dinis quo in similibus vtitur munitas et impressas ideo hic me subscripsi man
mea. Et sigillum offitij mei apposui. 28a Septembris 1566. fr. Joannes de Aguilera
qui supra manu propria. ~

¶ En testimonio de que estas son las palabras dela concession assi escriptas originalmente
las quales dichas originales en nro poder tenemos dimos esta firmada de nro
nombre y sellada con nro sello. Fecho En Seuilla a. 2. de hebrero de 1568. añ

Frater ferdinandus de barrio nueuo
episcopus. qui supra ~.

¶ Fratres predicatores et Augustinienses gaudent hoc priuilegio. per commu
nicationem priuilegiorum factam a summis pontificibus.

BVLLA S.D. N. D. PII DIVINA PROVIDENtia Papæ Quarti super Confirmatione œcumenicigeneralis Concilii Tridentini.

IVS Episcopus Seruus Seruorũ Dei ad perpetuã rei memoriam. BENEDICTVS Deus & pater domini nostri Iesu Christi Pater misericordiarũ, & Deus totius cõsolationis: qui respicere dignatus Ecclesiã suã sanctã, tot procellis & tẽpestatibus agitatã atq; vexatã, & grauius in dies laborãtẽ, apto tãdẽ ei subuenit optatoq; remedio Ad plurimas, & perniciosissimas hæreses extirpãdas, ad corrigẽdos mores, & restituẽdã Ecclesiasticã disciplinã, ad pacẽ, & cõcordiã Christiani populi ꝓcurãdã indictũ iãpridẽ in Ciuitatẽ Tridẽtinã œcumenicũ, & generale Cõciliũ à piæ memoriæ Paulo tertio, ꝓdecessore nr̃o, & Sessionibus aliquot habitis cœptũ fuerat. Ab eius ãte successore Iulio in eãdẽ vrbẽ reuocatũ, post alias sessiones celebratas variis impedimẽtis, & difficultatibus obiectis, ne tũ qdẽ pagi potuerat. Itaq; diutius intermissum fuerat, nõ sine maximo mœrore piorũ omniũ, cũ quotidie magis Ecclesia eiusmodi remediũ imploraret. Nos autẽ post susceptũ Sedis Apostolicę regimẽ, tã necessariũ: ac salutare opus sicut Pastoralis solicitudo monebat: diuinę mĩæ fiducia ꝑficere aggressi, adiuti pio studio charissimi in Christo filii nr̃i Ferdinãdi Romañ. Imꝑatoris electi: & aliorũ Christianorũ Regũ rerũ pub. ac Principũ, tãdẽ cõsecuti sumus: quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare destitimus quodq; a patre luminũ assidue ꝑcati sumus. Cũ enim eã in vrbẽ vndiq; ex Christiani nominis nationibus cõuenisset nostris conuocata literis & sua etiã ipsorũ pietate excitata Eꝑorũ, & aliorũ insignium Prælatorũ maxima, & œcumenico concilio digna freq̃ntia ꝑter plurimos alios pios, & sacrarũ literarũ sciẽtia diuiniq;, & humani Iuris cognitione ꝑstãtes viros ꝑsidẽtibus ipsi synodo Sedis Apostolicę Legatis, nobis adeo Cõcilii libertati fauẽtibus, vt etiã de rebus Sedi Apostolicę ꝓprie reseruatis liberũ ipsi Concilio arbitriũ p literas ad Legatos nr̃os scriptas vltro ꝑmiserimus q̃ de sacramẽtis, & aliis rebus quę

quidem

qdē necessariæ visę sint, tractāda diffiniēda, & statuēda restabāt ad cōfutādas hæreses, ad tollēdos abusus, & emendandos mores: a sacrosancta synodo summa libertate diligētiaq; tractata, & accurate, ac mature admodū diffinita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus pfectis Conciliū tāta omniū q illi interfuerūt concordia pactū fuit vt cōsensum eū plane a Dño effectū fuisse constiterit idq; in nostris atq; omnium oculis valde mirabile fuerit. Pro quo tā singulari dei mūere supplicationes statim in Alma hac vrbe indiximus q̄ magna Cleri & populi pietate celebratæ fuerūt laudesq; & grās diuinæ maiestati merito psoluēdas curauimus, cū eiusmodi cōcilii exitus spē magnā, & prope certā attulerit fore, vt maiores in dies fructus ad Ecclesiā ex ipsius decretis constitutionibusq; pueniāt. Cū autē ipsa sancta synodus p sua erga Sedē Apostolicā reuerētia antiquorū etiā Conciliorū vestigiis inhærens, decretorū suorū omniū q̄ nostro, & pdecessorū nostrorū tempore facta sunt confirmationē nobis petierit decreto de ea re in publica sessione facto nos ex Legatorū literis prius, deīde post reditū eorū ex iis q̄ Synodi nomine diligēter retulerūt postulatione ipsius synodi cognita habita sup hac re, cū venerabilibus fratribus nrīs sanctę Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus deliberatione matura, sanctiq; Spūs imprimis auxilio inuocato, cū ea decreta omnia catholica & populo Christiano vtilia, ac salutaria esse cognouissemus ad dei omnipotētis laudē de eorūdē fratrū nrōrū cōsilio, & assensu in Cōsistorio nrō secreto illa oīa, & singula autoritate Apostolica hodie cōfirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipiēda, ac seruāda esse decreuimus, sicut harū quoq; literarū tenore ad clariorē omniū notitiā cōfirmamus, & suscipi obseruariq; decernimus. Mādamus aūt in virtute sanctæ obediētiæ, & sub pœnis a sacris Canonibus constitutis aliisq; grauioribus, etiā priuationis arbitrio nrō infligēdis, vniuersis, & singulis venerabilibus fratribus nrīs, Patriarchis, Archiepīs, Epīs, & aliis quibusuis Ecclesiarū platis cuiuscūq; status, gradus, ordinis, & dignitatis sint, ētsi Cardinalatus honore pfulgeāt, vt eadē decreta, & statuta in Ecclesiis suis, ciuitatibus, & diœcesibus, in iudicio, & extraiudici

um diligẽter obseruent, & subditis quisq; suis ad quos quo modolibet pertinent inuiolabiliter faciant obseruari Contradictores quoslibet, & contumaces per sentẽcias, cẽsuras, & pœnas Ecclesiasticas, etiã in ipsis decretis cõtẽtas, appellatione postposita compescẽdo: inuocato etiã (si opus fuerit) Brachii secularis auxilio. Ipsum vero charissimũ filium nr̃um Impatorẽ electũ, cęterosq; Reges, respublicas, ac Prĩcipes Christianos monemus, & p viscera misericordiæ Dñi nostri Iesu Christi obtestamur, vt, qua pietate Cõcilio per Oratores suos affuerũt, eadẽ pietate, ac pari studio diuini honoris, & populorũ suorũ salutis causa, pro sedis quoq; Apostolicæ, & sacrę synodi reuerẽtia, ad eiusdẽ cõcilii exeq̃nda, & obseruãda decreta Prelatis, cũ opus fuerit, auxilio, & fauore suo adsint, neq; aduersãtes sanę, ac salutari cõcilii doctrinæ opiniones a populis ditionis suæ recipi pmittãt, sed eas penitus interdicãt. Ad vitãdũ pterea puersionẽ, & cõfusionẽ, q̃ oriri posset, si vnicuiq; liceret prout ei liberet in decreta Cõcilii cõmẽtarios & interp̃tationes suas edere, Apostolica antoritate inhibemus omnibus, tã Ecclesiasticis psonis cuiuscũq; sint ordinis cõditionis, & gradus, quã laicis, quocũq; honore ac potestate pditis, platis qdẽ sub interdicti ingressus Ecclesię, aliis vero qcũq; fuerint, sub excoĩcationis latæ sentẽtiæ pœnis, ne qs sine autoritate nr̃a audeat vllos cõmẽtarios, glossas, ãnotationes, scholia, vllumue omnino interp̃tationis genus sup ipsius Cõcilii decretis quocũq; mõ edere, aut qcq̃ quocũq; noĩe, etiã sub ptextu maioris decretorũ corroborationis aut executionis, alioue q̃sito colore statuere. Si cui vo in eis aliqd obscurius dictũ, & statutũ fuisse, eãq; ob causã interp̃tatione, aut decisione aliq̃ egere visũ fuerit, ascẽdat ad locũ quẽ dñs elegit, ad sedẽ videlicet Aplicã omniũ fideliũ magistrã, cuius autoritatẽ, ẽt ipsa sctã synodus, tã reuerẽter agnouit. Nos. n. difficultates, & cõtrouersias, si q̃ ex eis dcretis ortæ fuerint, nobis declarãdas, & decidẽdas, quẽadmodũ ipsa quoq; sctã synodꝰ decreuit, reseruamus. pati, sicut ea de nobis merito cõfisa ẽ omniũ, puinciarũ necessitatibus, ea rõe q̃ cõmodior nobis visa fuerit, prouidere. Decernẽtes nihilominus irritũ, & inane, si secus sup

his a quocῷ quis autoritate sciẽter.l.ignorãter eõtigerit attẽtari. Vt hęc aũt ad oĩum notitiã ꝑueniãt, neue qs excusatiõe ignorationis vti possit: Volumus, & mãdamus, vt hę lrę p ali quos curię nrę Cursores ĩ Basilica vaticana pricipis Aposto lorũ, & in Ecclesia Lateranẽsi, tũc cũ in eis populus, vt mis sarũ solẽnibus intersit, cõgregari solet, palã, & clara voce recitẽtur, & postꝗ recitatę fuerint, ad valuas earũ Ecclesiarũ itẽcῷ Cãcellarię Apostolicę, & in loco solito Cãpi Florę af figãtur, ibicῷ, vt legi, & oĩbus innotescere possint aliqñ tis p relinquãtur. Cũ autẽ inde amouebũtur, relictis de more ibi dẽ exẽplis, in Alma vrbe ad impssionẽ tradãtur quo cõmodius p Christiani nominis Prouincias, & Regna diuulgari possint. Trãsumptis quocῷ earũ, q̃ manu alicuius publici Notarii scripta subscriptaue, & sigillo, ac subscriptione alicuius psonę in dignitate Ecclesiastica cõstitutę munita fuerint, fi dẽ sine vlla dubitatione haberi, mãdamus atcῷ decernimus. Nulli ergo omnino hominũ liceat hãc paginã nostrę cõfirmationis monitionis, inhibitionis, reseruationis, volũtatis mãdatorũ, & decretorũ infringere, vel ei ausu temerario cõtraire. Si qs autẽ hoc attẽtare psumpserit, indignationẽ omnipotẽtis Dei, ac Beatorũ Petri & Pauli Apostolorũ eius se nouerit ĩncursurũ. Dat. Romę Apud Sãctũ Petrũ Anno Incarnationis Dñicę Millesimo Quĩgẽtesimo Sexagesimo Tertio, Septimo Kl'. Februarii, Põtificatus nostri Anno Quinto.

✠ *Ego Pius Catholicæ Ecclesiæ Episcopus.*

✠ Ego F. C. Pisanus Eps̃ Ostiẽ. Decanus. ✠ Ego B. C. Saluiatus
✠ Ego Fed. Car. Cęsius Eps̃ Portuẽ. ✠ Ego Ph. Car. Aburd.
✠ Ego Jo. C. Moronus Eps̃ Tuscnlã. ✠ Ego Lud. C. Simoneta.
✠ Ego A. C. Farnes. Vicecã Eps̃ Sab. ✠ Ego F. C. Paciec. ꝫ ꝺ to.
✠ Ego R. Ca. S. Angeli Maior penitẽ. ✠ Ego M. A. C. Amulius
✠ Ego Jo. Cardinalis. S. Vitalis. ✠ Ego. Jo. Frãc. C. ꝺ Gãbara
✠ Ego Jo. Michael Cardi. Saracenus. ✠ Ego Caro. C. Borromeꝰ
✠ Ego Jo. B. Cicada Car. S. Clem. ss. ✠ Ego M. S. Car. Const.
¶ Ego Scipio Cardinalis Pisarum. ¶ Ego Alph. C. Gesualdus.
¶ Ego Jo. Cardinalis Romanus. ¶ Ego Hip. Cardi. Ferrar.
¶ Ego F. M. G. Card. Alexãdrinus. ¶ Ego Frãcisc. C. Gõzaga.
¶ Ego Clemens Card. Arẹcęli. ¶ Ego Gui. Asc. Dia. C. Cã
¶ Ego Ja. Card. Sabellus. ¶ Ego Vitellotius. C. Vitellius

Ant. Florebellus Lauellinus.

H: Cumyn.

BVLLA

BVLLA S. D. N. D. PII DIVINA PROVIDENtia Papæ Quarti, super declaratione temporis obseruãdi decreta sacri œcumenici, & generalis Concilij Tridentini.

IVS Episcopus Seruus Seruorũ dei ad perpetuam rei memoriam. SICVT ad sacrorum Cõciliorum decreta ac Canones, autoritas atque cõfirmatio Apostolicæ Sedis & debet, & solet accedere, Ita si qua super eis exorta sit dubitatio, eiusdem sedis iudicio, & declaratione tollenda est. Ad aures nostras peruenit multos esse qui dubitent ex quo tempore cœperint decreta sacri generalis Concilij Tridentini ad reformationem & ius positiuum dumtaxat spectantia eos ad quos pertinent obligare: illa presertim quæ tempora certa præstituũt ad prouinciales diœcesanasq; Synodos celebrãdas, ad sacros ordines suscipiendos, ad religionem profitendã, ad parochiales Ecclesias aliaque beneficia Ecclesiastica quæ eiusdem Cõcilij decretis retineri prohibitum sint resignãda, & ad cõplures res huiusmodi exequendas, ac alias omnes ad prædictam reformationem iusque positiuum tãtum spectãtes quæ obseruari aut euitari debeant. Nos itaq; vt omnis cõtrouersia dubitatioq; tollatur Motu proprio eam rem pro vt rationi iuri, & æquitati conuenire censuimus, duximus declarãda. Nã et si ipsius Concilij decreta etiam de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu in Consistorio nostro secreto cõfirmata a nobis fuerunt sub fine Mensis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam sedem obseruari cœperunt, quia tamẽ nõ parum temporis in eis Romæ diligenter emendateque imprimẽdis necessario cõsumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, vt, Constitutiones nouæ vim non nisi post certũ tempus obtineant, æquum nobis & iustum visum est prædicta decreta omnia ad dictam reformationẽ iusque possitiuum dum taxat spectantia a Kal. Maij proxime preteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationẽ cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam, atq; ita Apo

 stolica

ſtolica autoritate d̃claramus,ac definimus, & ab omnibus iudicari debere mandamus,atque ſtatuimus. Decernentes irritum,& inane, ſi quid ſecus a quoquam,q̃cunque dignitate,autoritate,& poteſtate prædicto contigerit iudicari.Nõ obſtantibus conſtitutionibus,& ordinationibus poſtolicis,aliisque in contrarium facientibus quibuſcunque.Nulli ergo omnino hominum liceat, hanc paginam noſtræ declarationis,definitionis,mandati, ſtatuti, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire.Si quis autem hoc attentare p̃ſumpſerit,indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum petri,& pauli apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.Dat. Romæ apud ſanctum petrum Anno incarnationis D. Milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto:qntodecimo Ral. Aug.Pontificatus noſtri Anno quinto.

Fæd' Card.Cæſius. Cæ.Glorierius.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium. H.Cumyn.

Anno a natiuitate Domino. M. D. L X I I I I. indictione ſeptima die vero vigeſima menſis Iulii Pontificatus ſanctiſsimi in chriſto patris & D.noſtri D.Pii diuina prouidentia papę quarti,anno quĩto.Retroſcriptę literę aflixę lectę, & publicatę fuerunt in valuis Baſilicarum Prĩcipis Apoſtolorum de vrbe, &ſancti Ioannis Lateranenſis,Nec non Cancellarię Apoſtolicę & in acie Campi floris,per Iacobũ Caſtra,Et Iullium Parinum prelibati Sancti Domini noſtri Papę Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

CATHA-

CATHALOGVS PATRVM, ORATORVM, DOCTORVM THEOLOGORVM, ET ALIORVM QVI SVB B. PP. PIO QVARTO, INTERFVERVNT SACROSANCTO ET CELEBERRIMO GENERALI CONCILIO TRIDENTINO.

QVORVM OMNIVM SVNT HÆ NATIONES ET NVMERVS.

Ex Regnis	
HISPANI	23
Lusitani	3
Galli	25
Anglus	1
Hiberni	3
Flandri	3
Germani	4
Hungari	3
Poloni	3
Bohemus	1
Dalmate	12
Serui	2
Cretenses	6
Cypri	3
Siculi	5
Neapolitãi	72

Ex Patriarchatibus	
Cōstātinopolis	4
Hierusalem	1
Aquileę	7
Venetiarum	2
Ex Italia	
Insubri	16
Ligures	6
Tusci	14
Vmbri	8
Flaminii	6
Picœni	8
Ex Corcyra Insula	1
Ex Sardinia	3
Ex Corsica	4

P P. in Catalogo notat ditionem Sum. Pont.

CARDINALES LEGATI CONCILIO Præsidentes.

✠ Hercules Gōzaga, obiit Tridenti. 2. Mart. 1563. sepultus Mantuę. Mantuanus.

✠ Hier. Seripādus obiit Trid. 17. Mar. 1563, sepultus ibidē in ęde S. Marci. Fra. Aug. quorū fuerat olim gñalis. NeaPo.

Ioannes Moronus Episcopus Prçnestinus in d mortui Cardinalis Mantuani locum missus Mediolanen.
Stanislaus Hosius Episcopus Vuarmiensis Polonus.
Ludouicus simoneta Mediolanen.
Marcus Siticus de Altą emps. Germanus.
Ber. Naugeri9 ĩ dmortui C. Seripādi locũ missus: Venet.

Cardinales non Legati.

Carolus a Lotharĩgia Archieps. & Dux Rhemẽsis Gallus.
Lud. Madrucius elect. Eps & Prĩceps Tridẽt. Germanus.

Oratores Principũ q ponũtur hic iuxta eorũ aduentũ in Ciuitatem Tridentinam.

Georgius Drascouitius Orator Imperatoris Ferdinādi pro Regno Hungariæ Episcopus Quinq̃ Ecclesiensis.
Ant. d Miglicio O Impatoris Archieps Pragẽsis Morauus.
Ferd. Martinez Orat. Regis Portugalliæ Lusitanus.
Franc. Ferdinād. de Aualos Marchio Piscarię Orat. Philippi Regis Catholici Italus.
Ioannes Strozzius Orat. Ducis Florentiæ Florentin.
Melchior Lussi Eques Auratus Orator Septem Cantonũ Heluetiorum Catholicorum Heluetus.

Oratores Serenissi. Reip. Venetorum.

(Nicolaus de ponte Doctor & Eques
(Mattheus Dādalus Eques
Aug. Paũ gartner I.V.D. d mõachio O. Ducis Bauarie Bauar.

Oratore Regis Galliæ.

(Ludouicus de Lansach.
(Renaldus Ferrerius Præsidẽs Parlamẽti Parisiẽsis Galli.
(Guido Faber Iudex maior Tholose
Valentinus Herbutus Episcopus Præmisiensis Orator Regis Poloniæ Polonus.
Marcus Antonius Bobba Episcopus Auguste Allobrogum Orator Ducis Sabaudiæ Casalensis.
Martinus Roias Portal Rubei Orator magni magistri Equitum Hierosolimit: Hispanus.
Claudius Fernandez Quignonij Comes Lunę Orator Philippi Regis Cath: Hispanus.

Hie.đ Gaddis eṗs Cortõē.miſſus ĩlocũ Io.Strozzii Floren.

Patriarche

Ant. Helius Patriarcha Hieroſol.ymitãns in Aſia mi Vener.
Daniel Barbarus Patriarcha Aqlegiēſis ṗp. Vene.Venetus.
Ioannes Triuiſanus Patriarcha Venctiarum Venetus.
Abdiſu Io.*de domo Matthia* Patriarcha *Aſſiriorũ mãebat* Rome.

Archiepiſcopi Pauli tertij.

Nomen & cognomen *Diœceſis.* *Patria.*
Ferdi.Annius Archi. Amalphitan Neap. NeaPolita.
Petrus Landus Archi. Creten in Grecia Venetus.
Pet.Ant.de Capua Arch. Hydrũtinus Neap. Neapolit.
Marc.Cornel.Arc. Spalatren.in Grecia. Venetus.
Seb.Leccauella or.ṗ.Arc Naxienſis in Grecia Grecus.
Petrus Guerrero Archie. Granatenſis Hiſpanus.
Antoni.Altouitus Arch. Florentinus.Tuſcie Florentin.
✠ Ceſar Cibo obiit Trid. Taurinẽſis ĩ pedemõt.Genuenſis.

Archiepiſcopi Iullii Tertij.

Paul.Aemilius Verallus A.Roſſa.nũc Caputaq.Romanus.
Io. Br.Pri.reg.Seruie Ar. Antibarenſis in Grȩc.Macedo.
Io.Baptiſta Caſtaneus Ar.Roſſanenſis Neap. Romanus.
Io.Baptiſta Vrſinus Arch.S.Seuerine Neap. Romanus.

Archiepiſcopi Pauli Quarti.

Ludo.Beccatellus Arch. Raguſinus in Dalm. Bononien.
Mutius Callinus Archie. Iadrenſis in Dalm. Brixienſis.
Sigiſmũdus Saracenus Ar.Materanus Neapol. Neapolita.
Iullius Paueſius or.ṗ Arc Surrentinus Neap. Brixienſis.
Ant.parragues đ Caſtil.A,Calaritanus in Sardin.Hiſpanus.
Barth.đ Martyrib or.ṗ.A.Bracharenſis Luſit. Luſitanus.
Aug.Seluago or Pred.Ar.Genuenſis Ligurię Genuenſis.

Archiepiſcopi Pp.Pij.Quarti.

Gullielmus de Auaſon Ar. Ebredunenſis Gallus.
Phi.Mocẽic.primas regni Cyp.A.Nicoſi in Cyp.Venetus.
Antonius Caucus Archie.Corcirenſ.in Grȩc. Venetus.
Germãi.Bãdinus elect.Ar.Senarum Tuſcię Senẽſis.
Marc.Ant.Columna Arc.Tarentinus Neapol. Romanus.
Gaſ.đ Foſſo or.S.F.đ P.A.Rheginus Neap. Calaber.
Maximus de maximis Arc.Amalphitan.Neap. Romanus.

Antonius

Nomen & cognomen	*Diœcesis.*	*Patria.*
Ant. d Muglicio Ora. Im.	Pragensis Bohemie	Morauus.
Gaspar Ceruites d Gaeta	Messanensis Sicilie	Hispanus.
Leonardus Marinus or. p̃.	Lancianensis Neapol.	Genuensis.
Octau. p̃conius or. S. Frãc.	Panormitanus Sicil.	Siculus.
Nicolaus de Pelline	Senonensis Gallie.	Gallus.
Ant. Iustinia. Chiẽsis or p̃.	Naxiensis in Grecia	Grecus.
Antonius Puteus	Barensis Neapol.	Niciensis.
	Episcopi Leonis X.	
Vincẽtius Nicosãtius Ep.	Arbensis Illirie	Fanensis.
Ioãnes Frãciscus d Flisco	Andriensis Lombar.	Genuensis.
Io Tho. de Sctõ Felicio	Cauensis Neap.	Neapolita.
Quintus d *Rus. Rom. Ep̃s*	*Milletẽ. Neap.*	*Adriani Sexti Flãdri.*
Ep̃i Clemẽtis VII	*Lucas Bizãtius*	*Catharẽ. in Dalm. Catharenſ.*
Aloysius Pisanus	Parauinus Lombard.	Venetus.
Alexander Picolomineus	Pientinus Tuscie	Senensis.
Dyonisi Gregettus or. min.	Milopotamẽ in Gre.	Grecus.
Guilielmus de Montbas	Lectorensis Gall.	Gallus.
Gabriel Venuer	Eproycen. in Gall.	Gallus.
	Episcopi Pauli Tertij	
Berardus Bonioães Ep̃s.	Camerinensis P P.	Romanus.
Antonius a Camara	Bellicensis	Sabaudus.
Nicol. Maria Caracciolus	Cataniensis Siciliȩ	Neapolita.
Fabius Mirtus	Caiacensis Neap.	Neapolitã.
Scipio Bongallus	Ciuita castelanȩ P P.	Romanus.
Georgius Cornelius	Taruisinus Lombar.	Venetus.
Vincentius Durantius	Thermularum Neap.	Brixiensis.
Mauritius de Petra	Vigleuensis Lõbard.	Papiẽsis.
Martio d Martiis Medices	Marsicensis Neap.	Florẽtin.
Io. Vincẽtius Michaelius	Minerbinensis Neap.	Barolitã.
Gabriel de Boueri	Andegauẽsis Galliȩ	Gallus.
Leonardus Haller	Philadlfiensis Germ.	Germanus.
✠ Lud. Vãinus obiit Trid.	Britonoriensis P P.	Flaminius.
Ægidius Falcetta	Caprula. nũc Brito. Ĩsul.	Cĩgulã.
Tho. Casellus or. Pred.	Cauẽsis Iunior Neap.	Rossanen.
Iulius Contarenus	Bellunensis Dalm.	Venetus.
Hyppolitus Arriuabenus	Hierapetrẽ. in Cre.	Grec. Mãtuã.
Hieronimus Maccabeus	Castrensis P P.	Romanus.

Nomen & cognomen.	*Diœcesis.*	*Prouinc.*	*Patria.*
Petrus Aug. Eps	Oscensis, & Iacẽsis		Hispanus.
Iacobus Naclãtus or pd.	Clodiẽ. ppe venetias.		Florẽtinus.
Bartholomęus Sirigo	Castellãetẽ.	Neapo.	Cretẽsis.
Hieronimus Burgẽsis	Cathalonẽsis	Gall.	Gallus.
✠ Io. Ant. Pãtusa Cosẽtius obiit Tridẽt.	Lrã.	Neap.	Calaber.
Thomas Stella ord. Prẹd.	Iustinopoli ĩ. Illirię		Venetus.
Petrus du vual	Saginem.	Gallia.	Gallus.
Io. Bap. de Grossis	Rhegiẽsis	Lõbar.	Mãtuanus.
Io. Xuarez ord S. Aug.	Coymbricẽ.	Portug.	Lusitanus
Philipp Ricauela	Racanatẽsis,	PP.	Racanaten.
Michael a Turre	Cenetẽsis	Venet.	Vtinensis.
pompeius Zãbeccarius	Sulmonẽsis.	Neap.	Bononiensis.
Ioannes Beroaldus	S. Agathę	Neap.	Panormitan.
Io. Iaco. Barba or. S. Aug.	Interamnen.	Neap.	Neapolit.
Antonius Scarãpus	Nolanus	Neap.	Aquensis.
Anto. d comitib⁹ or. pd.	Brugnatẽ	Lõbard	Ianuẽsis.
Io. Bapt de Bernardis	Adiacẽsis	ĩ corsica	Lucẽsis.
Cesar Foggia	Vmbriaticen	Neap.	Rossanensis.
Cęsar comes a Gambara	Tortonẽsis	Tusc.	Brisiensis.
Martinus Perez d Ayala	Segobiẽsis	Hisp.	Hispanus.
Nicolaus Psaulme	verdunensis,	Gall.	Gallus.
Alfonsus Rosetus	Comaclen	Lõbar.	Ferrariensis.
Iulius Parisianus	Ariminen.	PP.	Tolentinus.
Bartholomeus sebastiãus	Pactẽsis in	Sicilia.	Hispanus.
Franc. Lambertus	Niciensis	in Cyp	Sabaudus.
Maximilianus Doria	Naulẽsis	Lõbard.	Ianuẽsis.
Eustachius de Bellay	Parisiensis		Gallus.
Bartlĩ de Capranica	Carinẽsis.	Neap.	Romanus.
Ennius Massarius	Feretanus		Narniensis.
Achilles Brancia	Bononiẽsis	Neap.	Neapolitã.
Io. Frãc. Verdura Siculus	Chironẽ. in	Grecia	Messanẽsis.
Albertus Duimius.	Veglensis	Lombar.	
Io. Antoliez d Bricianos d la Ribera	Iuuenacẽ.	Neap.	Hisp.

Episcopi Iulii Tertii.

Ascãius Gherardius Eps	Catthacẽsis	Neap.	de Amelia.
Marcus Gonzaga	Auxerẽsis	Dalin.	Mantuanus.
Balduinus de Balduinis	Auersanus	Neap.	Pisanus.

Petr.

Nomen & cognomen.	*Diœcesis:*	*Prouinc.*	*Patria.*
Petr.Frãci.palauicinus	Aleriensis	ĩ corsica.	Genuensis.
Aegid.Fuscararius or.pd.	Mutinensis	Lõbard	Bononiẽsis.
Thimote.Iustiniãus or.pd.	Calamonen.	ĩ Creta.	Grecus.
Didac.de *Hẽriq* z Almans.	Cauriensis	Hisp.	Hispanus.
Lactantius Rouerella	Asculanus	PP.	Ferrariẽ.
Tristandus de Bizet	Sãctonensis.	Gall.	Gallus.
Ambrosius Monticula	Segninus	PP.	Sarzanẽ.
Sebastianus Gualterius	Viterbiensis	PP.	
Hõorat.Fascitel.or.S.Bẽ.	Insulanus	Neap.	Neapolit.
Petrus Camoianus	Fesularum	Tuscię	Aretinus.
Horatius Gręc.Appulus.	Lesinensis	Dalm.	Troyanẽsis.
Gasp.de Casal ar.S.Aug.	Leriensis.	Portugall.	Lusitanus.
Fabius Cuppallata	Laqndonẽsis.		Placentinus.
Bernardinus de Cuppis.	Auximanus	PP.	Romanus.
Io.de Moruillier	Aurelię.	Gall.	Gallus.
Iulius Gentilius	Vulturarien.	Neap.	Tortonẽsis.
Adrianus Fusconius	Aquinatẽsis.	Neap	Romanus.
Ant.d S.Mich.or.S.Frãc.	*Mõ*tismarãi.	Neap.	Hispanus.
Hier.Melchiorius	Maceratẽsis.	PP.	Racanatẽsis.
petrus d petris d monte	Lucerinus	Neap.	Aretinus.
Petrus Grittus	Parentinus		Venetus.
Iac Siluerius Picolomin.	Aprutinus		Celanensis.
Ludouicus de Bresze	Meldensis.	Gall.	Gallus.
Iacobus Mignanellus	Grossetanus.	ĩ Tuscia	Senensis.
Io.Andres Crucius	Tiburtinus.	PP.	Tiburtinus.
Carolus Cicada	Albiganẽsis.	Lõbard.	Genuensis.
Frãc.Maria Piccolhom.	Ilcinensis.	Tusc.	Senensis.
Ascisc.Moyzd Cõtreras	Vicensis	Hisp.	Hispanus.
✠ Galeat Rosciꝰ obiit Tridẽti	Asisiẽsis	PP.	Interamẽn.
Iacobus Maria sala Italꝰ	Viuariensis	ĩ Gallia	Bononiensis.
Gabriel d Mõte S Sabĩi	Hesinus	Neap.	Mõtis sabin.
Marianus Sabelius	Eugubinus	PP.	Romanus.
Agapitus Belhomo	Casertanus.	Neap.	Romanus.
Iulius Cananus	Adriensis	Venetus	Ferrariensis.
Franciscus Richardotus	Atrebatẽsis	Flandr.	Burgundio.
Alexander Gallettus	Alessanẽsis.		Pisanus.
Hieronimus Burgensis	Cathalaunẽsis	Gall.	Gallus.

SciPio

Nomen & cognomen	*Diœcesis*	*Prouin.*	*Patria.*
Scipio Estēsis Episcopus	Casalensis	Pedemont.	Ferrariēsis.
Dida, Sarmiēto d soto ma.	Astoricēsis	Hisp.	Hispanus.
Thomas Goduelus	Assaphensis	Angliæ	Anglus.
Faustus Caffarellus	Fundanus	Neap.	Romanus.
Bellisarius Balduinns	Larinensis	Neap.	Neapolit.
Vrbāus Vigerius d Ruere	Senogalliēsis	P P.	Genuensis.
Iacobus Suretus	Milopotamēsis	Greg.	Grecus.
Iulius de Rubeis	S. leonis		Politian.
✠ Io. Bap. Osius spoleti rediens a Cōcilio ad Ecclesiā suam Episcopus.	Reatin.	P P.	Romanus.
Io. Franc. Comendonus	Zacīthi & Cephalō.	ī Gre.	venet.
Marcus Laureus or. Pred.	Cāpaniensis	Neap.	Tropiensis.
Carolus de Grassis	Montis falisci	P P.	Bononiēsis.
Franciscus de Beaupere	Metensis	Gall.	Gallus
Vincentius de Luchis	Ancone	P P.	Bononiēsis.
Arrias Gallego	Gerūdensis.	Hispan.	Hispanus.
Hieronymus Gallego	Ouetensis.	Hispan.	Hispanus.
Hercules Rectigher	Lauētinus	Germ.	Germanus.
Franciscus Blanco	Auriensis	Hispan.	Hispanus.
Iōā d Muñatões or. s. aug.	Segoruicēsis.	Hisp.	Hispanus.
Pōpeius Picolomin. d Aragō.	Tropiēsis	Neap.	Senensis.
Petrus Barbaricus	Curzolensis		Venetus.
Franciscus Bachodius	Gebēnensis	Heluet.	Sabaudus.
Carolus de Angennes.	Cenomanēsis	Gall.	Gallus.
Hier. de Nichisola or. pd.	Theanēsis	Neap.	Veronensis.
Marc. Antonius Bobba Orator Ducis Sabaudie	Eps. Augustensis	in Pedemont.	Casalensis.
Iacobus Lomellinus	Mazariensis	Sicil.	Siculus.
Donatus de Laurentiis	Arianensis	Neap.	Asculanus.
✠ Pet. Cōtarenus obiit Patauii	Paphēsis	in Grecia	Venetus.
Petrus Danesius	Vaurensis	Gall.	Gallus.
Hieronym. Sauorgnanus	Sibinicensis	Dalm.	Flaminius.
Carolus de Rouey	Suesionensis	Gall.	Gallus.
Georg. Drascouitius orat. Hūg	Quincp Eccle.	Hūg.	Croattus
Franc. de Aguirre.	Cotronēsis	Neap.	Hispanus
Andreas de Cuesta	Legionensis	Hisp.	Hispanus
Ant. Gorrionero	Almeriensis	Hisp.	Hispanus.

e

Nomen & cognomen	*Diœcesis.*	*Prouin.*	*Patria.*
Ant. Augusſt. Eps	Ilerdenſis	Hiſp.	Hiſpanus.
Angelus Maſſarellus	Theleſinus	Neap.	Septēdanꝰ
Carolus de Eſpinay	Dolenſis	Burgūd.	Gallus.
Dñic. Caſalbláca or. pd.	Vicen.	Neap.	Siculus.
Ant. Ciurelia.	Buduenſis	Dalm.	Barenſis
Pet. Faunus	Aquen.	Pedemont.	Coſtacciar
Lupus Martinez	Elnenſis	Hiſp.	Hiſpanus
Hugo Boncompagnus	Veſtanus	Neap.	Bononiēſis
Philippus du Bec.	Veneten.	Galliæ	Gallus.
Ægidius Spifame	Niuernen	Galliæ	Gallus.
Saluator Pacinus	Cluſinus	Tuſc.	De Colle
Io. Caro. Bouius Eps Oſtunē. nūc Archie. Brūdiſin.			Bononi.
Anto. Seba. Minturnus	Vxentinus	Neap.	Traiectēſis
Bernard. del Bene.	Nemauſien.	in Gall.	Florētinus.
Dñicus Bollanus	Brixien	Lombar.	Venetus.
Ioan. Anto. Vlpius.	Comen.	Lombar.	Comenſis
Ludoui. de Ginolhac.	Tutellenſis	Gall.	Gallus
Phil. Maria Cāpegius	Feltren	Venetus	Bononien
Ioan. de Quignones	Calagurritan.	Hiſp.	Hiſpanus
	Epiſcopi Pii Quarti.		
Didacus Couarruuias á Leyua Epiſcopus Ciuitatenſis nūc Segouienſis		in Hiſpania	Hiſpanus
Philip Gerius	Iſelanenſis		Piſtorienſis
Ioā. Ant. Fachinettus	Neocaſtren		
Io. Fabritius Seuerius	Acerranus	Neap.	Neapolitā.
Conſtantinus Botellus	Ciuitacaſtell	P P	Feretranus
Iulius Supchiꝰ or. car.	Caprulanus	Corſic.	Mantuanus
Matthæus de cōcinis.	Cortonenſis.	Tuſc.	Florētinus.
Martin Rithouius primus Eps Ipnſis		Flandr.	Flander
Ant. Hauetus or. pd primus Eps Namurcen.		Flādr.	Flander.
Nicolaus Sfondratus	Cremonenſis.	Lombar.	Mediolanē.
Ventura Bufalinus	Maſſanenſis	P P.	Romanus.
Ludouicus de Bueil	Vencien.	Gall.	Gallus
Hieronym. Galeratus	Sutrinus	P P	Mediolanē.
Ioā. Andres Bellonius	Maſſelubrenſis	Neap.	Siculus.
Georgius Sinchouuth	Segnienſis	P P.	Dalmatus.
Stephanus Boucher	Coriſopiten	Gall.	Gallus

Io.

Nomen & cognomen	*Diœcesis:*	*Prouin.*	*Patria*
Io.Pau.Amanius Eps	Anglonensis		Cremēsis
Fredericus Cornelius	Bergomensis	Lombar.	Venetus
Alexander Sfortia	Parmensis	Lombar.	Romanus.
Pet.Delphin.or.f.Salua,Zacīth,& cephal.in Græc.			Venet9
Antonius Lecine	Abrincensis	Gall	Gallus
Andreas Mozenicus	Nimosiensis in Græcia		Venetus.
Benedictus Saluinus	Verulanus		Firmanus
Guilielmus Cassador	Barchinonēsis	Hispa.	Hispanus
Pet Gōzalez de Mēdoza	Salmātinus	His.	Hispanus
Martin de Cor.de Mē.or.p̄.	Dertusmus	His.	Hispanus
Iulius Magnanus or.mi.	Caluensis	Neap.	Placētinus
Valētin.Herbutus or.	Regis Polō.p̄emisſiēsi.	Polō.	Polonus
✠ Simō Aleottus obiit Trid.	Foroiuliēsis	PP	Foroiuliēsis
Petrus de zaq̄ or.præ.	Nioquen	in Græc.	Hispanus
Prosper Rebiba	Troianus	Neap.	Siculus
Melchior Auosmediāo.	Actiēsis	Hisp.	Hispanus
Hippolitus de Rubeis	Papiensis	Lombar.	Parmensis
Didacus d Leō or. car.	Colombriensis		Hispanus.
Annibal Saracenus	Liciensis	Neap	Neapolitā
Hier.Triuisan.or.p̄.obijt Tridē.	Veronē.	Lombar.	Venetus
Hier.Ragazzonus	Famagustan	in Cypro	Venetus
Paulus Iouius	Nucerin	Neap.	Comensis
Romulus de valētibus	Conuersanus	Neap.	Trebianus
Lucius Maranta	Lauellensis	Neap	Venusinus
Simon de nigris	Sarzanensis	Lombard	Genuensis
Petrus de Albret	Conuenarū	Gall	Gallus
Theophilus Gallupus.	Oppidensis	Neap.	Tropiensis
Iulius Simoneta	Pisauriensis	PP	Mediolanē.
Iacobus Guidius	Pennen & Adrien.	Neap.	Volaterranus.
Didacus Ramirez	Pampilon		Hispanus
Franc. del Gado	Lucensis		Hispanus
Ioannes Clausse	Senecen	Gall.	Gallus
Iac.Gibertus de Nogueras	Aliphanus	Neap.	Hispanus
Ant.Maria de sa.uiatis	s.Papuli	in Gallia	Romanus
Matthæus priulus	Emonſensis	Dalm.	Venetus
Thomas Ohyerllaithe	Roslensis	in Hibern.	Hibernus
Franc Valletta	Vabrensis	Gall.	Gallus

Nomen & cognomen	*Diœceſis:*	*Prouin.*	*Patria*
Fabius Pignatellus	Monopolitã	Neap.	Neapolitan.
Hieronymus Guerrinus	Imolenſis	PP.	Feretanus.
Thomas de Lilio	Soranus	PP.	Bononienſis.
Carolus de Vicecomitib9	Vintimiliẽſ.	Lõbard.	Mediolanẽſ.
Guido Ferrerius	Vercellẽſis	Pedemõt.	Pedemont.
✠ Io. Coloſuarin. or. [illegible] obiit Tridẽti	Cẽadieñ.	Hũg.	Hũgarus
Andre. Duditius Sbardel.	Tinniniẽſis	Hung.	Hungarus.
Spinellus Bencius	Mõtiſpolitiani	Tuſc.	Politianus
Franciſcus Abondius	Bobienſis	Lombar.	Caſtiloneus
Stanislaus Faleſchi	Theodoſiẽſis	Polon.	Polonus.
Eugenius Ohairt. ord. p̄.	Achadenſis	Hibern.	Hibernus.
Donaldus Magongial	Rapotenſis	Hibern.	Hibernus
Io. Bap. Sighicellius	Fauentinus	PP.	Bononiẽſis.
Io. Bap. Lomellinus	Gardienſis	Neap	Siculus
Sebaſtianus Vantius	Vrbeuetanus		Ariminenſis.
Io. Bap. Milaneſius	Marſicanus	Tuſc.	Florentinus.
Auguſtinus Molignattus	Triuicanenſis		Vercellẽſis.
Carolus Grimaldus	Sagonenſis	Lombard.	Genuenſis.
Fabritius Landrianus	S. Marci	Lombard.	Mediolanẽ.
Bartholomeus Ferratinus,	Amerinus.		Amerinus
Petrus Fragus	Vſellenſis	Neap.	Hiſpanus
Hie. de Gaddis orat. Ducis Florẽtiẽ	Cortonẽſis		Florentinus
Franciſc. Contarenus	Paphenſis	in Grẽcia.	Venetus
Ioannes Delphinus	Torcellanus	Neap.	Comẽſis
Alexander Molus	Minorẽſis	Neap.	Comẽſis.

Reuerendi Abbates.

Ludouicus de Baiſſey Abbas & generalis Ciſterciẽ. Gallus.
Hieronymus de la Souchiere Abbas Clareuallis Gallus.
Stepha de Nauarra Abbas ſ. Mariẽ Grãrũ p̄pe Placentiam.
Aug. Loſchus Abbas Caſsinẽſis s Bñ. de Ferrara. Hiſpanus.
Euthitius de Cordes Antuerpiẽſis Abbas p̄ titulo. Flander.

Generales Ordinum.

Vincentius Iuſtinianus Generalis or. prẽdicator. Genuẽſis.
Franciſcus Zamora Generalis or. ſ. Franc. obſer. Hiſpanus.
Antonius ſapiens Generalis ſ. Franc. Conuen. Auguſtan.
Chriſtophorus Patauinus Generalis ſ. Auguſtini. Patauinus.
Steph. Fazzin. Prouĩcial. Lõb. p̄ gñal. or. Cart. Cremonẽſis.

Ioan

Nomen & cognomen. *Diœcesis:* *Prouinc.* *Patria.*

Nicolaus Boucherat Gallus Prior monasterij d Recluso p̃curator generalis ordinis Cisterciensis.

Theologi seculares & doctores Iuris Canonici.

Georg. Girard. Doct. Theo. cũ R. Andegauensi Gallus.
Gētianus Heruetus cum Card. a Lotharingia. Gallus.
Franci. Sancius Decanus facultatis Theologiæ & Decanus Salmanticensis cum R Salmanticensi. Hispanus.
Matthe⁹. Guerra p̃sb. Sec. cũ R. Ep̃o S. Marci. Calaber.
Fed. Penda. cũ Card. Mantuano Cōc. Legato. Italus.
Io. Frāc. Lōb. cũ Car. Seripan. Conc. Legato Neapolit.
Petrus Morcatus cum Ep̃o Vicensi. Hispanus.
Trigillus Doctor theologus Canonicus Legionēsis cum Episcopo Legionen. Hispanus.
Sobā. Doct. theo. cum Episcopo Legionense. Hispanus.
Ant. Ley to. D. Theo. cum Ep̃o Coymbricensi. Hispanus.
Pet. Fōtido. Doct. Theo. cum Ep̃o Salmātino. Hispanus.
Io. Villeta doct. Theo. cũ Ep̃o Barchinonen. Hispanus.
Io Fonseca doct. Theo. & Cano. Granatensis. Hispanus.
Mich. Orōsuspe doc. T. cũ Ep̃o Pampilonensi Hispanus.
Alphonsus Fernandez de la Guerra Doctor theologus cũ Ep̃o Actiensi. Hispanus.
Michael Itero V. I. D. cum Ep̃o Pampilonensi Hispanus.
Ioseph. Puebla D. theo. cum Ep̃o Ciuitatensi Hispanus.
Io. Chacō doc. iuris Canonici cũ ep̃o Almeriē. Hispanus.
Ant. Carsias doct. theolo. cum Ep̃o Ouetensi. Hispanus.
Benedict⁹ Arias Montanus or. S. Iacobi theologus cũ Ep̃o Segobiensi. Hispanus.
Io. Barcellona theologus cum Ep̃o Vscellensi. Hispanus.

Doctores Galli or. S. Benedicti.

Io. Carthougne doctor theologus. Gallus.
Ioannes de Verdun theologus. Gallus.

Theologi Fr. Prædicatorum.

Angelus Ciosus cum Card. Mantuano legato. Florētinus.
Seraphinus de Caballis de Brixia p̃uincialis terrę Sācte cũ

Suo generali.
Helyseus Capiis cũ Archiepiscopo Pragensi. Venetus.
Petrus Aridiensis cum Episcopo Cenomanẽsi. Gallus.
Bernard. Bernardi Inquisitor Auinione Vicarius Cõg. Frãciȩ cum Epõ Nemausiensi. Gallus.
Io. Matth. Valdina cũ Archiepiscopo tarẽtĩo. Siculus.
Petrus Martyr Coma cum Epõ Gerundensi. Hispanus.
Petrus zatores cum Eiscopo Dertusensi. Hispanus.
Ant. de Grossuto cũ Episcopo Vigleuanensi.
Aurelius de Chio cũ Archiepisc. Spalatrensi. Græcus.
Adria. Valẽticus cũ Episcopo Nicosiensi. Venetus.
Marcus Medices cum Episcopo Cenetensi. Venetus.
Benedictus Herba cũ Episcopo Brixiensi. Mantuanus.
Micheal đ Ast prior Sancti Laurentii. Genuensis.
Cõstãtinus Coccianus Isorella cũ Episc. đ Mõtepulciano.
Hẽric. đ sancto Hier. cum Archiepiscopo Braccarensi.
Lud. de soto mayor cũ D. Georgio de tayde.
Baptista de Lugo cum Episcopo Veronensi.
Hieronimus Barolus. Papiensis.

Theologi Ord. S. Francisci Obseru.
Aloysius đ Burgonouo doctor theologus lector Bononiẽsis Cõmissarus generalis.
Thomas de Sogliano Prouinc. Bonon. minister. Italus.
Antonius de Padua ordinis Secretarius.
Bonif. Racus. Apost. predicator, terrȩ Sancte gubernator.
Ang. đ petriolo lec. Sacre theologie perusij. Italus.
Ang. Iustinian. lector Sacræ theologiȩ. Ianue. Italus.
Vincẽ de Messina sacre theolo. lector Neapo. Italus.
Iulius Orseanus sacre theo. lector Bergomi. Italus.
Iac. Alani theol. cum Episcopo Venetensi. Gallus.

Theologi Fratr. ord. S. Franc. Conuent.
Marcus Antonius Gambaronus a lugo Socius Religionis.
Bartholomeus Golphus de Pergula. Siculus.
Io. Tertius. Bergomensis lector theologie. Publicus Papiæ.
Augustinus Balbus a lugo.

Nomen & Cognomen. **Patria.**

Io. Baptist a Cisulphus ordinis scriba.
Ant. de Grignano Regens S. Antonij Pataui.
Lucius Angusciola Placent. Regẽs S. Frãc. Bouonia.
Maxim. Beninia. Cremensis Orator pro religione & Inquisitor Paduæ.
Octa. Charus de Neap. Regẽs S. *Laurentij* Neapolit.
Antonius Posius de Monte Ilcino Regens in Cõuẽtu duodecim Apostolorum Romæ.
Bonauentura Meldulen. Regens in Conuentu Parmæ.
Martia. Peregrin. Calaber Regens in Cõuentu Ferrariæ.
Antonius a Cubalo Feltrensis.
Andr. Schinopius de amãdula cũ Episcopo Catanzario.
Baldasar Crispus Neapolitan. cum Episcopo tropiensi.

Theologi Fratrum Ordinis Eremit. S. Augustini.

Thadeus Perusinus cum Episcopo Saluiati.
Io. Paul. Recine. cũ Epõ Quinq Ecclesien Orator *Hungar.*
Simon Florentinus cum Cardinale Seripando.
Cherubinus *Lauosus* de Cassia cum Epõ Vercellensi.
Ambrosius Veronensis Conuentus S. Marci.
Io. Baptista Burgos Valentinus Hispanus.
Ant. Mondulph. cũ Archiepõ Pragẽsi Orat. Cæsareo.
Aegidius Volaterranus cum Episcopo tinniniensi.
Eug. Pisau. in Cõcilio Cõcionator in Quadrages. 1562.
Adamantinus Florentinus cum Card. Madrucio.
Aurelius Corinaltensis cum Oratore *Heluetiorum.*
Baltasar Massanus cum Episcopo Cataniensi.
Sebastianus Fanensis eiusdem Ordinis scriba.
Christophorus de Sanctotis Burgensis *Hispanus.*
Simon de Brazzolatis Patauinus.

Theologi Fratres Carmelitæ.

Steph. locũtenẽs Generalis & prouinc. Lomb Cremonen.
Theodorus Masius cum Episcopo Cremonẽsi Mantuanus.
Siluester confessor Card Mantuani.
Lucretius A solanus cum Patriarcha Venetiarum.
Nicolaus Gallus cum suo generali.
Eraldus Gall. cũ generali. Laurentius Venet. cũ generali.

meri tu yo bamre dieg grmal 768 · 70l

Nomen & cognomen | *Patria*

Theologi Fratres Carmelitæ

Steph. locũ tenẽs gñralis et ꝓuinc. Lõbar. Cremonensis.
Theodorus Masius cum Episcopo Cremonẽsi. Mantuanus.
Siluester confessor Card Mantuani.
Lucretius Asolanus cum Patriarcha Venetiar.
Nicolaus Gallus cum suo generali.
Erald⁹ Gallus cũ gñrali. Laurent. Venetus cum generali.

Theologi Fratrum Seruorum.

Stephanus Bonuncio Aretinus.
Amãs ꝑ cõgregatione Seruor. cũ Ep̃o Sibinicensi.

Officiales sacri Concilij.

Episcopus Cauensis Commissarius.
Episcopus thelesinus Secretarius.
Io. Baptista Castellus Promotor
Ludouicus Bindonus magister cerimoniarum.
Antonius Caurianus medicus Mantuanus.
Marcus Antonius Pellegrinus Notarius.
Cinthius Pamphilus de sancto seuerino Notarius.
Hieronymus Gambara Forerius.
Antonius Manellus depositarius.

Cantores sancti Concilij.

Sim. Bertul. perusin. Io. Aloysius. de Eõis Neapolitan.
Barth. Cõt. Gallus. Mathias Blancus Fulginaten.
Frãc. Bustamãte Hisp. Io. Ant. Latinus Beneuentanus.
Franc. Druda Vrbin. Lucas Longinquus Gifonen.
Pet. scorteccio Aretinus. Petrus Martinus salmantinus.
Dñicus adam⁹ Castellanetẽ. Hippol. Mergone Mãtuan.
Iacobus Bennatus Mantuanus.

Cursores Sum. Pont. & Concilij.

Nicolaus de mathæis & Iacobus Carra Allobroges.

LAUS DEO

Fue impressa ẽla Ciudad de Mexico ẽ casa de pedro ochar te por mãdado del yllustrisimo y reuerẽdisimo señor don Fray Alonso de Montufar, Arçobispo dela dicha Ciudad. Meritisimo.

